

Львівський національний університет імені Івана Франка
Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
Міністерство охорони здоров'я України

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

Фролов Дмитро Артурович

УДК: 615.1:615.015.11:547.789.6

ДИСЕРТАЦІЯ

3-Арил-2-хлорпропаналі у синтезі біологічно активних гетероциклічних сполук

15.00.02 –фармацевтична хімія та фармакогнозія

22 – Охорона здоров'я

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата фармацевтичних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Д.А. Фролов

Науковий керівник: Матійчук Василь Степанович, доктор хімічних наук,
професор

Львів – 2020

АНОТАЦІЯ

Фролов Д.А. 3-Арил-2-хлорпропаналі у синтезі біологічно активних гетероциклічних сполук. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата фармацевтичних наук за спеціальністю 15.00.02 «фармацевтична хімія та фармакогнозія» – Львівський національний університет імені Івана Франка, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Міністерство охорони здоров'я України, Львів, 2020.

Дисертаційна робота присвячена молекулярному дизайну біологічно активних речовин на основі 3-арил-2-хлорпропаналів. Провівши системний аналіз літературних джерел та доступних електронних баз даних наукової інформації, обрано об'єкти дослідження, визначено напрямки досліджень.

Взаємодією хлоридів арендіазонію з акролеїном в умовах купрокаталізу нами синтезовано 3-арил-2-хлорпропаналі. Реакція відбувається у водно-ацетоновому середовищі у присутності купрум (II) хлориду як каталізатора. Такий метод синтезу, безумовно, заслуговує уваги, оскільки коло α -галогензаміщених альдегідів, які використовуються для одержання похідних тіазолу за методом Ганча, доволі обмежене.

3-Арил-2-хлорпропаналі випробувані нами як синтетичні еквіваленти діелектрофільного синтона $[C_2]_2^{2+}$ у реакціях із синтетичними еквівалентами динуклеофільних $[SN]_3^{2-}$ синтонів. Досліджено їх взаємодію з тіосечовиною і встановлено, що вона проходить з утворенням 2-аміно-5-(R-бензил)тіазолів. Також досліджено взаємодію 3-арил-2-хлорпропаналів з арилтіосечовинами. Останні є менш активними у даній реакції, порівняно з незаміщеною тіосечовиною, проте похідні тіазолу і в цьому випадку виділено з високими виходами. Реакція проходить селективно: тіазольний цикл замикається за участю більш нуклеофільного атома Нітрогену. При цьому утворюються

виключно 2-ариламіно-5-арилметилтіазоли, ізомерних імінопохідних не виявлено.

2-Аміно-5-*R*-бензилтіазоли нами вивчено у реакціях ацилювання та алкілювання. Як ацилюючі агенти використовувались, як правило, хлорангідриди кислот. Зазначену взаємодію проводили в середовищі діоксану при кімнатній температурі у присутності триетиаміну як основи. Використовувались хлорангідриди оцтової, ізомасляної, ізовалер'янової, енантової, циклогексанової та заміщених бензойних кислот. У зв'язку з тим, що хлорангідрид ціанооцтової кислоти є важкодоступною та нестійкою речовиною, ціаноацетилювання здійснювали за допомогою 1-ціанацетил-2,5-диметилпіразолу. Фталіміди отримували шляхом короткочасного сплавлення відповідних амініотіазолів із фталевим ангідридом.

Один із шляхів “forward synthetic analysis” гетероароматичних амінів передбачає їх трансформацію в хлорацетилпохідні з наступним “diversity-oriented” синтезом комбінаторних бібліотек на їх основі. Дана стратегія нами реалізована і для 2-аміно-5-*R*-бензилтіазолів. Хлорацетаміди на їх основі отримували хлорацетилюванням відповідних амініотіазолів за допомогою хлорацетилхлориду в середовищі діоксану в присутності триетиламіну. Виходи продуктів реакції становили 68-91%.

N-(5-*R*-бензилтіазол-2-іл)-2-хлорацетаміди нами досліджено в реакції з фенолами, ароматичними амінами та гетероциклічними меркаптанами. Як такі використано 2-меркаптопіримідини, 1-арил-5-меркаптотетразоли та 1-аліл-2-меркаптотріазоли. У результаті було отримано комбінаторні бібліотеки *N*-(5-*R*-бензилтіазол-2-іл)-2-арилоксиацетамідів, *N*-(5-*R*-бензилтіазол-2-іл)-2-ариламіноацетамідів та *N*-[5-(*R*-бензил)-тіазол-2-іл]-2-*R*¹-сульфанілацетамідів.

Нами також досліджено *N*-(5-бензилтіазол-2-іл)-2-хлорацетаміди з калій тіоціанатом. Даний процес починається як нуклеофільне заміщення хлору тіоціанатною групою, що супроводжується спонтанною циклізацією з утворенням як інтермедіатів 3-(5-*R*-бензилтіазол-2-іл)-2-імініотіазолідин-4-

онів. Вони в умовах проведення реакції зазнавали перегрупування Дімрота, яке полягає у міграції тiazолільного замісника від циклічного атома Нітрогену до екзоциклічного з утворенням 2-(5-*R*-бензилтіазол-2-іліміно)тіазолідин-4-онів.

Встановлено, що *N*-(5-*R*-бензилтіазол-2-іл)-2-хлорацетаміди реагують із сіркою та морфоліном з утворенням *N*-(5-*R*-бензилтіазол-2-іл)-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамідів, які при взаємодії з етилендіаміном та 1,3-пропілендіаміном були перетворені в *N*-(5-*R*-бензилтіазол-2-іл)-4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2-карбоксаміди та *N*-(5-*R*-бензилтіазол-2-іл)-1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксаміди відповідно.

Для подальшого пошуку нових високоактивних речовин ми застосували стратегію біоізостерних замінів, зокрема заміну бензенового фрагменту на тіофеновий. З цією метою були отримані амідні на основі 2-аміно-5-(*R*-бензил)тіазолів і тіофен-2-карбонової та 3-тіофен-2-ілакрилової кислот. Крім того, синтезовано амідні 4,5,6,7-тетрагідро-бензо[*b*]тіофен-3-карбонової та 3-хлоробензо[*b*]тіофен-2-карбонової кислот.

Ми здійснили дизайн комбінаторної бібліотеки 2-*R*-бензилімідазо[2,1-*b*]тіазолу. Для цього дослідили взаємодію 2-амінотіазолів з бромацетофенонами та 3-бромацетилкумаринами. Встановлено, що реакція відбувається при кип'ятінні у середовищі етилового спирту. На першій стадії утворюються продукти алкілювання по циклічному атому Нітрогену. Їх в індивідуальному вигляді не виділяли. Подальше нагрівання реакційної суміші приводить до внутрішньомолекулярного приєднання екзоциклічної іміногрупи до карбонільної з відщепленням води та формуванням імідазо[2,1-*b*]тіазольного циклу.

Взаємодією 3-арил-2-хлорпропаналів з 1,3-дикарбонільними сполуками (метилацетоацетатом, ацетооцтовим та бензоїлоцтовим естерами) у спирті і за наявності водного аміаку в умовах реакції Ганча, отримано серію алкіл 4-*R*-бензил-2-метил/феніл-1*H*-пірол-3-карбоксилатів. Застосовуючи метод формілювання Вільсмаєра-Хаака, вони були перетворені з високими

виходами у алкіл 4-*R*-бензил-5-форміл-2-метил-1*H*-пірол-3-карбоксилати. Вони легко вступають у реакції конденсації, зокрема зі сполуками з активними метиленовими групами, що показано на прикладі взаємодії з ціаноцтовою кислотою та її похідними – етилціаноацетатом, малонодинітрилом, ціанацетамідом та тіоціанацетамідом. Алкіл 4-*R*-бензил-5-форміл-2-метил-1*H*-пірол-3-карбоксилати також реагують з деякими гетероциклічними сполуками, що містять у своїй структурі метиленовий фрагмент, зокрема з 5-метил-2,4-дигідро-3*H*-піразол-3-оном, утворюючи метил 4-*R*-бензил-2-метил-5-[(*Z*)-(3-метил-5-оксо-1,5-дигідро-4*H*-піразол-4-іліден)метил]-1*H*-пірол-3-карбоксилати.

Розвиваючи наші дослідження, у реакції з 3-арил-2-хлорпропаналями введено також арилсульфоацетони. Однак, як було встановлено, реакція не приводить до утворення піролів, а основним продуктом є 4-арилсульфоніл-2-*R*-бензил-2,3-дигідрофуран-3-оли, продукти перерваної реакції Фейст-Бенарі.

Здійснено аналіз лікоподібності синтезованих сполук із застосуванням правил Ліпінського і Вебера. Проведені розрахунки дозволяють констатувати, що для всіх сполук прогнозується висока біодоступність і вони є перспективними для біологічних випробувань.

Для всіх синтезованих сполук проведено дослідження біологічної активності. Вивчались протимікробна, протипухлинна та протизапальна дія. Вперше ідентифіковано: 15 сполук-хітів з високою протипухлинною активністю щодо широкого спектру ліній клітин злоякісних пухлин, 5 сполук-хітів з високою антимікробною активністю, 2 сполуки-хіти з високою протизапальною активністю.

На підставі досліджень протипухлинної активності можна констатувати, що протипухлинний ефект залежить від ліпофільності амідного фрагменту у молекулі. Сполуки, які містять ліпофільне аренове ядро чи довгий алкільний радикал, володіють, як правило, високою активністю. Натомість, якщо вони містять гідрофільний фрагмент, спостерігається часткова або у більшості випадків повна втрата активності.

Додатково для перевірки інгібіторної активності ЦОГ-1 та ЦОГ-2 (протизапальні мішені) проведено молекулярний докінг. Його результати показали, що енергії утворення комплексу ліганд – ЦОГ-2, для 2-[5-(4-хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]-N-[5-(4-метилбензил)-тіазол-2-іл]ацетамід співмірні з відомими інгібіторами (кетопрофен, кетеролак, мефенамінова кислота, луміракоксіб) і є вищими, ніж для мелоксікаму та ібупрофену. Також було встановлено, що ця сполука не володіє необхідними параметрами для успішного зв'язування з активним сайтом мішені-ЦОГ-1.

За матеріалами дисертації опубліковано 13 наукових робіт.

Ключові слова: органічний синтез, 2-амінотіазол, 4-тіазолідинон, імідазо[2,1-b]тіазол, пірол, ацилювання, аміноліз, реакція Фейст-Бенарі, спектральні характеристики, фармакологічні дослідження.

Список публікацій здобувача

1. Antineoplastic activity of novel thiazole derivatives / N.S. Finiuk, V.P. Hreniuh, Yu.V. Ostapiuk, V.S. Matiychuk, D.A. Frolov, M.D. Obushak, R.S. Stoika, A. M. Babsky // Biopolymers and Cell. – 2017. – Vol. 33. – No. 2. – P. 135–146. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, інтерпретація спектральних даних.*
2. Синтез та протипухлинна активність 6-(H/Me)-N-(5-R-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-4,5,6,7-тетрагідро-1-бензотіофен-3-карбоксамідів / Ю.В. Остап'юк, Д.А. Фролов, В.С. Матійчук // Фармацевтичний часопис. – 2017. – № 2 (42). – С.19-25. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, інтерпретація спектральних даних, узагальнення результатів біологічної активності.*
3. Синтез та антимікробні властивості 5-(4-R-бензил)-2-тіазоліламідів 5-ариліденроданін-3-алканкарбонових кислот / Д.А. Фролов, В.Я. Горішній О.О. Бліндер, Ю.В. Остап'юк, В.С. Матійчук // Фармацевтичний часопис. – 2017. – №3 (43). – С.17-24. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, інтерпретація спектральних даних, підготовка статті до друку.*
4. Synthesis and antitumor activities of new N-(5-benzylthiazol-2-yl)-2-(heteryl-5-ylsulfanyl) acetamides / Y.V. Ostapiuk, D.A.Frolov, R.Y. Vasylyschyn, V.S. Matiychuk. // Biopolymers and Cell. – 2018. – Vol. 1. – P. 59-71. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, підготовка статті до друку.*

5. Синтез та первинна оцінка протизапальної активності 1,4,5,6-тетрагідро-піримідин-2-карбоксамідів / В.Я. Горішній, Д.А. Фролов, І.О. Нектегаєв, Ю.В. Остап'юк, В.С. Матійчук // Фармацевтичний часопис. – 2018. – № 2. – С. 5-10. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, підготовка статті до друку.*
6. Selective Formation of Products of Interrupted Feist-Benary Reaction under the Conditions of Hantzsch Pyrrole Synthesis / V.S. Matiichuk, D.A. Frolov, N.T. Pokhodylo, V.V. Pavlyuk, M.D. Obushak // Russ. J. Org. Chem. – 2018. – Vol. 54, No. 5. – P. 799–801. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, інтерпретація спектральних даних.*
7. Синтез та протипухлинна активність N-(5-R-бензил-1,3-тіазол-2-іл)тіофен-2- та N-(5-R-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-4-бромотіофен-2-карбоксамідів / Ю.В. Остап'юк, Д.А. Фролов, В.Е. Скробала, А.М. Бабський, В.С. Матійчук // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун. Сер.: хімія. – 2016. – № 23. – С. 21-25. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, інтерпретація спектральних даних, узагальнення результатів біологічної активності.*
8. Синтез та протипухлинна активність похідних 4- бензилпіролу / Р. Мартяк, Д. Фролов, В. Матійчук, М. Обушак // Вісник Львівського університету. Серія хімічна. – 2018. – Випуск 59. Ч. 2. – С. 276-285. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, інтерпретація спектральних даних, підготовка статті до друку.*
9. 5-Аміно-2-арил-2Н-[1,2,3]триазол-4-карбонові кислоти на основі арендіазонієвих солей / Д.А. Фролов, В.В. Горішній, В.С. Матійчук // Матеріали XXIV Української конференції з органічної хімії. М 351 (Полтава, 19-23 вересня 2016 р.) – Полтава: Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка, 2016. – С. 267. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, підготовка тез до друку.*
10. Синтез та протипухлинна активність N-(5-R-бензил-1,3-тіазол-2-іл)тіофен-2- та N-(5-R-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-4-бромотіофен-2-карбоксамідів / Д.А. Фролов, В.С. Матійчук // Хімічні проблеми сьогодення (ХПС-2017): збірник тез доповідей Десятої Української наукової конференції студентів, аспірантів і молодих учених з міжнародною участю, 27–29 березня 2017 р., м. Вінниця. Донецький національний університет імені Василя Стуса – Вінниця, ТОВ "Нілан-ЛТД", 2017. – С. 142. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, підготовка тез до друку.*
11. Протипухлинна активність N-(5-R-бензил-1,3-тіазол-2-іл)тіофен-2- та N-(5-R-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-4-бромотіофен-2-карбоксамідів / В.С. Матійчук, Д.А. Фролов, Ю.В. Остап'юк // Збірник наукових праць, XVI Наукова конференція "Львівські хімічні читання - 2017", 28-31 травня 2017р., м. Львів. – С. 024. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, підготовка тез до друку.*

12. Протипухлинна активність амідів бензо[1,2,3]тіадіазол-6-карбонової кислоти / Д.А. Фролов, Ю.В. Остап'юк, В.С. Матійчук // Матеріали VII Української конференції «Домбровські хімічні читання-2017». М 341 (Яремче, 12-16 вересня 2017 р.) – Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний медичний університет, 2017. – С. 134. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, підготовка тез до друку.*
13. Синтез та протизапальна активність N-(5-R-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксамідів / В.Я. Горішній, Д.А. Фролов, І.О. Нектегаєв, В.С. Матійчук // Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів: матеріали VII наук.-практ. конф. з міжнар. участю (27-28 вересня 2018 р.). – Тернопіль : ТДМУ, 2018. – С. 3. *Особистий внесок автора: експериментальна частина роботи, підготовка тез до друку.*

ANNOTATION

D. A. Frolov. 3-Aryl-2-chloropropanals in the synthesis of biologically active heterocyclic compounds. - Qualifying scientific work with the manuscript copyright.

The thesis for a candidate of pharmaceutical science degree in speciality 15.00.02 – pharmaceutical chemistry and pharmacognosy. – Ivan Franko National University of Lviv, Danylo Halytsky Lviv National Medical University, Ministry of Health of Ukraine, Lviv, 2020.

The dissertation is devoted to the molecular design of biologically active substances based on 3-aryl-2-chloropropanals. After conducting a systematic analysis of literature sources and available scientific electronic databases, the objects of research were selected, the directions of research were determined. We synthesized 3-aryl-2-chloropropanals by the reaction of arenediazonium chlorides with acrolein under conditions of cuprocatalysis. The reaction takes place in water-acetone solution in the presence of copper (II) chloride as a catalyst. This method of synthesis is certainly noteworthy, because of the limited variety of α -halogen-substituted aldehydes used to obtain the thiazole derivatives by the Hantzsch method.

3-Aryl-2-chloropropanals were investigated as synthetic equivalents of bielectrophilic synthon $[C_2]_2^{2+}$ in reactions with synthetic equivalents of

binucleophilic $[SN]_3^{2-}$ syntons. Their reaction with thiourea was studied and it was found that it passes with the formation of 2-amino-5-(R-benzyl)thiazoles. The interaction of 3-aryl-2-chloropropanals with arylthioureas was also studied. They are less active in this reaction, in comparison with unsubstituted thiourea, but thiazole derivatives are retrieved in this case as well with high yields. The reaction proceeds selectively: the thiazole cycle is formed with the participation of a more nucleophilic nitrogen atom. Only 2-arylamino-5-arylmethylthiazoles are formed, no isomeric imino derivatives were detected.

We studied 2-amino-5-R-benzothiazoles in acylation and alkylation reactions. Acid chlorides were generally used as acylating agents. This interaction was performed in dioxane at room temperature in the presence of triethylamine as a base. Acetic, isobutyric, isovaleric, enanthic, cyclohexanoic and substituted benzoic acid chlorides were used. Cyanoacetic acid chloride is a hard-to-reach and unstable substance so cyanoacetylation was performed using 1-cyanoacetyl-2,5-dimethylpyrazole. Phthalimides were obtained by short-term melting of the corresponding aminothiazoles with phthalic anhydride.

One of the ways of "forward synthetic analysis" of heterocyclic amines involves their transformation into chloroacetyl derivatives, followed by "diversity-oriented" synthesis of combinatorial libraries. We have implemented this strategy for 2-amino-5-R-benzylthiazoles. Chloroacetamides based on them were obtained by chloroacetylation of the corresponding aminothiazoles with chloroacetyl chloride in dioxane in the presence of triethylamine. The yields of the reaction products were 68-91%.

We investigated N-(5-R-benzylthiazolyl-2)-2-chloroacetamides in the reaction with phenols, aromatic amines and heterocyclic mercaptans. 2-mercaptopyrimidines, 1-aryl-5-mercaptotetrazoles and 1-allyl-2-mercaptotriazoles were used for this purpose. As a result, the combinatorial library of N-(5-R-benzylthiazol-2-yl)-2-aryloxyacetamides, N-(5-R-benzylthiazol-2-yl)-2-arylaminoacetamides, and N-[5-(R-benzyl)-thiazol-2-yl]-2-R1-sulfonylacetamide were prepared.

We also investigated the reaction of N-(5-benzylthiazol-2-yl)-2-chloroacetamides with potassium thiocyanate. This process begins as a nucleophilic substitution of chlorine by a thiocyanate group, accompanied by spontaneous cyclization, with the formation as intermediates of 3-(5-R-benzylthiazol-2-yl)-2-iminothiazolidin-4-ones. Under the reaction conditions, they underwent Dimroth rearrangement, which consists of the migration of the thiazolyl substituent from the cyclic Nitrogen atom to the exocyclic one with the formation of 2-(5-R-benzylthiazol-2-ylimino) thiazolidin-4-ones.

It was found that N- (5-R-benzylthiazol-2-yl)-2-chloroacetamides react with sulfur and morpholine to form N-(5-R-benzylthiazol-2-yl)-2-morpholin-4-yl-2-thioacetamides, which upon reaction with ethylenediamine and 1,3-propylenediamine were converted to N- (5-R-benzylthiazol-2-yl)-4,5-dihydro-1H-imidazole-2-carboxamides and N-(5-R-benzylthiazol-2-yl)-1,4,5,6-tetrahydropyrimidine-2-carboxamides, respectively.

For the further research of new highly active substances, we used a strategy of bioisostere substitutions, in particular the replacement of the benzene group with thiophene. For this purpose, amides based on 2-amino-5- (R-benzyl) thiazoles and thiophene-2-carboxylic and 3-thiophen-2-ylacrylic acids were obtained. In addition, amides of 4,5,6,7-tetrahydro-benzo [b] thiophene-3-carboxylic and 3-chlorobenzo [b] thiophene-2-carboxylic acids were synthesized.

We designed a combinatorial library of 2-R-benzylimidazo [2,1-b] thiazole. To do this, the interaction of 2-aminothiazoles with bromoacetophenones and 3-bromoacetyl coumarins was investigated. The reaction proceeds in boiling ethyl alcohol. In the first stage, the products of alkylation on the cyclic nitrogen atom are formed. They haven't been isolated individually. Further heating of the reaction mixture leads to the intramolecular addition of the exocyclic imino group to the carbonyl group with water cleavage and the formation of the imidazo [2,1-b] thiazole cycle.

The reaction of 3-aryl-2-chloropropanals with 1,3-dicarbonyl compounds (methylacetoacetate, acetoacetic and benzoylacetic esters) in ethyl alcohol and in

the presence of aqueous ammonia under the conditions of the Hantzsch reaction, obtained a series of alkyl 4-R-benzyl-2-methyl-1H-pyrrole-3-carboxylates. Using the Vilsmeier-Haack formylation method, they were converted with high yields to alkyl-4-R-benzyl-5-formyl-2-methyl-1H-pyrrole-3-carboxylates. They readily enter into the condensation reaction, in particular with compounds with active methylene groups, as shown by the example of interaction with cyanoacetic acid and its derivatives - ethyl cyanoacetate, malononitrile, cyanoacetamide and thiocyanacetamide.

Alkyl-4-R-benzyl-5-formyl-2-methyl-1H-pyrrole-3-carboxylates also react with some heterocyclic compounds containing a methylene group in their structure, in particular with 5-methyl-2,4-dihydro-3H-pyrazol-3-one to form methyl 4-R-benzyl-2-methyl-5-[(Z)-(3-methyl-5-oxo-1,5-dihydro-4H-pyrazol-4-ylidene) methyl]-1H-pyrrole-3-carboxylates.

Developing our research, arylsulfoacetones were also studied in the reaction with 3-aryl-2-chloropropanals. However, it was found that the reaction does not lead to the formation of pyrrole, and the main product is 4-arylsulfonyl-2-R-benzyl-2,3-dihydrofuran-3-ol, products of the interrupted Feist-Benary reaction.

The druglikeness of the synthesized compounds was analyzed using Lipinski and Weber rules. The calculations allow us to state that high bioavailability is predicted for all compounds and they are promising for biological tests.

A study of the biological activity was performed for all synthesized compounds. Antimicrobial, antitumor and anti-inflammatory effects were studied. For the first time identified: 15 hit compounds with high antitumor activity against a wide range of malignant tumor cell lines, 5 hit compounds with high antimicrobial activity, 2 hit compounds with high anti-inflammatory activity.

Based on studies of antitumor activity, it can be stated that the antitumor effect depends on the lipophilicity of the amide fragment in the molecule. Compounds containing a lipophilic arene nucleus or a long alkyl radical generally have high activity. Instead, if they contain a hydrophilic moiety, there is a partial or in most cases complete loss of activity.

Additionally, molecular docking was performed to test the inhibitory activity of COX-1 and COX-2 (anti-inflammatory targets). As a result the energies of formation of the ligand-COX-2 complex for 2-[5-(4-chlorobenzylidene)-4-oxo-2-thioxothiazolidin-3-yl]-N-[5-(4-methylbenzyl)-thiazol-2-yl] acetamide are compatible with known inhibitors (ketoprofen, ketorolac, mefenamic acid, lumiracoxib) and are higher than for meloxicam and ibuprofen. It was also found that this compound does not have the necessary parameters to successfully bind to the active site of the target-COX-1.

Based on the dissertation research results, 13 scientific works were published.

Keywords: organic synthesis, 2-aminothiazole, 4-thiazolidinone, imidazo [2,1-b] thiazole, pyrrole, acylation, aminolysis, Feist-Benary reaction, spectral

ЗМІСТ

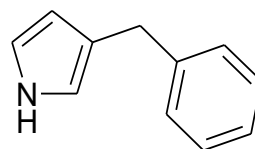
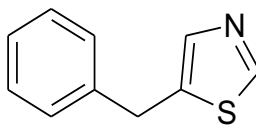
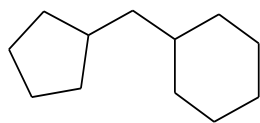
ВСТУП	15
РОЗДІЛ 1 ЛІТЕРАТУРНИЙ ОГЛЯД	18
1.1 Препаративні методи отримання 3-арил-2-хлорпропаналів	18
1.2 Синтез гетероциклів з використанням 3-арил-2-хлорпропаналів та їх біологічна активність	19
1.3 Синтез похідних 2-аміно-5- <i>R</i> -бензилтіазолу	27
1.4 Біологічна активність амідів на основі 2-аміно-5-бензилтіазолів ...	31
1.5 Синтез та біологічна активність бензилзаміщених похідних пірол-3-карбонових кислот та споріднених структур	35
РОЗДІЛ 2 СИНТЕЗ 3-АРИЛ-2-ХЛОРПРОПАНАЛІВ ТА 2-АМІНО-5- <i>R</i> -БЕНЗИЛТІАЗОЛІВ	42
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	47
РОЗДІЛ 3 СИНТЕЗ ТА БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ <i>N</i> -(5- <i>R</i> -БЕНЗИЛ)-1,3-ТІАЗОЛ-2-ІЛКАРБОКСАМІДІВ	48
3.1 Синтез та біологічна активність <i>N</i> -(5- <i>R</i> -бензил)-1,3-тіазол-2-ілкарбоксамідів аліфатичного і ароматичного рядів	48
3.2 Синтез <i>N</i> -(5- <i>R</i> -бензилтіазол-2-іл)-2-арилокси/феніламіно/гетерилсульфаніацетамідів та їх біологічна активність	66
3.3 Синтез 2-[5- <i>R</i> -бензилтіазол-2-іліміно]тіазолідин-4-онів і їх протимікробна та протипухлинна активність	106
3.4 Синтез та біологічна активність <i>N</i> -[5-(<i>R</i> -бензил)тіазол-2-іл]-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамідів та 4,5-дигідро-1 <i>H</i> -імідазол-2- і 1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксамідів	110
3.5 Синтез та протипухлинна активність амідів ціанкоричної кислоти та їхніх індольних аналогів	119
3.6 SAR аналіз протипухлинної активності сполук 3.1–3.27	124
3.7 Синтез та біологічна активність амідів кислот тіофенового ряду ...	126
3.8 Синтез та біологічна активність амідів 1,2,3-бензотіадіазол-7-	144

карбонової кислоти	
3.9 Синтез та біологічна активність амідів кислот 4-тіазолідонового ряду	149
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	163
РОЗДІЛ 4 СИНТЕЗ ТА ПРОТИПУХЛИННА АКТИВНІСТЬ	
ПОХІДНИХ 2-R-БЕНЗИЛІМІДАЗО[2,1-b][1,3]ТІАЗОЛУ	164
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 4	174
РОЗДІЛ 5 СИНТЕЗ ТА БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ ЕСТЕРІВ 4-	
БЕНЗИЛПРОЛ-3-КАРБОНОВОЇ КИСЛОТИ	175
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 5	185
РОЗДІЛ 6 ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА	186
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	227
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	228

ВСТУП

Актуальність теми. Пошук нових лікарських засобів (ЛЗ) є одним із найважливіших напрямків розвитку органічної, біоорганічної, медичної та фармацевтичної хімії. За різними даними на початок ХХІ століття приблизно дві третини найчастіше вживаних синтетичних ЛЗ належать до гетероциклів, більшість із яких – п'яти- та шестичленні. Вони є складовими таких первинних метаболітів як білки та нуклеїнові основи. Серед вторинних метаболітів також знайдено значну кількість сполук, що містять згадані цикли.

У кінці минулого століття було сформульовано концепцію привілейованих структур для відбору перспективних речовин, їх цілеспрямованого синтезу та біологічного скринінгу. Зокрема, *Bemis G.W.* та *Murcko M.A.* [J. Med. Chem. 1996, 39, 2887] проаналізували 5120 структур ЛЗ з бази даних Comprehensive Medicinal Chemistry та ідентифікували серед них 1179 топологічних молекулярних каркасів; 32 з яких наявні у більше ніж половині ЛЗ та отримали назву привілейованих. Серед таких каркасів – п'яти- і шестичленні цикли, розділені метиленовим містком. Цей молекулярний каркас є, зокрема, у 5-бензилтіазолі та 3-бензилпіролі. Синтезу сполук такого типу та дослідженню їхньої біологічної активності присвячена дана дисертаційна робота.

13 місце за розповсюдженістю
серед лікарських засобів

Успіх пошуку нових ЛЗ залежить від доступності бібліотек органічних, зокрема гетероциклічних, речовин. Для успішного їх синтезу необхідні високореакційноздатні, як правило, поліфункціональні реагенти. До таких належать α -галогенокарбонільні сполуки. Вони виступають як біцентрові електрофільні реагенти і мають широке застосування в органічному синтезі, зокрема, для одержання азагетероциклів, що виявляють біологічну активність. Такими реагентами у нашому дослідженні слугували 3-арил-2-хлорпропаналі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконувалась у рамках проєктів "Синтез та дослідження біологічної активності, хіміко-аналітичних властивостей похідних 1,3-тіазолу та 4-азолідону з використанням авторського обладнання" (№ держреєстрації 0106U001305), Молекулярний дизайн нових ансамблів гетероциклів з фармакоформними фрагментами на основі мультикомпонентних і доміно-реакцій та з використанням діазонієвих солей" (№ держреєстрації 0115U003258).

Мета та завдання дослідження. Метою роботи був синтез похідних тіазолу, імідазо[2,1-*b*]тіазолу, піролу на основі 3-арил-2-хлорпропаналів та пошук високоактивних і малотоксичних сполук серед зазначених гетероциклів як потенційних ЛЗ.

Для досягнення цієї мети поставлено наступні завдання:

- застосувати 3-арил-2-хлорпропаналі у реакціях гетероциклізації;
- провести молекулярний дизайн та здійснити синтез нових комбінаторних бібліотек похідних 1,3-тіазолу, імідазо[2,1-*b*]тіазолу, піролу;
- здійснити *in silico* дослідження синтезованих сполук та визначити їх відповідність критеріям лікоподібності;
- для синтезованих сполук дослідити протипухлинну, протимікробну та протизапальну активності;
- провести аналіз кореляції "структура – активність" і виділити "сполуки-хіти" для подальших поглиблених досліджень.

Об'єктами дослідження були реакції [2+3]-циклоконденсації, ацилювання, *N*- та *S*-алкілювання, Кньюенагеля.

Предмет дослідження: бензилзаміщені похідні тіазолу та піролу як потенційні біологічно активні речовини.

Методи дослідження: органічний синтез, спектроскопія ЯМР, хромато-мас-спектрометрія, елементний аналіз, фармакологічний скринінг.

Наукова новизна одержаних результатів. Розроблено методологію та здійснено рідкофазовий синтез комбінаторних бібліотек похідних 1,3-тіазолу, імідазо[2,1-*b*]тіазолу, піролу з бензильним радикалом у молекулах. Здійснено аналіз їх лікоподібності. Проведено дослідження біологічної активності

синтезованих сполук. Вперше ідентифіковано 15 сполук-хітів з високою протипухлинною активністю щодо широкого спектру ліній злоякісних пухлин, 5 сполук-хітів – з антимікробною та 2 – із протизапальною дією. Знайдено сполуки, які проявляють протипухлинну дію щодо окремих ліній злоякісних пухлин у концентраціях < 10 нМ. На основі аналізу кореляції "структура – дія" запропоновано рекомендації до раціонального дизайну потенційних протипухлинних агентів.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблено методи синтезу та перетворень (5-R-бензилтіазол-2-іл)карбоксамідів та естерів 4-бензилпірол-3-карбонової кислоти. Відібрано нові високоефективні сполуки з протипухлинною, протимікробною та протизапальною активністю, які рекомендовані для подальших поглиблених досліджень. Встановлено низку закономірностей у контексті залежності «структура – дія» і прогностичні характеристики для молекулярного дизайну потенційних «лікоподібних» молекул.

Особистий внесок здобувача. Автор виконав експериментальну частину роботи, узагальнив результати та сформулював положення і висновки, які виносяться на захист. Співавторами наукових праць є науковий керівник, а також науковці, з якими проводились спільні фізико-хімічні та біологічні дослідження.

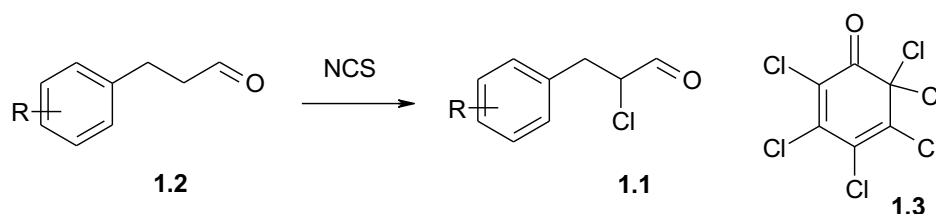
Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної роботи доповідались на науково-практичних конференціях: "Проблеми та досягнення сучасної хімії" (Одеса, 2016), "Українській конференції з органічної хімії", (Полтава, 2016), "Хімічні проблеми сьогодення" (Вінниця, 2017), "Львівські хімічні читання" (Львів, 2017), "Домбровські хімічні читання" (Яремче, 2017), "Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів" (Тернопіль, 2018).

Публікації. За результатами дисертації опубліковано 13 наукових робіт, з яких 8 статей у наукових фахових виданнях та 5 тез доповідей.

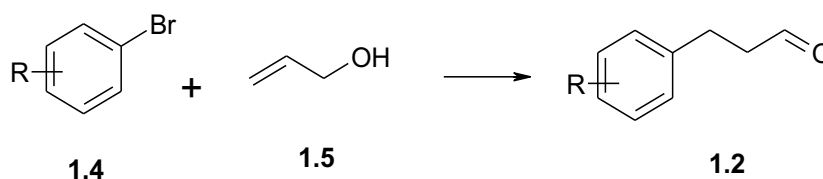
РОЗДІЛ 1 ЛІТЕРАТУРНИЙ ОГЛЯД

1.1 Препаративні методи отримання 3-арил-2-хлорпропаналів

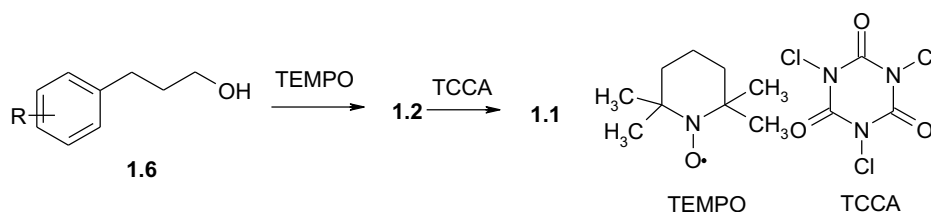
У синтезі 3-арил-2-хлорпропаналів **1.1** використовувались різноманітні методи. Передусім, це галогенування 3-арилпропаналів **1.2**. Для цього як хлоруючий агент найчастіше використовувався *N*-хлорсукцинімід [1-4]. У роботі [5] для таких цілей брали 2,3,4,5,6,6-гексахлороциклогекса-2,4-діон **1.3**.

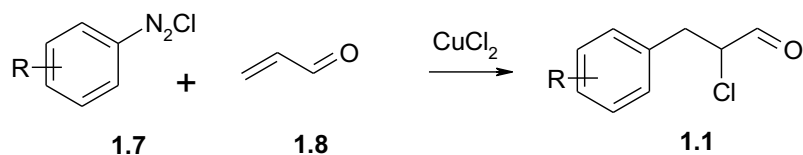
Основним методом отримання вихідних 3-арилпропаналів **1.2** є паладійкаталітичне арилювання алілового спирту **1.5** арилбромідами **1.4** в умовах реакції Хека [6].

Описаний також однореакторний метод отримання **1.1** з 3-фенілпропанолу **1.6** [6]. Згідно з ним, спочатку здійснили окиснення згаданого спирту за допомогою (2,2,6,6-тетраметилпіперидин-1-іл)оксиду (TEMPO), а потім хлорування отриманого альдегіду трихлорізоціануровою кислотою (ТССА).

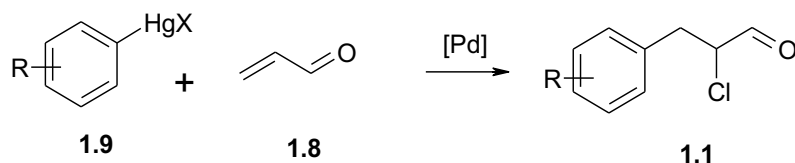

Потужною альтернативою прямого хлорування згаданих альдегідів **1.2** є хлорарилування акролеїну **1.8** за реакцією Меєрвейна з використанням арендіазонієвих солей **1.7** [7-13].

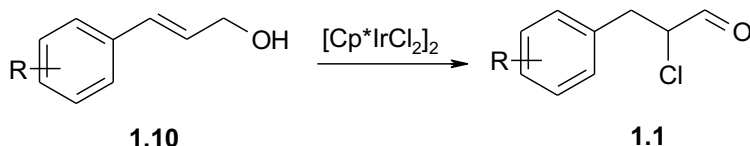

Метод має важливу перевагу. Завдяки широкій доступності вихідних ароматичних амінів в арильний фрагмент можна вводити різноманітні радикали. Реакцію проводять у м'яких умовах – водно-ацетоновому середовищі, як правило за кімнатної температури.

Замість діазонієвих солей можна використовувати похідні арилртуті **1.9** [14, 15]. При арилюванні акролеїну за їх допомогою в умовах реакції Хека також утворюються 3-арил-2-хлоропропаналі **1.1**. Проте через значну токсичність солей ртуті цей метод має обмежене застосування.

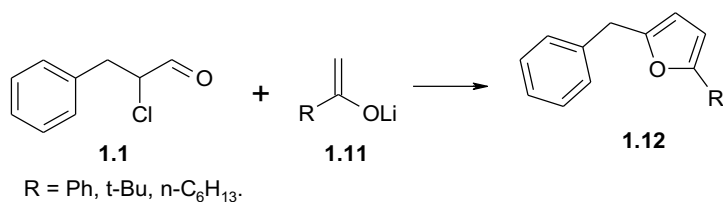

Описаний також метод синтезу 3-арил-2-хлоропропаналів **1.1** з використанням як вихідної речовини коричневого спирту **1.10** [16]. При дії на нього $[\text{Cp}^*\text{IrCl}_2]_2$ відбувається 1,3 зсув гідрогену з одночасним хлоруванням.

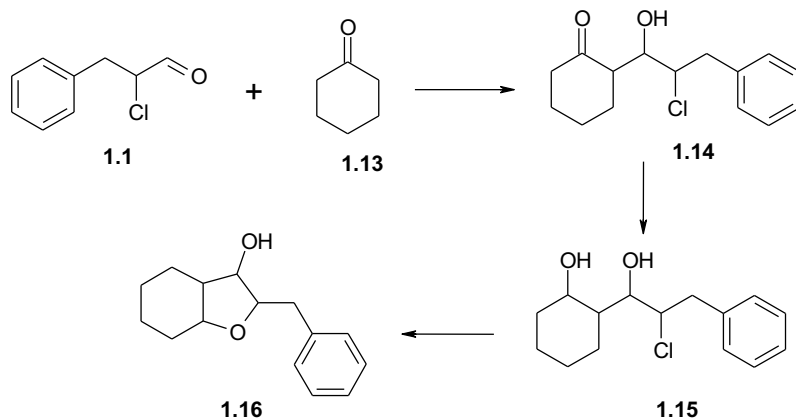

1.2 Синтез гетероциклів з використанням 3-арил-2-хлорпропаналів та їх біологічна активність

3-Арил-2-хлорпропаналі вивчені в різноманітних реакціях циклізації, що призводять до утворення п'яти- та шестичленних гетероциклів. Так, у роботі [17] описано мультиграмовий метод синтезу фуранів за допомогою реакції Фейст–Бенарі. Зокрема, при взаємодії 3-феніл-2-хлорпропаналю **1.1** з літійєнолятами **1.11**, отриманими на основі метилкетонів, було синтезовано 2-бензил-5-фенілфурани **1.12** з виходами 40-60%.

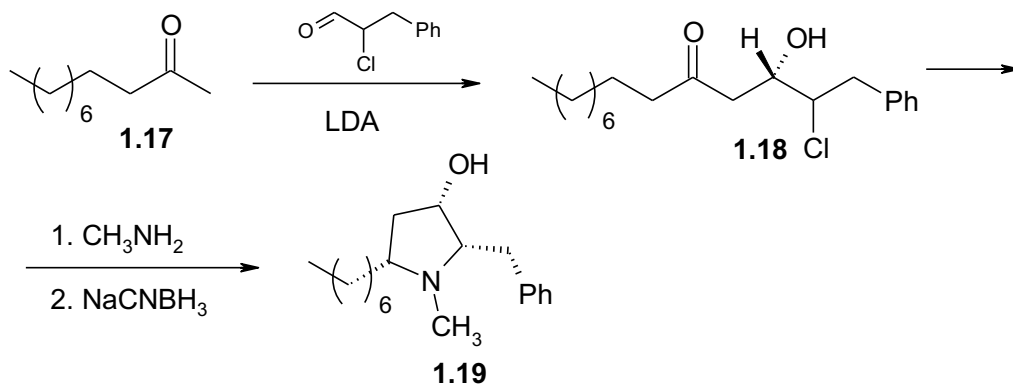

Аналогічні взаємодії досліджувались і авторами роботи [18]. Ними показано, що при взаємодії 3-феніл-2-хлорпропаналью **1.1** з циклогексаноном **1.13** відбувається альдольна конденсація з утворенням хлороальдолу **1.14**, який легко відновлюється до відповідного хлородіолу **1.15** при дії NaBH_4 . Останній при кип'ятінні у воді циклізується з утворенням суміші стереоізомерних 8-бензил-7-гідрокси-9-оксабіцикло[4.3.0]нонанів **1.16**.

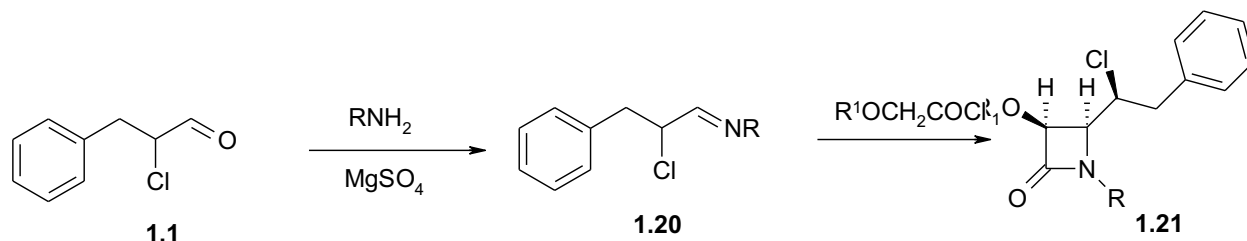
Отримане тетрагідрофуранове похідне містить у своїй структурі фрагмент cheimonophyllon E.

3-Феніл-2-хлорпропаналь **1.1** використано у синтезі природного алкалоїду (+)-Preussin **1.19** [19]. Як і у вищезгаданому методі синтезу, першою стадією є реакція альдольної конденсації. Другим компонентом цієї реакції є метилнонанкетон **1.17**. Утворений хлорокетоспирт **1.18** циклізували з метиламіном у присутності NaCNBH_3 з утворенням цільового алкалоїду.

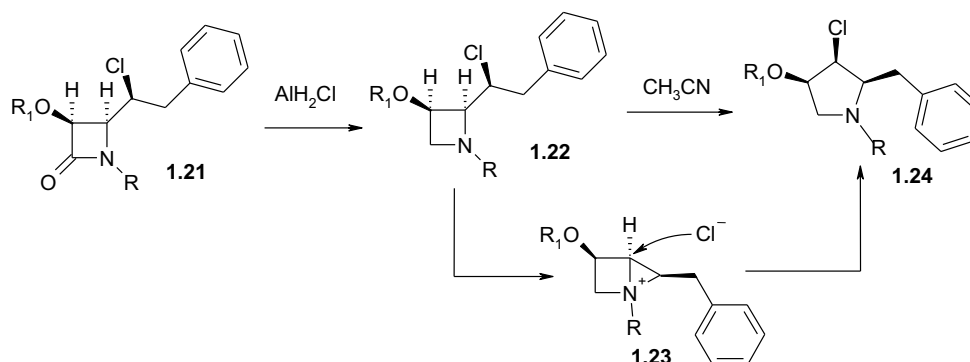

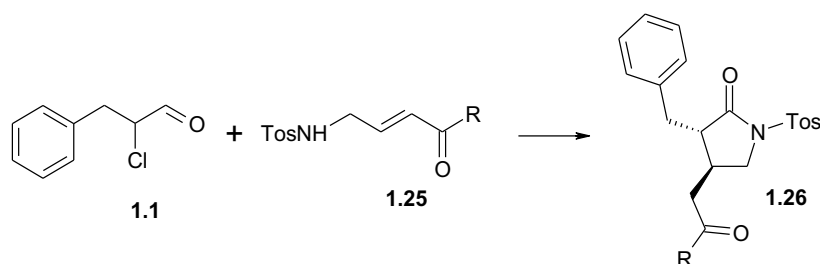
Бензил заміщені піроли **1.24** були синтезовані й авторами роботи [20]. Показано, що 3-феніл-2-хлорпропаналь **1.1** реагує з аліфатичними амінами з утворенням відповідних азометинів **1.20**. Останні циклізуються з алкоксиацетилхлоридами з утворенням (3S,4S)-4-[(1S)-1-хлороалкіл]азатедин-2-онів **1.21** з виходами 60-63%.

Карбонільна група отриманого азатедин-2-ону **1.21** легко відновлюється при дії AlH_2Cl до азатедину **1.22**, який при довготривалому кип'ятінні в ацетонітрилі рециклізується через циклічний азатединієвий іон **1.23** з утворенням нових хіральних (2R,3S,4R)-2-бензил-3-піролідинів **1.24**.

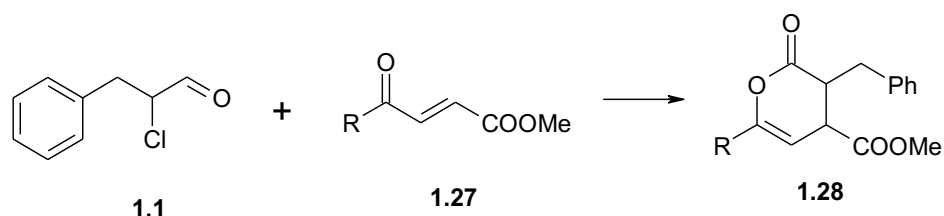

Бензилпіролідони **1.26** утворюються також при взаємодії тозильованих γ -аміно- α,β -ненасичених кетонів **1.25** з 3-феніл-2-хлорпропаналем **1.1** [21]. Зазначене [2+3] анелювання каталізується гетероциклічними карбенами, які були генеровані з четвертинних триазолієвих солей.

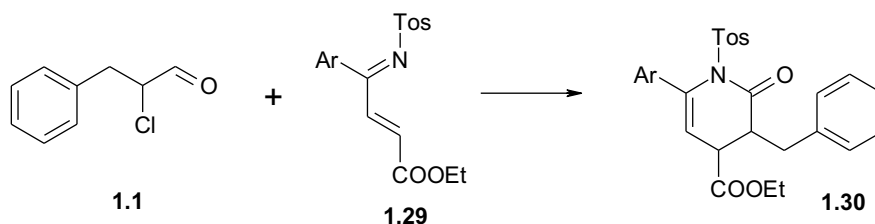

Ряд робіт присвячено отриманню похідних пірану [22-26]. Встановлено, що 3-феніл-2-хлорпропаналь **1.1** вступає у реакцію

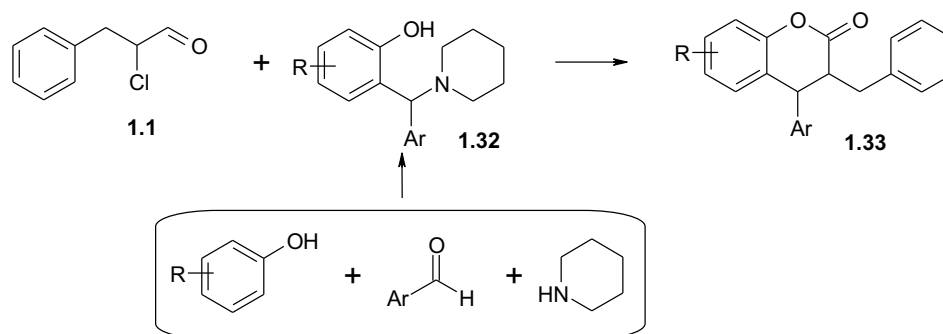
оксидієнового синтезу з естерами 3-ацилакрилової кислоти **1.27** з утворенням естерів 2-оксо-3,4-дигідро-2H-піран-4-карбонової кислоти **1.28**. Як і в попередньому випадку, реакція каталізується карбенами, які також були генеровані з четвертинних піразолієвих та триазолієвих солей.

За аналогічною схемою реагують і α,β -ненасичені іміни **1.29** з 3-феніл-2-хлорпропаналем. У результаті такої реакції утворюються естери 3-бензил-2-оксо-1,2,3,4-тетрагідропіридин-4-карбонової кислоти **1.30** [27, 28]. Подібна реакція описана і в роботі [29]. У всіх випадках також використовували каталіз карбенами.

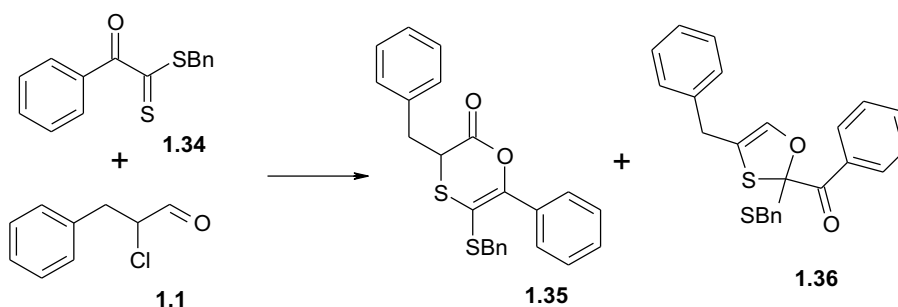

Каталіз карбенами був застосований і в синтезі дигідрокумаринів [30]. Показано, що 3-феніл-2-хлорпропаналь **1.1** реагує з *орто*-гідроксибензгіділаминами **1.32** з утворенням відповідних бензилзаміщених дигідрокумаринів **1.33**. *Орто*-гідроксибензгіділаміни, в свою чергу, отримували взаємодією активованих фенолів з ароматичними альдегідами та піперидином.

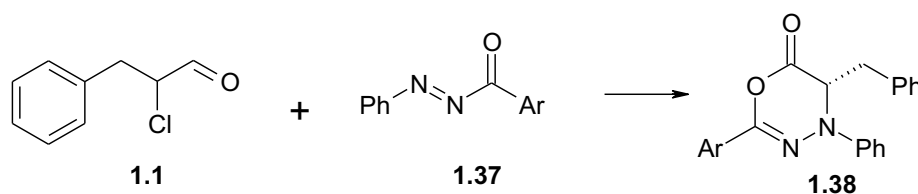

У роботі [31] досліджено взаємодію 3-феніл-2-хлорпропаналю **1.1** з тіоестерами **1.34** у присутності *N*-гетероциклічних карбенів. Встановлено, що

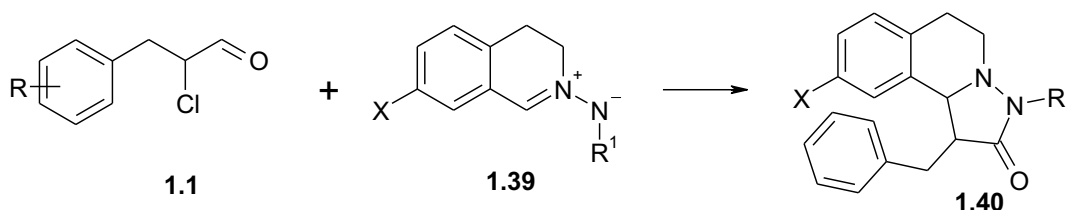
в результаті такої реакції відбувається [4+2] анелювання з утворенням переважно 1,4-оксатин-2(3H)-онів **1.35**. Водночас, за відсутності каталізатора має місце [3+2] анелювання з утворенням 1,3-оксотіолів **1.36**.

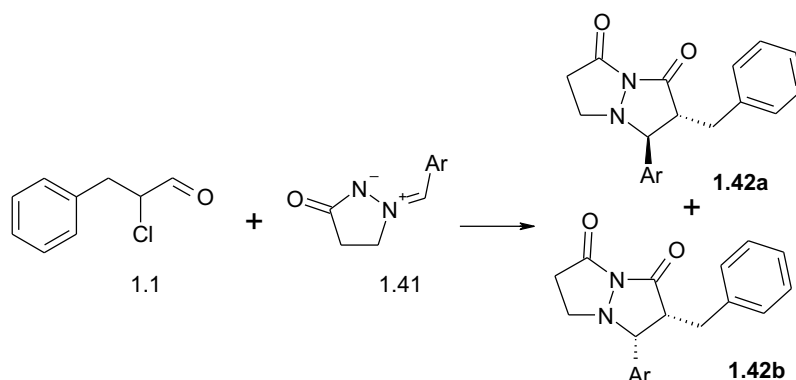
Ще одна робота присвячена дослідженню гетероциклічних карбенів як каталізаторів [32]. Показано, що 3-феніл-2-хлорпропаналь **1.1** як прекурсор дієнофілу взаємодіє з оксадіазенами з утворенням похідних 1,3,4-оксадіазин-4-ону **1.38**. Реакція відбувається з високою енантіоселективністю (> 99%) та прекрасними виходами (> 93%).

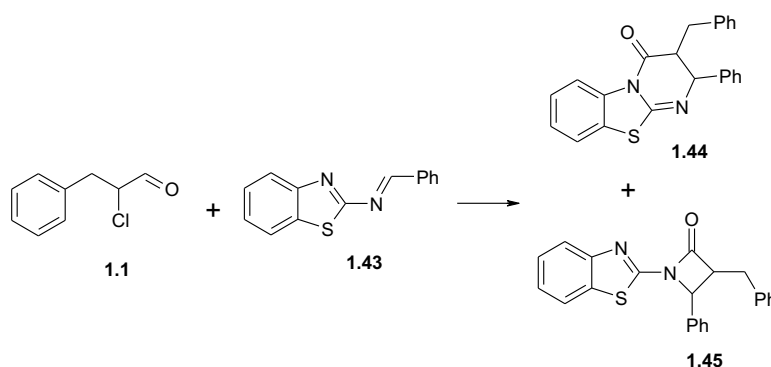
Азометиніміни **1.39** реагують з 3-арил-2-хлорпропаналями **1.1** за реакцією [2+3] циклоконденсації з утворенням трициклічних піразолідинонів **1.40** з також доброю діастереоселективністю та високою енантіоселективністю [33].

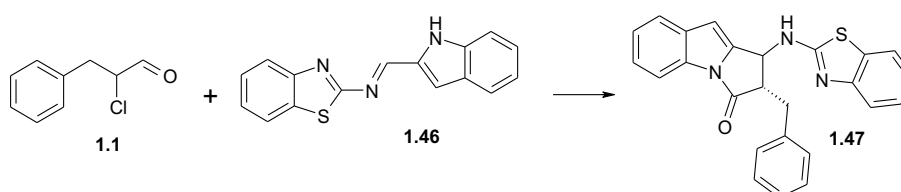
Аналогічна реакція описана для азометинів піразолідонового ряду [34]. Схема відповідної реакції наведена нижче.

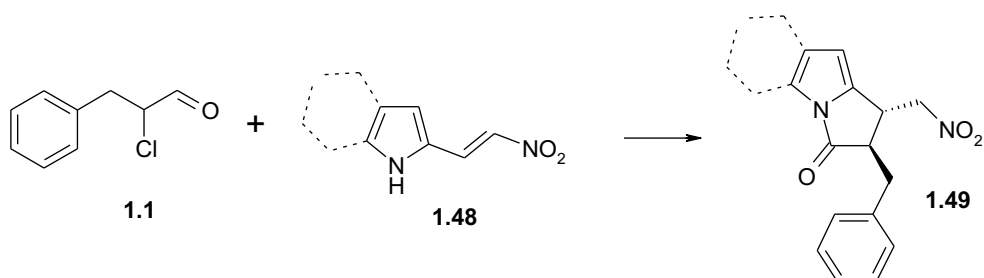
Іміни, отримані на основі 2-амінобензотіазолу **1.43** в умовах карбенкаталітичної реакції, також взаємодіють з 3-феніл-2-хлорпропаналем **1.1**. Реакція не є хеміоселективною, має місце утворення похідних бензтіазолпіримідону **1.44** та азатенідонів **1.45** [35].

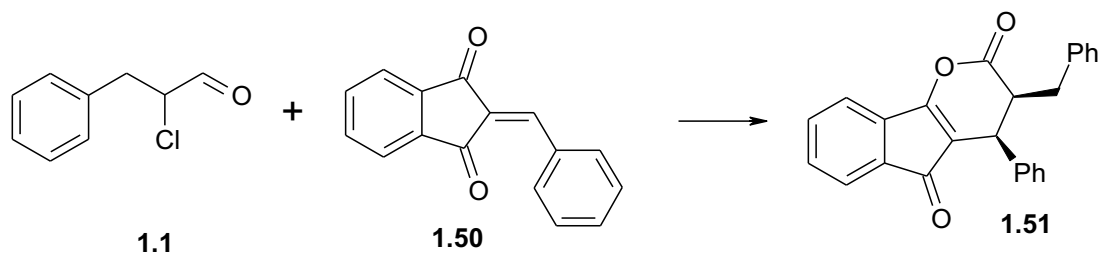
Подібна реакція на основі імінів, отриманих з 2-індолкарбальдегідів, відбувається за іншим напрямком – гетероциклізація здійснюється за участю NH-групи індольного циклу [35].

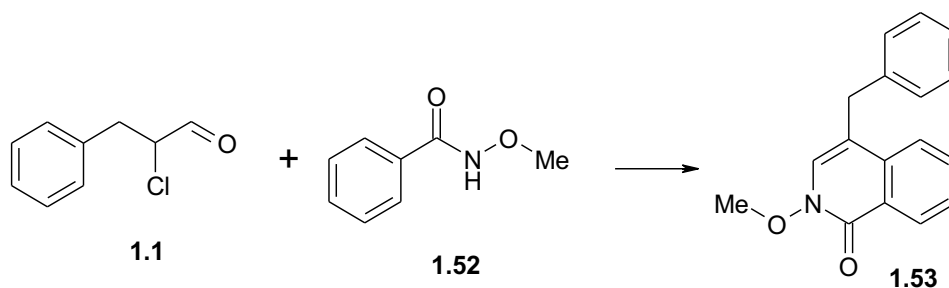
Нітровінілпіроли та нітровініліндоли **1.48** реагують з 3-феніл-2-хлорпропаналем **1.1** з утворенням піроло[1,2-а]індолів та їх бензоаналогів **1.49** [36].

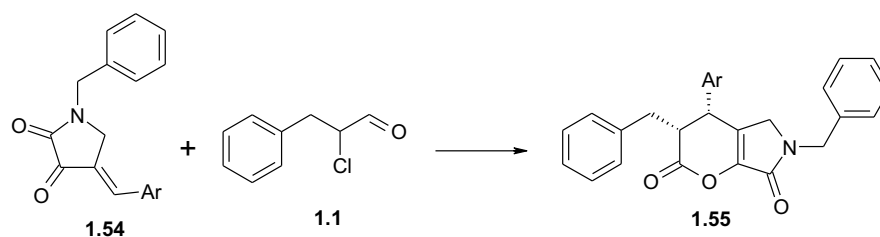
Ряд інших робіт присвячений анелюванню за участю *N*-ариліденових похідних гетероциклів. Вони також відбуваються з участю *N*-гетероциклічних карбенів як каталізаторів. Зокрема, 2-бензиліденіндан-1,3-діон **1.50** вивчений у реакції з 3-феніл-2-хлорпропаналем **1.1**. У даному випадку відбувається анелювання піранового циклу з утворенням інденопіранів **1.51** [37].

При взаємодії 3-феніл-2-хлорпропаналю **1.1** з *N*-метоксиамідами **1.52** відбувається реакція анелювання з утворенням ізохінолонів **1.53** [38]. Процес каталізується родієвими комплексами при дії мікрохвильового опромінення.

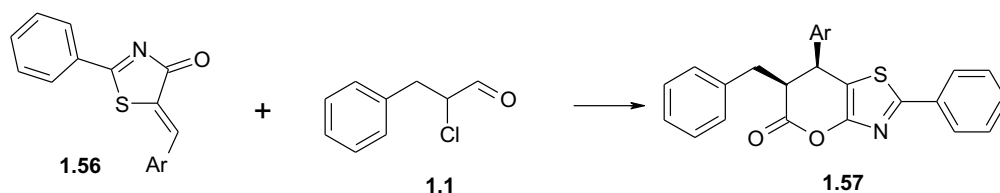

4-Арилідензаміщені-2,3-пірол-2,3-діони **1.54** реагують з 3-феніл-2-хлорпропаналем **1.1** з утворенням біциклічних дигідропіранонів **1.55** [39]. Виходи продуктів реакції, визначені методом HPLC, становили у більшості випадків > 99%. Аналогічного роду взаємодії досліджувались і авторами роботи [40].

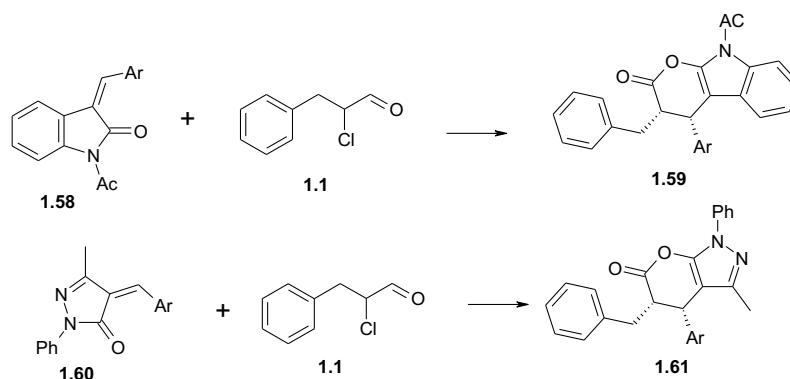

Анелювані пірани отримано і на основі ряду інших ариліденових похідних гетероциклів. Зокрема, при взаємодії 5-ариліден-2-фенілтіазол-4-

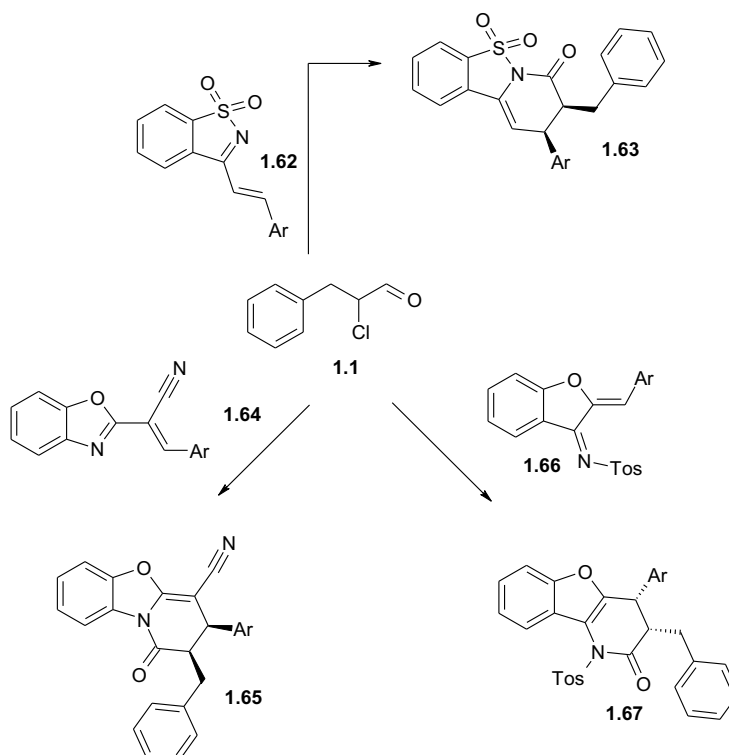
ону **1.56** з 3-феніл-2-хлорпропаналем **1.1** утворюються похідні 6,7-дигідропірано[2,3-d]тіазол-5-ону **1.57** [41].

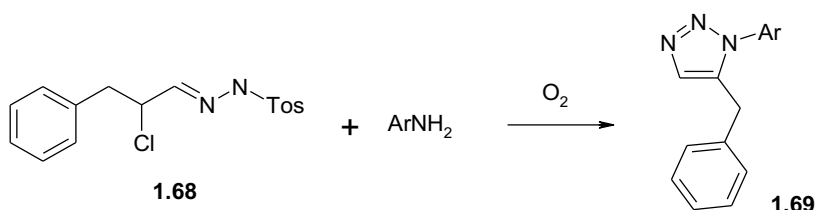
За тим же принципом реагують і арилідензаміщені 1,3-дигідроіндол-2-они **1.58** [42] та 2,4-дигідропіразол-3-они **1.60** [43].

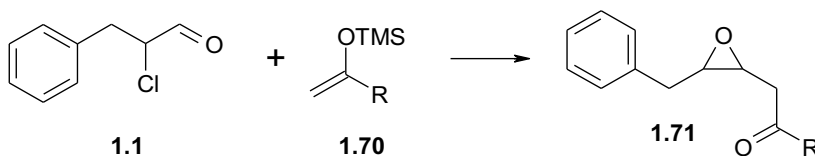
Реакції, каталізовані N-гетероциклічними карбенами, описані й у синтезі різноманітних похідних 2-піридону. Вивчались як реагенти заміщені 3-стирилбензо[d]ізотіазол-1,1-діоксиди **1.62** [44], 2-бензооксазол-2-іл-3-арилакрілонітрили **1.64** [41], N-тозилзовані 2-бензиліден-3-імінобензофурани **1.65** [45]. Схеми відповідних реакцій наведено нижче.

Тозилгідразон 3-феніл-2-хлорпропаналь **1.68** при взаємодії з ароматичними амінами в аеробних умовах циклізується з утворенням 1,5-дизаміщених-1,2,3-триазолів **1.69** з виходами 35-81%. Реакції сприяють електронодонорні замісники в ароматичному аміні [46].

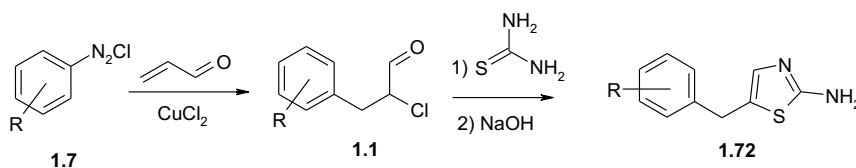
3-Феніл-2-хлорпропаналь **1.1** реагує з сіліловими естерами енолів в умовах реакції Макаями з утворенням відповідних епоксидів **1.71**.

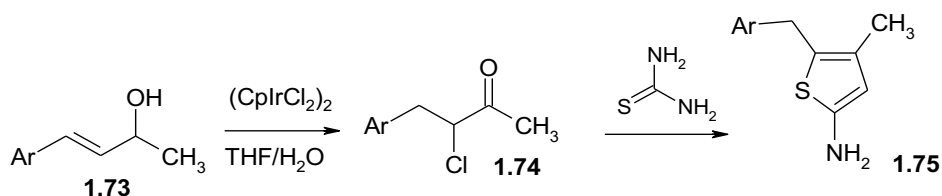
Останні в багатьох випадках не виділяють, а піддають розщепленню епоксидного фрагменту з утворенням відповідних хлоргідринів [47].

1.3 Синтез похідних 2-аміно-5-R-бензилтіазолу

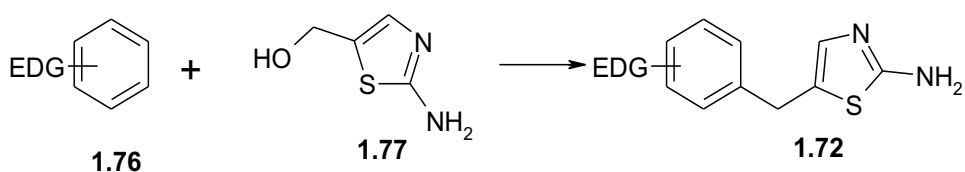
Існує три принципово різних підходи до синтезу 2-аміно-5-R-бензилтіазолів **1.72**. Перший ґрунтується на використанні як вихідної речовини 3-арил-2-галогенпропаналів [11-13]. Як уже зазначалось, самі альдегіди можуть бути легко отримані хлорарилуванням акролеїну в умовах реакції Меєрвейна. Перевагою цього підходу є можливість варіювати у широких межах замісник в бензильному радикалі, оскільки вихідні аміни є комерційно доступними.

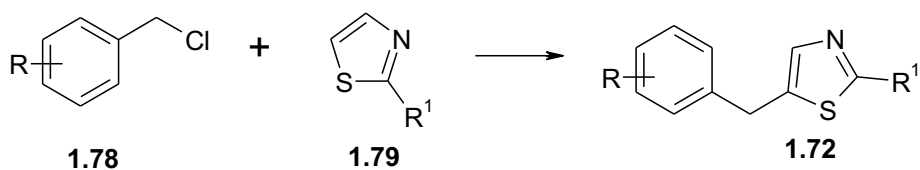
Тіазоли аналогічної будови **1.75** отримано і з 4-арил-3-хлоро-2-бутанонів **1.74**, які, в свою чергу, синтезували з алільних похідних **1.73** [16].

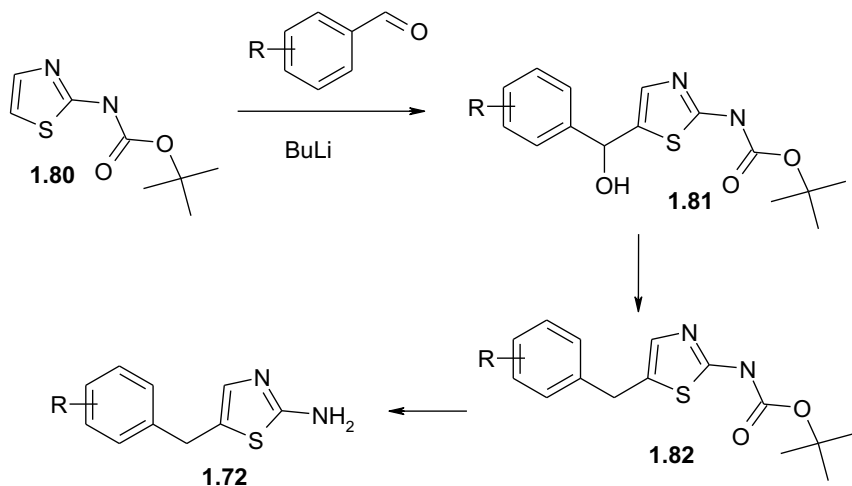
Для синтезу похідних 2-аміно-5-бензилтіазолу **1.72** з електронодонорними замісниками успішно може бути використано реакцію алкілювання аренів **1.76** за допомогою похідних 2-аміно-5-гідроксиметилтіазолу **1.77** [48].

Палладій каталітична реакція бензилювання тіазолу по 5 положенню застосована у синтезі 2-аміно(арил)-5-бензилтіазолів **1.72** [49, 50].

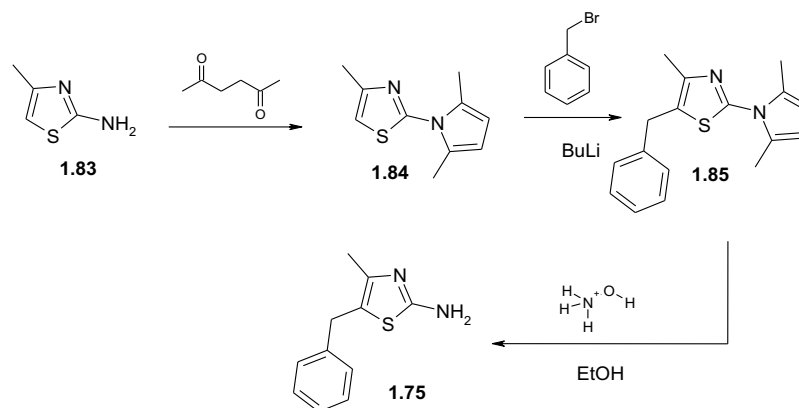

Алкілювання захищеного 2-амінотіазолу за допомогою ароматичних альдегідів з наступним відновленням вторинних спиртів **1.81**, що утворилися, також представляє зручний метод синтезу 2-аміно-5-бензилтіазолів [51].

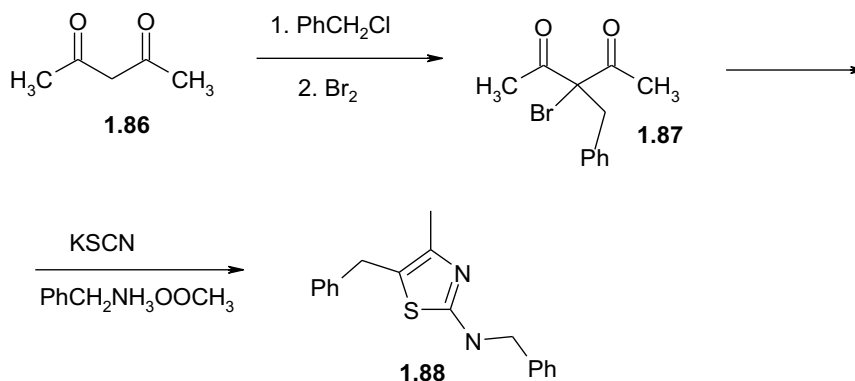

Подібний підхід був використаний у синтезі 2-аміно-5-бензилметилтіазолів **1.75**. Спочатку аміногрупу в 2-аміно-4-метилтіазолі **1.83** перетворювали в диметилпірольну групу. Отримане таким чином похідне **1.84** алкілювали бензилгалогенідами [52].

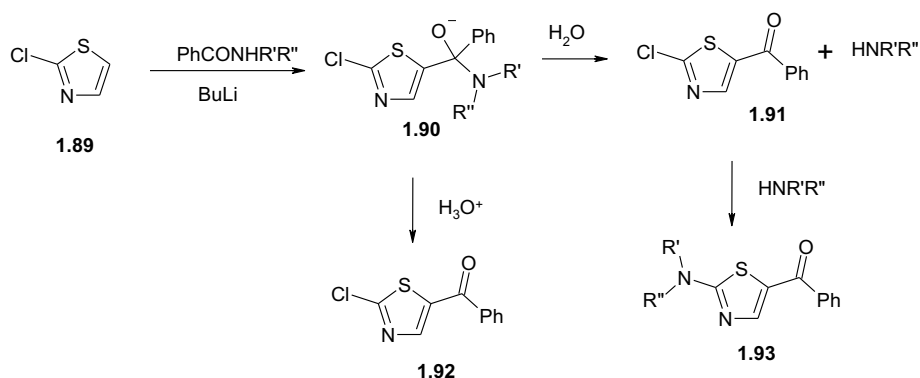

Захист знімали за допомогою гідрохлориду гідроксиламіну.

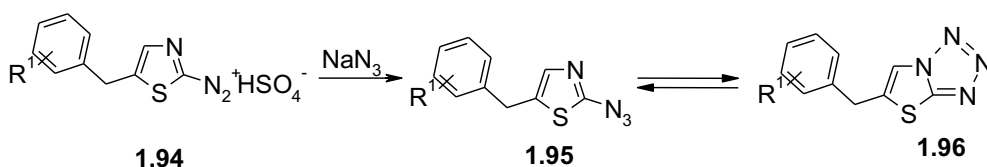
У роботі [53] описано трьохстадійний синтез *N*-алкіламінотіазолів **1.88**, який включає послідовні реакції бензилювання та бромовання ацетилацетону **1.86** з наступною циклізацією утвореного продукту при дії тіоціанату калію та ацетату бензиламіну.

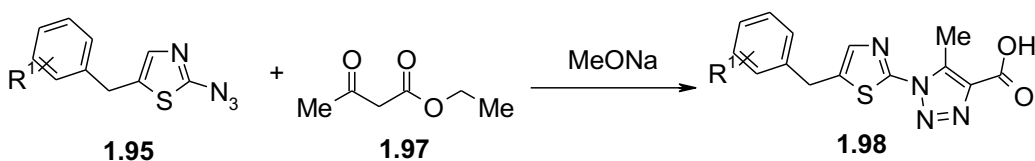
Оригінальна методика, яка ґрунтується на одночасному ацилюванні та амінуванні 2-хлоротіазолу **1.89** за допомогою *N,N*-діалкілбензаміду, розроблена авторами [54].

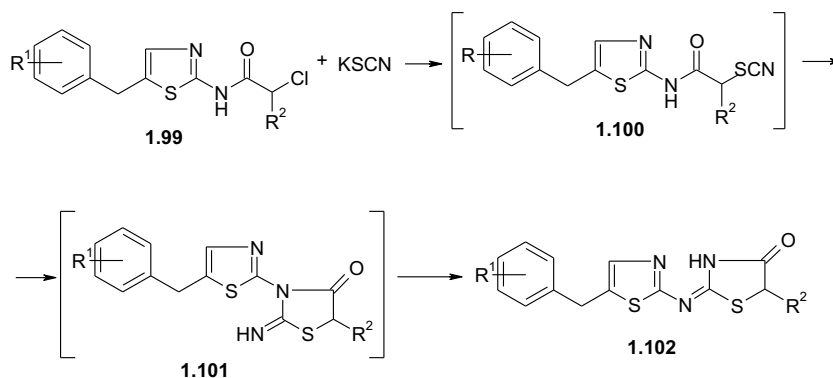
2-Аміно-5-бензилтіазоли **1.72** легко діазотуються у середовищі концентрованої сірчаної кислоти з утворенням відповідних діазонієвих солей **1.94** [55]. Досліджено взаємодію утворених 2-тіазолілдіазоній гідросульфатів **1.94** з азидом натрію. У результаті отримано відповідні тіазоліл-2-азиди **1.95**, які є таутомерними з тіазолотетразолами **1.96**.

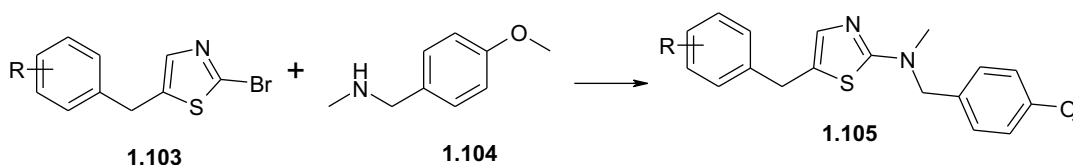
Азиди **1.95** легко вступають у реакції циклоприєднання з ацетооцтовим естером **1.97** за присутності алкоголяту натрію, утворюючи відповідні 2-(1-(5-метил-4-карбокси)триазоліл)-5-арилметилтіазоли **1.98**.

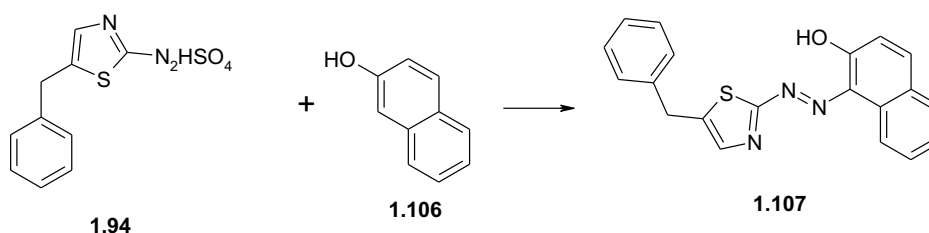
У роботі [56] вивчено поведінку хлороацетамідів на основі 2-аміно-5-бензилтіазолів **1.99** в умовах перегрупування Дімродта. Показано, що у всіх випадках утворюються виключно похідні 4-тіазолідону **1.102** з екзоциклічними замісниками в 2 положенні.

Авторами праці [57] для синтезу 2-амінопохідних **1.105** використано реакцію нуклеофільного заміщення бром у 2 положенні 2-бром-5-бензилтіазолу **1.103**.

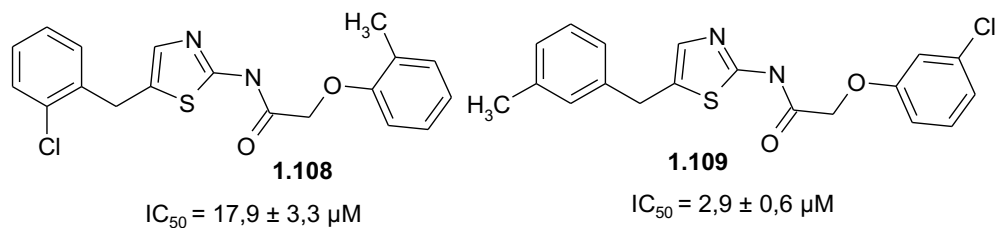
У ряді робіт [8, 9, 58] також описано синтез барвника на основі 2-аміно-5-бензилтіазолу та β -нафтолу.

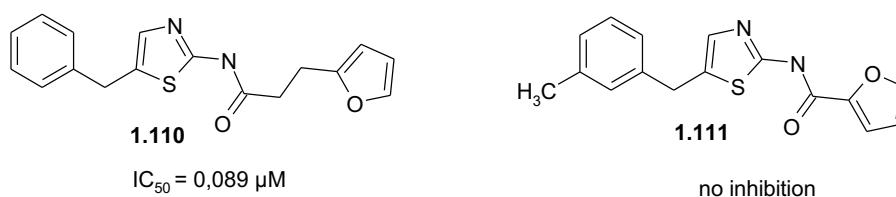
Його рекомендовано використовувати як аналітичний реагент для визначення Меркурію.

1.4 Біологічна активність амідів на основі 2-аміно-5-бензилтіазолів

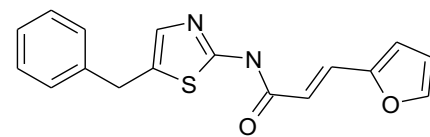
Серед похідних 2-аміно-5-бензилтіазолів найбільш широко вивчені амід. В першу чергу є зумовлено їх широким спектром біологічної активності. Зокрема, з використанням методології вискоєфективного скринінгу ідентифіковано сполуки **1.108** та **1.109**, які інгібують проліферацію клітин DU-145 [11] і є перспективними у лікуванні раку простати.

Протипухлинну активність стосовно ліній раку Нер3В досліджено авторами роботи [59]. Найбільш активними виявився амід **1.110**, отриманий на основі 3-фурилпропіонової кислоти. Натомість аналогічний амід фурил-2-карбонової кислоти **1.111** такою активністю не володів.

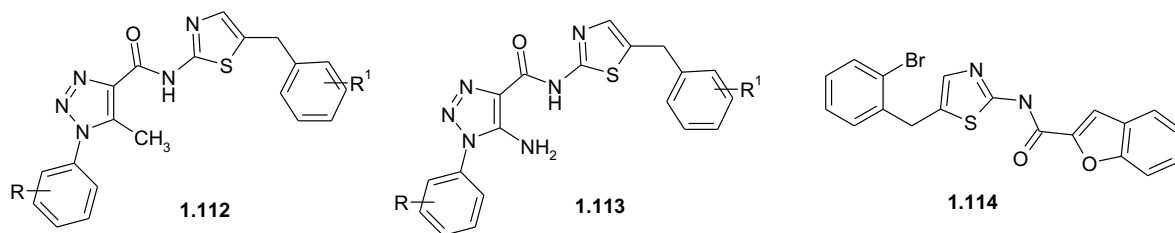
Протипухлинні властивості виявлено також і у аміді 3-фурилпропенової кислоти [60]. Вивчалась його інгібуюча здатність стосовно ліній злоякісних пухлин A549, SK-OV3, SK-MEL2, HCT15, XF498, A431. Результати досліджень наведено у таблиці. Отриманий амід проявив активність у наномолярних концентраціях і у випадку ліній раку яєчників (SK-OV3) та епітеліального раку кишківника (HCT15).

1.112						
IC_{50}						
Сполука	A549	SK-OV3	SK-MEL2	HCT15	XF498	A431
1.112	38±2	1,3±0,6	11 ± 1	5,4 ± 0,5	22 ± 2	43 ± 2
doxorubicin	2±1	52 ± 2	1,7 ± 0,5	36 ± 2	21 ± 1	2 ± 0,3

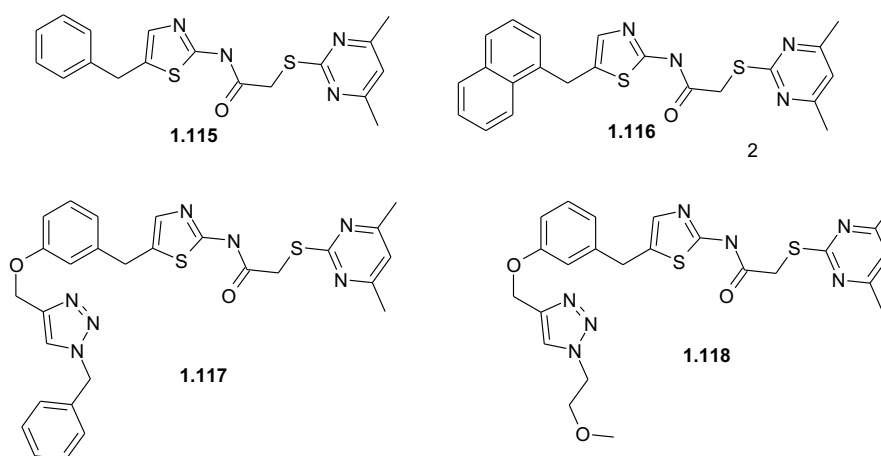
Авторами роботи [9] отримано комбінаторні бібліотеки амідів загальної формули **1.112** та **1.113**. У співробітництві з Національним

інститутом раку (США) було проведено скринінг біологічної активності. Як було встановлено, отримані сполуки володіють помірною протипухлинною дією.

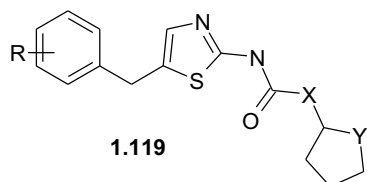
У роботі [61] зафіксовано значний протипухлинний ефект сполуки **1.114** (HS-113) на клітинний ріст, апоптоз і ангиогенез в клітинах гепатоцелюлярної карциноми людини.

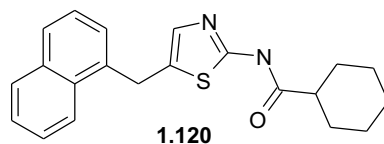
Авторами робіт [62-64] ідентифіковано ряд сполук **1.115 – 1.118** високоселективних інгібіторів Sirt2. IC_{50} для цього ферменту становило 0,118 – 3,745 μ M. Водночас IC_{50} для Sirt1 та Sirt3 більше 100 μ M

Серія амідів загальної формули **1.119** була випробувана проти грибкових патогенів *Histoplasma capsulatum* та *Cryptococcus neoformans*. Структури двох найбільш активних сполук **1.120** і **1.121** наведено нижче [51, 65].

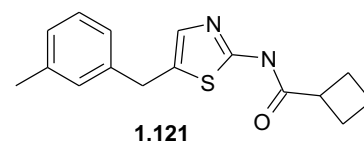

X = (CH₂)_n; n = 0, 1, 2
 Y = (CH₂)_n; n = 0, 1, 2;
 Y = CH₂O, CH₂(NCH₃)

Histoplasma yeast MIC₅₀ = 0,4 μM

Cryptococcus neoformans MIC₅₀ = 0,4 μM

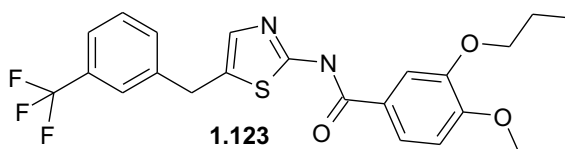

Histoplasma yeast MIC₅₀ = 2,5 μM

Авторами роботи [66] отримано ряд амідів та *N*-ацилпохідних на основі 2-аміно-4-нітробензилтіазолу. Отримані сполуки піддано скринінгу проти рекомбінантних Src, Ablwt та AblT315I. Результати відповідних досліджень наведено у таблиці.

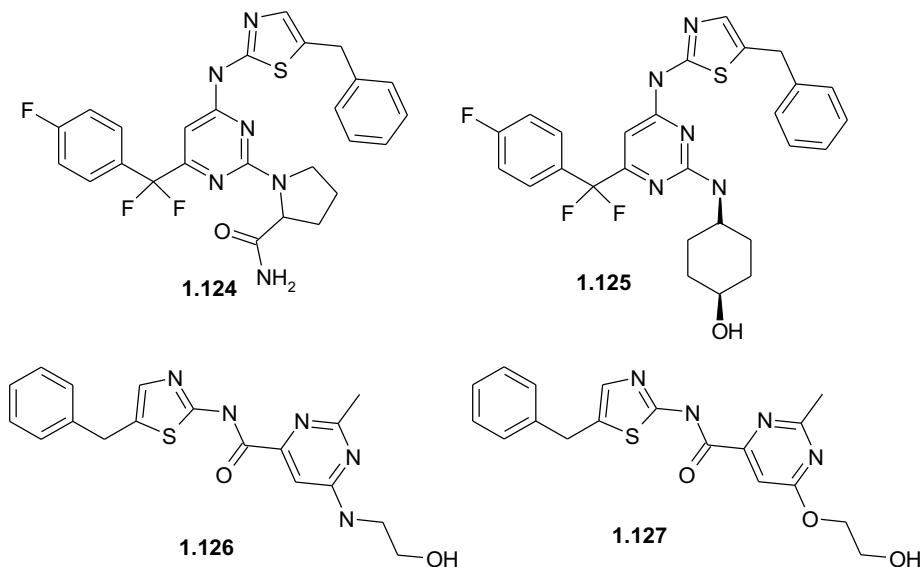
1.122				
K _i				
Ar	n	Src	Ablwt	AblT315I
Ph	1	1.13	10.90	28.14
3-CH ₃ OC ₆ H ₄	1	3.00	1.30	ND
4-Cl-C ₆ H ₄	0	16.00	0.80	16.00
2-тіазоліл	0	1.11	0.80	28.80

Серія структурно-нових інгібіторів стеароїл-КоА-десатурази-1 (SCD-1) ідентифікована шляхом оптимізації хітів з корпоративної бібліотеки авторів роботи [57]. Попередні дослідження залежності структури-активність (SAR) призвели до ідентифікації високоефективного та перорального біодоступного інгібітора SCD-1 – 3-(2-гідроксиетокси)-4-метокси-N-[5-(3-трифторметилбензил)тіазол-2-іл] бензаміду

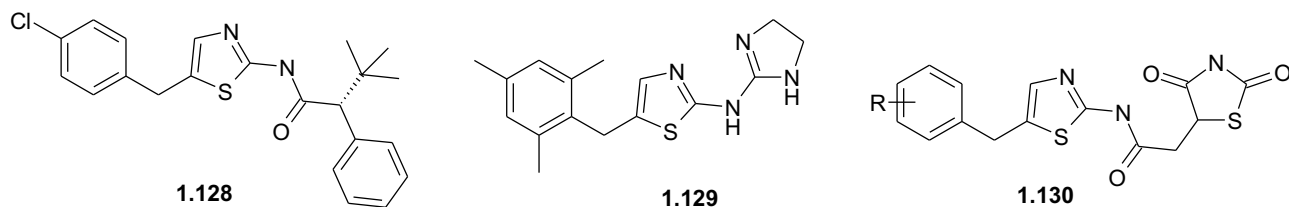
IC₅₀ = 3 nM

Серед піримідинзаміщених похідних 2-аміно-5-бензилтіазолу виявлено ряд інгібіторів кіназ. Зокрема, у роботі [67] ідентифіковано ряд нових селективних інгібіторів Itk кінази [5].

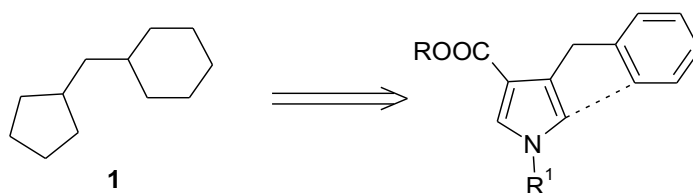
Авторами роботи [68] досліджено серію амідів 2-*трет*-бутил-2-(4-хлорофеніл)оцтової кислоти як лігандів G-протеїн зв'язаних рецепторів вільних жирних кислот (FFA2). Відповідний амід на основі 2-аміно-4-хлоробензилтіазолу **1.128** проявив активність в концентрації $IC_{50} = 25 \mu M$.

Відомо також про протимікробну дію 5-бензилтіазольних похідних. Зокрема, помірну антимікробну активність виявило піразольне похідне амінотіазолу **1.129** [69]. Водночас серію активних протимікробних препаратів знайдено серед амідів (2,4-діоксотіазолідин-5-іл)оцтової кислоти **1.130** [70].

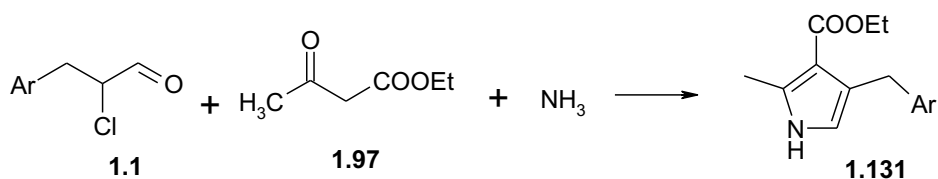
1.5 Синтез та біологічна активність бензилзаміщених похідних пірол-3-карбонових кислот та споріднених структур

Інший представник молекулярного каркасу, предметом розгляду якого є дисертаційна робота, – бензилпіроли, зокрема похідні 4-бензилпірол-3-карбонової кислоти.

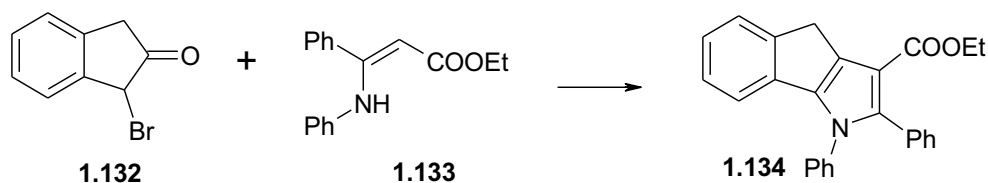

Слід зазначити, що піролкарбонові кислоти – важливий клас біологічно активних речовин. Це протизапальні засоби зомеперіак та толметин, протипухлинний препарат сунітиніб та антигіперхолестеринемічний агент – аторвастатин, продажі якого є найбільшими за всю історію. Багато сполук цього класу знаходяться на різних стадіях доклінічних та клінічних випробувань [71].

Одним із методів синтезу бензилпіролів є взаємодія 3-арил-2-хлоропропаналів з ацетооцтовим та бензоїлоцтовими естерами та аміаком за методом Ганча [72, 73]. Таким чином отримано естери 2-метил/феніл-4-*R*-бензилпірол-3-карбонової кислоти **1.131**. Виходи у даній реакції становили 40 – 65%.

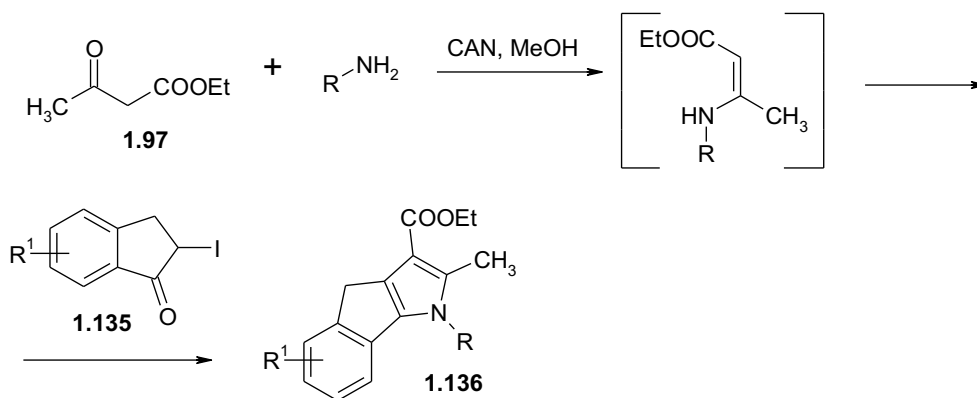

При проведенні такої реакції з циклічними кетонами, що містять метиленову групу, утворюються циклічні аналоги естерів 3-бензилзаміщених пірол-3-карбонової кислоти. Зокрема, авторами роботи [74] розроблено радикальний варіант реакції Ганча. Один із прикладів такої реакції – взаємодія 1-броміндан-2-ону **1.132** з фенаміном **1.133** в ДМСО у присутності Ir(ppy)₃ та триетиламіну при синьому LED опроміненні. Сама реакція відбувалась при кімнатній температурі. Вихід становив 31%. Ключовим інтермедіатом цієї реакції є алкільний радикал.

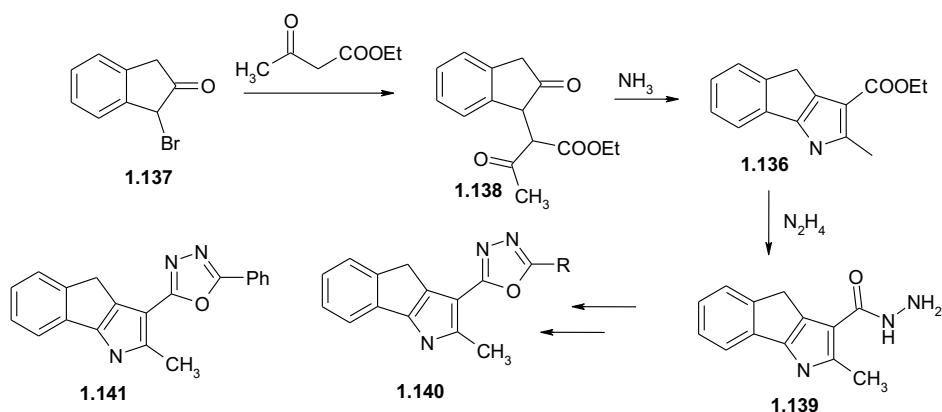

Індено[1,2-*b*]піроли **1.136** також синтезовані за допомогою класичної реакції Ганча з використанням заміщених інданонів та ацетооцтового естеру. Відповідний енамін та α -йодкетон генерувалися *in situ* [75].

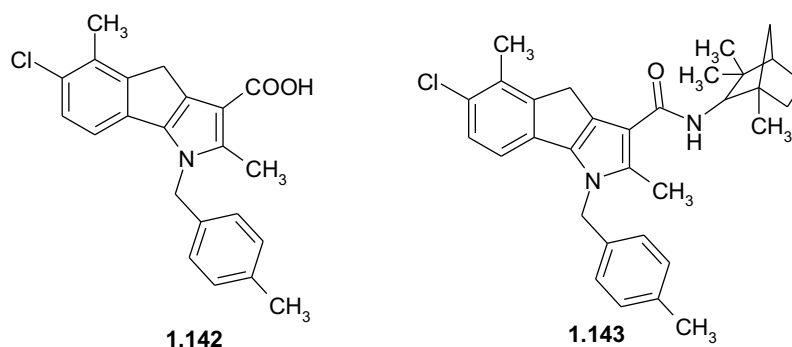

2-Метил-1,4-дигідроіндено[1,2-*b*]пірол-3-карбоксилати **1.136** теж отримані послідовною взаємодією 1-бромоіндан-2-ону **1.137**, ацетоотового естеру та аміаку [76]. Отриманий естер **1.136** через відповідний гідразид **1.139** був перетворений у похідні оксадіазолу **1.140**. Дані сполуки виявились ефективними інгібіторами організації мікротрубочок всіх ліній ракових клітин. Найвища активність спостерігалась для сполуки **1.141**.

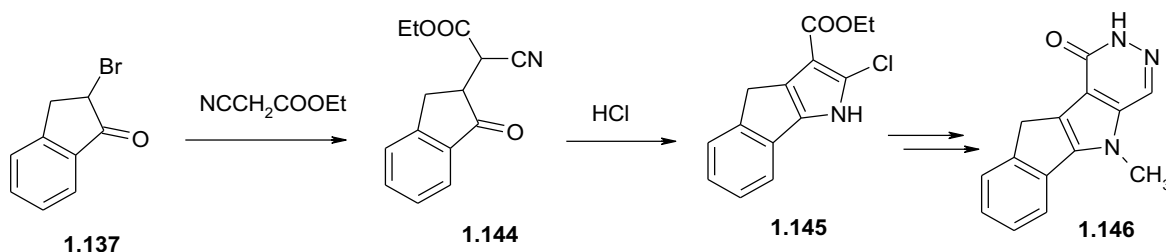
За цією ж схемою була отримана і кислота **1.142** та амід **1.143** на її основі [77]. Авторами досліджено його афінитет до канабінольних рецепторів CB2 та проведено відповідні докінгові дослідження.

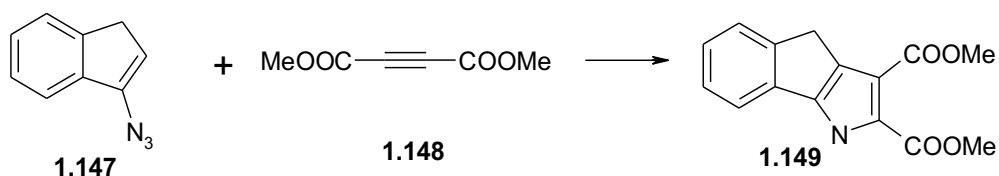
Дещо подібна схема синтезу 2-хлоро-1,4-дигідро[1,2-*b*]пірол-3-карбоксилату **1.145** з використанням 1-бромоіндан-2-ону **1.137** реалізована у

роботі [78]. На першій стадії ціаноцтовий естер піддали алкілюванню. Циклізацію здійснювали при дії гідрогенхлориду в діетиловому естері.

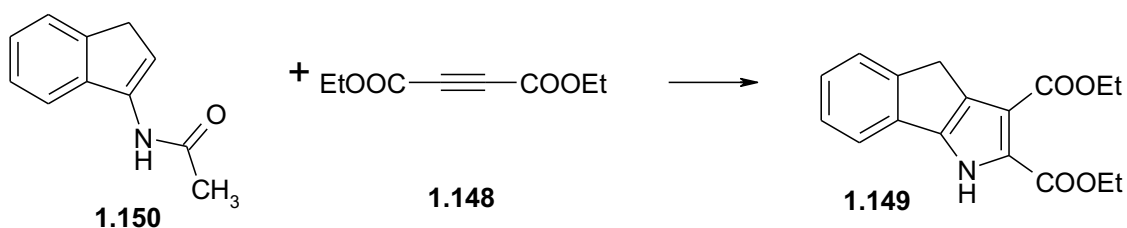
Отримані 2-хлоро-1,4-дигідро[1,2-*b*]пірол-3-карбоксилати **1.145** за допомогою класичних перетворень трансформовано в піролпірадиніон **1.146**. Для нього була досліджена протипухлинна активність.

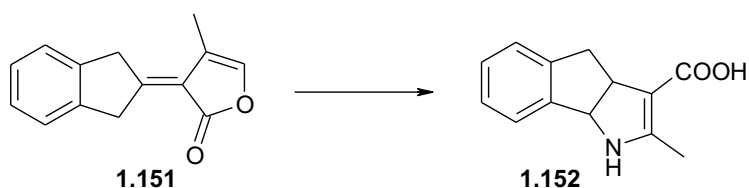
Про синтез такої ж гетероциклічної системи повідомлялось і в роботі [79]. Відповідні сполуки **1.149** отримано взаємодією 1*H*-інден-3-азиду **1.147** диметилловим естером ацетилендикарбонової кислоти **1.148**.

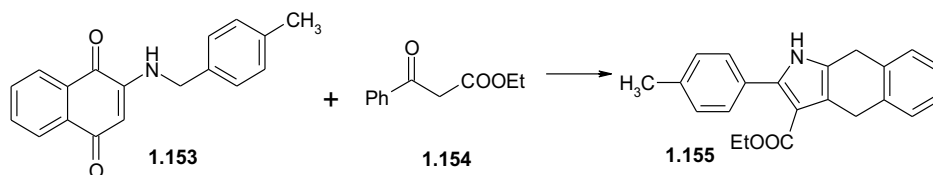
У роботі [80] для такої циклізації використано енамін інденового ряду. Реакція відбувалася при барботуванні кисню крізь реакційну суміш у присутності купруму ацетату та основ. Вихід цільового продукту був невисокий – 34%.

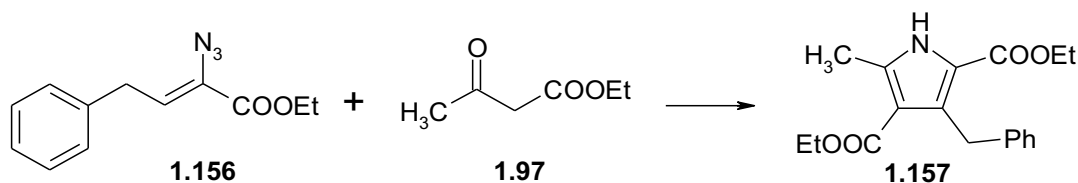
Ще одним підходом до синтезу 2-метил-1,4-дигідроіндено[1,2-*b*]пірол-3-карбоксилатів **1.152** є піроліз 4-індан-2-іліден-3-метил-4*H*-ізооксазол-5-онів **1.151** [81].

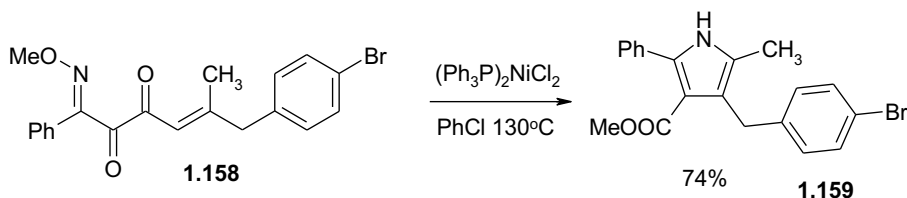
Аналогічні сполуки отримано на основі бензилзаміщеного 2-амінонафтохінону **1.153** [82]. Циклізація проходила за вільнорадикальним механізмом, ініційованим Манган (III) ацетатом.

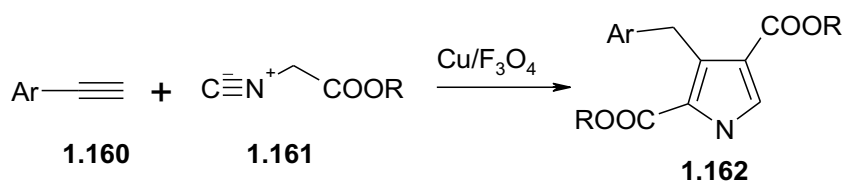
Циклоконденсації азидів використано у синтезі похідних пірол-3-карбонової кислоти **1.157** в роботі [83]. Для цього відповідний алкаліденазидооцтовий естер **1.156** вводився у реакцію з ацетооцтовим естером.

Діазосполуки були об'єктом досліджень авторів праці [84]. Ними встановлено, що похідне **1.158** в киплячому хлорбензолі у присутності $(\text{Ph}_3\text{P})\text{NiCl}_2$ циклізується з утворенням відповідного естеру пірол-3-карбонової кислоти **1.159**.

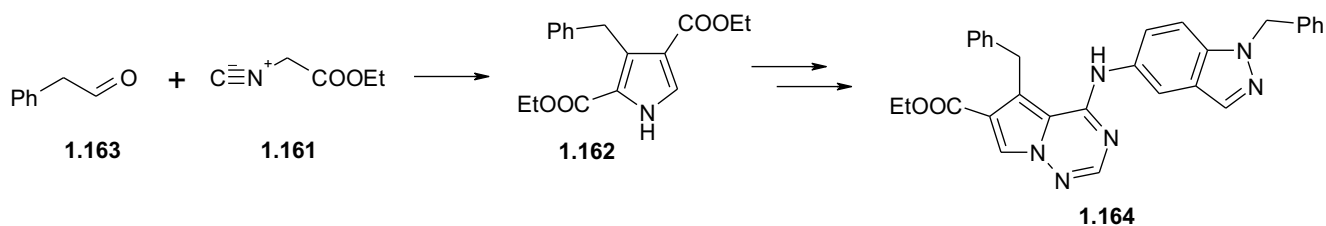

Альтернативним методом синтезу похідних 4-бензилпірол-3-карбонової кислоти **1.162** є взаємодія ізоціанооцтового естеру **1.161** з термінальними алкінами **1.160** [85]. Даний процес являє собою доволі непоширене в органічній хімії подвійне приєднання ізоціаніду до неактивованого алкіну. Каталізатором цієї реакції є система $\text{Cu}^0/\text{Fe}_3\text{O}_4$.

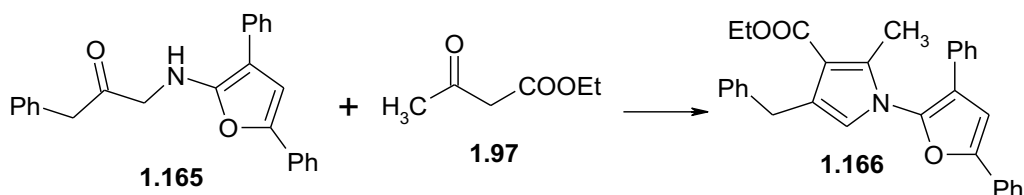

Тризаміщений пірол такої самої будови **1.162** отримано з виходом 60% взаємодією фенілоцтового альдегіду **1.163** з ізоціанооцтовим естером **1.161** [86]. Він був перетворений у декілька стадій в піроло[2,1-f][1,2,4]триазин

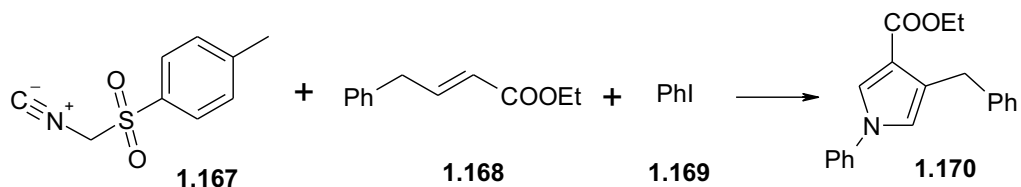
1.164. Дана сполука виявилась інгібітором EGFR та HER2 протеїн тирозин кіназ.

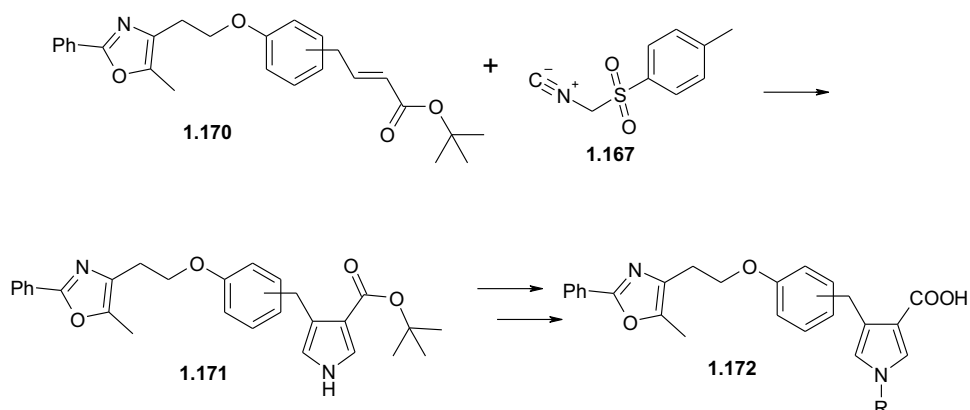
При взаємодії ацетооцевого естеру **1.97** з похідним фурану **1.165** також відбувається циклізація з утворенням піролу **1.166** з виходом 74%. Реакцію проводили у спирті в присутності етилату натрію [87].

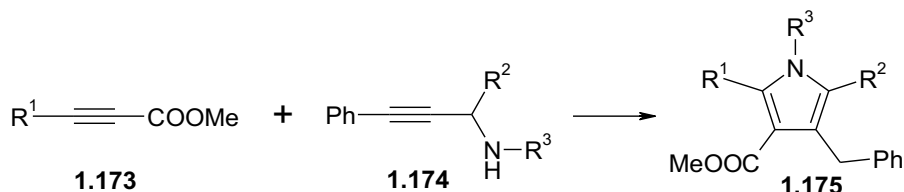
Бензилзаміщені естери пірол-3-карбонової кислоти були отримані взаємодією тозилметилізоціаніду з етил 4-фенілбут-2-єтаноатом в умовах реакції синтезу піролів за van Leusen. Зокрема, авторами роботи [88] розроблена оригінальна методика одnoreакторного синтезу, в якій здійснюється послідовність реакцій конденсації та мідь каталізованого *N*-арилування.

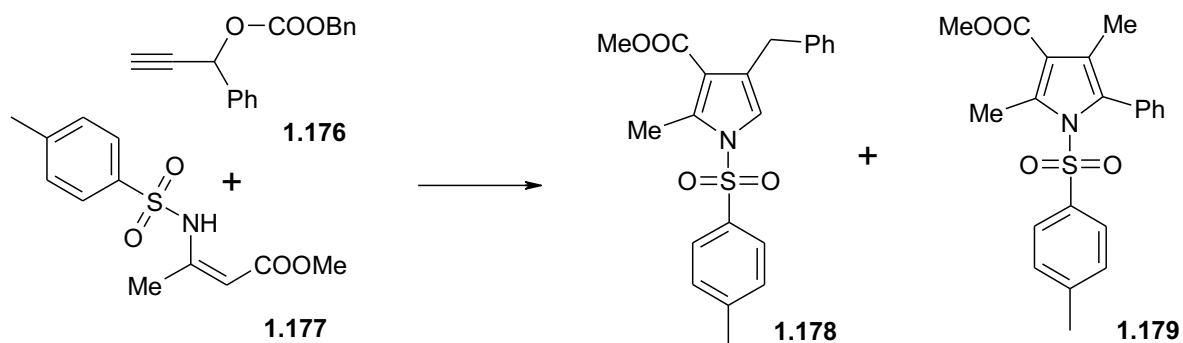
Аналогічні бензилзаміщені пірол-3-карбонові кислоти більш складної будови **1.172** досліджувалися як ефективні подвійні PPAR α/γ агоністи [89]. Вони були отримані взаємодією тозилметилізоціаніду з відповідним естером.

Авторами роботи [90] розроблено новий метод синтезу бензилзаміщених піролів **1.175** за допомогою реакцій приєднання Міхаеля і алкінкарбоциклізації активованих алкінів **1.173** та пропаргіламінів **1.174**. Реакція відбувається в ДМСО при 120 °С у присутності K₂CO₃. Виходи становили 69-71%.

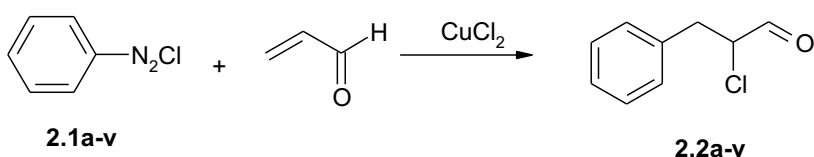
У роботі [91, 92] для синтезу заміщених піролів використано пропаргілкарбонати **1.176**. При їх взаємодії з *N*-тозильованими β-енаміноестерами **1.177** з використанням як каталізатора Pd₂(dba)₃CHCl₃ та ліганду 1,4-біс(дифенілфосфіно)бутану [Dppb] утворюється пірол **1.178**. Реакція не є регіоселективна, крім згаданого ізомеру утворюється також сполука **1.179**

Отже аналіз літературних даних дає підстави вважати, що 3-арил-2-хлорпропаналі є перспективними реагентами в дизайні біологічно активних гетероциклів.

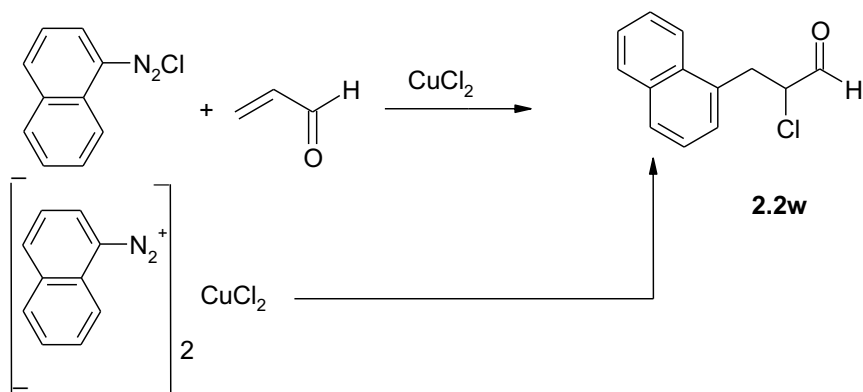
РОЗДІЛ 2 СИНТЕЗ 3-АРИЛ-2-ХЛОРПРОПАНАЛІВ ТА 2-АМІНО-5-R-БЕНЗИЛТІАЗОЛІВ

Для синтезу 3-арил-2-хлорпропаналів був обраний метод, що ґрунтується на реакції Меєрвейна. Для цього акролеїн вводився у реакцію з діазонієвими солями за методиками близькими до [7, 13]. Схема відповідної реакції наведена нижче.

Вагомий вплив на успішний перебіг реакції має значення рН середовища. При використанні бензол-, толіл- та анізилдіазоній хлоридів оптимальним виявилось нейтральне середовище. Діазонієві солі з електроноакцепторними замісниками в ароматичному ядрі добре реагують з акролеїном і в кислому середовищі.

За аналогічною схемою одержано 3-(1-нафтил)-2-хлорпропаналь **2.2w**. Проте у цьому випадку ефективнішим виявилось застосування арилюючого реагента – тетрахлорокупрату (II) 1-нафталіндіазонію [93]. Його застосування дало змогу підвищити вихід альдегіду від 34 до 44%.

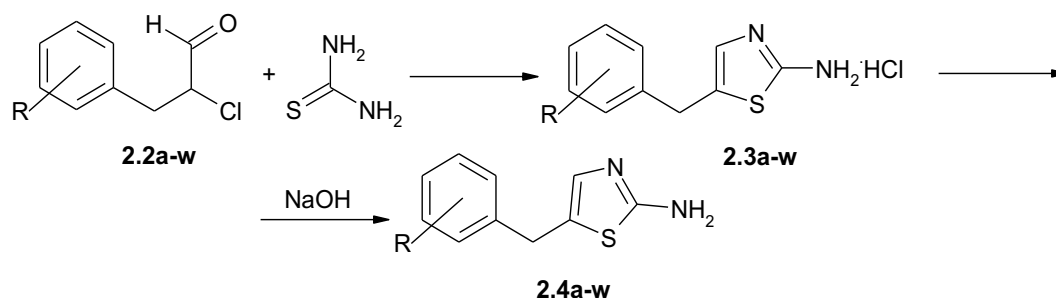
Альдегіди **2.2a-w** виділяли перегонкою у вакуумі. Це світло-жовті рідини, відносно нестійкі при зберіганні через здатність окиснюватись і полімеризуватись. Їх константи та виходи наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

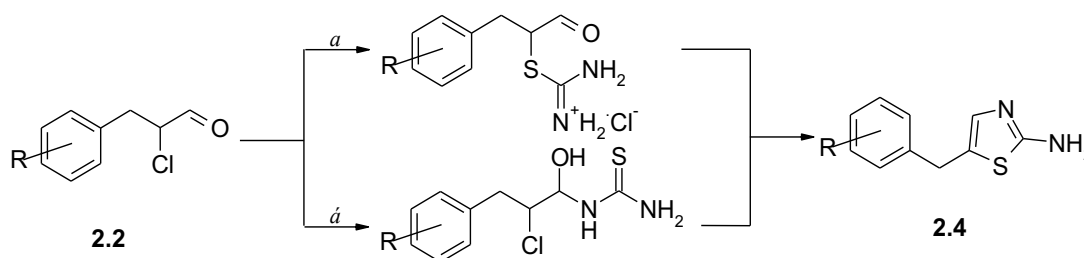
Виходи і константи 3-арил-2-хлоропропаналів 2.2a–w

№ сполуки	R	Вихід, %	Т.кип., °C (3 мм.рт.ст.)	n_D^{20}	ІЧ спектр, $\lambda(\text{C=O})$, cm^{-1}
2.2a	H	35	100	1.5380	1707
2.2b	3-CH ₃	52	105	1.5370	1706
2.2c	4-CH ₃	39	106	1.5382	1706
2.2d	4-C ₂ H ₅	32	113	1.5395	1706
2.2e	4-i-C ₃ H ₇	34	126	1.5420	1708
2.2f	4-OCH ₃	30	110	1.5469	1705
2.2g	2-F	45	105	1.5618	1710
2.2h	4-F	49	110	1.5622	1717
2.2i	2-Cl	41	172	1.5801	1706
2.2j	3-Cl	40	112	1.5520	1706
2.2k	4-Cl	38	114	1.5500	1705
2.2l	4-Br	43	115	1.5518	1705
2.2m	3-CF ₃	42	100	1.5320	1709
2.2n	3-NO ₂	40	150	1.5720	1710
2.2o	2,3-Cl ₂	49	165	1.5722	1711
2.2p	2,4-Cl ₂	45	169	1.5752	1710
2.2q	2,5-Cl ₂	46	170	1.5790	1708
2.2r	2,6-Cl ₂	45	69	1.5795	1707
2.2s	3,4-Cl ₂	56	178	1.5779	1706
2.2t	3,5-Cl ₂	52	170	1.5691	1704
2.2u	3-CH ₃ -4-Cl	44	119	1.5378	1707
2.2v	2-Cl-5-CF ₃	46	122	1.5380	1708
2.2w	Замість R C ₆ H ₄ 1-нафтил	48	170	1.6150	1707

Альдегіди **2.2a-w** використані нами як синтетичні еквіваленти диелектрофільного синтону $[C_2]_2^{2+}$ в реакції із тіосечовиною. Взаємодія проходить із замиканням 1,3-тіазольного циклу. Утворюються 2-аміно-5-арилметил-1,3-тіазоли **2.4a-w**, які виділено при обробці лугом водних розчинів відповідних гідрохлоридів **2.3a-w**. Виходи, температури плавлення і дані спектроскопії ^1H ЯМР наведено у табл. 2.2.

При взаємодії α -галогенкетонів $RC(O)CH_2Hal$ з тіосечовиною першою стадією є алкілювання по атому сульфуру з утворенням ізотіуронієвої солі, а далі проходить внутрішньомолекулярне нуклеофільне приєднання аміногрупи до карбонільної [94, 95]. Такий механізм зумовлений активністю галогена біля первинного атома карбону. Натомість в альдегідах **2.2** атом хлору є менш рухливим і послідовність стадій процесу циклізації не є очевидною.

На користь маршруту б, зокрема, може свідчити те, що альдегіди **2.2** реагують з тіосечовиною при кімнатній температурі екзотермічно, а ізотіуронієві солі виділити не вдалось. Така ж реакція за участю α -галогенкетонів проходить при нагріванні.

Варто зазначити, що 2-амінотіазольний цикл належить до привілейованих [96-100]. Він входить до складу таких препаратів як фамотидин, абафунгін, цефдінір, судоксикам, мелоксикам, праміпексол [1, 102]. Кількість біологічно активних речовин серед похідних 2-амінотіазолу надзвичайно велика. Їх спектр дії охоплює різноманітні види активностей. З

іншого боку, як уже зазначалося, молекулярний каркас, що поєднює шестичленний і п'ятичленний цикли, розділені метиленовим містком, також належить до привілейованих. Тобто у випадку 2-аміно-5-*R*-бензилтіазолу має місце поєднання обидвох вищезгаданих факторів. Це однозначно робить перспективним пошук нових лікарських засобів серед цього класу сполук.

Таблиця 2.2

Виходи, температури плавлення і дані спектроскопії ^1H ЯМР

2-аміно-5-*R*-бензилтіазолів 2.4a-w

№ сполуки	R	Вихід, %	Т.пл., °C	Спектри ^1H ЯМР (δ , м. ч.)
1	2	3	4	5
2.4a	H	80	113	3.95 c (2H, CH ₂); 6.72 c (1H, 4-H _{тіазол}); 6.13 c (2H, NH ₂); 7.26м (5H)
2.4b	3-CH ₃	72	101– 102	2.28 c (3H, CH ₃); 3.83 c (2H, CH ₂); 6.62 c (1H, 4-H _{тіазол}); 6.56 c (2H, NH ₂); 6.93 – 7.02 м (3H); 7.14 т (1H, $J = 7.5$, C ₆ H ₄)
2.4c	4-CH ₃	69	142– 143	2.28 c (3H, CH ₃); 3.82 c (2H, CH ₂); 6.60 c (1H, 4-H _{тіазол}); 6.55 c (2H, NH ₂); 7.06 c (4H, C ₆ H ₄)
2.4d	4-C ₂ H ₅	79	130– 132	1.14 (т, $J = 7.3$, 3H, CH ₂ CH ₃), 2.55 (д, $J = 7.4$, 2H, CH ₂ CH ₃), 3.87 (c, 2H, CH ₂), 6.68 (c, 3H, 4-H _{тіазол} + NH ₂), 7.11 (c, 4H, C ₆ H ₄).
2.4e	4- <i>i</i> -C ₃ H ₇	77	122– 123	MS (CI): $m/z = 259$ [$M^+ + 1$]
2.4f	4-OCH ₃	78	133– 134	3.72 c (3H, CH ₃); 3.80 c (2H, CH ₂); 6.59 c (1H, 4-H _{тіазол}); 6.54 c (2H, NH ₂); 6.80 д (2H, $J = 8.4$, C ₆ H ₄), 7.09 д (2H, $J = 8.4$, C ₆ H ₄)
2.4g	2-F	77	121– 122	3.85 c (2H, CH ₂); 6.61 c (1H, 4-H _{тіазол}); 6.60 c (2H, NH ₂); 7.05 – 7.18 м (4H, C ₆ H ₄).
2.4h	4-F	85	135– 136	3.87 c (2H, CH ₂); 6.63 c (1H, 4-H _{тіазол}); 6.62 c (2H, NH ₂); 7.03 т (2H, $J = 8.4$, C ₆ H ₄); 7.21 д.д (2H, $J_{\text{HF}} = 5.7$, $J_{\text{HH}} = 8.8$, C ₆ H ₄)
2.4i	2-Cl	90	92– 93	4.00c (2H, CH ₂), 6.13c (1H, 4-H _{тіазол}); 6.70 c (2H, NH ₂); 7.20 - 7.45м (4H, C ₆ H ₄)
2.4j	3-Cl	86	99– 101	3.93 c (2H, CH ₂), 6.76 s (2H, NH ₂), 6.91 s (1H, 4-H _{тіазол}), 7.2д (1H), 7.26 - 7.38м (3H)

Таблиця 2.2 (продовження)

1	2	3	4	5
2.4k	4-Cl	88	122–124	3.88 c (2H, CH ₂); 6.64 c (1H, 4-H _{тіазол}); 6.62 c (2H, NH ₂); 7.21 д (2H, $J = 7.2$, C ₆ H ₄), 7.27 д (2H, $J = 7.2$, C ₆ H ₄)
2.4l	4-Br	84	123–125	3.86 s (2H, CH ₂), 6.61 s (2H, NH ₂), 6.64 s (1H, 4-H _{тіазол}), 7.15 б (2H, C ₆ H ₄), 7.42 d (2H, C ₆ H ₄ , $J = 8.1$ Hz)
2.4m	3-CF ₃	77	121–123	3.97 s (2H, CH ₂), 6.45 s (2H, NH ₂), 6.60 s (1H, 4-H _{тіазол}), 7.40 – 7.50 м (4H, C ₆ H ₄)
2.4n	3-NO ₂	81	108–109	4.08 s (2H, CH ₂), 6.78 s (2H, NH ₂), 6.77 s (1H, 4-H _{тіазол}), 7.58 – 7.72м (3H)
2.4o	2,3-Cl ₂	79	126–128	4.01 s (2H, CH ₂), 6.68 s (1H, 4-H _{тіазол}), 6.73 s (2H, NH ₂), 7.26 – 7.36 м (2H, C ₆ H ₃), 7.47 d.d (1H, C ₆ H ₃ , $4J = 1.2$, $3J = 7.8$ Hz)
2.4p	2,4-Cl ₂	91	112–113	3.99 s (2H, CH ₂), 6.70 s (1H, 4-H _{тіазол}), 6.79 s (2H, NH ₂), 7.38 м (2H, C ₆ H ₃), 7.60 d (1H, C ₆ H ₃)
2.4q	2,5-Cl ₂	85	124–125	3.98 s (2H, CH ₂), 6.67 s (1H, 4-H _{тіазол}), 6.69 s (2H, NH ₂), 7.26 d.d (1H, C ₆ H ₃ , $4J = 2.4$, $3J = 8.7$ Hz), 7.34 d (1H, C ₆ H ₃ , $J = 2.4$ Hz), 7.40 d (1H, C ₆ H ₃ , $J = 8.7$ Hz)
2.4r	2,6-Cl ₂	87	132–133	4.03 s (2H, CH ₂), 6.68 s (1H, 4-H _{тіазол}), 6.71 s (2H, NH ₂), 7.22 – 7.35 м (3H, C ₆ H ₃)
2.4s	3,4-Cl ₂	83	92–94	3.90 s (2H, CH ₂), 6.67 s (3H, 4-H _{тіазол} , NH ₂), 7.17 d.d (1H, C ₆ H ₃ , $4J = 1.8$, $3J = 8.4$ Hz), 7.40 d (1H, C ₆ H ₃), 7.47 d (1H, $J = 8.4$ Hz)
2.4t	3,5-Cl ₂	79	130–132	—
2.4u	4-Cl-3-CH ₃	82	125–127	2.28 s (3H, Me), 3.87 s (2H, CH ₂), 6.72 s (1H, 4-H, тіазол), 6.75 s (2H, NH ₂), 7.08 d (1H, C ₆ H ₃ , $J = 8.0$ Hz), 7.24 s (1H, C ₆ H ₃), 7.26 d (1H, C ₆ H ₃)
2.2v	2-Cl-5-CF ₃	73	119–120	4.09 (s, 2H, CH ₂), 6.74 (s, 1H, тіазол), 6.81 (s, 2H, NH ₂), 7.63 (d, $J = 8.3$, 2.0 Hz, 1H, 4H-C ₆ H ₃), 7.68 (d, $J = 8.3$ Hz, 1H, 3H-C ₆ H ₃), 7.73 (s, 1H, 6H-C ₆ H ₃)
2.2w	Замість RC ₆ H ₄ 1-нафтил	84	120–121	4.40c (2H, CH ₂); 6.76c (1H, 4-H, тіазол); 6.70c (2H, NH ₂); 7.35 – 8.30м (7H C ₁₀ H ₇)

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

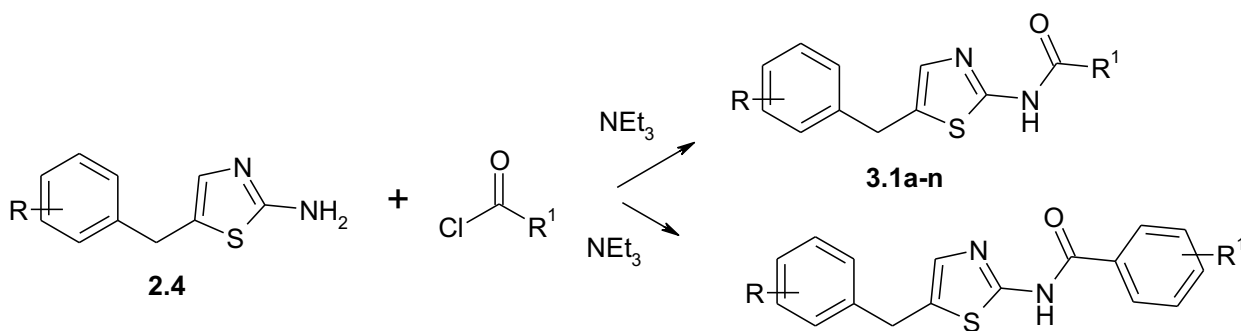
1. Взаємодією акролеїну з арендіазонієвими солями отримано 3-арил-2-хлорпропаналі, які є синтетичними еквівалентами діелектрофільного синтона $[C_2]_2^{2+}$.
2. Взаємодією 3-арил-2-хлорпропаналів з тіосечовиною, яка є синтетичним еквівалентом динуклеофільного $[SN]_3^{2-}$ синтону, синтезовано 2-аміно-5-R-бензилтіазоли.

За матеріалами розділу опубліковано роботу [103].

РОЗДІЛ 3

СИНТЕЗ ТА БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ *N*-(5-*R*-БЕНЗИЛ)-1,3-ТІАЗОЛ-2-ІЛКАРБОКСАМІДІВ3.1 Синтез та біологічна активність *N*-(5-*R*-бензил)-1,3-тіазол-2-ілкарбоксамідів аліфатичного ряду і ароматичного рядів

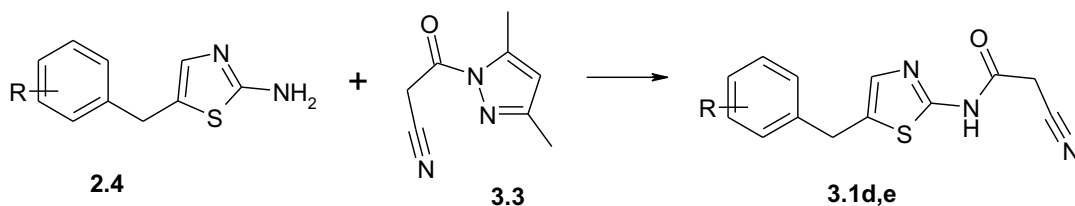
Першим етапом наших досліджень був синтез та вивченням біологічної активності амідів, отриманих на основі 2-аміно-5-*R*-бензилтіазолів та хлорангідридів простих аліфатичних і ароматичних кислот. Використовувались хлорангідриди оцтової, ізомасляної, ізовалер'янової, енантової (гептанової), циклогексанової та заміщених бензойних кислот. Ацилювання проводили при кімнатній температурі в середовищі діоксану в присутності триетиламіну як основи.

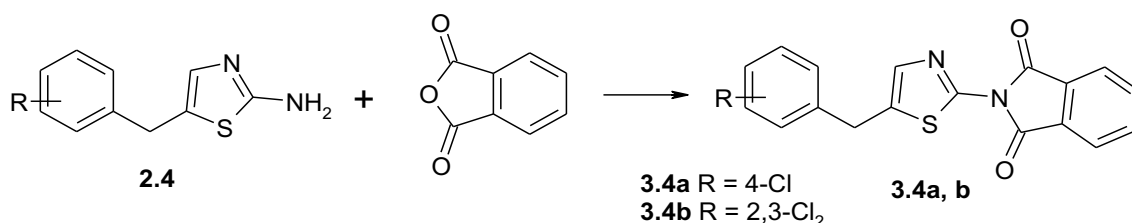
- 3.1a** *R* = H, *R*¹ = CH₃
3.1b *R* = 4-Cl, *R*¹ = CH₃
3.1c *R* = 2,5-Cl₂, *R*¹ = CH₃
3.1d *R* = 2-Cl, *R*¹ = CH₂CN
3.1e *R* = 4-Cl, *R*¹ = CH₂CN
3.1f *R* = 2-Cl, *R*¹ = *i*-C₃H₇
3.1g *R* = 3-Cl, *R*¹ = *i*-C₃H₇
3.1h *R* = 2-Cl, *R*¹ = *n*-C₄H₉
3.1i *R* = 4-Cl, *R*¹ = *n*-C₄H₉
3.1j *R* = 3-CH₃, *R*¹ = *i*-C₄H₉
3.1k *R* = 4-CH₃O, *R*¹ = *i*-C₄H₉
3.1l *R* = 4-CH₃, *R*¹ = *n*-C₆H₁₃
3.1m *R* = H, *R*¹ = cyclo-C₆H₁₁
3.1n *R* = 2,5-Cl₂, *R*¹ = cyclo-C₆H₁₁

- 3.2a** *R* = H, *R*¹ = H
3.2b *R* = 3-NO₂, *R*¹ = H
3.2c *R* = 2,4-Cl₂, *R*¹ = H
3.2d *R* = 3-Cl, *R*¹ = 2-Cl
3.2e *R* = 4-Cl, *R*¹ = 2-Br
3.2f *R* = 3-Cl, *R*¹ = 2-Br
3.2g *R* = 3-Cl, *R*¹ = 4-Br
3.2h *R* = 2-Cl, *R*¹ = 2-I
3.2i *R* = 4-Cl, *R*¹ = 2-I
3.2j *R* = 4-Br, *R*¹ = 2-I
3.2k *R* = 4-CH₃, *R*¹ = 2-I
3.2l *R* = 4-F, *R*¹ = 4-CH₃
3.2m *R* = 4-F, *R*¹ = 2-CH₃O
3.2n *R* = 3-NO₂, *R*¹ = 2-CH₃O
3.2o *R* = 4-F, *R*¹ = 4-CH₃O
3.2p *R* = 3-NO₂, *R*¹ = 2-C₂H₅O
3.2q *R* = 3-NO₂, *R*¹ = 4-C₂H₅O
3.2r *R* = 3-CH₃, *R*¹ = 3,4-(CH₃O)₂

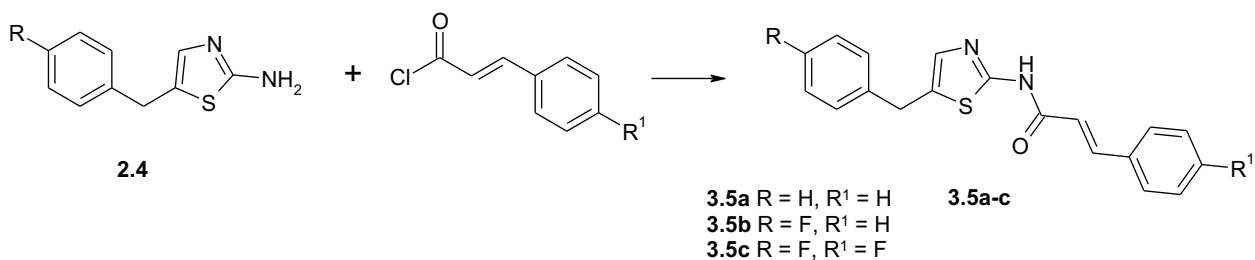
У зв'язку з тим, що хлорангідрид ціаноцтової кислоти є важкодоступною та нестійкою речовиною, ціаноацетилювання доцільно здійснювати за допомогою ціанацетилпіразолу **3.3**. Реакцію проводять у бензолі при кип'ятінні. Продукт реакції випадає в осад через 15-30 хвилин.

Фталіміди **3.4a, b** отримували шляхом короточасного сплавлення відповідних амініотіазолів з фталевим ангідридом.

Для встановлення залежностей структура-активність було також синтезовано сполуки **3.5**, які є вінілогами амідів **3.2**. Для цього як ацилюючі реагенти використовували хлорангідриди заміщених коричних кислот.

Очистку синтезованих сполук **3.1** здійснювали шляхом перекристалізації зі спирту, а **3.2**, **3.4** та **3.5** – з суміші ДМФА - етанол. Отримані аміді – кристалічні порошки білого або кремового кольору, розчинні на холодно у ДМФА, ДМСО, при нагріванні – в оцтовій кислоті, ацетонітрилі, спиртах, нерозчинні у воді та ефірі. Характеристики синтезованих сполук наведено у табл. 3.1.

Слід зазначити, що аміді подібної будови, отримані на основі 5-заміщених 2-амініотіазолів, володіють широким спектром біологічної активності. Зокрема, повідомлялось про противірусну [104], протидіабетичну [105], антиінвазивну [106], протиракову [107, 108], вони є інгібіторами кіназ різноманітної будови [107, 109], фактору росту TrkA рецептора [110], ферменту BCR-ABL [111] антагоністами сфінгозин-1-фосфатного [112] та CCR2 [113] рецепторів.

Для оцінки фармакологічного потенціалу синтезованих сполук нами здійснено прогноз їх біодоступності з використанням правил Ліпінського та

Вебера. Згідно правила 5-ти Ліпінського [114] біодоступними є сполуки, які відповідають наступним критеріям:

- $\log P < 5$;
- молекулярна маса < 500 ;
- кількість акцепторів водневого зв'язку < 10 ;
- кількість донорів водневого зв'язку < 5 .

На сучасному етапі методології дизайну нових лікарських засобів відхилення від одного із зазначених критеріїв ще допускається. Якщо ж таких відхилень два і більше, молекула вважається безперспективною в створенні ліків.

Правила Ліпінського доповнюють правила Вебера (*Veber*) [115]. Згідно з ними біодоступні сполуки повинні володіти наступними властивостями:

- кількість зв'язків, здатних до вільного обертання, ≤ 10 (оптимально < 7);
- площа полярної поверхні молекули $TPSA \leq 140 \text{ \AA}^2$;
- сумарна кількість донорів і акцепторів водневого зв'язку ≤ 12 .

У правилах Вебера молекулярна маса не враховується. Стверджується, що, якщо молекула відповідає вищезазначеним вимогам, то її величина не має критичного значення.

Для визначення параметрів лікоподібності синтезованих сполук нами використано електронний ресурс *Molinspiration Cheminformatics*. Отримані результати наведено в табл. 3.1. Відсоток речовини, яка буде адсорбуватися у кишковому тракті, розраховували за формулою $\%ABS = 109 - 0.345 \times TPSA$.

Розрахунки показали, що практично всі аміді **3.1** (за винятком **3.1l** та **3.1n**) відовідають критеріям Ліпінського та Вебера, зі значеннями $clogP$ в межах 2.41 – 4.66. Для них очікувана висока оральна біодоступність. Розрахована величина $\%ABS$ становить 86.31 – 94.51. Натомість, ліпофільність більшості амідів **3.2** вища ніж 5. І, як наслідок, $\%ABS$ дещо нижчий і знаходиться в межах 75.52 – 94.51.

Таблиця 3.1

Характеристики сполук 3.1а-п, 3.2а-г, 3.4а-в та 3.5а-с

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		Т _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTb}	TPSA		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
3.1a	12.15	13.71	12.06	13.80	169-170	79	0	3	1	2.41	232.31	3	41.99	94.51	233
3.1b	10.59	12.08	10.50	12.02	185-186	75	0	3	1	3.09	266.75	3	41.99	94.51	267
3.1c	9.23	10.76	9.30	10.65	186-187	84	0	3	1	3.69	301.20	3	41.99	94.51	301
3.1d	14.31	11.17	14.40	10.99	201-202	91	0	4	1	2.46	291.76	4	65.78	86.31	292
3.1e	14.45	11.06	14.40	10.99	212-213	84	0	4	1	2.51	291.76	4	65.78	86.31	292
3.1f	9.39	10.94	9.50	10.88	156-157	76	0	3	1	4.12	294.81	4	41.99	94.51	295
3.1g	9.54	10.94	9.50	10.88	148-150	81	0	3	1	4.15	294.81	4	41.99	94.51	295
3.1h	9.01	10.45	9.07	10.38	135-136	83	0	3	1	4.65	308.83	5	41.99	94.51	309
3.1i	9.15	10.48	9.07	10.38	142-143	77	0	3	1	4.70	308.83	5	41.99	94.51	309
3.1j	9.66	11.19	9.71	11.12	138-139	87	0	3	1	4.45	288.42	5	41.99	94.51	288
3.1k	9.22	10.55	9.20	10.53	153-155	74	0	4	1	4.08	304.42	6	51.22	91.33	305
3.1l	8.89	10.03	8.85	10.13	138-139	70	1	3	1	5.77	316.47	8	41.99	94.51	317
3.1m	9.39	10.59	9.32	10.67	164-165	81	0	3	1	4.66	300.43	4	41.99	94.51	301
3.1n	7.67	8.61	7.59	8.68	182-184	86	1	3	1	5.94	369.32	4	41.99	94.51	369
3.2a	9.44	10.93	9.52	10.89	190-192	78	0	3	1	4.08	294.38	4	41.99	94.51	295
3.2b	12.41	9.48	12.38	9.45	241-242	84	0	6	1	4.02	339.38	5	87.81	78.71	340
3.2c	7.80	8.94	7.71	8.83	213-214	88	1	3	1	5.37	363.27	4	41.99	94.51	363
3.2d	7.63	8.92	7.71	8.83	205-206	75	1	3	1	5.37	363.27	4	41.99	94.51	363
3.2e	6.97	7.78	6.87	7.86	212-214	87	1	3	1	5.52	407.72	4	41.99	94.51	407
3.2f	6.78	7.91	6.87	7.86	222-223	82	1	3	1	5.50	407.72	4	41.99	94.51	407
3.2g	6.80	7.79	6.87	7.86	239-240	76	1	3	1	5.54	407.72	4	41.99	94.51	407
3.2h	6.23	7.00	6.16	7.05	222-224	77	1	3	1	5.75	454.72	4	41.99	94.51	455
3.2i	6.11	7.12	6.16	7.05	235-236	87	1	3	1	5.79	454.72	4	41.99	94.51	455
3.2j	5.65	6.56	5.61	6.42	244-245	83	1	3	1	5.93	499.17	4	41.99	94.51	499
3.2k	6.33	7.30	6.45	7.38	236-238	91	1	3	1	5.57	434.30	4	41.99	94.51	435

Таблиця 3.1 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
3.2l	8.65	9.76	8.58	9.82	245-246	75	0	3	1	4.70	326.40	4	41.99	94.51	327
3.2m	8.10	9.38	8.18	9.36	203-204	88	0	4	1	4.80	342.39	5	51.22	91.33	343
3.2n	11.31	8.74	11.38	8.68	251-252	79	0	7	1	4.57	369.40	6	97.05	75.52	370
3.2o	8.45	9.41	8.18	9.36	233-234	82	0	4	1	4.30	342.39	5	51.22	91.33	343
3.2p	10.99	8.43	10.96	8.36	242-243	85	0	7	1	4.95	383.43	7	97.05	75.52	384
3.2q	10.79	8.30	10.96	8.36	249-250	80	0	7	1	4.45	383.43	7	97.05	75.52	384
3.2r	7.51	8.62	7.60	8.70	201-202	76	0	5	1	4.15	368.46	6	60.46	88.14	369
3.4a	7.99	9.00	7.90	9.04	205-206	79	1	4	0	5.16	354.82	3	51.97	91.07	355
3.4b	7.35	8.35	7.20	8.24	199-200	91	1	4	0	5.74	389.26	3	51.97	91.07	389
3.5a	8.78	10.09	8.74	10.01	231-232	88	0	3	1	4.72	320.42	5	41.99	94.51	321
3.5b	8.35	9.58	8.28	9.47	224-225	81	0	3	1	4.88	338.41	5	41.99	94.51	339
3.5c	7.96	9.22	7.86	9.00	204-205	84	1	3	1	5.05	356.40	5	41.99	94.51	357

Для отриманих сполук проведено дослідження антимікробної та протипухлинної активностей. Вивчення антимікробної активності здійснено CO-ADD (The Community for Antimicrobial Drug Discovery), за підтримки Wellcome Trust (UK) та університету Квінсленда (Австралія). Як тестові мікроорганізми було використано п'ять штамів бактерій: *Escherichia coli* (*E. coli*) ATCC 25922, *Klebsiella pneumoniae* (*K. pneumoniae*) ATCC 700603, *Acinetobacter baumannii* (*A. Baumannii*) ATCC 19606, *Pseudomonas aeruginosa* (*P. Aeruginosa*) ATCC 27853 і *Staphylococcus aureus* (*S. aureus*) ATCC 43300 та двох грибків: *Candida albicans* (*C.albicans*) ATCC 90028 і *Cryptococcus neoformans* (*C. Neoformans*) ATCC 208821.

Інгібування росту бактерій визначали вимірюванням поглинання при 600 нм (OD600), використовуючи автоматизований монохроматор/спектрограф Tecan M1000 Pro для зчитування планшетів. Інгібування росту *C. albicans* визначали вимірюванням поглинання при 530 нм (OD530), тоді як інгібування росту *C. neoformans* визначали, вимірюючи різницю поглинання між 600 і 570 нм (OD600-570) після додавання резазурину (0.001% кінцевої концентрації) та інкубації при 35°C протягом додаткових 2-х год. Поглинання вимірювали за допомогою спектрофотометра для зчитування планшетів Biotek Synergy HTX. Відсоток інгібування росту розраховували для кожної комірки мікротитраційного планшету, використовуючи негативний контроль (тільки середовище) та позитивний контроль (бактерії без інгібіторів) на тій же пластині, що й зразок для оцінки.

Відсоток інгібування росту (GI, %) індивідуального зразка розраховується на основі негативного (лише середовищ) та позитивного (бактеріальних / грибкових середовищ без інгібіторів) контролів. Зауважимо, що значення негативного інгібування вказують на те, що швидкість росту (або OD600) вище порівняно з негативним контролем (тільки бактерії / грибки встановлено на 0% гальмування).

Результати досліджень протимікробної активності наведено у табл. 3.2.

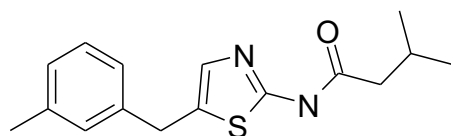
Таблиця 3.2

Протимікробна активність сполук 3.1 та 3.2

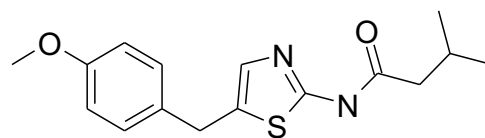
Сполука	<i>S. aureus</i> ATCC 43300	<i>E. coli</i> ATCC ATCC 25922	<i>K. pneumoniae</i> ATCC 700603	<i>P. Aeruginosa</i> ATCC 27853	<i>A. Baumannii</i> ATCC 19606	<i>C. albicans</i> ATCC 90028	<i>C. Neofor-</i> <i>mans</i> ATCC 208821
3.1f	-21.9; -8.7	5.7; 6.8	11.7; 2.1	5.2; 9.0	-1.6; -8.4	29.3; 24.9	-2.3; 3.1
3.1g	-0.3; 2.5	-2.3; -3.5	-11.0; -3.5	-4.3; 7.3	10.4; 2.0	15.9; 22.0	-5.8; -9.2
3.1j	0.3; 11.9	-3.0; 7.6	-4.3; 10.8	12.5; 5.1	-6.7; 10.9	12.3; 15.5	102.7; 87.8
3.1k	10.3; 7.5	-1.0; -1.7	-1.2; -1.4	-1.4; -5.5	0.7; 35.0	20.0; 23.9	-116.2; -27.1
3.2b	10.0; 15.7	1.2; 3.1	-5.3; 4.3	0.0; 2.6	-1.2; 8.7	16.7; 23.1	-1.5; -96.1
3.2c	-2.5; 7.6	-4.4; 3.4	-0.4; 0.6	-1.7; 0.8	-2.3; 2.4	8.4; 9.0	-3.6; -3.8
3.2d	19.6; 18.6	3.1; 6.0	1.6; 8.7	-1.5; 1.7	11.2; 11.5	5.7; 6.6	-5.0; -8.7
3.2e	-5.1; 8.5	-5.1; 5.5	-2.2; 5.3	0.3; 0.4	-2.2; 0.2	2.2; 9.0	2.2; 8.3
3.2f	-1.9; 13.2	-1.3; 1.3	-1.1; 4.9	-1.0; -1.7	-3.4; 11.2	-6.2; 3.0	-1.6; -3.4
3.2g	16.0; 16.3	3.1; 3.5	1.6; 9.0	1.6; 8.7	14.3; 15.7	3.1; 7.2	0.6; 1.3
3.2h	-14.4; -29.3	-14.7; -15.6	-4.9; -5.1	-7.5; -7.8	-10.8; -13.7	1.1; 1.2	-0.5; 0.5
3.2i	0.2; 5.3	-8.0; 6.1	-3.4; 1.5	-0.1; -5.1	-15.2; -17.1	1.5; 6.5	10.9; 2.9
3.2j	-4.1; 1.8	-2.9; -5.8	-1.8; -5.7	-4.3; 3.9	-0.5; -16.1	7.4; 7.5	-2.1; -7.5
3.2k	-1.9; -12.3	1.3; 6.9	-13.6; 4.0	7.2; 8.5	-15.1; -2.8	5.0; 6.2	21.6; 28.8
3.2l	12.2; 13.6	0.1; 2.6	-1.0; 7.3	-0.5; -3.9	15.0; 16.1	3.9; 6.9	-3.4; -8.2
3.2m	1.8; 13.9	5.5; 7.3	13.8; 9.4	-5.0; 3.5	-8.2; 5.3	0.5; 9.1	0.1; 3.8
3.2n	-1.4; -16.5	3.5; 5.7	-15.8; -6.6	7.0; 9.0	-1.8; -9.8	7.3; 8.4	21.9; 30.5
3.2o	-0.8; 2.8	-1.1; -1.6	1.6; 7.8	-0.2; -1.6	-0.0; 2.3	3.8; 4.9	-1.5; 1.7
3.2p	-10.6; -18.6	-12.0; -12.9	-10.7; -4.2	-2.6; -7.3	-31.7; -42.6	1.2; 7.7	-1.0; -4.2
3.2q	19.2; 10.9	10.4; 7.3	12.4; 14.4	-3.3; 6.0	-7.1; 15.4	1.2; 4.6	-1.5; -2.8

Як було встановлено, отримані амідни проявили антимікробну активність різного рівня. Для деяких з них вона взагалі не спостерігалась. Також слід зазначити, що якоїсь чіткої кореляції структура–активність виявлено не було. Зокрема, найбільш активною виявилась сполука **3.1j** ($R = 3\text{-CH}_3$, $R^1 = i\text{-C}_4\text{H}_9$) стосовно штаму грибків *Cryptococcus neoformans var. grubii* (*C. Neoformans*). В той же час сполука **3.1k** ($R = 4\text{-CH}_3\text{O}$, $R^1 = i\text{-C}_4\text{H}_9$) проявила абсолютно протилежний результат – вона стимулювала ріст цих грибків. Стимулювання проліферації спостерігалось і для сполуки **3.2p** щодо штаму бактерій *A. Baumannii ATCC 19606*. Про антимікробні властивості сполук подібної будови повідомляється у роботі [116].

Для сполук **3.1f, g**, $R^1 = i\text{-C}_3\text{H}_7$, які є найближчими гомологами **3.1j**, вищезгадана активність не спостерігалась. Це, ймовірно, свідчить про можливий ліпофільний характер активного сайту біомішені. Амідни **3.1j, k** та **3.1f, g** також проявили помірну активність щодо штаму грибків *Candida albicans* (*C. Albicans*).

3.1j *C. neoformans* GI = 102.7; 87.8
MIC = 4 μM

3.1k *C. neoformans* GI = -116.2; -27.1

Для амідів, отриманих на основі ароматичних кислот, виразної антибактеріальної та протигрибкової активності не спостерігалось. Сполуки **3.2k** та **3.2n** проявили помірну активність щодо штаму грибків *Cryptococcus neoformans var. grubii* (*C. neoformans*), а **3.2b** щодо *Candida albicans*. Незначна антибактеріальна активність спостерігалась щодо штаму *Staphylococcus aureus* (*S. aureus*) у випадку сполук **3.2b, 3.2d, 3.2g, 3.2l, 3.2q** та *Acinetobacter baumannii* (*A. baumannii*) (сполуки **3.2l, 3.2g**).

Сполуку **3.1j** було відібрано для другого етапу досліджень, який полягав у знаходженні мінімальної інгібуючої концентрації MIC та визначенні цитотоксичності (CC_{50} та HC_{10}) щодо ембріональних клітин нирок людини (Human embryonic kidney cells) та еритроцитів людини

(Human red blood cells). Результати досліджень наведено у табл. 3.3. Зазначений експеримент підтвердив протигрибкову активність зазначеної сполуки відносно *C. Neofor-mans* ATCC 208821. Як було встановлено, мінімальна інгібуюча концентрація становила 4μM.

Таблиця 3.3

**Протигрибкова активність сполуки 3.1j відносно *C. Neoformans*
ATCC 208821 та цитотоксичність щодо ембріональних клітин
нирок та еритроцитів людини**

Сполука	MIC	CC ₅₀	HC ₁₀
3.1j	4; 4	10.3; 13.2	>32; >32

Вивчення протипухлинної активності синтезованих сполук виконувалось у рамках міжнародної наукової програми *DTP (Developmental Therapeutic Program)* Національного інституту раку (*NCI*, Бетезда, Меріленд, США).

Дослідження проводили *in vitro* на 60 лініях клітин, що охоплюють практично весь спектр ракових захворювань людини, в тому числі лейкемії (CCRF-CEM, HL-60(TB), K-562, MOLT-4, RPMI-8226, SR), недрібноклітинного раку легень (A549/ATCC, EKVX, HOP-62, HOP-92, NCI-H226, NCI-H23, NCI-H322M, NCI-H460, NCI-H522), епітеліального раку кишківника (COLO 205, HCC-2998, HCT-116, HCT-15, HT29, KM12, SW-620), раку ЦНС (SF-268, SF-295, SF-539, SNB-19, SNB-75, U251), меланоми (LOX IMVI, MALME-3M, M14, MDA-MB-435, SK-MEL-2, SK-MEL-28, SK-MEL-5, UACC-257, UACC-62), раку яєчників (IGROV-1, OVCAR-3, OVCAR-4, OVCAR-5, OVCAR-8, NCI/ADR-RES, SK-OV-3), нирок (786-0, A498, ACHN, CAKI-1, RXF-393, SN12C, TK-10, UO-31), простати (PC-3, Du-145) та молочної залози (MCF7, MDA-MB-231/ATCC, HS 578T, BT-549, T-47D, MDA-MB-468) при дії речовини в концентрації 10⁻⁵ моль/л. Кількісним критерієм активності сполук був розрахований відсоток росту клітин ліній раку (GP, %) у порівнянні з контролем [117-125]. Для прескринінгу протипухлинної активності відібрано сполуки **3.1b-3.1e, 3.1h, 3.1i, 3.1l-2.1n, 3.2a, 3.2r, 3.4a, 3.4b, 3.5a-с**. Отримані результати вивчення протипухлинної активності наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

**Цитотоксичність сполук 3.1b-3.1e, 3.1h, 3.1i, 3.1l-2.1n, 3.2a, 3.2r, 3.4a, 3.4b, 3.5a-с у концентрації 10⁻⁵ М
на 60 лініях ракових клітин**

№ сполуки	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP%
1	2	3	4
3.1b	92.39	67.32 – 104.40	LOX IMVI (Меланома) 71.84; UACC-62 (Меланома) 71.16; CAKI-1 (Рак нирок) 67.32
3.1c	93.36	71.24 – 111.03	НСТ-15 (Епітеліальний рак кишківника) 71.97; LOX IMVI (Меланома) 71.24; CAKI-1 (Рак нирок) 72.29
3.1d	91.67	65.13 – 123.61	НСТ-15 (Епітеліальний рак кишківника) 72.53; LOX IMVI (Меланома) 65.13; UACC-62 (Меланома) 69.71; CAKI-1 (Рак нирок) 67.80.
3.1e	82.65	31.43 – 124.63	К-562 (Лейкемія) 57.76; НСТ-15 (Епітеліальний рак кишківника) 42.61; LOX IMVI (Меланома) 31.43; М14 (Меланома) 42.08; UACC-62 (Меланома) 34.02; АСНН (Рак нирок) 43.38; CAKI-1 (Рак нирок) 45.17
3.1h	41.50	-31.79 – 69.61	HL-60(ТВ) (Лейкемія) -7.944 ; К-562 (Лейкемія) 24.77; MOLT-4 (Лейкемія) 28.54; SR (Лейкемія) 25.82; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 19.93; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 10.99; MDA-MB-435 (Меланома) -31.79
3.1i	54.70	0.64 – 88.99	SR (Лейкемія) 33.453; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 28.58; MDA-MB-435 (Меланома) 0.64; MCF7 (Рак молочної залози) 37.36; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 26.24
3.1l	36.90	-25.94 – 70.27	HL-60(ТВ) (Лейкемія) -18.20 ; CCRF-CEM (Лейкемія) 21.33; CCRF-CEM (Лейкемія) 21.33; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) 16.54; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 15.38; SNB-75 (Рак ЦНС) -0.16 ; MDA-MB-435 (Меланома) -25.94 ; RXF 393 (Рак нирок) -7.29
3.1m	99.70	73.16 – 114.18	К-562 (Лейкемія) 73.16; UACC-62 (Меланома) 77.73
3.1n	87.20	41.95 – 111.95	К-562 (Лейкемія) 41.95; SR (Лейкемія) 53.17; НСТ-15 (Епітеліальний рак кишківника) 55.14; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 65.42; MDA-MB-435 (Меланома) 44.30
3.2a	74.14	17.80 – 109.28	К-562 (Лейкемія) 23.24; SR (Лейкемія) 44.77; MDA-MB-435 (Меланома) 17.80; UACC-62 (Меланома) 53.63

Таблиця 3.4 (продовження)

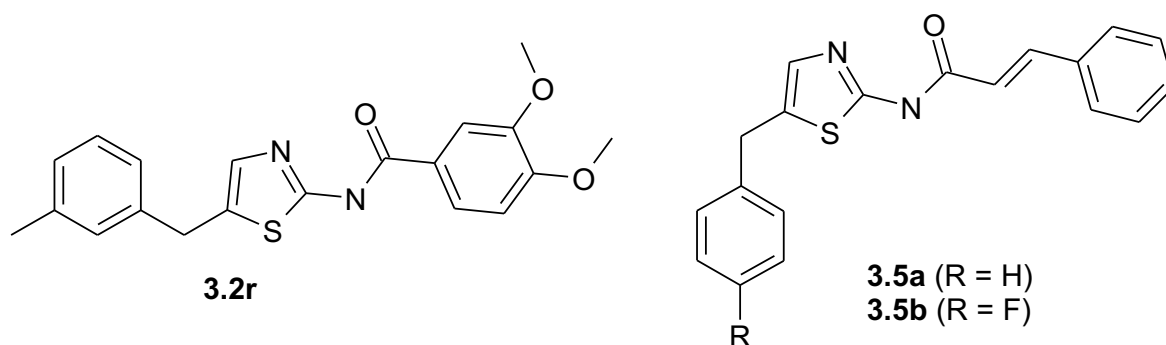
1	2	3	4
3.2r	26.00	-31.29 – 68.00	HL-60(ТВ) (Лейкемія) 14.05; К-562 (Лейкемія) 11.63; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -31.91; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 6.70; SF-295 (Рак ЦНС) -28.69; SF-539 (Рак ЦНС) -5.03; MDA-MB-435 (Меланома) -20.30; SK-MEL-5 (Меланома) -31.29; RXF 393 (Рак нирок) -0.45
3.4a	103.92	51.41 – 119.13	CCRF-CEM (Лейкемія) 51.41; UO-31 (Рак нирок) 72.49
3.4b	103.04	71.74 – 142.94	HL-60(ТВ) (Лейкемія) 75.83; К-562 (Лейкемія) 76.96; SR (Лейкемія) 71.74
3.5a	17.94	-45.32 – 85.67	HL-60(ТВ) (Лейкемія) -45.32; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 2.22 NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -4.58; SF-295 (Рак ЦНС) -10.68; SF-539 (Рак ЦНС) -22.16; SNB-75 (Рак ЦНС) -2.19; MDA-MB-435 (Меланома) -40.87; UACC-62 (Меланома) 3.28; OVCAR-3 (Рак яєчників) -34.13; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) 2.68
3.5b	27.07	-36.79 – 94.91	COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -3.20; HCC-2998 (Епітеліальний рак кишківника) -3.20; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) -14.17; SF-539 (Рак ЦНС) -10.27; MDA-MB-435 (Меланома) -36.79; OVCAR-3 (Рак яєчників) -31.99; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) -13.81; RXF 393 (Рак нирок) -0.11
3.5c	33.07	-48.25 – 75.71	HL-60(ТВ) (Лейкемія) -26.59; К-562 (Лейкемія) 13.97; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 13.74; MDA-MB-435 (Меланома) -48.25; SK-MEL-5 (Меланома) 2.79; UACC-62 (Меланома) 14.11; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 8.11

Як було встановлено, протипухлинна активність синтезованих сполук **3.1** залежить від довжини карбонового ланцюга амідного фрагменту. У випадку амідів оцтової **3.1b, c** та ціаноцтової **3.1d, e** кислот протипухлинний ефект був незначний. Середня мітотична активність становила 82.65 – 93.36%. Натомість згадана активність різко зростала у випадку амідів валер'янової **3.1h, i** та енантової **3.1l** кислот. Для ряду ліній у випадку цих сполук спостерігався цитотоксичний ефект. Це, зокрема, щодо ліній лейкемії HL-60(TB) та меланоми MDA-MB-435 (сполуки **3.1h** та **3.1l**), а також раку центральної нервової системи **SNB-75** і раку нирок **RXF 393** (сполука **3.1l**).

При заміні алкільного радикалу на циклогексановий (сполуки **3.1m, n**) активність знову падала. Не проявили значного протипухлинного ефекту і їхні ароматичні аналоги – амід бензойної кислоти **3.2a** та фталіміди **3.4a, b**. В той же час аміди коричних кислот **3.5a-c**, які є вінілогами **3.2a**, володіють значним протипухлинним ефектом щодо широкого спектру ліній ракових клітин. Причому в багатьох випадках такий ефект був цитотоксичним.

Позитивний ефект мало також введення метоксигруп в 3,4-положення арильного радикалу амідного фрагменту, зокрема, сполука **3.2r** виявила високу активність.

За результатами вищезгаданого прескринінгу ідентифіковано “сполуки-хіти” **3.2r** та **3.5a, b** які, як уже зазначалось, проявили значний цитостатичний і цитотоксичний ефект на більшості лініях ракових захворювань людини. Вони були відібрані для подальшого ґрунтового *in vitro* скринінгу як потенційні протипухлинні агенти.

Другий етап досліджень полягав у тестуванні зазначених сполук на 60 лініях ракових клітин у п'яти концентраціях при 10-ти кратному розведенні (100µM, 10µM, 1µM, 0,1µM та 0,01µM) згідно стандартної процедури NCI [121-125].

На основі експериментальних даних ґрунтового *in vitro* скринінгу сполук розраховано три дозозалежні параметри:

- GI₅₀ – концентрація, яка викликає пригнічення росту 50% клітин лінії;
- TGI – концентрація сполуки, що створює повне пригнічення росту;
- LC₅₀ – концентрація речовини, що приводить до 50% загибелі клітин.

Показник GI₅₀ інтерпретують як ефективний рівень інгібування, TGI – як цитостатичний ефект, а LC₅₀ є летальною концентрацією, що характеризує цитотоксичну дію. Якщо значення досліджуваних параметрів (GI₅₀, TGI та LC₅₀) є меншими, ніж 100µM, сполуки трактують як активні (відносно даної лінії).

Одержані дані ґрунтового *in vitro* скринінгу сполук наведено в табл. 3.5. Його аналіз підтвердив високу протипухлинну активність досліджуваних сполук відносно більшості ліній ракових клітин, про що свідчать показники середніх значень GI₅₀, які становлять 0.997 µM (**3.2r**) та 4.059 µM (**3.5b**). Найбільш чутливими до сполуки **3.2r** були лінії меланоми LOX IMVI, M14 та UACC-62. Значення GI₅₀ для них було менше 65.9 нм. Також слід відзначити цитотоксичний ефект сполуки **3.2r** щодо лінії недрібноклітинного раку легень NCI-H522 (LC₅₀ = 51.6µM), епітеліального раку кишківника HT29 (LC₅₀ = 80.9 µM) та KM12 (LC₅₀ = 97.9µM), раку ЦНС – лінії SF-539 (LC₅₀ = 34.3µM) і U251 (LC₅₀ = 92.9µM), меланоми – лінія SK-MEL-5 (LC₅₀ = 26.1µM). Чутливість ліній різних типів ракових клітин до сполуки **3.5b** була доволі відмінною. Зокрема, у випадку ліній лейкемії, недрібноклітинного раку легень, епітеліального раку кишківника, рак ЦНС, раку яєчників, раку простати та раку молочної залози дана сполука діяла в концентраціях < 1µM, в той же час у випадку меланоми та раку нирки > 10µM. Цитотоксичного ефекту сполука **3.5b** не проявила.

Таблиця 3.5

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполук 3.2r та 3.5a, b на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

Лінія клітин раку	Протиракова активність <i>in vitro</i>					
	3.2r		3.5a		3.5b	
	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI
1	2	3	4	5	6	7
Лейкемія (<i>Leucemia</i>)						
CCRF-CEM	0.352	> 100	0.192	65.3	0.0886	> 100
HL-60 (TB)	0.235	0.884	0.174	0.406	0.0351	0.327
K-562	0.0347	> 100	0.0513	13.7	0.0426	> 100
MOLT-4	0.435	20.2	0.283	> 100	0.434	> 100
RPMI-8226	0.347	11.2	0.313	7.86	0.475	> 100
SR	0.220	14.2	0.0370	3.23	0.0886	> 100
Недрібноклітинний рак легень (<i>Non-Small Cell Lung Cancer</i>)						
A549/ATCC	0.462	24.8	0.329	30.3	0.0755	> 100
EKVX	-	-	0.487	> 100	0.712	> 100
HOP-62	0.359	58.7	0.375	15.2	0.453	> 100
HOP-92	0.194	0.990	3.93	72.0	0.646	> 100
NCI-H226	1.30	> 100	4.33	> 100	0.749	> 100
NCI-H23	0.656	69.3	0.508	24.1	0.388	> 100
NCI-H322M	11.4	> 100	0.607	12.7	0.330	> 100
NCI-H460	0.385	11.9	0.309	11.1	0.151	> 100
NCI-H522	0.125	0.575	0.137	11.3	0.0631	-
Рак ЦНС (<i>CNS Cancer</i>)						
SF-268	0.497	> 100	0.946	> 100	0.489	> 100
SF-295	0.305	19.2	0.285	1.78	0.0554	17.4
SF-539	0.222	0.624	0.186	0.606	0.105	0.667
SNB-19	1.06	> 100	0.399	27.3	0.283	> 100
SNB-75	0.260	46.6	0.123	4.81	0.131	> 100
U251	0.285	15.9	0.272	6.13	0.0727	> 100
Епітеліальний рак кишківника (<i>Colon cancer</i>)						
COLO 205	0.248	0.609	0.288	2.13	0.219	> 100
HCC-2998	0.776	> 100	0.271	3.09	0.223	30.5
HCT-116	0.415	> 100	0.227	11.1	0.0446	> 100
HCT-15	0.116	> 100	0.0630	> 100	0.0601	> 100
HT29	0.218	11.6	0.193	> 100	0.0511	> 100
KM12	0.101	10.5	0.222	15.8	0.0646	> 100
SW-620	0.0592	53.9	0.210	> 100	0.0543	> 100
Меланома (<i>Melanoma</i>)						
LOX IMVI	0.0477	> 100	0.296	5.40	0.0757	> 100
MALME-3M	19.5	68.3	1.77	> 100	0.0837	> 100
M14	0.0659	32.6	0.140	5.53	0.0507	0.892
MDA-MB-435	0.105	-	0.0309	0.131	0.0269	0.0900
SK-MEL-2	0.180	0.670	0.504	47.8	17.3	> 100

1	2	3	4	5	6	7
SK-MEL-28	1.04	> 100	1.52	> 100	13.6	> 100
SK-MEL-5	0.226	0.562	0.222	5.08	0.0590	> 100
UACC-257	0.268	36.3	4.48	> 100	> 100	> 100
UACC-62	0.0355	35.9	0.139	3.83	0.0789	> 100
Рак яєчників (<i>Ovarian Cancer</i>)						
IGROV1	1.17	> 100	0.419	41.6	0.264	> 100
OVCAR-3	0.279	0.721	0.260	1.91	0.0632	0.248
OVCAR-4	2.51	> 100	1.99	11.8	0.571	> 100
OVCAR-5	10.9	> 100	0.495	22.2	0.319	> 100
OVCAR-8	0.513	41.3	0.430	16.7	0.369	> 100
NCI/ADR-RES	0.267	85.0	0.225	8.67	0.0564	> 100
SK-OV-3	0.460	> 100	0.458	6.24	3.04	> 100
Рак простати (<i>Prostate Cancer</i>)						
PC-3	0.259	> 100	0.301	> 100	0.224	> 100
DU-145	0.442	17.1	0.448	> 100	0.199	> 100
Рак нирок (<i>Renal Cancer</i>)						
786-0	0.554	85.0	0.597	10.8	0.0698	> 100
A498	2.26	8.68	0.240	3.39	0.521	> 100
ACHN	0.287	> 100	0.438	12.1	0.0892	> 100
CAKI-1	0.153	> 100	0.121	25.2	0.0586	> 100
RXF 393	0.464	35.7	0.313	3.08	0.212	65.5
SN12C	0.688	> 100	0.494	27.0	0.743	> 100
TK-10	0.590	30.8	1.55	21.6	> 100	> 100
UO-31	0.443	> 100	0.504	16.8	0.222	> 100
Рак молочної залози (<i>Breast Cancer</i>)						
MCF7	0.393	> 100	0.134	> 100	0.0417	> 100
MDA-MB-231/ATCC	0.445	35.8	0.453	7.21	0.174	> 100
HS 578T	0.292	37.8	0.292	5.95	0.433	> 100
BT-549	0.839	47.9	1.95	> 100	43.2	> 100
T-47D	0.106	33.0	0.308	> 100	0.522	> 100
MDA-MB-468	0.374	16.2	0.479	> 100	0.269	46.8

Для об'єктивної інтерпретації даних дослідження протипухлинної активності розраховано також індекс селективності (SI) ефекту сполук на рівні ефективного інгібування, що являє собою відношення середнього значення показника активності MID GI₅₀ для всіх ліній ракових клітин до середнього значення відповідного показника для окремого виду захворювання. Величину індексу селективності в межах 3-6 трактують як помірну селективність, значення SI > 6 свідчить про високу селективність протипухлинного ефекту [126]. Параметри активності досліджуваних сполук

наведено у табл. 3.6. У випадку сполуки **3.2r** помірна селективність спостерігалася щодо лейкемії, $SI = 3.679$. Натомість сполука **3.5b** селективно діяла на лінії лейкемії, епітеліального раку кишківника, раку ЦНС та простати. Причому індекс селективності був доволі високий $SI = 19.15 - 39.79$.

Таблиця 3.6

Селективність дії сполук 3.2r та 3.5a, b на окремі види ракових захворювань на рівні GI_{50}

Сполука	Параметр	Вид раку								
		Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ
3.2r	GI_{50}	0.271	1.860	0.276	0.438	2.385	2.300	0.680	0.351	0.408
	SI	3.679	0.536	3.612	2.276	0.418	0.433	1.466	2.840	2.444
3.5a	GI_{50}	0.175	1.224	0.211	0.369	1.011	0.611	0.532	0.375	0.603
	SI	3.246	0.464	2.692	1.539	0.562	0.930	1.068	1.515	0.942
3.5b	GI_{50}	0.194	0.396	0.102	0.189	14.59	0.669	12.74	0.212	7.440
	SI	20.92	10.25	39.79	21.48	0.278	6.067	0.319	19.15	0.546

* Л – лейкемія, НКРЛ – недрібноклітинний рак легень, ЕПК – епітеліальний рак кишківника, РЦНС – рак ЦНС, М – меланома, РЯ – рак яєчників, РН – рак нирки, РП – рак простати, РМЗ – рак молочної залози.

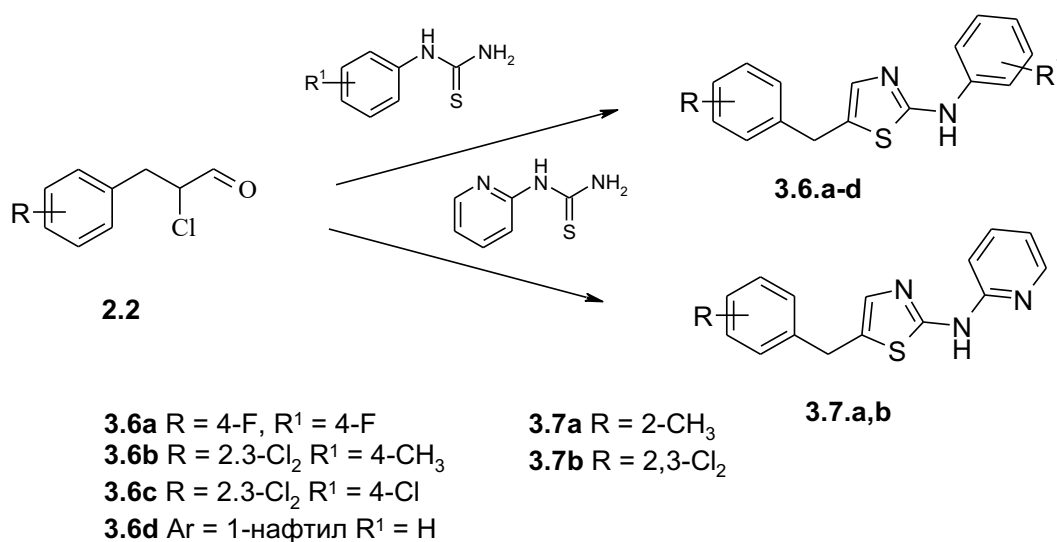
Таблиця 3.7 ілюструє активність сполук **3.2r** та **3.5b** у порівнянні з відомими лікарськими засобами – 5-фторурацилом (5-FU), цисплатином, а також природньою речовиною протипухлинної дії – куркуміном. Як можна побачити, протипухлинна активність сполуки **3.5b** на рівні GI значно вища за 5-FU і співмірна з цисплатином та куркуміном. В той же час активність сполуки **3.2r** на порядок переважає активність цих препаратів порівняння.

Таблиця 3.7

Порівняння протипухлинної дії сполуки 3.2r та 3.5a, b з 5-фторурацилом (5-FU), цисплатином та куркуміном

Сполука	Вид раку									
	Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ	MG-MID
3.2r	0.271	1.860	0.276	0.438	2.385	2.300	0.680	0.351	0.408	0.997
3.5a	0.175	1.224	0.211	0.369	1.011	0.611	0.532	0.375	0.603	0.568
3.5b	0.194	0.396	0.102	0.189	14.59	0.669	12.74	0.212	7.440	4.059
5-FU	15.1	>100	8.4	72.1	70.6	61.4	45.6	22.7	76.4	52.5
Цисплатин	6.3	9.4	21.0	4.7	8.5	6.3	10.2	5.6	13.3	9.48
Куркумін	3.7	9.2	4.7	5.8	7.1	8.9	10.2	11.2	5.9	7.41

Для з'ясування впливу карбонільної групи амідного зв'язку нами було досліджено деякі 2-ариламіно-5-бензилтіазоли. Їх отримували взаємодією 3-арил-2-хлорпропаналів **2.2** з арилтіосечовинами та 2-піридилтіосечовиною. Взаємодію проводили в середовищі киплячого спирту. Гідрохлориди, що утворювалися, переводили в основи дією водних лугів.

Сполуки **3.6a-d** та **3.7a,b** легкорозчинні у полярних розчинниках, нерозчинні у мінеральних кислотах. Вони дуже важко утворюють солі, що вказує на низьку основність атомів нітрогену. Їхні характеристики наведено у табл. 3.8, а дані досліджень протипухлинної активності – у табл. 3.9.

Дослідження протипухлинної активності показали, що сполуки **3.6b, c** та **3.7b** з 2,3-дихлорним замісником активності не проявляють. Інші сполуки володіють помірною активністю. Зокрема, до згаданих сполук виявилась чутливою лінія лейкемії K-562 (GP = 21.22 – 38.37%). Слід зазначити, що 2-ариламінопохідні тіазолу **3.6** проявляють значно кращу активність, ніж відповідні 2-амінопохідні **2.4**.

Таблиця 3.8

Характеристики сполук 3.6a-d та 3.7a,b

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTb}	TPSA		
3.6a	9.20	10.67	9.27	10.60	185-186	84	1	2	1	5.51	302.35	4	24.92	100.40	303
3.6b	7.92	9.27	8.02	9.18	193-194	79	1	2	1	6.89	349.29	4	24.92	100.40	349
3.6c	7.50	8.72	7.58	8.67	201-202	74	1	2	1	7.12	369.70	4	24.92	100.40	370
3.6d	8.91	10.02	8.85	10.13	185-186	87	1	2	1	6.34	316.43	4	24.92	100.40	317
3.7a	14.89	11.47	14.93	11.40	172-173	78	0	3	1	4.68	281.38	4	37.81	95.96	282
3.7b	12.42	9.61	12.50	9.54	161-162	84	1	3	1	5.54	336.25	4	37.81	95.96	336

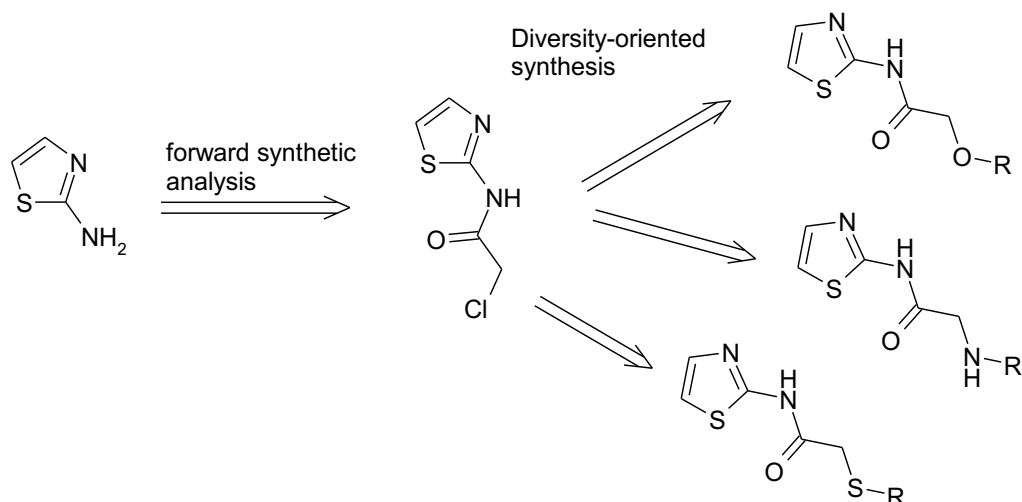
Таблиця 3.9

Цитотоксичність сполук 3.6a, d та 3.7a у концентрації 10⁻⁵ М на 60 лініях ракових клітин

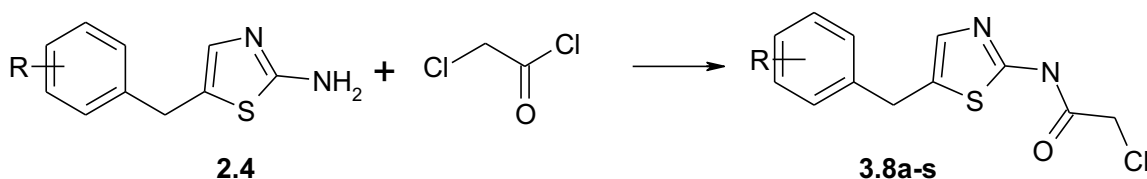
№ сполуки	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP, %
3.6a	82.21	25.47 – 113.37	К-562 (Лейкемія) 25.47; НСТ-15 (Епітеліальний рак кишківника) 37.68; LOX IMVI (Меланома) 34.39; UACC-62 (Меланома) 35.15; ACHN (Рак нирок) 47.73
3.6d	84.33	21.22 – 120.22	К-562 (Лейкемія) 21.22; НСТ-15 (Епітеліальний рак кишківника) 40.10; LOX IMVI (Меланома) 41.22; UACC-62 (Меланома) 29.12
3.7a	91.27	27.37 – 110.53	К-562 (Лейкемія) 38.05; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 27.37

3.2 Синтез *N*-(5-*R*-бензилтіазол-2-іл)-2-арилокси/феніламіно/гетерил-сульфаніацетамідів та їх біологічна активність

Один із шляхів “forward synthetic analysis” гетероароматичних амінів передбачає їх трансформацію в хлорацетилпохідні з наступним “diversity-oriented” synthesis комбінаторних бібліотек на їх основі.

Дана стратегія нами реалізована і для 2-аміно-5-*R*-бензилтіазолів. Хлороацетамідотіазоли **3.8a-s** отримували хлорацетилюванням амініотіазолів **2.4** за допомогою хлорацетилхлориду в середовищі діоксану в присутності триетиламіну. Виходи продуктів реакції становили 68-91%. Очистку синтезованих сполук проводили шляхом перекристалізації зі спирту. Властивості сполук **3.8a-s** наведено в табл. 3.10.

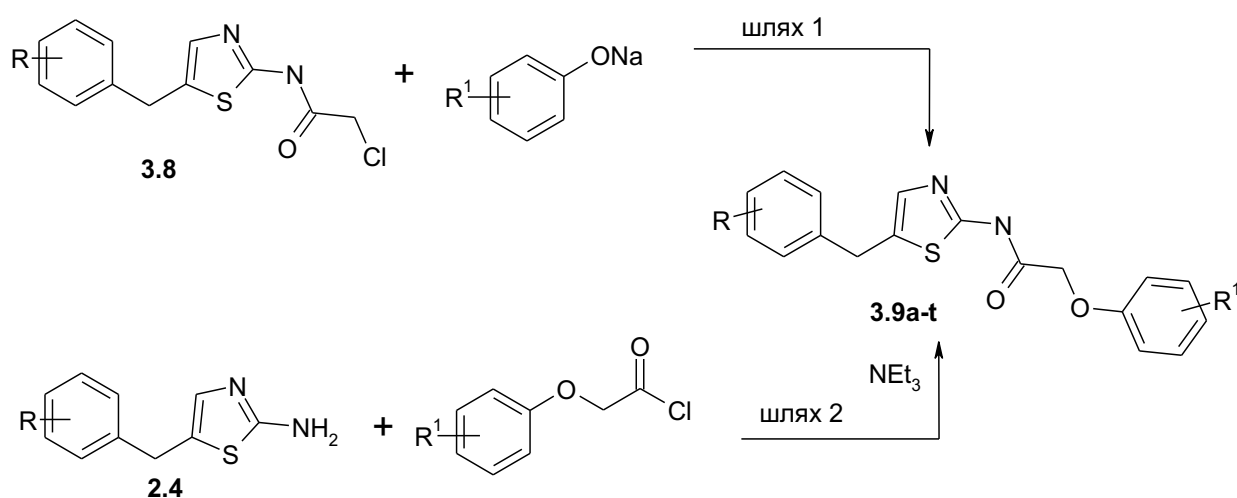
Отримані хлороацетамідотіазоли **3.8a-s** – кристалічні порошки білого кольору, розчинні на холодно у ДМФА, при нагріванні – в оцтовій кислоті, ацетонітрилі, толуолі, спиртах, нерозчинні у воді та ефірі.

Таблиця 3.10

Виходи і температури плавлення 2-хлороацетамідо-5-*R*-бензилтіазолів 3.8a-s

№ сполуки	R	Вихід, %	Т.пл., °C	Спектри ¹ H ЯМР (δ, м. ч.)
3.8a	H	84	155–157	3.96 c (2H, CH ₂), 4.19 c (2H, CH ₂), 6.71 c (1H, 4-H _{тіазол}), 7.26 м (5H), 12.22 c (1H, NH)
3.8b	3-CH ₃	75	139–140	2.30 c (3H, CH ₃), 3.83 c (2H, CH ₂), 6.65 c (1H, 4-H _{тіазол}), 6.95–7.06 м (3H), 7.14 т (1H, <i>J</i> = 7.5, C ₆ H ₄), 12.22 c (1H, NH)
3.8c	4-CH ₃	72	169–170	2.28 c (3H, CH ₃), 3.82 c (2H, CH ₂), 6.60 c (1H, 4-H _{тіазол}), 7.11 c (4H, C ₆ H ₄), 12.21 c (1H, NH)
3.8d	4-C ₂ H ₅	84	151–153	m/z = 295 [M ⁺ +1]
3.8e	4-i-C ₃ H ₇	73	144–145	m/z = 309 [M ⁺ +1]
3.8f	4-OCH ₃	68	136–137	3.78 c (3H, CH ₃), 4.02 c (2H, CH ₂), 4.22 c (2H, CH ₂ Cl), 6.82 д, 7.15 д (4H), 7.11 c (1H, 4-H _{тіазол}), 12.08 c (1H, NH)
3.8g	2-F	72	125–126	m/z = 284 [M ⁺ +1]
3.8h	4-F	81	149–151	m/z = 284 [M ⁺ +1]
3.8i	2-Cl	85	175–146	4.17 c (4H, 2CH ₂), 7.08 c (1H, H _{тіазол}), 7.14–7.21 м (2H, C ₆ H ₄), 7.28–7.35 м (2H, C ₆ H ₄), 12.19 c (1H, NH)
3.8j	3-Cl	80	158–159	4.11 c (2H, CH ₂), 4.17 c (2H, CH ₂), 7.25–7.36 м (5H, H _{тіазол} , C ₆ H ₄), 12.17 c (1H, NH)
3.8k	4-Cl	87	159–160	4.13 c (2H, CH ₂), 4.17 c (2H, CH ₂), 7.10–7.22 м (3H, H _{тіазол} , C ₆ H ₄), 7.35 д (2H, <i>J</i> = 7.8, C ₆ H ₄), 12.19 c (1H, NH)
3.8l	4-Br	86	168–170	m/z = 345 [M ⁺ +1]
3.8m	3-CF ₃	75	146–147	4.20 c (2H, CH ₂), 4.23 c (2H, CH ₂), 7.19 c (1H, H _{тіазол}), 7.48–7.63 м (4H, C ₆ H ₄), 12.15 ш. с. (1H, NH)
3.8n	2,3-Cl ₂	85	178–179	4.17 c (2H, CH ₂), 4.21 c (2H, CH ₂), 6.68 c (1H, 4-H _{тіазол}), 7.28–7.35 м (2H, C ₆ H ₃), 7.47 д (1H, C ₆ H ₃ , <i>J</i> = 7.8 Hz)
3.8o	2,4-Cl ₂	90	180–181	4.19 c (2H, CH ₂), 4.23 c (2H, CH ₂), 7.18 c (1H, 4-H _{тіазол}), 7.24 дд (1H, ³ <i>J</i> = 8.8, ⁴ <i>J</i> = 2.0, C ₆ H ₃), 7.40 д (1H, ³ <i>J</i> = 8.8, C ₆ H ₃), 7.44 д (1H, ⁴ <i>J</i> = 2.0, C ₆ H ₃), 12.19 c (1H, NH)
3.8p	2,5-Cl ₂	91	207–208	4.20 c (2H, CH ₂), 4.23 c (2H, CH ₂), 7.19 c (1H, 4-H _{тіазол}), 7.25 дд (1H, ³ <i>J</i> = 8.8, ⁴ <i>J</i> = 2.0, C ₆ H ₃), 7.41 д (1H, ³ <i>J</i> = 8.8, C ₆ H ₃), 7.44 д (1H, ⁴ <i>J</i> = 2.0, C ₆ H ₂), 12.19 c (1H, NH)
3.8q	3,4-Cl ₂	80	200–201	4.19 c (2H, CH ₂), 4.22 c (2H, CH ₂), 7.16 c (1H, 4-H _{тіазол}), 7.21 дд (1H, ³ <i>J</i> = 8.8, ⁴ <i>J</i> = 2.0, C ₆ H ₃), 7.41 д (1H, ³ <i>J</i> = 8.8, C ₆ H ₃), 7.48 д (1H, ⁴ <i>J</i> = 2.0, C ₆ H ₂), 12.19 c (1H, NH)
3.8r	4-Cl-3-CH ₃	79	208–209	m/z = 284 [M ⁺ +1]
3.8s	2-Cl-5-CF ₃	82	232–233	4.30 c (2H, CH ₂), 4.33 c (2H, CH ₂), 7.31 c (1H, 4-H _{тіазол}), 7.66 дд (<i>J</i> = 8.3, 1.8 Hz, 1H, 4H-C ₆ H ₃), 7.71 д (<i>J</i> = 8.4 Hz, 1H, 3H-C ₆ H ₃), 7.86 д (<i>J</i> = 1.3 Hz, 1H, 6H-C ₆ H ₃), 12.38 c (1H, NH)

Хлорацетамідотіазоли **3.8** нами досліджено в реакції з фенолами (шлях 1). Взаємодію проводили у середовищі етанолу в присутності КОН. У результаті отримано ряд нових *N*-(5-*R*-бензилтіазол-2-іл)-2-арилоксиацетамідів. Також апробовано альтернативний підхід до отримання цих сполук – ацилювання амінів за допомогою арилоксиацетилхлоридів (шлях 2). Експериментальними дослідженнями встановлено, що більш оптимальним є шлях 2. У даному випадку синтез здійснюється безпосередньо з вихідних 2-амінотіазолів **2.4**, виходи цільових продуктів були вищі. Необхідні феноксиоцтові кислоти легко отримуються із заміщених фенолів.

3.9a R = H, R¹ = H

3.9b R = 3-CH₃, R¹ = 3-CH₃

3.9c R = 3-CH₃, R¹ = 4-CH₃O

3.9d R = 3-CH₃, R¹ = 4-Cl

3.9e R = 3-CH₃, R¹ = 2,4-(CH₃)₂

3.9f R = 4-CH₃, R¹ = 4-CH₃

3.9g R = 4-F, R¹ = 2-CH₃

3.9h R = 4-F, R¹ = 2,5-(CH₃)₂

3.9i R = 2-Cl, R¹ = 3-CH₃

3.9j R = 2-Cl, R¹ = 3-CF₃

3.9k R = 2-Cl, R¹ = 2,5-(CH₃)₂

3.9l R = 4-Cl, R¹ = 3-CH₃

3.9m R = 4-Cl, R¹ = 4-Cl

3.9n R = 4-Cl, R¹ = 3-CF₃

3.9o R = 4-Br, R¹ = 4-CH₃

3.9p R = 4-Br, R¹ = 2-Cl

3.9q R = 4-Br, R¹ = 2,4-(CH₃)₂

3.9r R = 3-CF₃, R¹ = 4-Cl

3.9s R = 2,5-Cl₂, R¹ = H

3.9t R = 2,5-Cl₂, R¹ = 4-Cl

Очистку синтезованих сполук проводили шляхом перекристалізації з суміші ДМФА – етанол. Отримані аміді **3.9a-t** – кристалічні порошки білого кольору, розчинні на холодно у ДМФА, ДМСО, при нагріванні – в оцтовій кислоті, ацетонітрилі, спиртах, нерозчинні у воді та ефірі.

Характеристики отриманих амідів **3.9a-t** наведено у табл. 3.11. Для значної кількості згаданих сполук має місце відхилення від правила

Ліпінського ($\text{LogP} > 5$). Проте значення TPSA відповідає правилам Вебера. Розраховане значення %ABC становить 91.33. Це означає, що згадані сполуки перспективні для дизайну нових лікарських засобів.

Для отриманих сполук **3.9** досліджена протипухлинна та протимікробна активність. Їхні дані наведено у табл. 3.12 та 3.18, відповідно.

Встановлено, що синтезовані сполуки **3.9** не проявляють виразної протимікробної активності, на відміну від сполук подібної будови з метильним та арильним замісником в 4 положенні тіазольного циклу [127] та етоксикарбоксильним у 5 положенні [128]. Помірна дія спостерігалась у випадку сполуки **3.9a** щодо *S. aureus* ATCC 43300, **3.9b** – *E. coli* ATCC 25922, *A. Baumannii* ATCC 19606 та *C. Neofor-mans* ATCC 208821 і **3.9i, j** щодо *A. Baumannii* ATCC 19606. В той же час отримані сполуки **3.9** володіють значною протипухлинною дією. Дані результати корелюють із результатами робіт [129-131], де також повідомлялось про протипухлинну дію феноксиацетамідів подібної будови. Зокрема, середня мітотична активність для сполук **3.9g, 3.9h, 3.9i, 3.9p, 3.9r** та **3.9s** становила 27.21 – 39.01%. Для цих сполук спостерігаються високі значення GP щодо ліній лейкемії HL-60(TB), меланоми MDA-MB-435, недрібноклітинного раку легень NCI-H522. Окремо слід відзначити високу цитотоксичність ($\text{GP} < -30\%$) для сполук **3.9e, 3.9g-i, 3.9m, 3.9q** та **3.9s** щодо лінії меланоми MDA-MB-435. Сполука **3.9h** також ефективно діяла на лінію недрібноклітинного раку легень NCI-H522 ($\text{GP} = -30.89\%$). Усі згадані сполуки були відібрані для поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} – 10^{-8}M). Їх результати наведено у табл. 3.13 та 3.14. Вони інгібували ріст клітин злоякісних пухлин зі значеннями $\text{MG-MID} = 1.580 - 19.51$. Слід відзначити позитивний вплив галогену на протипухлинну активність. Найменш активною була **3.9e**, в якій галогени відсутні, а найбільш – **3.9s**, де їх два. Слід зазначити, що у випадку сполуки **3.9s** значення $\text{GI} < 1\mu\text{M}$ для більшої кількості ліній клітин злоякісних пухлин. Також для сполуки **3.9g** $\text{GI} < 1\mu\text{M}$ для ліній лейкемії HL-60 (TB), K-562, SR,

епітеліального раку кишківника HCT-116, HCT-15, HT29, KM12, SW-620, меланоми M14, MDA-MB-435 та раку молочної залози MCF7. Сполука **3.9p** була активною в концентраціях $GI < 1 \mu M$ для ліній лейкемії CCRF-CEM, K-562, SR, недрібноклітинного раку легень A549/ATCC, HOP-92, NCI-H460, NCI-H522, раку ЦНС SF-295, SF-539, U251, епітеліального раку кишківника COLO 205, HCT-116, HCT-15, HT29, KM12, SW-620, меланоми M14, MDA-MB-435, SK-MEL-2, SK-MEL-5, NCI/ADR-RES, раку яєчників OVCAR-3, NCI/ADR-RES, раку нирок A498, раку молочної залози MCF7, T-47D, MDA-MB-468. Сполука **3.9e** та **3.9h** виявила цитотоксичний ефект щодо лінії MDA-MB-435 (меланома, $LC_{50} = 57.5$ і $39.8 \mu M$ відповідно); **3.9i** щодо HOP-92 (недрібноклітинний рак легень $LC_{50} = 77.4 \mu M$), SF-295 (рак ЦНС, $LC_{50} = 83.7 \mu M$), SF-539 (рак ЦНС, $LC_{50} = 37.8 \mu M$), MDA-MB-435 (меланома, $LC_{50} = 43.6 \mu M$), OVCAR-3 435 (рак яєчників, $LC_{50} = 30.2 \mu M$), RXF 393 (рак нирок, $LC_{50} = 93.1 \mu M$); **3.9p** щодо HOP-92 (недрібноклітинний рак легень $LC_{50} = 77.4 \mu M$), **3.9q** щодо HOP-62 та HOP-92 (недрібноклітинний рак легень $LC_{50} = 74.6 \mu M$ і $92.3 \mu M$) HCT-116 (епітеліальний рак кишківника, $LC_{50} = 76.5 \mu M$), U251 (рак ЦНС, $71.2 \mu M$), MALME-3M (меланома, $LC_{50} = 62.4 \mu M$), MDA-MB-435 (меланома $LC_{50} = 18.2 \mu M$), SK-MEL-2 (меланома $LC_{50} = 69.3 \mu M$), RXF 393 (рак нирки, $LC_{50} = 97.4 \mu M$), MDA-MB-231/ATCC (рак молочної залози, $LC_{50} = 54.0 \mu M$), і MDA-MB-468 (рак молочної залози $LC_{50} = 95.1 \mu M$); **3.9r** щодо SNB-75 (рак ЦНС, $LC_{50} = 69.0 \mu M$) і MDA-MB-435 (меланома, $LC_{50} = 69.5 \mu M$); **3.9s** щодо HOP-62 (недрібноклітинний рак легень $LC_{50} = 73.5 \mu M$), SF-295 (рак ЦНС, $LC_{50} = 55.9 \mu M$), U251(рак ЦНС, $LC_{50} = 54.4 \mu M$), MDA-MB-435 (меланома $LC_{50} = 5.33 \mu M$), SK-MEL-5 (меланома, $LC_{50} = 60.3 \mu M$), OVCAR-3 (рак яєчників, $LC_{50} = 18.1 \mu M$), SK-OV-3 (рак яєчників, $LC_{50} = 95.7 \mu M$), RXF 393 (рак нирок, $LC_{50} = 66.4 \mu M$).

Таблиця 3.11

Характеристики сполук 3.9a-t

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Ви- хід, %	К-ть відхи- лень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTb}	PSA		
3.9a	8.72	9.93	8.64	9.88	148-149	87	0	4	1	4.05	324.40	6	51.22	91.33	325
3.9b	7.90	9.02	7.95	9.10	129-130	84	0	4	1	4.90	352.46	6	51.22	91.33	353
3.9c	7.55	8.78	7.60	8.70	135-136	89	0	5	1	4.53	368.46	7	60.46	88.14	369
3.9d	7.55	8.49	7.51	8.60	144-145	91	1	4	1	5.16	372.88	6	51.22	91.33	373
3.9e	7.61	8.82	7.64	8.75	140-141	79	1	4	1	5.30	366.49	6	51.22	91.33	368
3.9f	7.89	9.03	7.95	9.10	152-153	80	0	4	1	4.95	352.46	6	51.22	91.33	353
3.9g	7.79	9.08	7.86	9.00	135-136	76	0	4	1	4.62	356.42	6	51.22	91.33	357
3.9h	7.59	8.61	7.56	8.66	161-162	78	1	4	1	5.04	370.45	6	51.22	91.33	371
3.9i	7.45	8.62	7.51	8.60	125-126	88	1	4	1	5.11	372.88	6	51.22	91.33	373
3.9j	6.61	7.55	6.56	7.51	115-116	86	1	4	1	5.55	426.85	7	51.22	91.33	427
3.9k	7.28	8.35	7.24	8.29	137-138	77	1	4	1	5.51	386.90	6	51.22	91.33	387
3.9l	7.61	8.70	7.51	8.60	144-145	79	1	4	1	5.16	372.88	6	51.22	91.33	380
3.9m	7.05	8.11	7.12	8.15	163-164	84	1	4	1	5.41	393.30	6	51.22	91.33	393
3.9n	6.62	7.47	6.56	7.51	248-149	80	1	4	1	5.60	426.85	7	51.22	91.33	427
3.9o	6.78	7.75	6.71	7.68	159-160	79	1	4	1	5.31	417.33	6	51.22	91.33	417
3.9p	6.44	7.41	6.40	7.32	141-142	87	1	4	1	5.49	437.75	6	51.22	91.33	437
3.9q	6.55	7.37	6.49	7.43	168-169	92	1	4	1	5.69	431.36	6	51.22	91.33	431
3.9r	6.61	7.46	6.56	7.51	151-152	84	1	4	1	5.60	426.85	7	51.22	91.33	427
3.9s	7.10	8.21	7.12	8.15	160-161	87	1	4	1	5.34	393.30	6	51.22	91.33	393
3.9t	6.61	7.62	6.55	7.50	175-176	85	1	4	1	6.01	427.74	6	51.22	91.33	429

Таблиця 3.12

**Цитотоксичність сполук 3.9 у концентрації 10^{-5} М
на 60 лініях ракових клітин**

№ сполуки	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP%
1	2	3	4
3.9d	89.38	57.45 – 111.41	K-562 (Лейкемія) 57.45; MDA-MB-435 (Меланома) 48.34; UACC-62 (Меланома) 58.55; САКІ-1 (Рак нирок) 69.23
3.9e	58.49	-35.19 – 100.03	HL-60(TB) (Лейкемія) 37.87; K-562 (Лейкемія) 20.71; SR (Лейкемія) 14.72; НСТ-116 (Епітеліальний рак кишківника) 39.70; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 22.48; SW-620 (Епітеліальний рак кишківника) 39.95; MDA-MB-435 (Меланома) -35.19 ; MCF7 (Рак молочної залози) 34.87; MDA-MB-468 (Breast Cancer) 40.69
3.9g	30.35	-46.73 – 91.72	HL-60(TB) (Лейкемія) 1.42; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -26.74 ; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 8.55; SF-295 (Рак ЦНС) 7.51; SF-539 (Рак ЦНС) -35.51 ; MDA-MB-435 (Меланома) -46.73 ; OVCAR-3 (Рак яєчників) -3.59 ; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) 9.80 ; RXF 393 (Рак нирок) -20.37 ; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 5.16
3.9h	29.86	-48.73 – 81.22	HL-60(TB) (Лейкемія) -4.98 ; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -30.89 ; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 6.69; SF-295 (Рак ЦНС) 3.35; SF-539 (Рак ЦНС) 2.69; SNB-75 (Рак ЦНС) 8.91; MDA-MB-435 (Меланома) -48.73; OVCAR-3 (Рак яєчників) 4.68; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) 6.79; A498 (Рак нирок) 8.08; RXF 393 (Рак нирок) -15.89
3.9i	27.21	-39.42 – 85.01	HL-60(TB) (Лейкемія) -10.52 ; K-562 (Лейкемія) 10.92; SR (Лейкемія) 2.33; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 12.44; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -10.25; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 5.09; SF-295 (Рак ЦНС) -2.14 ; SF-539 (Рак ЦНС) -18.47 ; M14 (Меланома) 8.45; MDA-MB-435 (Меланома) -39.42 ; OVCAR-3 (Рак яєчників) -4.98 ; RXF 393 (Рак нирок) -15.35 ; DU-145 (Рак простати) 7.24
3.9m	43.73	-36.56 – 88.94	CCRF-CEM (Лейкемія) 18.57; HL-60(TB) (Лейкемія) 7.76; K-562 (Лейкемія) 8.36; MOLT-4 (Лейкемія) 12.95; RPMI-8226 (Лейкемія) 13.55; SR (Лейкемія) 1.56; MDA-MB-435 (Меланома) -36.56 ; SK-MEL-5 (Меланома) 17.50; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 18.09

Таблиця 3.12 (продовження)

1	2	3	4
3.9p	27.21	-39.42 – 85.01	HL-60(TB) (Лейкемія) -10.52 ; SR (Лейкемія) 2.33; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -10.25 ; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 5.09; SF-295 (Рак ЦНС) -2.14 ; SF-539 (Рак ЦНС) -18.47 ; M14 (Меланома) 8.45; MDA-MB-435 (Меланома) -39.42 ; OVCAR-3 (Рак яєчників) -4.98 ; RXF 393 (Рак нирок) -15.35 ; DU-145 (Рак простати) 7.24; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 6.67
3.9q	46.26	-31.46 – 91.19	HL-60(TB) (Лейкемія) 9.69; K-562 (Лейкемія) 18.53; SR (Лейкемія) 19.05; HCT-116 (Епітеліальний рак кишківника) 27.00; HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 33.81; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 14.24; SW-620 (Епітеліальний рак кишківника) 30.55; MDA-MB-435 (Меланома) -31.46 ; MCF7 (Рак молочної залози) 31.34; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 15.57
3.9r	39.01	-12.11 – 86.77	K-562 (Лейкемія) 20.29; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 20.45; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 9.40; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 16.73; SF-295 (Рак ЦНС) 12.86; MDA-MB-435 (Меланома) -12.11 ; SK-MEL-5 (Меланома) 0.12; UACC-62 (Меланома) 13.79; MCF7 (Рак молочної залози) 19.16; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 13.71
3.9s	31.68	-54.06 – 101.52	HL-60(TB) (Лейкемія) 9.62; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 12.10; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) 6.40; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 10.75; SF-295 (Рак ЦНС) 11.42; SNB-75 (Рак ЦНС) 8.81; MDA-MB-435 (Меланома) -54.06 ; SK-MEL-5 (Меланома) 9.54; OVCAR-3 (Рак яєчників) -12.22 ; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 8.40
3.9t	86.85	54.98 – 123.36	K-562 (Лейкемія) 70.7; LOX IMVI (Меланома) 54.98; UACC-62 (Меланома) 56.18; CAKI-1 (Рак нирок) 65.83

Таблиця 3.13

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполук 3.9e, 3.9g, 3.9h та 3.9i на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

Лінія клітин раку	Протиракова активність <i>in vitro</i>							
	3.9e		3.9g		3.9h		3.9i	
	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Лейкемія (<i>Leucemia</i>)								
CCRF-CEM	-	>100	1.55	>100	1.60	>100	3.13	12.0
HL-60 (TB)	3.41	>100	0.455	26.5	0.669	6.43	2.13	6.42
K-562	4.19	>100	0.468	>100	0.391	>100	1.07	11.8
MOLT-4	-	>100	2.30	>100	5.43	>100	4.75	25.3
RPMI-8226	-	>100	1.68	>100	2.91	>100	2.80	7.33
SR	3.87	>100	0.375	>100	0.343	>100	1.04	93.0
Недрібноклітинний рак легень (<i>Non-Small Cell Lung Cancer</i>)								
A549/ATCC	5.96	>100	1.37	>100	2.08	>100	3.95	>100
EKVX	-	-	-	-	-	-	-	-
HOP-62	7.42	>100	1.99	>100	3.08	53.4	5.90	86.3
HOP-92	7.56	43.0	17.3	>100	1.64	13.4	1.50	7.84
NCI-H226	>100	>100	5.63	>100	15.6	>100	16.2	>100
NCI-H23	>100	>100	-	-	7.84	>100	4.04	>100
NCI-H322M	10.2	>100	82.7	>100	6.29	>100	8.13	>100
NCI-H460	3.65	>100	1.28	>100	3.14	36.7	3.27	22.4
NCI-H522	5.58	>100	1.51	>100	1.32	21.0	2.48	8.46
Рак ЦНС (<i>CNS Cancer</i>)								
SF-268	29.8	>100	9.67	>100	7.15	>100	6.90	>100
SF-295	4.32	>100	1.33	72.6	1.49	11.1	2.29	10.5
SF-539	4.02	>100	1.11	4.78	1.82	8.65	2.34	6.10
SNB-19	22.5	>100	17.0	>100	5.76	>100	9.04	>100
SNB-75	3.90	>100	1.47	11.3	2.35	26.1	2.76	15.8
U251	7.44	>100	1.95	>100	2.88	23.2	3.35	30.4

Таблиця 3.13 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Епітеліальний рак кишківника (<i>Colon cancer</i>)								
COLO 205	3.54	>100	1.20	>100	2.12	8.53	2.05	4.49
HCC-2998	>100	>100	3.01	>100	>100	>100	5.74	>100
HCT-116	6.42	>100	0.741	>100	2.21	>100	4.57	>100
HCT-15	4.78	>100	0.545	>100	0.544	>100	2.58	>100
HT29	4.04	>100	0.433	>100	0.692	15.7	2.87	9.74
KM12	4.13	>100	0.681	>100	2.33	53.2	3.34	77.7
SW-620	4.26	>100	0.541	>100	0.556	84.3	3.13	>100
Меланома (<i>Melanoma</i>)								
LOX IMVI	8.16	>100	4.08	>100	5.07	>100	6.62	>100
MALME-3M	6.21	>100	26.4	>100	3.63	45.1	4.83	58.0
M14	5.25	>100	0.705	>100	1.60	64.2	3.19	>100
MDA-MB-435	2.26	6.95	0.228	0.611	0.237	0.619	0.491	31.5
SK-MEL-2	8.84	>100	1.11	31.5	2.48	17.2	3.49	20.7
SK-MEL-28	23.3	>100	6.06	>100	10.9	>100	9.56	>100
SK-MEL-5	4.02	>100	-	-	2.65	28.9	3.38	20.5
UACC-257	6.42	>100	17.3	>100	3.41	43.7	10.4	92.0
UACC-62	5.50	>100	1.28	>100	1.71	75.3	3.67	>100
Рак яєчників (<i>Ovarian Cancer</i>)								
IGROV1	8.89	>100	11.0	>100	6.29	>100	5.91	>100
OVCAR-3	3.54	>100	1.66	7.19	1.76	7.53	2.27	5.21
OVCAR-4	>100	>100	3.95	>100	17.6	>100	33.4	>100
OVCAR-5	29.4	>100	6.87	>100	9.43	>100	6.05	>100
OVCAR-8	56.9	>100	3.37	>100	5.11	>100	4.79	>100
NCI/ADR-RES	5.28	>100	0.945	>100	2.30	>100	3.49	>100
SK-OV-3	7.47	>100	2.94	>100	4.53	63.4	5.01	74.4
Рак простати (<i>Prostate Cancer</i>)								
PC-3	-	>100	2.64	>100	3.12	>100	2.83	48.5
DU-145	-	>100	5.63	>100	4.71	>100	3.42	17.6

Таблиця 3.13 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Рак нирок (Renal Cancer)								
786-0	62.5	>100	6.39	>100	6.49	>100	5.52	>100
A498	2.54	9.82	0.928	53.5	1.12	7.27	2.29	8.17
ACHN	8.01	>100	8.40	>100	5.95	>100	8.98	>100
CAKI-1	6.18	>100	>100	>100	3.45	>100	4.24	>100
RXF 393	5.82	>100	2.16	9.32	3.60	28.2	2.47	7.68
SN12C	-	>100	3.91	>100	5.55	>100	5.94	>100
TK-10	14.4	>100	-	-	4.66	29.5	4.35	42.1
UO-31	>100	>100	7.17	>100	5.65	>100	7.17	>100
Рак молочної залози (Breast Cancer)								
MCF7	4.36	>100	0.399	>100	0.843	>100	2.72	>100
MDA-MB-231/ATCC	16.0	>100	2.94	>100	3.32	33.7	4.50	78.9
HS 578T	4.08	>100	2.10	>100	1.96	16.6	2.79	16.9
BT-549	>100	>100	57.2	>100	8.26	>100	15.2	>100
T-47D	-	>100	1.80	>100	2.99	>100	4.46	>100
MDA-MB-468	3.41	>100	1.01	>100	2.02	29.6	2.24	7.39

Таблиця 3.14

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполук 3.9p, 3.9q, 3.9r та 3.9s на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

Лінія клітин раку	Протиракова активність <i>in vitro</i>							
	3.9p		3.9q		3.9r		3.9s	
	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Лейкемія (<i>Leucemia</i>)								
CCRF-CEM	0.705	>100	3.95	>100	10.5	43.5	0.409	38.0
HL-60 (TB)	0.299	1.45	2.28	-	4.96	>100	0.172	0.765
K-562	0.349	>100	3.74	>100	0.655	17.6	0.298	13.9
MOLT-4	1.95	>100	-	>100	7.78	41.4	0.736	>100
RPMI-8226	1.23	12.8	4.89	>100	28.3	>100	14.3	>100
SR	0.369	>100	2.92	9.43	0.631	33.7	-	-
Недрібноклітинний рак легень (<i>Non-Small Cell Lung Cancer</i>)								
A549/ATCC	0.697	80.7	5.39	56.2	3.26	>100	0.592	>100
EKVX	-	-	-	-	17.0	>100	6.75	>100
HOP-62	1.69	44.1	7.95	25.2	5.21	32.1	0.885	15.5
HOP-92	0.518	6.75	8.93	29.9	5.32	26.9	2.84	27.2
NCI-H226	12.3	78.3	10.4	>100	20.8	>100	4.07	81.4
NCI-H23	2.53	93.3	-	-	19.2	>100	0.700	37.4
NCI-H322M	3.88	>100	3.68	>100	11.4	>100	0.624	>100
NCI-H460	0.573	13.8	3.80	>100	7.10	>100	0.670	>100
NCI-H522	0.483	6.10	4.24	41.2	5.15	>100	0.296	30.3
Рак ЦНС (<i>CNS Cancer</i>)								
SF-268	4.23	90.3	11.2	>100	13.1	>100	0.682	50.8
SF-295	0.550	10.2	7.88	35.6	2.05	19.0	0.459	12.8
SF-539	0.844	4.62	6.39	36.7	13.0	>100	0.380	14.2
SNB-19	6.85	80.4	14.2	48.2	14.8	>100	0.671	22.4
SNB-75	1.57	17.7	4.17	24.4	7.19	24.5	0.436	10.4
U251	0.602	19.5	4.91	22.6	8.22	42.5	0.478	13.2

Таблиця 3.14 (продовження)

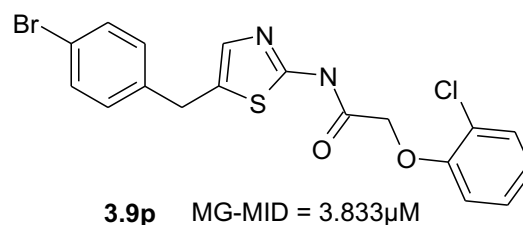
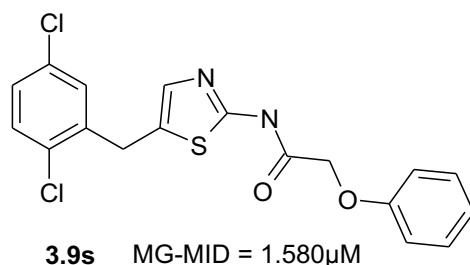
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Епітеліальний рак кишківника (<i>Colon cancer</i>)								
COLO 205	0.685	7.25	6.20	>100	6.10	>100	0.525	>100
HCC-2998	>100	>100	11.4	>100	1.55	>100	0.583	>100
HCT-116	0.457	>100	3.78	17.3	4.20	>100	0.584	15.4
HCT-15	0.544	>100	4.05	>100	0.706	>100	0.357	>100
HT29	0.393	20.1	3.51	>100	3.29	>100	0.357	>100
KM12	0.506	37.4	5.06	>100	1.55	>100	0.401	>100
SW-620	0.405	>100	4.55	>100	1.56	>100	0.376	>100
Меланома (<i>Melanoma</i>)								
LOX IMVI	1.33	>100	5.32	48.0	0.752	>100	0.596	>100
MALME-3M	2.11	16.2	4.75	20.2	10.6	>100	0.595	47.7
M14	0.610	80.0	4.24	25.2	0.712	>100	0.514	62.6
MDA-MB-435	0.199	0.487	1.90	5.01	0.650	3.41	0.184	0.512
SK-MEL-2	0.878	17.9	4.08	17.7	4.03	72.5	0.799	18.8
SK-MEL-28	4.51	58.6	8.00	>100	11.7	>100	2.52	>100
SK-MEL-5	0.786	27.5	-	-	3.63	>100	0.314	10.6
UACC-257	1.64	34.9	3.41	38.7	7.96	>100	7.18	>100
UACC-62	0.729	52.3	4.33	27.3	0.264	11.8	0.715	28.8
Рак яєчників (<i>Ovarian Cancer</i>)								
IGROV1	1.81	>100	6.44	49.6	12.2	>100	0.860	23.0
OVCAR-3	0.590	3.13	7.99	98.9	8.38	80.7	0.280	0.762
OVCAR-4	17.3	>100	11.2	74.7	3.82	>100	3.52	>100
OVCAR-5	4.25	>100	23.5	>100	-	-	2.73	>100
OVCAR-8	2.62	>100	7.47	44.6	13.2	>100	1.89	>100
NCI/ADR-RES	0.819	>100	5.70	>100	3.71	>100	0.315	13.2
SK-OV-3	3.70	42.8	7.89	31.4	10.6	84.6	0.583	19.4
Рак простати (<i>Prostate Cancer</i>)								
PC-3	1.21	33.7	7.45	84.3	10.3	>100	4.59	>100
DU-145	2.97	18.1	13.2	>100	9.09	>100	0.565	>100

Таблиця 3.14 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Рак нирок (Renal Cancer)								
786-0	3.23	>100	11.8	47.3	18.8	>100	0.696	18.5
A498	0.388	5.82	3.06	23.0	7.61	59.0	0.320	59.2
ACHN	5.51	>100	10.8	79.2	-	-	0.633	50.4
CAKI-1	1.12	>100	8.57	>100	0.996	>100	0.968	>100
RXF 393	2.12	8.63	10.7	32.2	14.0	48.9	0.424	16.9
SN12C	1.82	>100	7.55	>100	16.2	>100	0.980	68.8
TK-10	1.75	21.9	-	-	11.4	54.0	8.16	44.4
UO-31	6.90	>100	5.36	>100	2.66	>100	0.576	69.5
Рак молочної залози (Breast Cancer)								
MCF7	0.440	>100	3.16	>100	6.52	>100	0.353	>100
MDA-MB-231/ATCC	2.00	28.6	3.30	16.5	1.97	46.7	1.54	19.9
HS 578T	1.19	20.1	5.98	55.5	12.0	59.2	0.467	>100
BT-549	12.3	>100	8.79	65.6	10.3	73.0	1.62	40.6
T-47D	0.687	>100	4.37	56.5	1.12	>100	1.56	37.1
MDA-MB-468	0.730	9.87	2.99	15.0	3.06	39.4	0.502	8.17

Сполуки **3.9e**, **3.9g** та **3.9p** (табл. 3.15) виявили селективність на рівні GI_{50} щодо лейкемії $SI = 4.692 - 6.693$, а сполука **3.9g** – також щодо недрібноклітинного раку легень $SI = 7.453$. Щодо інших ліній вона не спостерігалася.

Також слід відзначити, що обговорювані сполуки **3.9** за своєю дією співмірні з куркуміном і цисплатином та переважають фторурацил (табл. 3.16). Найактивнішою була сполука **3.9s**. Її активність була у 5 і більше разів вищою за зазначені препарати. Особливою чутливістю до цієї сполуки відзначалися лінії епітеліального раку кишківника та ЦНС. Також слід відзначити високу активність сполуки **3.9p** щодо лейкемії.

Епітеліальний рак кишківника, mean $GI_{50} = 0.455\mu$ M
Рак ЦНС mean $GI_{50} = 0.518\mu$ M

Лейкемія, mean $GI_{50} = 0.817\mu$ M

Таблиця 3.15

Селективність дії сполук **3.9** на окремі види ракових захворювань на рівні GI_{50}

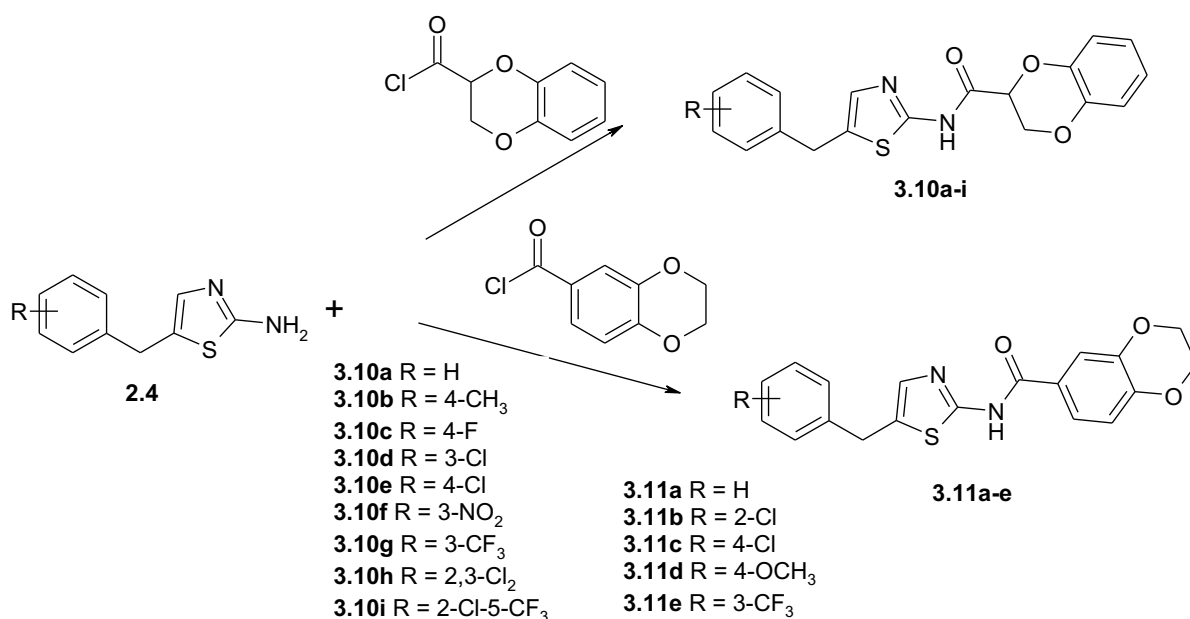
Сполука	Пара- метр	Вид раку								
		Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ
3.9e	GI_{50}	3.823	30.05	18.17	12.00	7.773	30.21	28.49	-	25.57
	SI	5.103	0.649	1.074	1.626	2.510	0.646	0.685	-	0.763
3.9g	GI_{50}	1.138	15.97	1.022	5.421	7.145	4.391	18.42	4.135	10.91
	SI	6.693	0.477	7.453	1.405	1.067	1.735	0.414	1.842	0.698
3.9h	GI_{50}	1.891	5.124	15.49	3.575	3.521	7.082	4.559	3.915	3.232
	SI	2.843	1.049	0.347	1.504	1.527	0.759	1.179	1.373	1.664
3.9i	GI_{50}	2.487	5.683	3.469	4.447	5.070	8.703	5.120	3.125	5.318
	SI	1.988	0.849	1.391	1.085	0.952	0.554	0.942	1.544	0.907
3.9p	GI_{50}	0.817	2.834	14.71	2.441	1.421	4.441	2.855	2.09	2.891
	SI	4.692	1.353	0.261	1.570	2.697	0.863	1.343	1.834	1.326
3.9q	GI_{50}	3.556	6.341	5.507	8.125	4.504	10.03	8.263	10.33	4.765
	SI	1.919	1.076	1.240	0.840	1.515	0.680	0.826	0.661	1.432
3.9r	GI_{50}	8.804	10.49	2.708	9.727	4.478	8.652	10.24	9.695	5.828
	SI	0.891	0.748	2.898	0.807	1.752	0.907	0.766	0.809	1.346
3.9s	GI_{50}	3.183	1.936	0.455	0.518	1.491	1.454	1.595	2.578	1.007
	SI	0.496	0.816	3.473	3.050	1.060	1.087	0.991	0.613	1.570

Таблиця 3.16

**Порівняння протипухлинної дії сполук 3.9 з 5-фторурацилом (5-FU),
цисплатином та куркуміном**

Сполука	Вид раку									
	Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ	MG-MID
3.9e	3.823	30.05	18.17	12.00	7.773	30.21	28.49	-	25.57	19.51
3.9g	1.138	15.97	1.022	5.421	7.145	4.391	18.42	4.135	10.91	7.617
3.9h	1.891	5.124	15.49	3.575	3.521	7.082	4.559	3.915	3.232	5.377
3.9i	2.487	5.683	3.469	4.447	5.070	8.703	5.12	3.125	5.318	4.825
3.9p	0.817	2.834	14.71	2.441	1.421	4.441	2.855	2.09	2.891	3.833
3.9q	3.556	6.341	5.507	8.125	4.504	10.03	8.263	10.33	4.765	6.825
3.9r	8.804	10.49	2.708	9.727	4.478	8.652	10.24	9.695	5.828	7.847
3.9s	3.183	1.936	0.455	0.518	1.491	1.454	1.595	2.578	1.007	1.580
5-FU	15.1	>100	8.4	72.1	70.6	61.4	45.6	22.7	76.4	52.5
Цисплатин	6.3	9.4	21.0	4.7	8.5	6.3	10.2	5.6	13.3	9.48
Куркумін	3.7	9.2	4.7	5.8	7.1	8.9	10.2	11.2	5.9	7.41

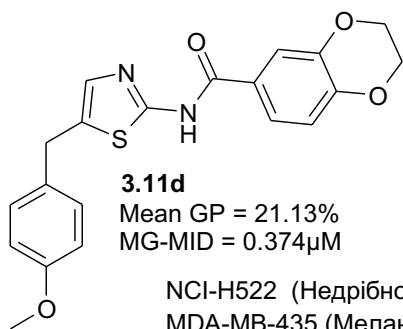
Нами також отримано і сполуки **3.10a-i**, в яких арилоксифрагмент є конформаційно зафіксованим. Такі сполуки синтезовано реакцією 2-аміно-5-R-бензилтіазолів **2.4** з хлорангідридом бензодіоксан-2-карбонової кислоти. Для з'ясування залежностей структура–активність були синтезовані й ізомерні аміді **3.11a-e**.

Отримані сполуки **3.10a-i** та **3.11a-e** – кристалічні порошки білого кольору, розчинні на холодно у ДМФА, ДМСО, при нагріванні – в оцтовій кислоті, ацетонітрилі, спиртах, нерозчинні у воді та ефірі.

Характеристики отриманих амідів **3.10a-i** та **3.11a-e** наведено у табл. 3.17, а дані досліджень протимікробної активності у табл. 3.18 та протипухлинної – у табл. 3.19. Усі сполуки, за винятком **3.9i**, відповідають критеріям Ліпінського та Вебера. Антибактеріальної активності вони не виявили. Незначна протигрибкова активність спостерігалася для сполуки **3.10c** щодо *C.albicans* ATCC 90028 та *C. Neofor-mans* ATCC 208821.

Протипухлинна активність амідів бензодіоксанкарбонових кислот **3.10** і **3.11** критично залежить від будови кислотного фрагменту. У випадку амідів бензодіоксан-2-карбонової кислоти **3.10a, 3.10d, 3.10e, 3.10g, 3.10i** їх дія була помірною (середня мітотична активність 77.82 – 88.74%). Цитотоксичний ефект взагалі не спостерігався щодо жодної лінії. Натомість аміди бензодіоксан-6-карбонової **3.11a-e** кислоти виявили високу активність (середня мітотична активність 19.94 – 23.50%). Найчутливішою виявилась лінія лейкемії HL-60(TB). Для неї спостерігався значний цитотоксичний ефект (GP = -56.80 – -42.08%). Також згадані сполуки діяли цитотоксично щодо лінії SK-MEL-5 меланоми (GP = -39.29 – -21.49%), COLO 205 епітеліального раку кишківника (GP = -13.73 – -3.85%), SF-539 раку ЦНС (GP = -8.75 – -0.65%) та інших. Усі аміди **3.11a-e** були відібрані для скринінгу на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M) (табл. 3.20). Він підтвердив високу протипухлинну активність досліджуваних сполук відносно більшості ліній ракових клітин, про що свідчать показники середніх значень GI_{50} , які становлять 0.135 μ M (**3.11a**), 0.651 μ M (**3.11b**), 0.205 μ M (**3.11c**), 0.374 μ M (**3.11d**), 0.462 μ M (**3.11e**). Окремо слід відзначити сполуку **3.11d**, яка в наномолярних концентраціях інгібувала ріст ліній клітин лейкемії, епітеліального раку кишківника, раку яєчників, раку нирки та раку простати. У випадку ліній NCI-H522 недрібноклітинного раку легень, MDA-MB-435 меланоми та RXF 393 раку нирок мінімальну інгібуючу концентрацію визначити не вдалося, $GI_{50} = < 0.01 \mu$ M.

NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) $GI_{50} = < 0.01\mu M$

MDA-MB-435 (Меланома) $GI_{50} = < 0.01\mu M$

RXF 393 (Рак нирок) $GI_{50} = < 0.01\mu M$

Селективність дії сполук **3.11a-e** на окремі види ракових захворювань на рівні GI_{50} подано у табл. 3.21. Сполука **3.11a** проявила помірну селективність щодо раку простати, **3.11c** раку простати і раку нирок, а **3.11d** високу селективність щодо лейкемії, недрібноклітинного раку легень, раку яєчників, нирок та простати.

Порівняння протипухлинної дії сполук **3.11a-e** з 5-фторурацилом (5-FU), цисплатиною та куркуміном наведено у табл. 3.22. Встановлено, що досліджувані сполуки за своєю активністю значно переважають препарати порівняння. Для них MG-MID $GI = 0.135 - 0.651\mu M$.

Таблиця 3.17

Характеристики сполук 3.10 та 3.11

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTB}	TPSA		
3.10a	7.84	9.00	7.95	9.10	202-203	85	0	5	1	3.52	352.42	4	60.46	88.14	353
3.10b	7.55	8.82	7.64	8.75	215-217	79	0	5	1	3.96	366.44	4	60.46	88.14	367
3.10c	7.47	8.73	7.56	8.66	210-211	84	0	5	1	3.68	370.40	4	60.46	88.14	371
3.10d	7.22	8.36	7.24	8.29	198-199	87	0	5	1	4.17	386.86	4	60.46	88.14	387
3.10e	7.17	8.35	7.24	8.29	230-231	89	0	5	1	4.19	386.86	4	60.46	88.14	387
3.10f	10.62	8.01	10.57	8.07	243-244	76	0	8	1	3.45	397.41	5	106.28	88.14	398
3.10g	6.75	7.71	6.66	7.63	201-202	91	0	5	1	4.39	420.41	5	60.46	88.14	421
3.10h	6.59	7.70	6.65	7.61	209-210	86	0	5	1	4.78	421.31	5	60.46	88.14	421
3.10i	6.07	7.12	6.16	7.05	181-182	79	1	5	1	5.02	454.86	5	60.46	88.14	455
3.11a	8.04	9.16	7.95	9.10	240-241	74	0	5	1	3.59	352.42	4	60.46	88.14	353
3.11b	7.32	8.35	7.24	8.29	195-197	85	0	5	1	4.22	386.86	4	60.46	88.14	387
3.11c	7.31	8.21	7.24	8.29	215-217	87	0	5	1	4.27	386.86	4	60.46	88.14	387
3.11d	7.40	8.32	7.32	8.38	220-221	84	0	6	1	3.65	382.44	5	69.69	88.14	383
3.11e	6.75	7.58	6.66	7.63	205-207	79	0	5	1	4.46	420.41	5	60.46	88.14	421

Таблиця 3.18

Протимікробна активність сполук 3.9 та 3.10

Сполука	<i>S. aureus</i> ATCC 43300	<i>E. coli</i> ATCC 25922	<i>K. pneumoniae</i> ATCC 700603	<i>P. Aeruginosa</i> ATCC 27853	<i>A. Baumannii</i> ATCC 19606	<i>C. albicans</i> ATCC 90028	<i>C. Neofor-mans</i> ATCC 208821
3.9a	14.2; 14.3	-0.1; 2.6	-0.6; 2.5	4.5; 5.3	-2.7; 5.3	5.0; 7.1	-0.3; -6.5
3.9b	-0.2; -5.1	17.2; 18.7	10.9; 13.0	14.7; 9.1	21.7; 6.3	13.7; 6.9	16.0; 23.8
3.9c	-4.9; 7.0	2.9; 8.2	-17.9; 10.5	2.3; 3.3	-1.9; -7.7	-0.4; 17.2	25.8; 9.5
3.9f	-0.2; -12.4	-0.5; 4.0	-0.3; 0.3	2.7; 9.3	-1.7; 5.0	15.5; 5.7	13.1; 14.3
3.9i	-7.9; 3.6	1.6; 5.6	3.4; 6.7	7.1; 8.2	17.0; 18.6	0.2; 1.1	1.3; 2.3
3.9j	12.7; 2.0	2.9; 3.8	-0.9; 5.7	-2.5; 0.4	12.8; 18.1	7.9; 9.0	-2.8; -3.1
3.9k	13.1; 14.0	3.5; 8.0	-8.2; 5.5	-3.5; -4.0	-0.8; -6.8	3.2; 33.7	-6.8; -7.5
3.9l	18.4; 4.0	5.9; 8.6	10.5; 4.0	10.4; 4.2	11.8; 15.5	11.1; 4.7	17.5; 8.0
3.9n	10.4; 7.3	0.8; 4.2	12.8; 4.4	-0.9; 0.9	12.0; 9.4	1.3; 3.3	-6.2; -7.3
3.9o	-15.0; -7.2	1.2; 3.4	-7.8; 6.9	-0.7; 3.7	3.6; 8.5	0.9; 5.8	13.5; 19.5
3.10c	-12.0; -14.7	0.3; 7.7	-24.7; 9.9	4.5; 7.0	-14.0; 5.5	22.6; 27.0	25.6; 27.2
3.10f	13.2; 17.5	5.0; 8.7	6.7; 7.4	-1.2; 5.6	-9.5; 4.8	4.7; 7.0	0.7; 8.2
3.10h	-2.6; 15.4	-1.0; 1.6	3.7; 4.8	-1.6; -6.3	-16.5; -3.0	2.1; 9.7	-10.3; -4.9

Таблиця 3.19

Цитотоксичність сполук 3.10 – 3.11 у концентрації 10^{-5} М

№ сполуки	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP, %
3.10a	86.81	23.12 – 103.90	К-562 (Лейкемія) 46.63; MDA-MB-435 (Меланома) 23.12
3.10d	88.74	63.40 – 106.20	К-562 (Лейкемія) 75.12; UACC-62 (Меланома) 71.18
3.10e	86.33	30.46 – 109.92	К-562 (Лейкемія) 43.67; SR (Лейкемія) 30.46; HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 47.19; M14 (Меланома) 64.00; MDA-MB-435 (Меланома) 24.18
3.10g	85.61	59.12 – 105.90	К-562 (Лейкемія) 63.31; MDA-MB-435 (Меланома) 59.12; UACC-62 (Меланома) 65.31
3.10i	77.82	27.93 – 96.42	К-562 (Лейкемія) 36.80; RPMI-8226 (Лейкемія) 65.35; HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 53.53; MDA-MB-435 (Меланома) 27.93
3.11a	19.94	-48.58 – 66.34	HL-60(ТВ) (Лейкемія) -48.58; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -3.58; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -13.32; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 4.31; SF-539 (Рак ЦНС) -10.36; MDA-MB-435 (Меланома) -4.27; SK-MEL-5 (Меланома) -29.74; OVCAR-3 (Рак яєчників) -11.32
3.11b	20.54	-56.80 – 76.26	HL-60(ТВ) (Лейкемія) -56.80; SR (Лейкемія) 5.14; NCI-H522 1.60; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -3.85; SF-539 (Рак ЦНС) -8.75; SNB-75 (Рак ЦНС) 3.37; MDA-MB-435 (Меланома) -19.53; SK-MEL-5 (Меланома) -25.12; OVCAR-3 (Рак яєчників) -14.38; A498 (Рак нирок) -0.04
3.11c	23.50	-49.26 – 76.25	HL-60(ТВ) (Лейкемія) -49.26; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 2.46; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -13.73; SF-539 (Рак ЦНС) -4.99; SK-MEL-5 (Меланома) -21.28; A498 (Рак нирок) -2.66
3.11d	21.13	-42.08 – 68.57	HL-60(ТВ) (Лейкемія) -42.08; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -2.66; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -6.28; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 2.59; SF-539 (Рак ЦНС) -1.94; SK-MEL-5 (Меланома) -39.29; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) -1.17; A498 (Рак нирок) -6.31
3.11e	22.78	-46.58 – 73.05	HL-60(ТВ) (Лейкемія) -46.58; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -7.82; SF-539 (Рак ЦНС) -0.65; MDA-MB-435 (Меланома) 3.47; SK-MEL-5 (Меланома) -21.49; OVCAR-3 (Рак яєчників) -8.10; A498 (Рак нирок) -2.08

Таблиця 3.20

**Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполук 3.11a-е
на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)**

Лінія клітин раку	Протиракова активність <i>in vitro</i>									
	3.11a		3.11b		3.11c		3.11d		3.11e	
	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Лейкемія (<i>Leucemia</i>)										
CCRF-CEM	0.0495	> 100	0.415	> 100	0.0841	> 100	0.0422	> 100	0.418	> 100
HL-60 (TB)	0.0416	> 100	0.546	> 100	0.0581	> 100	0.0408	> 100	0.372	> 100
K-562	0.0366	> 100	0.0970	> 100	0.0404	> 100	0.0138	> 100	0.0967	> 100
MOLT-4	0.133	> 100	0.634	> 100	0.0732	> 100	0.0593	> 100	0.729	> 100
RPMI-8226	0.0651	> 100	0.508	> 100	0.0549	> 100	0.0526	> 100	0.456	> 100
SR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Недрібноклітинний рак легень (<i>Non-Small Cell Lung Cancer</i>)										
A549/ATCC	0.0586	> 100	0.467	> 100	0.0670	> 100	0.0398	> 100	0.407	> 100
EKVX	0.285	> 100	1.03	> 100	1.00	> 100	0.0728	> 100	0.976	> 100
HOP-62	0.0576	> 100	0.657	68.6	0.0914	17.3	0.0630	> 100	0.561	16.7
HOP-92	1.35	> 100	4.23	66.9	2.65	> 100	14.3	> 100	2.00	52.2
NCI-H226	1.85	34.3	3.69	28.6	2.45	> 100	1.71	88.5	2.21	> 100
NCI-H23	0.0579	> 100	0.654	> 100	0.432	> 100	0.0566	> 100	0.397	33.2
NCI-H322M	0.0598	> 100	0.829	> 100	0.0833	> 100	0.0792	> 100	0.742	> 100
NCI-H460	0.0355	11.9	0.358	19.5	0.0404	17.4	0.0338	55.4	0.333	14.6
NCI-H522	0.0182	0.0513	0.211	0.991	0.0250	0.171	< 0.01	0.0391	0.119	0.616
Рак ЦНС (<i>CNS Cancer</i>)										
SF-268	0.744	> 100	3.67	> 100	1.59	> 100	0.562	> 100	1.61	> 100
SF-295	0.0330	1.22	0.404	10.6	0.0489	2.35	0.0263	24.5	0.263	2.29
SF-539	0.0241	0.0694	0.269	0.787	0.0485	0.420	0.0242	0.0891	0.233	0.854
SNB-19	0.0515	14.5	0.475	20.7	0.0742	85.4	0.0493	36.3	0.510	46.8
SNB-75	0.0191	> 100	0.240	20.5	0.0189	5.20	0.0168	98.3	0.139	6.14
U251	0.0406	> 100	0.414	26.6	0.0584	20.5	0.0368	73.5	0.347	23.3

Таблиця 3.20 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Епітеліальний рак кишківника (<i>Colon cancer</i>)										
COLO 205	0.0354	1.08	0.318	3.55	0.0492	1.19	0.0289	0.319	0.282	1.54
HCC-2998	0.0694	0.853	0.584	> 100	0.323	25.9	0.0408	> 100	0.349	11.3
HCT-116	0.0339	> 100	0.309	> 100	0.0365	> 100	0.0328	> 100	0.306	> 100
HCT-15	0.0350	> 100	0.0895	> 100	0.0421	> 100	0.0121	> 100	0.120	> 100
HT29	0.0689	4.86	1.06	23.6	0.786	18.8	0.0581	30.7	0.767	12.4
KM12	0.0413	40.0	0.355	> 100	0.0450	> 100	0.0314	60.6	0.186	> 100
SW-620	0.0393	> 100	0.351	> 100	0.0400	> 100	0.0302	> 100	0.299	> 100
Меланома (<i>Melanoma</i>)										
LOX IMVI	0.0532	55.2	0.632	> 100	0.0990	> 100	0.0496	> 100	0.578	> 100
MALME-3M	0.0420	> 100	0.505	22.2	0.0655	74.8	1.68	> 100	0.350	37.1
M14	0.0256	.	0.228	15.1	0.0409	75.3	0.0231	28.4	0.209	23.8
MDA-MB-435	0.0161	0.0379	0.0365	0.227	0.0177	0.0410	< 0.01	.	0.0328	0.161
SK-MEL-2	0.0387	.	0.558	48.5	0.0960	48.1	0.0391	61.5	0.531	23.6
SK-MEL-28	0.0823	> 100	0.951	34.7	0.414	> 100	2.37	> 100	0.827	> 100
SK-MEL-5	0.0377	0.332	0.304	1.94	0.0478	1.14	0.0203	0.140	0.194	1.47
UACC-257	1.92	> 100	5.65	67.4	.	> 100	4.55	> 100	2.56	> 100
UACC-62	0.0365	10.9	0.430	18.8	0.0457	> 100	0.0292	40.6	0.275	> 100
Рак яєчників (<i>Ovarian Cancer</i>)										
IGROV1	0.0741	> 100	0.533	33.4	0.158	> 100	0.0443	> 100	0.326	> 100
OVCAR-3	0.0309	2.02	0.287	1.39	0.0343	0.960	0.0186	.	0.230	0.703
OVCAR-4	0.425	> 100	0.574	46.5	0.577	27.1	0.0785	> 100	0.510	> 100
OVCAR-5	0.0467	> 100	0.700	> 100	0.151	> 100	0.0598	> 100	0.565	> 100
OVCAR-8	0.0491	> 100	0.442	> 100	0.146	> 100	0.0346	> 100	0.407	> 100
NCI/ADR-RES	0.0379	> 100	0.312	25.8	0.0410	3.91	0.0233	> 100	0.226	1.38
SK-OV-3	0.0681	26.9	0.537	22.6	0.183	92.8	0.0321	> 100	0.746	46.6

Таблиця 3.20 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Рак простати (Prostate Cancer)										
PC-3	0.0403	> 100	0.377	> 100	0.0446	> 100	0.0261	> 100	0.288	> 100
DU-145	0.0363	> 100	0.384	28.5	0.0530	10.9	0.0378	> 100	0.317	15.6
Рак нирок (Renal Cancer)										
786-0	0.0427	> 100	0.496	> 100	0.0697	> 100	0.0469	> 100	0.565	> 100
A498	0.0123	0.0687	0.151	0.693	0.0187	0.0809	0.0159	0.0592	0.0484	0.442
ACHN	0.0614	> 100	0.693	42.3	0.0546	29.7	0.0468	> 100	0.487	> 100
CAKI-1	0.0368	15.2	0.226	22.9	0.0478	28.1	< 0.01	14.5	0.0805	21.1
RXF 393	0.0219	0.0601	0.272	1.87	0.0321	0.618	0.0231	.	0.214	0.764
SN12C	0.0564	> 100	0.476	88.3	0.104	> 100	0.0455	> 100	0.499	> 100
TK-10	0.0310	1.63	0.290	16.0	0.0352	10.6	0.0291	13.2	0.303	15.3
UO-31	0.0757	> 100	1.03	> 100	0.0834	> 100	.	> 100	0.634	> 100
Рак молочної залози (Breast Cancer)										
MCF7	0.0422	> 100	0.306	> 100	0.0544	> 100	0.0301	> 100	0.151	> 100
MDA-MB-231/ATCC	0.0497	0.991	0.318	3.26	0.167	0.616	0.0314	11.0	0.478	18.7
HS 578T	0.0326	> 100	0.354	35.5	0.0439	12.4	0.0313	> 100	0.285	44.0
BT-549	0.176	> 100	0.503	> 100	0.223	> 100	0.0394	> 100	0.376	> 100
T-47D	0.0385	> 100	0.307	> 100	.	> 100	1.49	> 100	0.474	> 100
MDA-MB-468	0.231	3.59	0.406	9.39	0.206	1.31	0.0274	.	0.208	0.889

Таблиця 3.21

**Селективність дії сполук 3.11a-е на окремі види ракових захворювань
на рівні GI₅₀**

Сполука	Параметр	Вид раку								
		Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ
3.11a	GI ₅₀	0.065	0.419	0.046	0.152	0.250	0.105	0.042	0.038	0.095
	SI	2.077	0.322	2.935	0.888	0.540	1.286	3.214	3.553	1.421
3.11b	GI ₅₀	0.440	1.347	0.438	0.912	1.033	0.484	0.454	0.381	0.366
	SI	1.480	0.483	1.486	0.714	0.630	1.345	1.434	1.709	1.779
3.11c	GI ₅₀	0.062	0.760	0.189	0.306	0.103	0.184	0.056	0.049	0.139
	SI	3.306	0.270	1.085	0.670	1.990	1.114	3.661	4.184	1.475
3.11d	GI ₅₀	0.042	1.818	0.033	0.119	0.975	0.042	0.031	0.032	0.275
	SI	8.905	0.206	11.33	3.143	0.384	8.905	12.06	11.69	1.360
3.11e	GI ₅₀	0.414	0.861	0.330	0.517	0.617	0.430	0.354	0.303	0.329
	SI	1.116	0.537	1.400	0.894	0.749	1.074	1.305	1.525	1.404

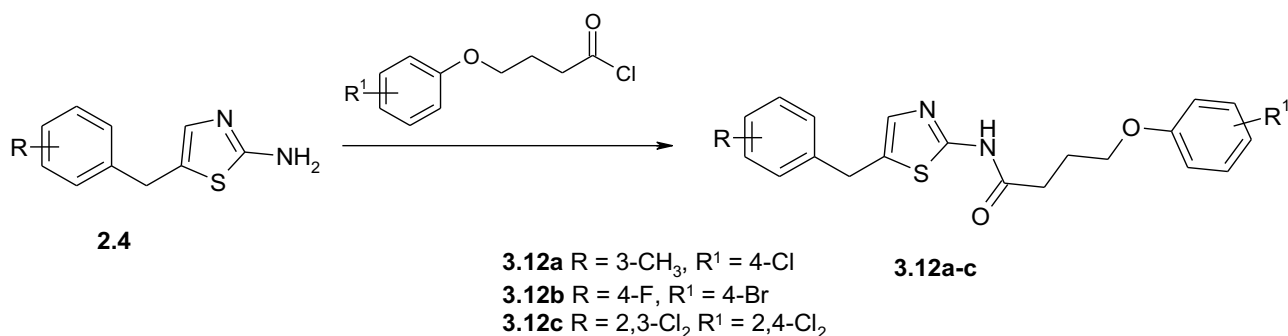
* Л – лейкомія, НКРЛ – недрібноклітинний рак легень, ЕПК – епітеліальний рак кишківника, РЦНС – рак ЦНС, М – меланома, РЯ – рак яєчників, РН – рак нирки, РП – рак простати, РМЗ – рак молочної залози.

Таблиця 3.22

**Порівняння протипухлинної дії сполук 3.11a-е з 5-фторурацилом (5-FU),
цисплатином та куркуміном**

Сполука	Вид раку									
	Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ	MG-MID
3.11a	0.065	0.419	0.046	0.152	0.250	0.105	0.042	0.038	0.095	0.135
3.11b	0.440	1.347	0.438	0.912	1.033	0.484	0.454	0.381	0.366	0.651
3.11c	0.062	0.760	0.189	0.306	0.103	0.184	0.056	0.049	0.139	0.205
3.11d	0.042	1.818	0.033	0.119	0.975	0.042	0.031	0.032	0.275	0.374
3.11e	0.414	0.861	0.330	0.517	0.617	0.430	0.354	0.303	0.329	0.462
5-FU	15.1	> 100	8.4	72.1	70.6	61.4	45.6	22.7	76.4	52.5
Цисплатин	6.3	9.4	21.0	4.7	8.5	6.3	10.2	5.6	13.3	9.48
Куркумін	3.7	9.2	4.7	5.8	7.1	8.9	10.2	11.2	5.9	7.41

Для з'ясування залежностей структура–активність нами синтезовано амід **3.12** – гомологи сполук **3.9**. Їх отримували ацилюванням 2-амінотіазолів арилоксимасляними кислотами.

Результати досліджень протипухлинної активності амідів **3.12a-c** наведено у табл. 3.23 і 3.24. Як і у випадку **3.6b, c** та **3.7b**, амід **3.12c**, що містить 2,3-дихлорний замісник, активності не проявив. Натомість сполуки **3.12a,b** проявили значний протипухлинний ефект. У випадку **3.12a** найбільш чутливими були лінії лейкемії HL-60, меланоми M14 і MDA-MB-435 та раку нирок A498. Слід також відзначити, що сполука **3.12a** проявила помірну селективність на рівні GI₅₀ (табл. 3.25) щодо лейкемії, епітеліального раку кишківника та раку простати. За своєю активністю вона поступається цисплатину та куркуміну і переважає фторурацил (табл. 3.26)

Таблиця 3.23

**Цитотоксичність сполук 3.12a-c у концентрації 10⁻⁵ М
на 60 лініях ракових клітин**

№ сполуки	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP%
3.12a	26.06	-53.19 – 67.18	CCRF-CEM (Лейкемія) 16.27; HL-60(TB) (Лейкемія) -34.16 ; A549/ATCC (Недрібноклітинний рак легень) 10.74; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 9.65; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) 15.23; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 11.61; SF-295 (Рак ЦНС) 12.56; SF-539 (Рак ЦНС) 8.78; U251 (Рак ЦНС) 13.95; M14 (Меланома) -1.79 ; MDA-MB-435 (Меланома) -53.19 ; 786-0 (Рак нирок) 10.97; A498 (Рак нирок) -2.46 ; ACHN (Рак нирок) 12.06; RXF 393 (Рак нирок) 4.99
3.12b	66.70	22.61 – 93.43	HL-60(TB) (Лейкемія) 34.67; SR (Лейкемія) 22.61; HCT-116 (Епітеліальний рак кишківника) 36.59; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 36.15; MDA-MB-435 (Меланома) -27.24; CAKI-1 (Рак нирок) 37.00; MCF7 (Рак молочної залози) 23.72
3.12c	99.45	82.00 – 119.12	UO-31 (Рак нирок) 82.00

Таблиця 3.24

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполуки 3.12a на при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

Хвороба	Лінія клітин раку	GI ₅₀ , μ M	TGI μ M	Хвороба	Лінія клітин раку	GI ₅₀ , μ M	TGI μ M
Лейкемія	CCRF-CEM	3.68	>100	Меланома	LOX IMVI	6.80	>100
	HL-60(TB)	2.24	5.10		MALME-3M	5.38	>100
	K-562	3.84	>100		M14	3.68	>100
	MOLT-4	5.72	>100		MDA-MB-435	1.62	4.32
	RPMI-8226	4.23	>100		SK-MEL-2	>100	>100
	SR	2.51	>100		SK-MEL-28	37.2	>100
Недрібно-клітинний рак легень	A549/ATCC	3.94	>100	Рак яєчників	SK-MEL-5	3.69	>100
	EKVX	45.0	>100		UACC-257	7.41	>100
	HOP-62	5.57	>100		UACC-62	9.45	>100
	HOP-92	34.3	>100		IGROV1	9.21	>100
	NCI-H226	59.3	>100		OVCAR-3	3.40	>100
	NCI-H23	28.0	>100		OVCAR-4	3.71	>100
	NCI-H322M	7.50	>100		OVCAR-5	5.88	>100
	NCI-H460	3.32	>100		OVCAR-8	27.3	>100
	NCI-H522	51.1	>100		NCI/ADR-RES	29.4	>100
	COLO 205	4.46	>100		SK-OV-3	>100	>100
Епітеліальний рак кишківника	HCC-2998	9.46	>100	Рак нирок	786-0	5.95	>100
	HCT-116	3.36	>100		A498	1.36	6.25
	HCT-15	3.56	>100		ACHN	3.47	>100
	HT29	3.49	>100		CAKI-1	3.68	>100
	KM12	4.53	>100		RXF 393	9.58	>100
	SW-620	3.39	>100		SN12C	5.26	>100
	SF-268	>100	>100		TK-10	>100	>100
Рак ЦНС	SF-295	3.89	>100	Рак молочної залози	UO-31	4.52	>100
	SF-539	5.13	>100		MCF7	3.16	>100
	SNB-19	>100	>100		MDA-MB-231/ATCC	21.2	>100
	SNB-75	2.66	>100		HS 578T	5.32	>100
	U251	4.88	>100		BT-549	>100	>100
	PC-3	4.58	>100		T-47D	5.82	>100
Рак простати	DU-145	3.91	>100		MDA-MB-468	1.74	>100

Таблиця 3.25

**Селективність дії сполуки 3.12a на окремі види ракових захворювань
на рівні GI₅₀**

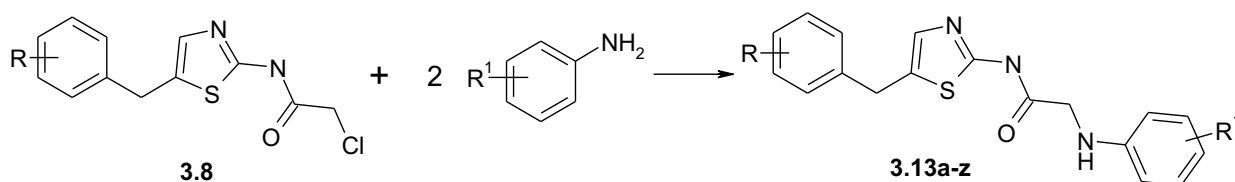
Сполука	Параметр	Вид раку								
		Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ
3.12a	GI ₅₀	3.703	26.45	4.607	36.09	19.47	25.56	16.73	4.245	22.87
	SI	4.793	0.671	3.853	0.492	0.912	0.694	1.061	4.181	0.776

Таблиця 3.26

**Порівняння протипухлинної дії сполуки 3.12a з 5-фторурацилом (5-FU),
цисплатином та куркуміном**

Сполука	Вид раку									
	Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ	MG-MID
3.12a	3.703	26.45	4.607	36.09	19.47	25.56	16.73	4.245	22.87	17.75
5-FU	15.1	>100	8.4	72.1	70.6	61.4	45.6	22.7	76.4	52.5
Цисплатин	6.3	9.4	21.0	4.7	8.5	6.3	10.2	5.6	13.3	9.48
Куркумін	3.7	9.2	4.7	5.8	7.1	8.9	10.2	11.2	5.9	7.41

Одна із стратегій пошуку нових лікарських засобів передбачає біоізостерні перетворення. Нами здійснено заміну арилоксигрупи на групу ArNH. Для цього хлорацетаміди **3.8** були вивчені у реакції з ароматичними амінами. Встановлено, що у результаті такої взаємодії відбувається утворення амідів ариламінооцтової кислоти **3.13a-z**. Реакцію проводили в середовищі киплячого спирту. Для поглинання гідрогенхлориду, що утворюється, використовували двохкратний надлишок ароматичного аміну.

3.13a R = H, R¹ = 2-CH₃O
3.13b R = 4-CH₃, R¹ = 2,4-(CH₃)₂
3.13c R = 2-F, R¹ = 2,4-(CH₃)₂
3.13d R = 4-F, R¹ = 2,4-(CH₃)₂
3.13e R = 4-Cl, R¹ = H
3.13f R = 4-Cl, R¹ = 4-F
3.13g R = 4-Cl, R¹ = 4-CH₃O
3.13h R = 4-Cl, R¹ = 2,4-(CH₃)₂
3.13i R = 3-Br, R¹ = 2-CH₃

3.13j R = 3-Br, R¹ = 3-CH₃
3.13k R = 3-Br, R¹ = 2-C₂H₅
3.13l R = 3-Br, R¹ = 2,4-(CH₃)₂
3.13m R = 3-Br, R¹ = 2,5-(CH₃)₂
3.13n R = 3-Br, R¹ = 2,6-(CH₃)₂
3.13o R = 4-Br, R¹ = 2-CH₃
3.13p R = 4-Br, R¹ = 3-CH₃
3.13q R = 4-Br, R¹ = 2,6-(CH₃)₂
3.13r R = 4-Br, R¹ = 3,4-(CH₃)₂

3.13s R = 2,3-Cl₂, R¹ = 3-CH₃O
3.13t R = 2,4-Cl₂, R¹ = 4-F
3.13u R = 2,4-Cl₂, R¹ = 2-CH₃O
3.13v R = 2,4-Cl₂, R¹ = 3,4-(CH₃)₂
3.13w R = 2,6-Cl₂, R¹ = 2-CH₃
3.13x R = 2,6-Cl₂, R¹ = 3-CH₃O
3.13y R = 3,4-Cl₂, R¹ = 4-F
3.13z R = 3,5-Cl₂, R¹ = 4-CH₃O

Отримані сполуки – кристалічні порошки кремового кольору, розчинні на холодно у ДМФА, ДМСО, оцтовій кислоті, ацетонітрилі, спиртах, нерозчинні у воді та ефірі. Їхні характеристики наведено у табл. 3.27, дані протимікробної активності – у табл. 3.28, а протиопухлинної – у табл. 3.29.

Слід зазначити, що тiazоліламід ариламінооцтової кислоти проявляють широкий спектр біологічної активності. Зокрема, повідомлялось про протизапальну [132], анестетичну [133], антиконвульсантну [134], протидіабетичну [135] та інші види активності. Також слід відзначити, що дані сполуки володіють значним протиопухлинним [136] та протигрибковими [137] потенціалом. Згадані факти роблять актуальними дослідження цих видів активності для 5-бензилtiazоліламідів ариламінооцтової кислоти.

Як показали розрахунки, для більшості синтезованих сполук **3.13** має місце одне відхилення від правил Ліпінського. Натомість вони відповідають всім критеріям Вебера.

Отримані амід **3.13** проявили помірну протимікробну активність щодо всього спектру досліджуваних мікробів. Найактивнішою виявилась сполука **3.13t**. Вона із середнім значення GI = 31,85% інгібувала ріст штаму *S. aureus* ATCC 43300. Щодо цього штаму активними були також сполуки **3.13d**, **3.13i**, **3.13l**, **3.13n**, **3.13t** та **3.13y**. Сполука **3.13k** проявляла активність відносно *E. coli* ATCC 25922, **3.13n** – *K. pneumoniae* ATCC 700603 та *A. Baumannii*

ATCC 19606. Протигрибкову активність проявили сполуки **3.13j**, **3.13k**, та **3.13r** щодо штаму *Neoformans* ATCC 208821. В той же час сполука **3.13y** провокувала у значній мірі ріст цього штаму ($GI = -51,4\%$). Слід зазначити, що біоізостерна заміна кисню на NH-групу не призвела до відчутної зміни активності.

Серед тестованих сполук **3.13b** та **3.13c** протипухлинної активності не виявили. Результати досліджень були в межах похибки експерименту. Решта сполук проявили помірну мітотичну активність. Середні значення $GP = 63.05 - 89.89\%$. Найактивнішою сполукою виявилась **3.13z**. Вона проявила значну цитостатичну активність щодо лінії HCC-2998 епітеліального раку кишківника ($GP = 8.88\%$), SF-295 раку ЦНС ($GP = 10.29\%$), UACC-62 меланому ($GP = 8.88\%$). Також слід відзначити, що відносно лінії меланому SK-MEL-28 спостерігався цитотоксичний ефект ($GP = -16.32\%$).

Аналізі результатів ґрунтовного *in vitro* скринінгу сполуки **3.13z** підтвердив свою відносно високу протипухлинну активність на всіх лініях (табл. 3.30), про що свідчать показники середніх значень GI_{50} та TGI, що становлять відповідно $9.01 \mu M$ та $77.32 \mu M$. Найактивнішою досліджувана сполука виявилась відносно ліній лейкемії K-562 ($GI_{50} = 0.0462 \mu M$) та епітеліального раку кишківника SW-620 ($GI_{50} = 0.0465 \mu M$). Сполука **3.13z** проявила помірну селективність (табл. 3.31) на рівні GI_{50} ($SI = 3.02$) щодо лейкемії.

Таблиця 3.27

Характеристики сполук 3.13a-z

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Ви- хід, %	К-ть відхи- лень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROT}	PSA		
3.13a	11.79	9.11	11.89	9.07	142-144	65	0	5	2	4.23	353.45	7	63.25	87.18	354
3.13b	11.56	8.82	11.50	8.77	165-166	72	1	4	2	5.49	365.50	6	54.02	90.36	365
3.13c	11.32	8.60	11.37	8.68	154-156	74	1	4	2	5.16	369.46	6	54.02	90.36	370
3.13d	11.42	8.61	11.37	8.68	183-184	69	1	4	2	5.21	369.46	6	54.02	90.36	370
3.13e	11.81	9.03	11.74	8.96	181-182	78	0	4	2	4.90	357.87	6	54.02	90.36	358
3.13f	11.22	8.49	11.18	8.53	193-194	61	1	4	2	5.06	375.86	6	54.02	90.36	376
3.13g	10.88	8.33	10.83	8.27	178-180	56	0	5	2	4.96	387.89	7	63.25	87.18	388
3.13h	10.95	8.26	10.89	8.31	172-173	70	1	4	2	5.72	385.92	6	54.02	90.36	386
3.13i	10.14	7.77	10.09	7.70	155-156	55	1	4	2	5.41	416.34	6	54.02	90.36	416
3.13j	10.13	7.65	10.09	7.70	142-144	61	1	4	2	5.43	416.34	6	54.02	90.36	416
3.13k	9.70	7.39	9.76	7.45	161-162	64	1	4	2	5.87	430.37	7	54.02	90.36	430
3.13l	9.82	7.40	9.76	7.45	162-164	58	1	4	2	5.83	430.37	6	54.02	90.36	430
3.13m	9.85	7.51	9.76	7.45	156-157	68	1	4	2	5.83	430.37	6	54.02	90.36	430
3.13n	9.71	7.50	9.76	7.45	121-122	70	0	4	2	4.87	430.37	6	54.02	90.36	430
3.13o	10.13	7.78	10.09	7.70	133-134	68	1	4	2	5.43	416.34	6	54.02	90.36	416
3.13p	10.02	7.71	10.09	7.70	151-152	72	1	4	2	5.45	416.34	6	54.02	90.36	416
3.13q	9.71	7.53	9.76	7.45	111-112	67	0	4	2	4.89	430.37	6	54.02	90.36	430
3.13r	9.82	7.40	9.76	7.45	187-188	58	1	4	2	5.86	430.37	6	54.02	90.36	430
3.13s	10.04	7.65	9.95	7.59	165-166	65	1	5	2	5.51	422.34	7	63.25	87.18	422
3.13t	10.31	7.88	10.24	7.81	201-202	60	1	4	2	5.67	410.30	6	54.02	90.36	410
3.13u	10.29	7.94	10.34	7.89	186-188	71	1	4	2	5.91	406.34	6	54.02	90.36	406
3.13v	10.95	7.69	10.00	7.63	206-207	74	1	4	2	6.33	420.37	6	54.02	90.36	420
3.13w	10.38	7.92	10.34	7.89	131-133	45	1	4	2	5.88	406.34	6	54.02	90.36	406
3.13x	9.90	7.64	9.95	7.59	144-145	59	1	5	2	5.51	422.34	7	63.25	87.18	422
3.13y	10.31	7.75	10.24	7.81	193-194	63	1	4	2	5.67	410.30	6	54.02	90.36	410
3.13z	10.01	7.52	9.95	7.59	188-200	60	1	5	2	5.56	422.34	7	63.25	87.18	422

Таблиця 3.28

Протимікробна активність сполук 3.13

Сполука	<i>S. aureus</i> ATCC 43300	<i>E. coli</i> ATCC ATCC 25922	<i>K. pneumoniae</i> ATCC 700603	<i>P. Aeruginosa</i> ATCC 27853	<i>A. Baumannii</i> ATCC 19606	<i>C. albicans</i> ATCC 90028	<i>C. Neofor-mans</i> ATCC 208821
3.13d	17.6; 4.2	-0.8; -1.6	-0.5; 0.6	-0.4; -0.5	-11.3; -3.4	2.1; 2.2	-2.9; -8.0
3.13i	16.2; 4.0	-2.8; -2.8	-5.5; 2.8	1.4; 6.8	-1.2; -1.4	1.3; 1.4	-0.1; 1.4
3.13j	-10.4; -9.6	-0.2; 2.2	-6.5; -7.4	11.6; 3.9	-16.2; 8.0	4.3; 5.9	14.1; 15.6
3.13k	-7.0; 2.3	14.0; 8.3	-15.0; 0.7	4.0; 8.1	-5.8; 7.6	3.3; 4.0	19.6; 31.1
3.13l	21.2; 5.5	-2.0; 2.8	2.6; 5.7	-2.0; 0.8	-1.5; 2.2	0.1; 0.4	-3.6; -6.8
3.13m	12.9; 5.1	1.3; 3.4	-1.6; -2.0	5.9; 6.0	-2.5; -7.6	1.9; 6.6	-3.1; -6.3
3.13n	16.7; 6.4	4.3; 8.7	17.1; 17.8	-3.5; 0.0	18.3; 4.7	1.4; 2.2	2.4; 2.4
3.13o	4.1; 7.8	1.9; 8.1	-2.6; 14.1	2.4; 4.3	-0.5; -8.0	2.0; 3.1	19.9; 5.2
3.13p	-20.1; -24.4	-2.2; 1.8	-12.4; -8.6	-1.1; 2.6	-5.6; 9.1	0.8; 6.5	17.4; 21.6
3.13q	10.4; 3.4	-2.2; -3.3	-0.8; -2.5	-2.2; 3.7	-0.8; -13.0	0.8; 5.6	-2.6; -8.4
3.13r	-21.0; -5.2	2.1; 7.1	-0.4; -2.6	0.3; 9.1	-19.4; 1.4	1.2; 7.8	11.8; 18.8
3.13s	-10.5; -8.6	-5.2; -7.8	-11.1; -6.2	-1.1; -6.3	-14.7; -16.2	0.0; 14.8	-6.5; -9.1
3.13t	23.5; 40.2	2.4; 4.2	4.3; 5.5	-4.9; -5.3	8.2; 8.7	11.1; 4.5	-26.0; -28.1
3.13w	12.1; 9.4	0.2; 5.3	-10.1; 8.8	-2.9; 0.9	-15.4; 0.5	-0.1; 1.8	-6.6; -8.7
3.13x	12.7; 5.1	-4.7; -6.2	-3.5; -4.3	-0.6; -6.1	-4.8; -8.3	10.1; 8.6	-12.2; -8.6
3.13y	15.0; 6.1	-1.6; -7.1	-1.3; -3.7	-4.8; -5.5	-2.1; 2.5	4.9; 8.7	-48.4; -54.4

Таблиця 3.29

**Цитотоксичність сполук 3.13 у концентрації 10^{-5} М
на 60 лініях ракових клітин**

Сполуки	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP%
3.13a	88.32	27.88 – 114.76	CCRF-CEM (Лейкемія) 32.13; HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 41.55; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 48.19; MCF7 (Рак молочної залози) 27.88; T-47D (Рак молочної залози) 34.51
3.13b			Не активна
3.13c			Не активна
3.13e	89.89	63.24 – 103.84	UACC-62 (Меланома) 65.28; CAKI-1 (Рак нирок) 63.24; UO-31 (Рак нирок) 65.04
3.13f	76.74	22.37 – 101.18	K-562 (Лейкемія) 35.02; LOX IMVI (Рак ЦНС) 22.37; LOX IMVI (Меланома) 22.37; UACC-62 (Меланома) 31.38; CAKI-1 (Рак нирок) 46.98
3.13g	59.80	17.26 – 94.37	K-562 (Лейкемія) 22.36; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 29.44; HCC-2998 (Епітеліальний рак кишківника) 28.95; SF-295 (Рак ЦНС) 25.12; LOX IMVI (Меланома) 17.64; MDA-MB-435 (Меланома) 23.77; UACC-62 (Меланома) 17.26
3.13h	87.73	40.87 – 117.90	IGROV1 (Рак яєчників) 43.34; OVCAR-4 (Рак яєчників) 40.87; ACHN (Рак нирок) 65.74; T-47D (Рак молочної залози) 46.93
3.13u	82.39	32.27 – 117.78	OVCAR-4 (Рак яєчників) 54.88; SK-OV-3 (Рак яєчників) 58.83; ACHN (Рак нирок) 47.37; MCF7 (Рак молочної залози) 32.27; T-47D (Рак молочної залози) 82.39
3.13v	88.09	40.60 – 109.95	A549/ATCC (Недрібноклітинний рак легень) 61.92; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 40.60; ACHN (Рак нирок) 52.57
3.13z	63.05	-16.32 – 131.81	K-562 (Лейкемія) 23.84; A549/ATCC (Недрібноклітинний рак легень) 46.28; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 22.40; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) 20.39; HCC-2998 (Епітеліальний рак кишківника) 8.88; SF-295 (Рак ЦНС) 10.29; SF-539 (Рак ЦНС) 21.45; LOX IMVI (Меланома) 21.98; SK-MEL-28 (Меланома) -16.32 ; UACC-62 (Меланома) 3.11; CAKI-1 (Рак нирок) 17.23

Таблиця 3.30

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполуки 3.13z при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

Хвороба	Лінія клітин раку	GI ₅₀ , μM	TGI μM	Хвороба	Лінія клітин раку	GI ₅₀ , μM	TGI μM
Лейкемія	CCRF-CEM	12.4	>100	Меланома	LOX IMVI	10.4	>100
	HL-60(TB)	10.8	>100		MALME-3M	13.0	>100
	K-562	0.0462	>100		M14	0.0874	>100
	MOLT-4	13.2	>100		MDA-MB-435	0.556	>100
Недрібно-клітинний рак легень	RPMI-8226	8.51	>100	Рак яєчників	SK-MEL-2	3.85	>100
	SR	23.5	72.3		SK-MEL-28	>100	>100
	A549/ATCC	0.811	>100		UACC-257	0.477	>100
	HOP-62	3.99	28.7		UACC-62	0.0341	1.59
	HOP-92	2.49	>100		IGROV1	7.12	>100
	NCI-H226	1.81	>100		OVCAR-3	4.78	>100
	NCI-H322M	>100	>100		OVCAR-4	0.466	14.0
	NCI-H460	0.301	20.1		OVCAR-5	8.72	>100
Епітеліальний рак кишківника	NCI-H522	0.673	>100		OVCAR-8	1.56	20.1
	COLO 205	0.572	>100	Рак нирок	NCI/ADR-RES	0.668	>100
	HCC-2998	0.337	>100		SK-OV-3	5.23	33.7
	HCT-116	1.48	>100		786-0	2.07	11.9
	HCT-15	0.0834	>100		A498	5.14	>100
	HT29	1.31	>100		ACHN	0.136	>100
	KM12	0.110	>100		CAKI-1	0.223	>100
	SW-620	0.0462	>100		RXF 393	3.05	26.5
	SF-268	2.89	41.6		SN12C	4.13	>100
Рак ЦНС	SF-295	0.300	>100		UO-31	1.44	56.9
	SF-539	1.88	16.5	Рак молочної залози	MCF7	0.547	>100
	SNB-19	1.59	41.9		MDA-MB-231/ATCC	0.198	6.37
	SNB-75	2.14	7.33		HS 578T	3.01	>100
	U251	3.15	36.1		BT-549	18.2	>100
Рак простати	PC-3	4.37	>100		T-47D	1.02	>100
	DU-145	3.51	>100		MDA-MB-468	3.35	>100

Таблиця 3.31

**Селективність дії сполуки 3.13z на окремі види ракових захворювань
на рівні GI₅₀**

Параметр	Вид раку								
	Л	НКРЛ	РТК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ
GI ₅₀ , μM	2.95	16.1	7.72	4.06	18.5	12.1	9.79	4.03	6.67
SI*	3.02	0.55	1.16	2.21	0.48	0.74	0.92	2.23	1.35

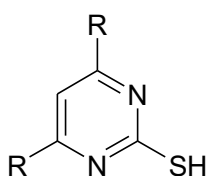
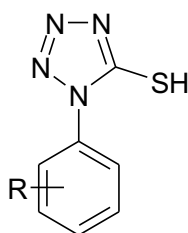
У табл. 3.32 проілюстровано активність сполуки у порівнянні з фторурацилом, цисплатином і куркуміном. Як можна побачити з цієї таблиці, досліджувана речовина, для якої MG-MID = 9.01 μM, не поступається за активністю цисплатину (MG-MID = 9.48 μM) та куркуміну (MG-MID = 7.41 μM) і значно переважає фторурацил (MG-MID = 52.5 μM).

Таблиця 3.32

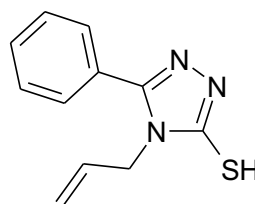
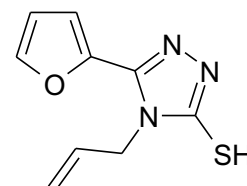
**Порівняння протипухлинної дії сполуки 3.13z з 5-фторурацилом (5-FU),
цисплатином та куркуміном**

Сполука	Вид раку									
	Л	НКРЛ	РТК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ	MG-MID
3.13z	2.95	16.1	7.72	4.06	18.5	12.1	9.79	4.03	6.67	9.01
5-FU	18.164	>100	27.94	50.25	70.6	45.5	45.6	22.07	75.0	52.5
Цисплатин	6.3	9.4	21.01	4.7	8.5	6.3	10.2	5.6	13.3	9.48
Куркумін	3.7	9.2	4.7	5.8	7.1	8.9	10.2	11.2	5.9	7.41

Хлорацетаміди **3.8** нами також були вивчені у реакціях з гетероциклічними меркаптанами: похідними 2-меркаптопіримідину **3.14a,b**, 1-арил-5-меркаптотетразолу **3.15a-e**, 1-аліл-2-меркаптотриазолу **3.16a,b**.

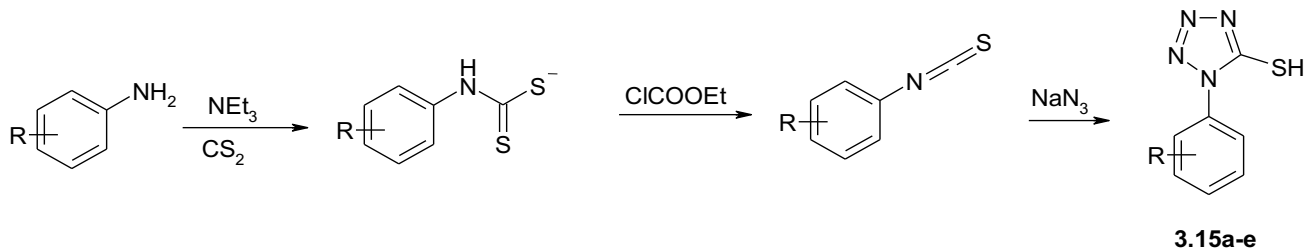
3.14a,b**3.14** R = H(a), CH₃(b)**3.15a-e**

3.15 R = H(a), 2-CH₃O(b),
3-CH₃O(c), 4-CH₃O(d)
3,4-(CH₃)₂(e)

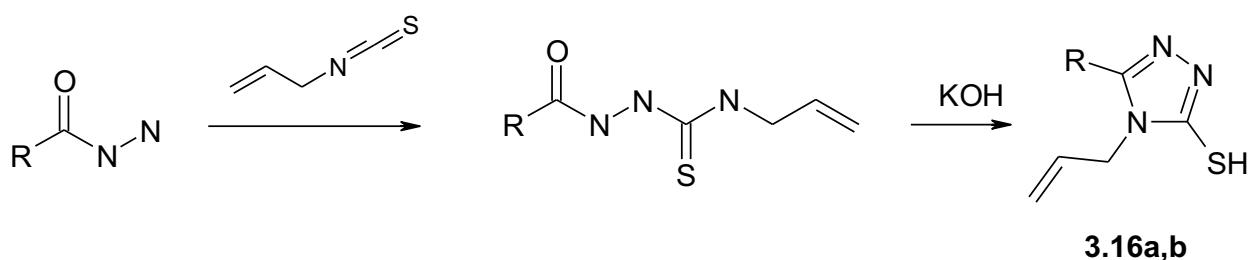
3.16a**3.16b**

Комерційно недоступні 1-арил-2-меркаптотетразоли **3.15a-e** були синтезовані взаємодією арилізотіоціанатів з азидом натрію. Необхідні для цього ізотіоціанати отримували з відповідних анілінів за наведеною схемою.

Вихідними речовинами у синтезі меркаптотриазолів **3.16a, b** слугували гідразиди відповідних карбонових кислот. Вони взаємодією з алілізотіоціанатом були перетворені в тіосемикарбази, які без додаткового очищення в лужному середовищі циклізували до 1-аліл-2-меркаптотриазолів. Виходи та температури плавлення сполук **3.15a-e** та **3.16a, b** наведено у табл. 3.33.

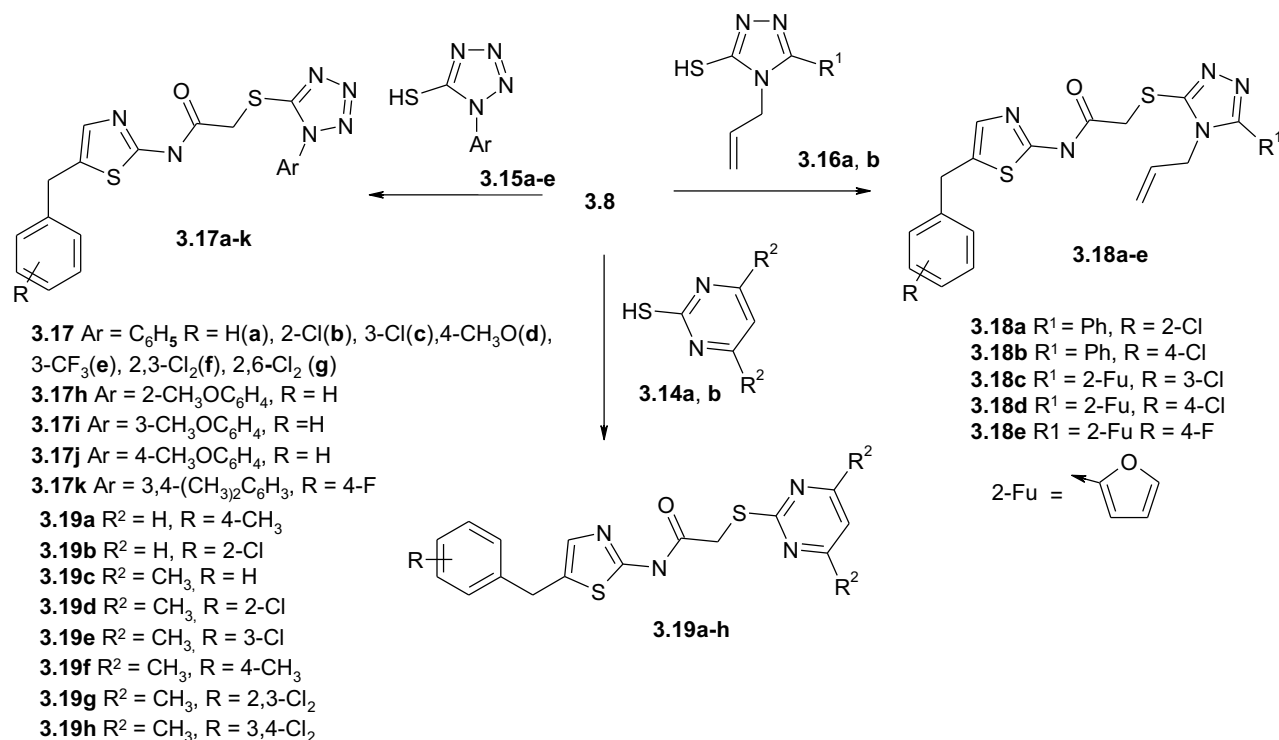

Таблиця 3.33

Виходи та температури плавлення 1-арил-2-меркаптотетразолів 3.15a-e і 1-аліл-2-меркаптотетразолів 3.16a,b

Сполука	R	Вихід, %	Тпл °C	Тпл °C [літ]
3.15a	H	79	154-156	154-157 [139]
3.15b	2-CH ₃ O	85	136-138	138 [139]
3.15c	3-CH ₃ O	81	140-141	Не описано
3.15d	4-CH ₃ O	80	157-159	160 [139]
3.15e	3,4-(CH ₃) ₂	73	162-163	Не описано
3.16a	Феніл	77	116-117	118 [140]
3.16b	2-Фурил	88	109-110	Не описана

Комбінаторну бібліотеку *N*-[5-(*R*-бензил)-тіазол-2-іл]-2-*R*¹-сульфаніацетамідів **3.17** – **3.19** отримано реакцією алкілування відповідних гетерилмеркаптанів **3.14** – **3.16** за допомогою хлорацетамідів **3.8**. Реакцію проводили у спирті в присутності триетиламіну як основи. Виходи продуктів реакції становили 65-96%. Очистку отриманих сполук здійснювали перекристалізацією із ДМФА.

Отримані сполуки – кристалічні порошки кремового кольору, розчинні в гарячих ДМФА, ДМСО, оцтовій кислоті, нерозчинні в ацетонітрилі, спиртах, у воді та ефірі.

В ¹H ЯМР спектрі сполук **3.17** – **3.19** амідний протон знаходиться в області δ 12.19–12.43 м. ч. Протони метиленових груп бензольного радикалу та амідного фрагменту при δ 4.00–4.25 м. ч. і 4.07–4.72 м. ч. відповідно, а 4H протон тіазольного циклу при 7.22–7.33 м. ч. Характеристики продуктів наведені у табл. 3.34. Усі отримані сполуки, за винятком **3.18a**, **3.18b**, **3.18d**, **3.19g**, **h**, відповідають критеріям Ліпінського.

Таблиця 3.34

Характеристики сполук 3.17 – 3.19

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхи-лень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	C	N	C				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTb}	TPSA		
3.17a	20.15	55.38	20.57	55.86	186-187	93	0	7	1	3.57	408.51	7	85.60	79.47	410
3.17b	18.92	51.05	18.97	51.52	204-205	73	0	7	1	4.20	442.96	7	85.60	79.47	443
3.17c	18.93	50.99	18.97	51.52	199-201	81	0	7	1	4.22	442.96	7	85.60	79.47	443
3.17d	19.02	54.35	19.16	54.78	179-180	87	0	8	1	3.62	438.54	8	94.83	76.28	440
3.17e	17.57	49.98	17.64	50.41	164-166	76	0	7	1	4.44	476.51	8	85.60	79.47	477
3.17f	17.35	47.34	17.60	47.80	227-228	75	0	7	1	4.83	477.40	7	85.60	79.47	477
3.17g	17.49	47.32	17.60	47.80	230-231	69	0	7	1	4.83	477.40	7	85.60	79.47	477
3.17h	19.10	54.91	19.16	54.78	212-213	68	0	8	1	3.79	438.54	8	94.83	76.28	440
3.17i	19.19	54.69	19.16	54.78	223-224	72	0	8	1	3.81	438.54	8	94.83	76.28	439
3.17j	19.21	54.71	19.16	54.78	240-241	83	0	8	1	3.62	438.54	8	94.83	76.28	439
3.17k	18.58	55.40	18.49	55.49	242-243	85	0	7	1	4.77	454.56	7	85.60	79.47	456
3.18a	14.50	56.90	14.53	57.31	189-191	96	1	6	1	5.83	482.03	9	72.71	83.92	482
3.18b	14.39	57.07	14.53	57.31	187-188	95	1	6	1	5.87	482.03	3	72.71	83.92	482
3.18c	14.71	53.09	14.84	53.44	184-185	84	0	7	1	4.99	472.00	9	85.85	79.38	472
3.18d	14.69	53.02	14.84	53.44	193-194	84	1	7	1	5.02	472.00	9	85.85	79.38	472
3.18e	15.23	54.97	15.37	55.37	190-191	83	0	7	1	4.50	455.54	9	85.85	79.38	457
3.19a	15.60	56.96	15.72	57.28	153-154	77	0	5	1	3.75	356.48	6	67.77	79.38	357
3.19b	14.79	50.73	14.87	50.99	150-152	83	0	5	1	3.96	376.89	6	67.77	85.62	377
3.19c	15.00	57.89	15.12	58.35	177-178	89	0	5	1	4.21	370.50	6	67.77	85.62	371
3.19d	13.71	53.39	13.84	53.39	186-187	66	0	5	1	4.84	404.95	6	67.77	85.62	405
3.19e	13.74	52.99	13.84	53.39	184-185	69	0	5	1	4.84	404.95	6	67.77	85.62	405
3.19f	14.39	58.95	14.57	59.35	127-128	91	0	5	1	4.66	384.53	6	67.77	85.62	385
3.19g	12.66	48.94	12.75	49.20	184-185	88	1	5	1	5.47	439.39	6	67.77	85.62	439
3.19h	12.70	48.88	12.75	49.20	165-167	89	1	5	1	5.49	439.39	6	67.77	85.62	439

Для сполук **3.17** – **3.19** досліджено протипухлинну активність. У літературі описано ряд сульфанілацетамідів аналогічної будови, для яких притаманна згадана активність [141-143]. Як показали дослідження, отримані сполуки **3.17** – **3.19** проявили середній рівень активності в *in vitro* скринінгу щодо тестованих ракових клітин (табл. 3.35). Проте слід зазначити, що відносно деяких ліній спостерігається висока активність. Зокрема, сполуки **3.17c**, **3.18a**, **3.18d** і **3.19c-g** ефективно інгібують ріст лінії недрібноклітинного раку легень HOP-92 (GP = 39.45 – 65.63%), а 2-(4,6-R¹-піримідин-2-ілсульфаніл)-N-[(5-R-бензил)-тіазол-2-іл]-ацетаміди **3.19c-h** – лінії UO-31 раку нирок (GP = 34.43 – 60.58%). Сполука **14c** проявляє високу цитотоксичність щодо лінії раку ЦНС SNB-75 (GP = -3.83%), **7f** – щодо OVCAR-4 лінії раку нирок (GP = 14.66%), **8d** – щодо HS 578T лінії раку молочної залози (GP = 11.09%), **9g** – щодо NCI-H226 лінії недрібноклітинного раку легень (GP = 9.75%) та UO-31 лінії раку нирок (GP = 16.35%).

Сполуку **3.18d** відібрано для другого етапу досліджень. Його результати наведено у табл. 3.36.

Таблиця 3.35

**Цитотоксичність синтезованих сполук у концентрації 10⁻⁵ М
на 60 лініях ракових клітин**

Сполуки	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP%
1	2	3	4
3.17a	95.95	54.15 – 121.62	SNB-75 (Рак ЦНС) 54.15; MALME-3M (Меланома) 71.10; A498 (Рак нирок) 66.27; TK-10 (Рак нирок) 74.05;
3.17b	104.46	81.23 – 146.87	UO-31 (Рак нирок) 81.23
3.17c	83.98	-3.83 – 120.15	SF-539 (Рак ЦНС) 30.16; SNB-19 (Рак ЦНС) 59.12; SNB-75 (Рак ЦНС) -3.83;
3.17d	94.33	70.38 – 111.68	SR (Лейкемія) 70.38; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 70.33
3.17f	81.69	14.66 – 112.04	HCT-116 (Епітеліальний рак кишківника) 24.68; SNB-75 (Рак ЦНС) 47.17; OVCAR-4 (Рак яєчників) 14.66; SK-OV-3 (Рак яєчників) 26.95;
3.17g	86.25	31.75 – 107.96	HCT-116 (Епітеліальний рак кишківника) 48.47; OVCAR-4 (Рак яєчників) 31.75; SK-OV-3 (Рак яєчників) 43.22

1	2	3	4
3.17h	104.74	87.79 – 129.66	UO-31 31 (Рак нирок) 87.79
3.17i	101.77	82.58 – 123.02	UO-3131 (Рак нирок) 82.58
3.17j	99.52	68.96 – 110.65	UO-3131 (Рак нирок) 68.96
3.17k	99.67	70.08 – 114.63	UO-31 (Рак нирок) 70.08
3.18a	96.06	65.74 – 123.84	НОР-92 (Недрібноклітинний рак легень) 53.62; САКІ-1 (Рак нирок) 74.02; UO-31 (Рак нирок) 65.74
3.18b	87.78	31.61 – 120.10	НСТ-116 (Епітеліальний рак кишківника) 58.56; SF-539 (Рак ЦНС) 48.51; SNB-19 (Рак ЦНС) 65.56; SNB-75 (Рак ЦНС) 31.61; U251 (Рак ЦНС) 55.80
3.18c	94.15	66.36 – 121.48	SR (Лейкемія) 66.47; UACC-62 (Меланома) 66.36; САКІ-1 (Рак нирок) 71.94
3.18d	63.05	11.09 – 131.81	НОР-62 (Недрібноклітинний рак легень) 27.52; НОР-92 (Недрібноклітинний рак легень) 39.45; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 42.83; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 28.62; SF-539 (Рак ЦНС) 23.05; SNB-75 (Рак ЦНС) 17.02; SK-MEL-28 (Меланома) 36.74; UACC-62 (Меланома) 38.99 36.26; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) 27.20; SK-OV-3 (Рак яєчників) 63.12; MDA-MB-231/ATCC (Рак молочної залози) 63.88; HS 578T (Рак молочної залози) 11.09 ; BT-549 (Рак молочної залози) 31.96; T-47D (Рак молочної залози) 68.00
3.18e	93.24	75.48 – 115.58	UACC-62 (Меланома) 75.48
3.19a	80.91	26.42 – 110.58	CCRF-CEM (Лейкемія) 60.81; K-562 (Лейкемія) 42.18; MDA-MB-435 (Меланома) 26.42
3.19b	82.09	22.50 – 106.19	K-562 (Лейкемія) 43.32; НСТ-116 (Епітеліальний рак кишківника) 63.22; MDA-MB-435 (Меланома) 22.50;
3.19c	91.90	56.27 – 107.33	НОР-92 (Недрібноклітинний рак легень) 61.89; SN12C (Рак нирок) 69.96; UO-31 (Рак нирок) 56.27
3.19d	86.08	53.99 – 118.32	SNB-75 (Рак ЦНС) 61.50; A498 (Рак нирок) 53.99; UO-31 (Рак нирок) 60.58
3.19e	95.16	58.30 – 118.25	НОР-92 (Недрібноклітинний рак легень) 65.63; 74.81; UO-31 (Рак нирок) 58.30
3.19f	79.93	42.10 – 110.42	SK-MEL-5 (Меланома) 42.63; A498 (Рак нирок) 42.10; UO-31 (Рак нирок) 34.43
3.19g	77.42	16.35 – 104.41	NCI-H226 (Недрібноклітинний рак легень) 9.75 ; SK-MEL-5 (Меланома) 59.15; A498 (Рак нирок) 42.69; SN12C (Рак нирок) 47.55; UO-31 (Рак нирок) 16.35
3.19h	88.20	52.08 – 121.09	NCI-H322M (Недрібноклітинний рак легень) 66.05; SN12C (Рак нирок) 71.92; UO-31 (Рак нирок) 52.08

Таблиця 3.36

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполуки 3.18d на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

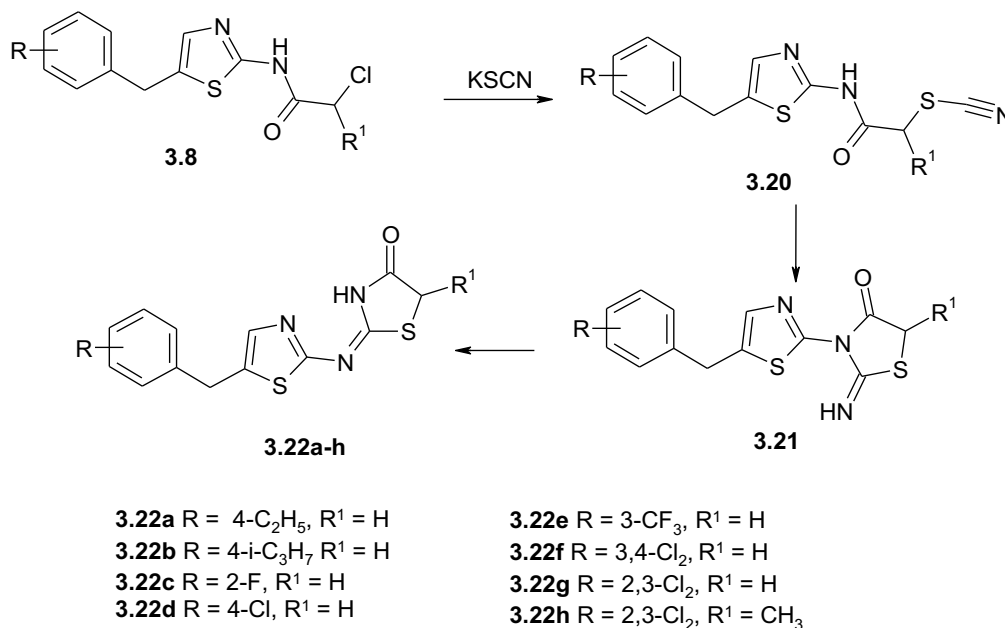
Вид раку	Лінія	GI ₅₀ (μM)	TGI (μM)
Недрібноклітинний рак легень	HOP-62	32.5	>100
Рак ЦНС	SNB-75	2.87	10.4
	U251	82.2	>100
Меланома	LOX IMVI	28.0	>100
Рак яєчників	OVCAR-8	9.32	>100
	SK-OV-3	3.05	>100
Рак молочної залози	HS 578T	46.7	>100

На відміну від феноксипохідних **3.9**, сполука **3.18d** високої активності не проявила щодо більшості ліній ракових клітин. Відносно висока активність спостерігалась щодо ліній раку ЦНС SNB-75 та U251 (GI₅₀ = 2.87 μM та 82.2 μM відповідно), лінії недрібноклітинного раку легень HOP-62 (GI₅₀ = 32.5 μM), лінії меланоми LOX IMVI (GI₅₀ = 28.0 μM), ліній раку яєчників OVCAR-8 (GI₅₀ = 9.32 μM) і SK-OV-3 (GI₅₀ = 3.0 μM) та раку молочної залози HS 578T (GI₅₀ = 46.7 μM). Цитотоксичний ефект не виявився щодо жодної лінії злоякісних пухлин.

3.3 Синтез 2-[5-R-бензилтіазол-2-іліміно]тіазолідин-4-онів і їх протимікробна та протипухлинна активність

Тіазолідин-4-они – важливий клас біологічно привабливих сполук. Вони проявляють широкий спектр фармакологічної активності [144-146] і на даний момент є предметом інтенсивних досліджень. Один із методів їх синтезу полягає в циклізації хлорацетамідів при дії тіоціанату амонію [56, 144]. Використовуючи цей метод, нами здійснено синтез **3.22a-h** з використанням як вихідних реагентів хлорацетамідів **3.8**. Процес починається як нуклеофільне заміщення хлору на тіоціанатну групу з

утворенням інтермедиату **3.20**. Далі відбувається спонтанна циклізація в **3.21** з наступною міграцією тіазолільного замісника від циклічного атома нітрогену до екзоциклічного. Дану реакцію можна проводити в широкій гамі розчинників (метиловий та етиловий спирти, ацетонітрил, ацетон, ДМФА, ДМСО та ін.). На виходи та чистоту продуктів природа розчинника практично не впливає.

Отримані сполуки **3.22a-h** – кристалічні порошки кремового кольору, розчинні на холодно у ДМФА, ДМСО, оцтовій кислоті, ацетонітрилі, спиртах, нерозчинні у воді та ефірі. Їх характеристики наведено у табл. 3.37.

У спектрах ПМР сигнали обидвох протонів метиленових груп знаходяться в області 3.96–4.20 м. ч. Сигнали екзоциклічної NH резонують при 11.81–12.15 м. ч. Це підтверджує факт ізомеризації, оскільки сигнал NH тізолідонового циклу знаходиться при 9 м. ч.

Для отриманих похідних 2-тіазоліміно-4-тіазолідону **3.22** досліджено протимікробну активність (табл. 3.38). Встановлено, що вони володіють значним антимікробним ефектом стосовно *S. aureus* ATCC 43300 зі значеннями GI = 34.6 – 100.9%. Щодо інших тестованих мікроорганізмів, то згадані речовини активності не проявили. Також слід відмітити, що сполуки, які містять 2,3-дихлорні замісники в бензильному радикалі, проявили значно меншу активність порівняно з іншими замісниками.

Таблиця 3.37

Характеристики сполук 3.22a-h

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROT}	TPSA		
3.22a	13.18	20.26	13.24	20.20	141-142	75	0	4	1	3.58	317.44	4	54.35	90.25	318
3.22b	12.54	19.31	12.68	19.35	131-132	69	0	4	1	4.18	331.47	4	54.35	90.25	318
3.22c	13.73	20.79	13.67	20.86	130-132	68	0	4	1	2.78	307.38	3	54.35	90.25	308
3.22d	12.86	19.70	12.98	19.80	159-160	73	0	4	1	3.35	323.83	3	54.35	90.25	324
3.22e	11.84	17.88	11.76	17.94	128-129	71	0	4	1	3.54	357.38	4	54.35	90.25	358
3.22f	11.85	17.80	11.73	17.90	144-145	73	0	4	1	3.95	358.27	3	54.35	90.25	358
3.22g	11.70	17.96	11.73	17.90	123-124	67	0	4	1	3.93	358.27	3	54.35	90.25	358
3.22h	11.34	17.27	11.29	17.22	98-99	56	0	4	1	4.29	372.30	3	54.35	90.25	372

Таблиця 3.38

Протимікробна активність сполук 3.22

Сполука	S. aureus ATCC 43300	E. coli ATCC 25922	K. pneumoniae ATCC 700603	P. Aeruginosa ATCC 27853	A. Baumannii ATCC 19606	C. albicans ATCC 90028	C. Neofor-mans ATCC 208821
3.22b	100.9; 96.1	-0.8; 8.1	1.6; 7.7	3.2; 3.4	-3.9; 4.9	12.9; 7.3	-4.7; 4.9
3.22c	103.5; 89.6	-0.8; -1.0	2.3; 9.9	1.4; 2.3	0.1; 1.9	14.6; 6.8	-18.5; -3.5
3.22e	101.3; 77.3	3.0; 3.3	3.9; 5.2	5.4; 8.1	-1.5; 4.8	16.9; 46.8	-3.2; -5.2
3.22f	104.3; 104.5	4.3; 5.8	5.1; 6.3	4.4; 6.1	-2.8; 6.4	11.3; 11.6	-15.8; -8.6
3.22g	34.6; 46.8	3.4; 6.0	10.6; 14.1	3.6; 4.1	11.6; 19.3	2.7; 7.8	-0.6; -2.5
3.22h	57.0; 66.7	7.1; 9.0	-3.2; 11.6	1.6; 2.5	-5.3; 4.3	3.9; 4.4	-9.4; -9.5

Найбільш активні сполуки **3.22b**, **с**, **е**, **f** було відібрано для другого етапу досліджень, який полягав у визначенні мінімальної інгібуючої концентрації МІС та визначенні цитотоксичності (CC₅₀ та HC₁₀) щодо ембріональних клітин нирок людини (Human embryonic kidney cells) та еритроцитів людини (Human red blood cells). Результати досліджень наведено у табл. 3.39.

Таблиця 3.39

Протимікробна активність та цитотоксичність щодо ембріональних клітин нирок та еритроцитів людини сполук 3.22b, с, е, f

Сполука	МІС	Hk CC ₅₀	Hm HC ₁₀	SI = МІС/HC ₁₀
3.22b	32; 32	3.86; 5.98	>32; >32	> 1
3.22с	4; 4	6.52; 9.31	>32; >32	> 8
3.22е	4; 8	7.68; 8.61	>32; >32	> 4
3.22f	16; 32	6.51; 7.96	>32; >32	> 1

При ретроспективному аналізі *in vitro* результатів можна констатувати, що сполуки проявляють помірну протимікробну активність в межах 4–32 мкг/мл. Окрім того, результати цитотоксичності (CC₅₀ та HC₁₀) свідчать про помітний вплив зазначеного параметру на рівень антимікробного ефекту. Найбільш активними виявились сполуки **3.22с** та **3.22е**, що містять фторний замісник у ядрі, для яких МІС становила 4 мкг/мл. В загальному, для сполук рівень селективності дії (SI = МІС/HC₁₀) знаходиться в межах > 1–8, що є підставою для подальших досліджень зазначеного класу сполук як потенційних протимікробних агентів. Для сполук **3.22а**, **3.22с-е**, **3.22g** також досліджено протипухлинну активність (табл. 3.40). Встановлено, що отримані сполуки є малоактивними. Як і у випадку антимікробної активності, найбільшим протипухлинним ефектом володіли 4-тіазолідони **3.22с** та **3.22е**.

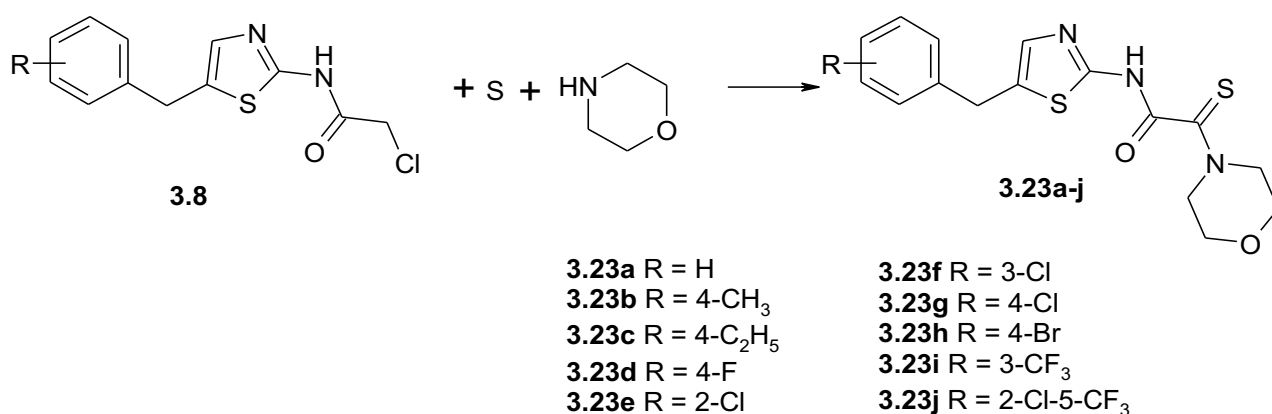
Таблиця 3.40

**Цитотоксичність синтезованих сполук у концентрації 10^{-5} М
на 60 лініях ракових клітин**

Сполука	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP%
3.22b	102.34	85.88 – 114.84	SNB-75 (Рак ЦНС) 85.88
3.22c	94.74	71.34 – 122.78	CCRF-CEM (Лейкемія) 74.76 MOLT-4 (Лейкемія) 76.57 NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 76.87 LOX IMVI (Меланома) 71.34 MALME-3M (Меланома) 76.91
3.22e	77.38	35.49 – 117.26	CCRF-CEM (Лейкемія) 44.38 K-562 (Лейкемія) 57.03 NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 35.49 NCI/ADR-RES (Рак яєчників) 57.56 T-47D (Рак молочної залози) 59.20
3.22g	101.25	79.32 – 135.54	UO-31 (Рак нирок) 79.32
3.22f	100.25	75.83 – 123.97	CCRF-CEM (Лейкемія) 75.83

**3.4 Синтез та біологічна активність *N*-[5-(*R*-бензил)тіазол-2-іл]-2-
морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамідів та 4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2- і
1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксамідів**

Нами розроблено метод синтезу нових тіоксоацетамідів тіазольного ряду. Встановлено, що хлорацетаміди **3.8** реагують з сіркою та морфоліном з утворенням морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамідів **3.23 а-і**. Для успішного проведення синтезу слід використовувати попередньо отриманий розчин сірки в морфоліні. Для цього вказані реагенти витримували при перемішуванні протягом 5 хвилин. Цей час необхідний для того, щоб у реакційній суміші утворилася достатня кількість полісульфідів.

Отримані тіоксоацетаміди **3.23 a-j** – це жовті порошки, розчинні в холодному ДМФА, при нагріванні в спиртах, ацетатній кислоті та діоксані, нерозчинні в бензолі, гексані та петролейному етері. Їхні характеристики наведено в табл. 3.41.

У спектрах ПМР 2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамідів **3.23a-j** наявні сигнали усіх протонів. В області сильного магнітного поля спостерігаємо сигнали аліфатичних протонів CH₂NCH₂ групи морфолінового циклу у вигляді 2-х синглетів. Це, на наш погляд, пояснюється утрудненим обертанням навколо C(S)-N зв'язку.

Для отриманих тіоксоацетамідів досліджено протипухлинну активність. Її результати наведено у табл. 3.42. Встановлено, що зазначені сполуки є в більшості випадків неактивними. Вийняток – лінія раку нирок UO-31, яка була помірно чутлива до всіх сполук **3.23a-j**. Зважаючи на це, подальша модифікація структури цих сполук не проводилась.

Таблиця 3.41

Характеристики *N*-[5-(*R*-бензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамідів 3.23а-*j*

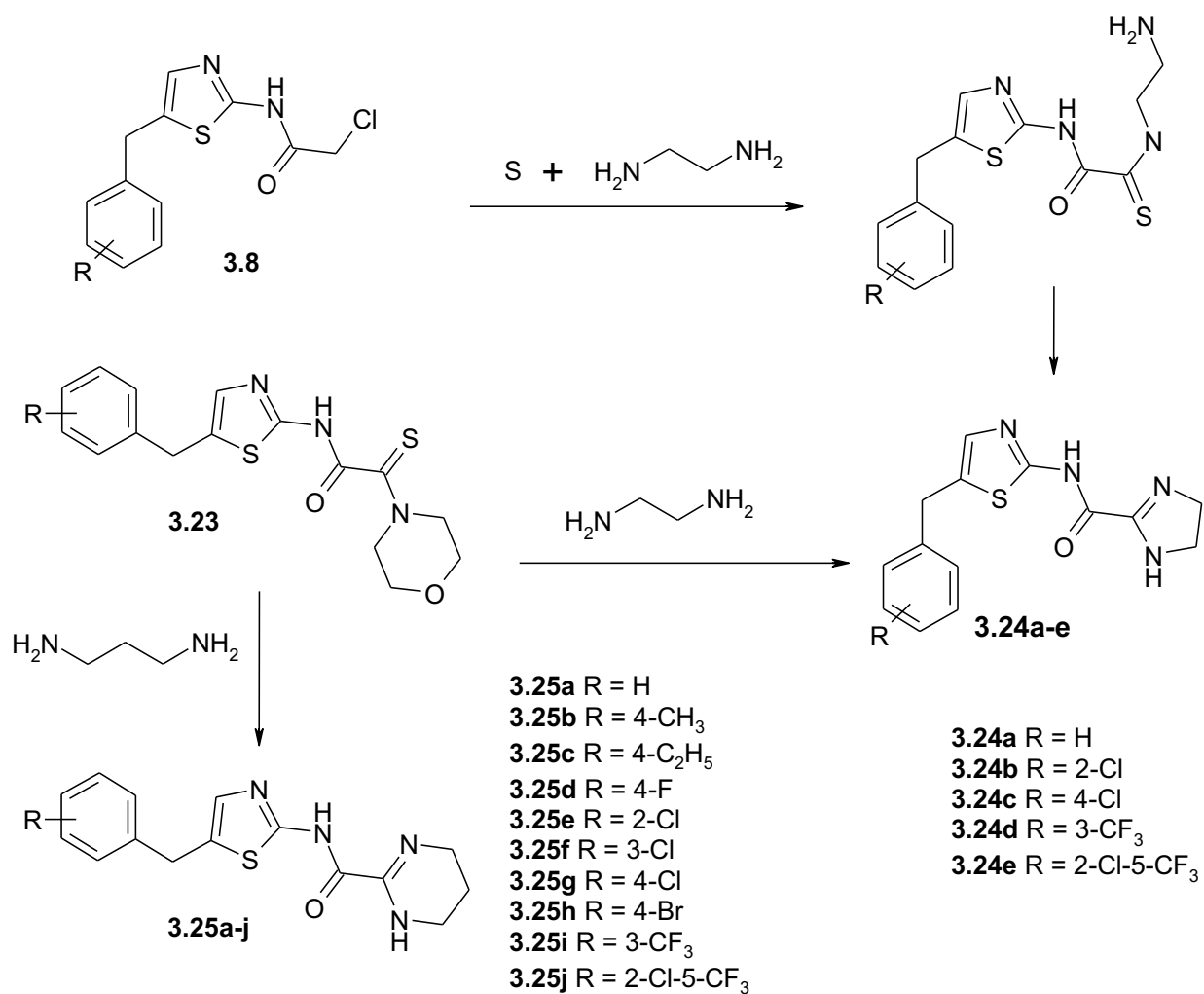
Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTb}	TPSA		
3.23a	12.01	18.43	12.09	18.46	188-190	86	0	5	1	1.75	347.46	5	54.46	90.21	348
3.23b	11.49	17.84	11.62	17.74	211-213	94	0	5	1	2.20	361.49	5	54.46	90.21	362
3.23c	11.01	17.15	11.19	17.08	230-232	99	0	5	1	2.67	375.52	6	54.46	90.21	376
3.23d	11.43	17.41	11.50	17.55	233-235	98	0	5	1	1.92	365.45	5	54.46	90.21	366
3.23e	11.10	16.56	11.00	16.79	191-193	99	0	5	1	2.38	381.91	5	54.46	90.21	382
3.23f	10.91	16.73	11.00	16.79	188-189	92	0	5	1	2.40	381.91	5	54.46	90.21	382
3.23g	9.89	16.69	11.00	16.79	238-240	93	0	5	1	2.43	381.91	5	54.46	90.21	382
3.23h	9.91	15.11	9.86	15.04	231-233	95	0	5	1	2.56	426.36	5	54.46	90.21	426
3.23i	10.17	15.52	10.11	15.44	187-189	81	0	5	1	2.62	415.46	6	54.46	90.21	416
3.23j	9.41	14.32	9.34	14.25	207-209	98	0	5	1	3.25	449.91	6	54.46	90.21	451

Таблиця 3.42

**Цитотоксичність сполук 3.23 в концентрації 10^{-5} М
на 60 лініях ракових клітин**

Сполука	Мітотична активність 60 ліній, GP %		Найбільш чутливі лінії (лінія раку/тип) GP%
	середня	діапазон	
3.23a	100.84	78.99 – 115.40	UO-31 (Рак нирок) 78.99
3.23b	102.04	81.97 – 115.32	UO-31 (Рак нирок) 81.97
3.23c	102.92	82.41 – 113.23	UO-31 (Рак нирок) 82.41
3.23d	102.21	76.56 – 115.28	UO-31 (Рак нирок) 76.56
3.23e	99.72	69.30 – 110.27	CCRF-CEM (Лейкемія) 69.30 SAKI-1 (Рак нирок) 82.07 UO-31 (Рак нирок) 72.21
3.23f	102.36	77.10 – 122.25	UO-31 (Рак нирок) 77.10
3.23g	103.91	80.33 – 123.38	UO-31 (Рак нирок) 80.33
3.23i	100.00	74.53 – 118.71	UACC-62 (Меланома) 74.77 SAKI-1 (Рак нирок) 79.31 UO-31 (Рак нирок) 74.53
3.23j	90.13	67.14 – 114.39	HOP-92 (Недрібноклітинний рак легень) 70.37 UACC-62 (Меланома) 72.57 SAKI-1 (Рак нирок) 67.14 UO-31 (Рак нирок) 69.52

З метою синтезу тіазоліламідів 4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2- та 1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбонової кислоти нами вивчено взаємодію морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамідів **3.23** з етилендіаміном та 1,3-пропілендіаміном. Про можливість перебігу таких реакцій повідомлялось у роботах [147-149]. Встановлено, що для успішного перебігу реакції потрібно незначне нагрівання при температурі 50-70°C протягом 40-50 хвилин. Виходи продуктів становили 79-95%. Також досліджувався і одностадійний метод синтезу **3.24a-e** – взаємодією хлорацетамідотіазолів **3.8** з етилендіаміном та сіркою. Як показали дослідження, даний підхід не має жодних переваг. Сумарний вихід продуктів був нижчий. Нами вперше досліджено взаємодію тіоксоацетамідів з 1,3-пропілендіаміном. Встановлено, що у результаті утворюються з високими виходами 1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксаміди **3.25a-j**. Слід зазначити, що інших методів отримання цих амідів на сьогодні не існує.

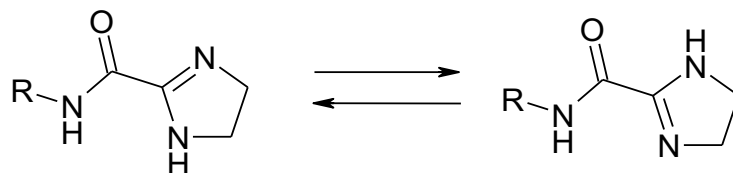
Отримані сполуки – речовини білого кольору, добре розчинні в ДМФА, ДМСО, оцтовій кислоті, гарячих спиртах. Їхні характеристики наведено у табл. 3.43.

Таблиця 3.43

Характеристики тіазоліламідів 4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2- 3.24а-е та 1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбонових кислот 3.25а-і

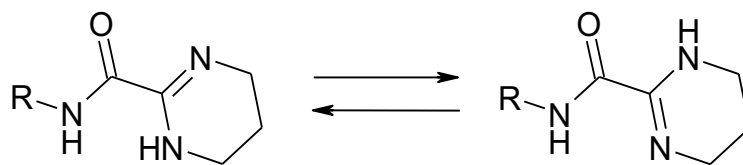
Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		Т _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTB}	TPSA		
3.24a	19.51	11.31	19.57	11.20	235	85	0	5	2	1.94	286.36	4	66.38	86.10	287
3.24b	17.40	10.04	17.46	9.99	230 розкл	95	0	5	2	2.57	320.81	4	66.38	86.10	321
3.24c	17.51	9.95	17.46	9.99	230 розкл	97	0	5	2	2.62	320.81	4	66.38	86.10	321
3.24d	15.76	9.11	15.81	9.05	253-255	79	0	5	2	2.81	354.36	5	66.38	86.10	355
3.24e	9.12	8.31	9.05	8.25	> 260	95	0	5	2	3.44	388.80	5	66.38	86.10	390
3.25a	18.71	10.77	18.65	10.67	240-243	83	0	5	2	2.21	300.39	4	66.38	86.10	301
3.25b	17.85	10.12	17.82	10.20	239-242	83	0	5	2	2.66	314.41	4	66.38	86.10	315
3.25c	16.99	9.81	17.06	9.76	250-252	91	0	5	2	3.13	328.44	5	66.38	86.10	329
3.25d	17.72	10.12	17.60	10.07	251-253	75	0	5	2	2.38	318.38	4	66.38	86.10	319
3.25e	16.81	9.71	16.73	9.58	218-220	94	0	5	2	2.84	334.83	4	66.38	86.10	335
3.25f	16.80	10.05	16.73	9.58	220-222	91	0	5	2	2.87	334.83	4	66.38	86.10	335
3.25g	16.83	9.49	16.73	9.58	252-254	84	0	5	2	2.89	334.83	4	66.38	86.10	335
3.25h	14.71	8.39	14.77	8.45	243-245	85	0	5	2	3.02	379.28	4	66.38	86.10	379
3.25i	15.34	8.83	15.21	8.70	241-243	87	0	5	2	3.08	368.38	5	66.38	86.10	369
3.25j	13.90	8.03	13.91	7.96	> 260	95	0	5	2	3.71	402.83	5	66.38	86.10	403

У спектрах ПМР цільових амідів 4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2-карбонової кислоти **3.24a-e** сигнали метиленових груп 4,5-дигідро-1*H*-імідазолу проявляються у вигляді синглету при 3,81–3,84 м. ч. Такий характер спектру зумовлений швидким таутомерним перетворенням:

З цієї ж причини сигнали NH протонів амідної групи та 4,5-дигідро-1*H*-імідазольного циклу взагалі не спостерігаються.

Протони CH₂ групи у 5 положенні тетрагідропіримідинового циклу **3.25a-j** проявляються у вигляді синглету при 1,82–1,83 м. ч., а протони CH₂ груп у 4 і 6 положенні – у вигляді синглету при 3,35 м. ч. Еквівалентність CH₂ груп у 4 і 6 положенні теж зумовлена швидким таутомерним перетворенням:

Сигнали NH протонів 1,4,5,6-тетрагідропіримідинового циклу також не спостерігаються.

Для отриманих тiazоліламідів 4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2- **3.24a,c** та 1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбонових кислот **3.25a-j** була досліджена протипухлина активність (табл. 3.44). Встановлено, що згадані сполуки не володіють вираженою протипухлинною дією. Найкраща активність спостерігалася для сполуки **3.24c** щодо лінії лейкемії HL-60(TB) (GP = 40.80%). Також слід зазначити, що 4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2-карбоксаміди **3.24a,c** дещо активніші за 1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксаміди **3.25a-j**.

Таблиця 3.44

**Цитотоксичність сполук 3.24, 3.25 в концентрації 10^{-5} М
на 60 лініях ракових клітин**

Сполука	Мітотична активність 60 ліній, GP, %		Найбільш чутливі лінії (лінія раку/тип), GP, %
	середня	діапазон	
3.24a	90.59	57.10 – 120.12	CCRF-CEM (Лейкемія) 57.10; HL-60(TB) (Лейкемія) 60.59; K-562 (Лейкемія) 70.21; MOLT-4 (Лейкемія) 71.88; RPMI-8226 (Лейкемія) 59.91; SR (Лейкемія) 71.04; UACC-62 (Меланома) 71.70; A498 (Рак нирки) 61.61
3.24c	90.86	40.80 – 121.62	CCRF-CEM (Лейкемія) 54.37; HL-60(TB) (Лейкемія) 40.80; K-562 (Лейкемія) 48.68; MOLT-4 (Лейкемія) 69.14; RPMI-8226 (Лейкемія) 58.04; EKVX (Недрібноклітинний рак легень) 64.09; NCI-H23 (Недрібноклітинний рак легень) 68.17; HCT-15 (Рак товстої кишки) 67.36; SK-MEL-5 (Меланома) 62.84; UO-31 (Рак нирки) 59.68
3.25a	100.37	83.48 – 118.33	HOP-92 (Недрібноклітинний рак легень) 83.48
3.25b	98.03	27.00 – 112.31	CCRF-CEM (Лейкемія) 27.00 UO-31 (Рак нирок) 83.33
3.25c	98.87	80.63 – 122.02	NCI-H23 (Недрібноклітинний рак легень) 80.63 UO-31 (Рак нирок) 82.94
3.25d	99.69	79.11 – 132.26	UO-31 (Рак нирок) 79.11
3.25e	99.27	83.84 – 111.52	NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 83.84
3.25f	99.56	77.60 – 122.25	UO-31 (Рак нирок) 77.60
3.25g	101.47	86.14 – 116.93	UO-31 (Рак нирок) 86.14
3.25h	102.13	85.72 – 120.48	UO-31 (Рак нирок) 85.72
3.25i	92.05	62.64 – 107.46	CCRF-CEM (Лейкемія) 62.64 UO-31 (Рак нирок) 80.90
3.25j	96.15	78.01 – 107.71	M14 (Меланома) 78.12 UO-31 (Рак нирок) 84.55 T-47D (Рак молочної залози) 78.01

Нами також досліджено протизапальну активність сполук **3.24** та **3.25**. Класичним прикладом гострого запалення вважають ексудативне. Вивчення впливу на протікання ексудативної фази запалення проводилось на основі карагенінової моделі запального набряку лап білих щурів [150, 151]. Зазначене дослідження проводилось на базі кафедри фармакології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького професором Піняжком О.Р. і науковим співробітником Нектегаєвим І.О.

Експеримент проводили на нелінійних білих щурах обох статей вагою 180-250 г. Загальний набряк викликали за допомогою ін'єкцій в асептичних умовах 0.1 мл 2% розчину карагеніну під апоневроз підошви задньої кінцівки щура. Наявність запальної реакції встановлювали за зміною об'єму кінцівки онкометричним методом на початку досліду і через 4 години після введення флогогенного агенту. За 1 год до введення розчину карагеніну тваринам внутрішньошлунково або внутрішньочеревно вводили досліджувані речовини. Для порівняння в аналогічних умовах вивчали антиексудативний ефект відомих протизапальних лікарських засобів “Диклофенак-натрій” та “Кеторолак”. Отримані дані дослідження антиексудативної активності синтезованих речовин наведено у табл. 3.45.

Таблиця 3.45

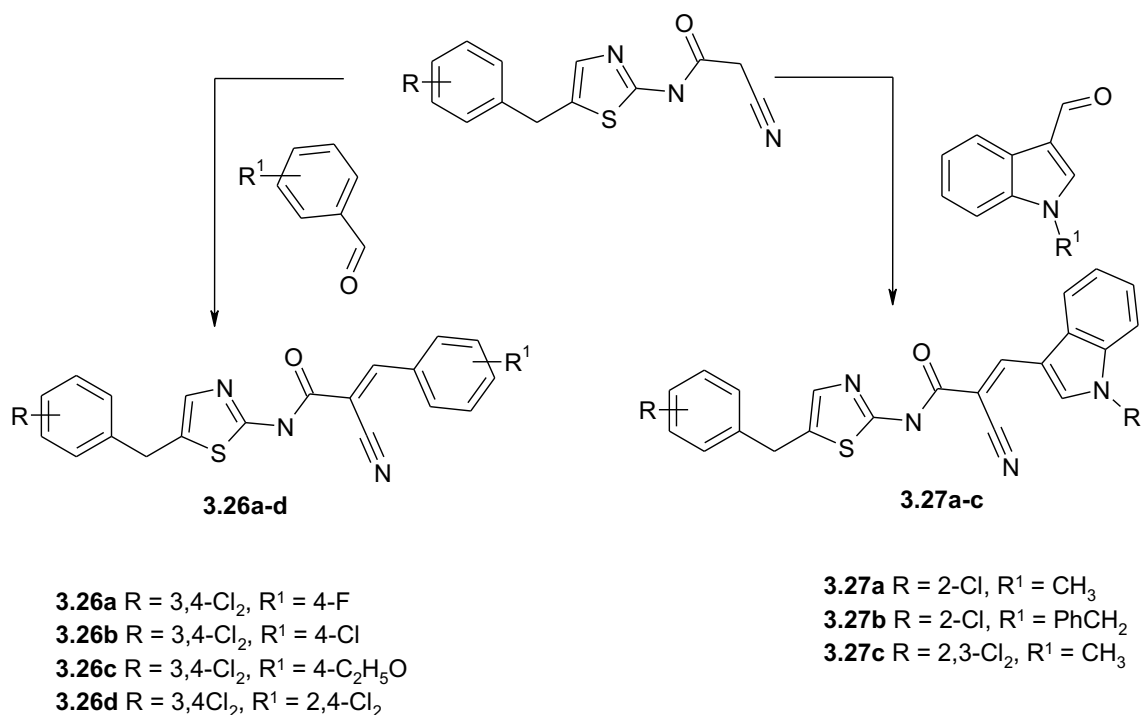
**Антиексудативна активність речовин 3.24, 3.25
та еталонних лікарських засобів**

Досліджувана сполука	Доза, мг/кг	Відсоток приросту об'єму лапи через 4 год	Показник пригнічення запальної реакції, %	Активність по відно- шенню до диклофенаку- натрію, %
Контроль		134,3		
Диклофенак-натрій, в/ч	8	75,7	43,6	100
Кетанов, в/ч	10	82,4	38,6	88
Сполука 3.24a	50	90,5	32,6	75
Сполука 3.24b	50	71,1	47,1	108
Сполука 3.24c	50	58,0	56,7	130
Сполука 3.24d	50	70,4	47,6	109
Сполука 3.24e	50	100,0	25,5	58
Сполука 3.25g	50	84,0	37,5	86
Сполука 3.25h	50	95,0	29,3	67

Проведені дослідження показали значний потенціал отриманих сполук як протизапальних засобів. Зокрема, активність сполук **3.24b-d** була вищою за лікарські засоби “Диклофенак-натрій” та “Кеторолак”.

3.5 Синтез та протипухлинна активність амідів ціанкоричної кислоти та їхніх індольних аналогів

Як було встановлено вище, аміди коричної кислоти проявляють значний протипухлинний ефект. Розвиваючи дані дослідження, нами здійснено синтез амідів 2-ціанкоричної кислоти **3.26a-d**. Для цього використано ціанацетилтіазоли, які були введені у реакцію з ароматичними альдегідами. Дану взаємодію проводили у середовищі киплячого спирту в присутності водного розчину гідроксиду натрію. Для з'ясування залежностей структура – активність синтезовані також індольні аналоги **3.27a-c** з використанням 3-індолкарбальдегідів.

Отримані сполуки – високоплавкі сполуки цегляного кольору, добре розчинні тільки в гарячих ДМФА, ДМСО, оцтовій кислоті. Їхні характеристики наведено у табл. 3.46, а дані протипухлинної активності – у табл. 3.47.

Таблиця 3.46

Характеристики сполук 3.26a-d та 3.27a-c

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхи лень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTB}	TPSA		
3.26a	9.67	7.49	9.72	7.42	250–251	87	1	4	1	5.89	432.31	5	65.78	86.31	432
3.26b	9.31	7.22	9.36	7.15	255–257	85	1	4	1	6.41	448.76	5	65.78	86.31	449
3.26c	9.23	6.80	9.17	7.00	> 260	91	1	5	1	6.16	458.37	7	75.02	83.12	458
3.26d	8.61	6.71	8.70	6.64	>260	86	1	4	1	6.83	483.21	5	65.78	86.31	483
3.27a	12.89	7.52	12.94	7.41	>260	92	1	5	1	5.11	432.94	5	70.72	84.60	433
3.27b	11.05	6.20	11.01	6.30	>260	90	2	5	1	6.71	509.03	7	70.72	84.60	509
3.27c	12.11	6.78	11.99	6.86	>260	93	1	5	1	5.74	467.38	5	70.72	84.60	467

Таблиця 3.47

**Цитотоксичність сполук 3.26а-d та 3.27а-с в концентрації 10^{-5} М
на 60 лініях ракових клітин**

Сполука	Мітотична активність 60 ліній, GP %		Найбільш чутливі лінії (лінія раку/тип), GP %
	середня	діапазон	
3.26а	91.15	50.41 – 107.67	K-562 (Лейкемія) 59.17 LOX IMVI (Меланома) 50.41 UACC-62 (Меланома) 58.54 ACHN (Рак нирок) 61.12
3.26b	80.77	22.7 – 111.70	K-562 (Лейкемія) 22.7 HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 38.53 LOX IMVI (Меланома) 32.58 UACC-62 (Меланома) 23.98
3.26с	85.94	35.15 – 110.54	K-562 (Лейкемія) 43.81 LOX IMVI (Меланома) 50.75 UACC-62 (Меланома) 35.15
3.26d	82.21	25.47 – 113.37	K-562 (Лейкемія) 25.47 HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 37.68 LOX IMVI (Меланома) 34.39 UACC-62 (Меланома) 35.15 ACHN (Рак нирок) 47.73
3.27а	101.46	79.50 – 119.83	UACC-62 (Меланома) 79.50
3.27b	11.75	-74.64 – 93.14	SR (Лейкемія) 8.65 HOP-92 (Недрібноклітинний рак легень) -6.07 CI-H226 (Недрібноклітинний рак легень) -33.58 NCI-H23 (Недрібноклітинний рак легень) -29.28 NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) -44.23 COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -2.97 MALME-3M (Меланома) -7.28 MDA-MB-435 (Меланома) -15.10 UACC-257 (Меланома) -38.16 UACC-62 (Меланома) -40.44 OVCAR-3 (Рак яєчників) -19.11 OVCAR-4 (Рак яєчників) -74.64 OVCAR-5 (Рак яєчників) -2.57 A498 (Рак нирок) -13.25 ACHN (Рак нирок) -58.39 SAKI-1 (Рак нирок) -11.45 UO-31 (Рак нирок) -34.32 T-47D (Рак молочної залози) -29.26 MDA-MB-468 (Рак молочної залози) -14.66
3.27с	89.92	41.43 – 111.93	SR (Лейкемія) 55.37 MDA-MB-435 (Меланома) 41.43

Як видно з табл. 3.47, отримані амідн 2-ціанкоричної кислоти **3.26a-d** проявили активність відносно ліній лейкемії K-562 (GP = 25.47 – 59.17%) та меланоми LOX IMVI (GP = 32.58 – 50.75%) і UACC-62 (GP = 23.98 – 61.12%). Для згаданих сполук простежується збільшення активності в ряду $R^1 = 4-F \rightarrow 4-C_2H_5O \rightarrow 2,4-Cl_2 \rightarrow 4-Cl$. Загалом слід відзначити, що введення ціаногрупи у 2-положення коричної кислоти приводить до значної втрати протипухлинної активності.

У випадку сполук **3.27a-c** протипухлинний ефект кардинально залежить від замісника в першому положенні індольного циклу. Сполуки, отримані на основі 1-метил-3-індолкарбальдегіду **3.27a, c** виявились малоактивними. Натомість 1-бензилзаміщене похідне **3.27b** проявило значний протипухлинний ефект щодо всього спектру ліній злоякісних пухлин, причому для більшості клітин спостерігалася цитотоксична дія. Дана сполука була відібрана на другий етап досліджень протипухлинної активності (табл. 3.48).

Було встановлено, що вона виявляє високий рівень активності з середніми значеннями MG-MID $GI_{50} = 3.903 \mu M$, TGI = 29.10 μM , $LC_{50} = 57.54 \mu M$. Також спостерігалася селективність дії даної сполуки по відношенню до раку нирок на всіх рівнях. Найчутливішою виявилась лінія NCI-H460 недрібноклітинного раку легень зі значенням $GI_{50} = 0.530 \mu M$. Селективність дії спостерігалася на рівні TGI по відношенню до раку яєчників та раку нирок (табл. 3.49).

Порівняння протипухлинної дії сполуки **3.27b** з 5-фторурацилом (5-FU), цисплатином та куркуміном наведено у табл. 3.50. Можна констатувати, що досліджувана сполука є активнішою за зазначені препарати порівня.

Таблиця 3.48

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполуки 3.27b при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

Лінія клітин раку	GI ₅₀ , μM	TGI, μM	LC ₅₀ μM	Лінія клітин раку	GI ₅₀ , μM	TGI, μM	LC ₅₀ μM
Лейкемія				Меланома			
CCRF-CEM	2.51	>100	>100	LOX IMVI	4.61	48.8	>100
HL-60(TB)	>100	>100	>100	MALME-3M	1.78	4.14	9.62
K-562	3.03	>100	>100	M14	2.52	10.4	72.2
MOLT-4	2.49	>100	>100	MDA-MB-435	1.79	4.72	38.6
RPMI-8226	3.23	>100	>100	SK-MEL-2	2.05	4.85	14.6
SR	1.11	3.58	15.0	SK-MEL-28	2.36	6.74	55.8
Недрібноклітинний рак легень				SK-MEL-5	2.62	7.08	7.08
A549/ATCC	1.79	6.02	>100	UACC-257	3.30	>100	>100
EKVX	2.82	12.7	>100	UACC-62	1.52	3.16	6.58
HOP-62	2.52	10.4	37.2	Рак яєчників			
HOP-92	1.88	6.00	34.6	IGROV1	1.93	5.57	42.1
NCI-H226	1.70	5.67	>100	OVCAR-3	1.56	3.62	8.40
NCI-H23	1.71	4.08	9.72	OVCAR-4	0.393	1.61	4.80
NCI-H322M	2.74	>100	>100	OVCAR-5	1.70	4.59	>100
NCI-H460	0.530	1.99	5.92	OVCAR-8	1.35	3.13	7.23
NCI-H522	1.80	6.36	68.3	NCI/ADR-RES	2.68	13.3	>100
Епітеліальний рак кишківника				SK-OV-3	1.80	4.66	15.2
COLO 205	1.14	2.81	6.90	Рак нирок			
HCC-2998	3.23	>100	>100	786-0	1.51	3.11	6.43
HCT-116	1.27	3.89	16.1	A498	1.08	2.87	7.62
HCT-15	2.83	>100	>100	ACHN	0.823	2.14	4.97
HT29	2.66	>100	>100	CAKI-1	1.43	3.75	9.81
KM12	1.89	6.62	>100	RXF 393	2.27	6.14	28.6
SW-620	1.52	4.20	>100	SN12C	1.57	3.88	9.64
Рак ЦНС				TK-10	1.93	4.20	9.16
SF-268	2.79	23.4	>100	UO-31	1.46	3.18	6.91
SF-295	2.36	6.87	30.9	Рак молочної залози			
SF-539	1.68	3.42	6.95	MCF7	3.01	>100	>100
SNB-19	3.07	17.8	99.2	MDA-MB-	1.93	4.79	23.2
SNB-75	1.50	4.54	35.4	231/ATCC			
U251	1.36	2.92	6.28	HS 578T	1.93	7.08	>100
Рак простати				BT-549	2.94	11.6	53.2

PC-3	2.01	7.48	>100	T-47D	1.69	4.15	26.8
DU-145	2.76	>100	>100	MDA-MB-468	1.84	4.68	21.3

Таблиця 3.49

**Селективність дії сполуки 3.27b на окремі види ракових захворювань
на рівні GI₅₀**

Сполука	Параметр	Вид раку								
		Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ
3.27b	GI ₅₀	18.73	1.943	2.077	2.127	2.506	1.630	1.509	2.385	2.223
	SI	0.208	2.009	1.879	1.835	1.557	2.394	2.586	1.636	1.756
	TGI	83.93	17.02	45.36	9.825	21.10	5.211	3.659	53.74	22.05
	SI	0.347	1.710	0.642	2.962	1.379	5.584	7.953	0.541	1.320
	LC ₅₀	85.83	61.75	74.71	46.46	44.94	39.68	10.39	100	54.08
	SI	0.670	0.932	0.770	1.238	1.280	1.450	5.538	0.575	1.064

Таблиця 3.50

**Порівняння протипухлинної дії сполуки 3.27b з 5-фторурацилом (5-FU),
цисплатином та куркуміном**

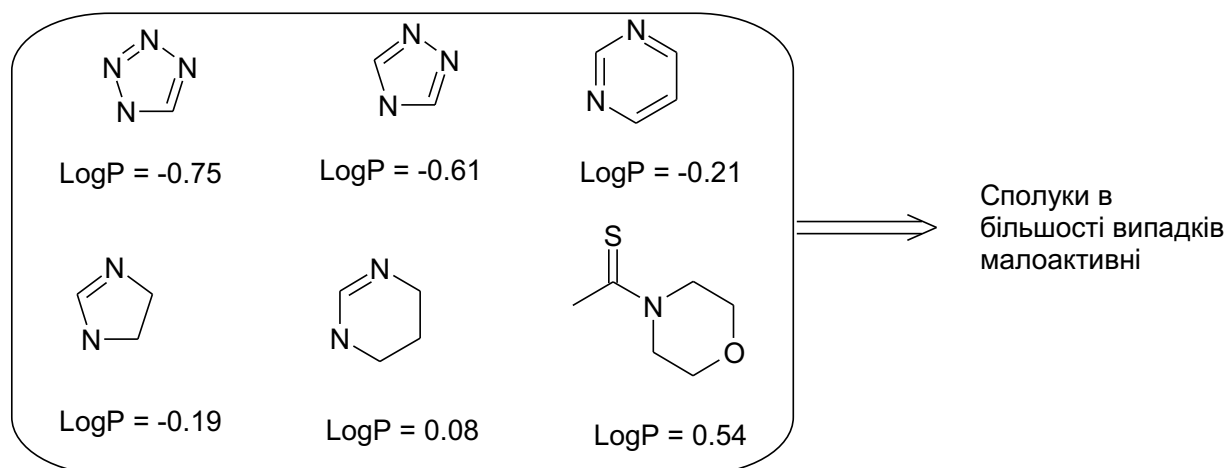
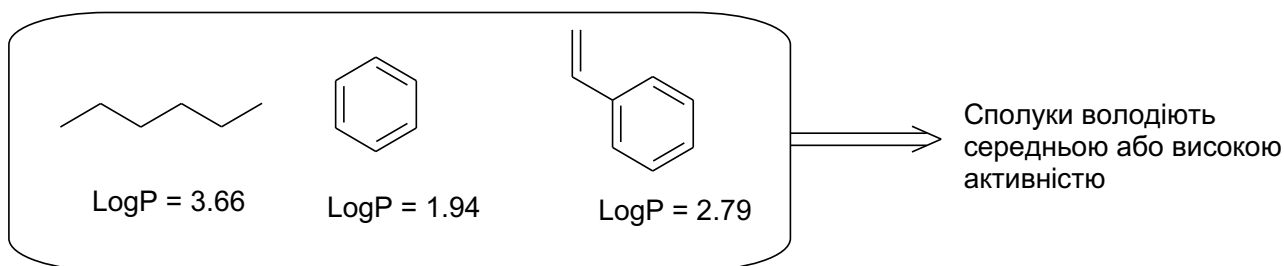
Сполука	Вид раку									
	Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ	MG-MID
3.27b	18.73	1.943	2.077	2.127	2.506	1.630	1.509	2.385	2.223	3.903
5-FU	15.1	>100	8.4	72.1	70.6	61.4	45.6	22.7	76.4	52.5
Цисплатин	6.3	9.4	21.0	4.7	8.5	6.3	10.2	5.6	13.3	9.48
Куркумін	3.7	9.2	4.7	5.8	7.1	8.9	10.2	11.2	5.9	7.41

3.6 SAR аналіз протипухлинної активності сполук 3.1–3.27

Аналізуючи одержані результати в контексті кореляції «структура – протипухлинна активність», можна зробити ряд наступних висновків.

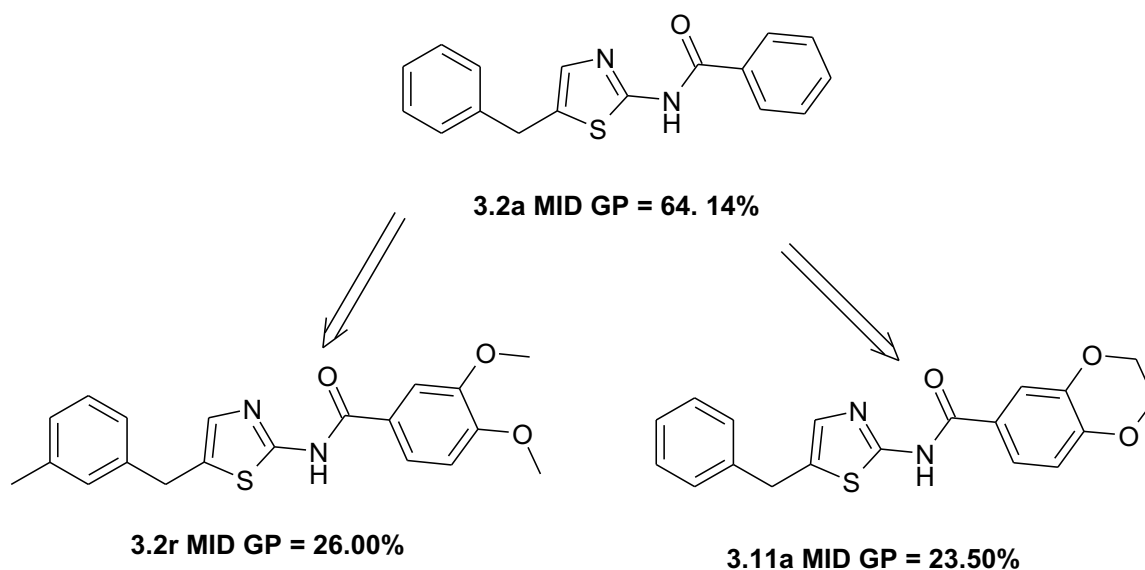
- Чітко відстежується залежність між протипухлинним ефектом та ліпофільністю амідного фрагменту. Сполуки, які містять ліпофільне аренове ядро чи довгий алкільний радикал, володіють, як правило, високою активністю. Натомість, якщо у них наявний гідрофільний фрагмент, спостерігається часткова (сполуки **3.18d**, **3.19f-h**) або у більшості випадків повна (сполуки **3.17**, **3.23**, **3.25**, **3.26**) втрата активності.

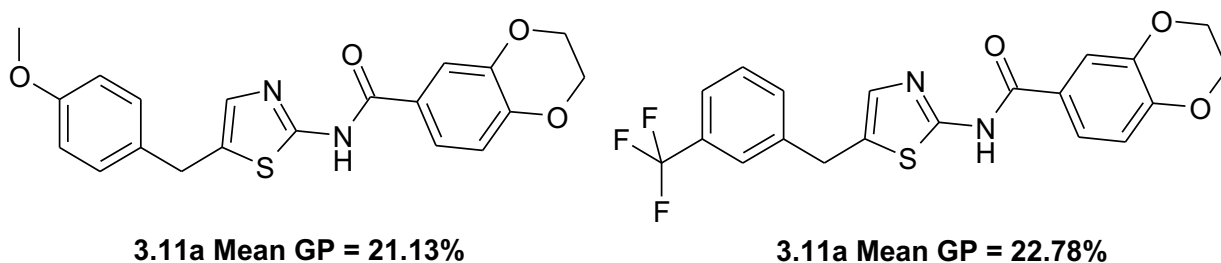

Аналогічні залежності були зафіксовані і для 2-алкіламідопохідних 4-ізотіюціанатометилтіазолу [152].

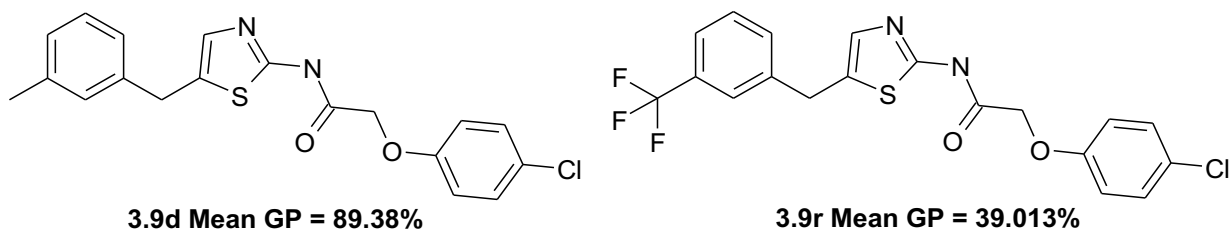
- Наявність Оксигену як акцептора водневого зв'язку в амідному фрагменті є важливою для вияву протипухлинного ефекту. Його положення відносно амідної групи немає визначального впливу.

- Замісник у бензильному фрагменті у більшості випадків виразного впливу на протипухлинну активність не має. Зокрема, у випадку сполук **3.11** висока активність спостерігалася як для донорних замісників так і для акцепторних.

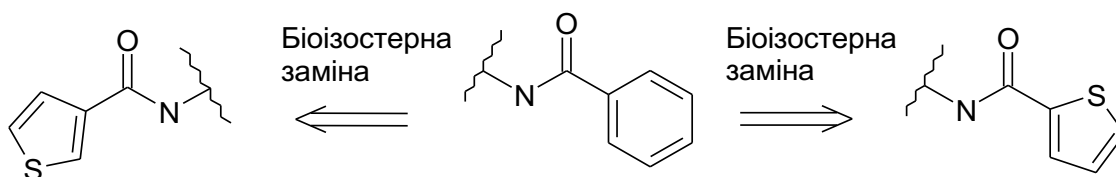
В той же час для сполук **3.9** значно краща активність мала місце у випадку акцепторних замісників.

Також однозначно можна констатувати, що введення в бензольний фрагмент 2,3-дихлорного замісника приводить до повної втрати активності практично до всього спектру ліній клітин злоякісних пухлин. В той же час 2-Cl і 3-Cl заміщені сполуки проявляли активність.

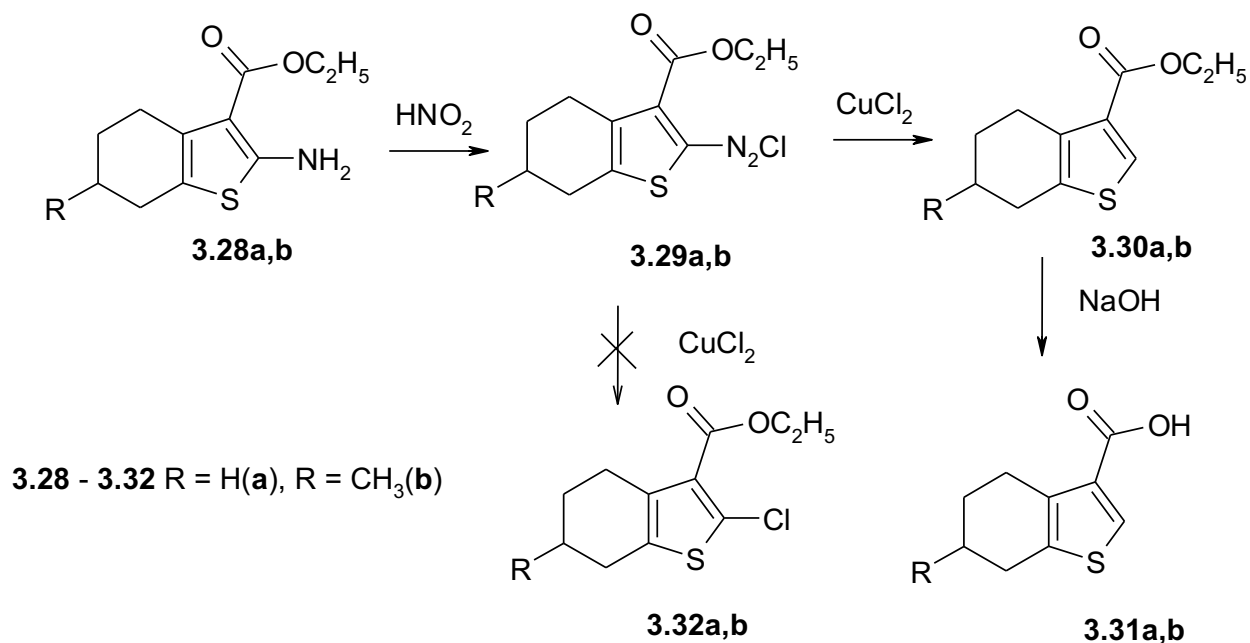
3.7 Синтез та біологічна активність амідів кислот тіофенового ряду

У розділі 3.1 було показано, що аміді заміщених бензойних кислот володіють значним протипухлинним потенціалом. Для подальшого пошуку нових високоактивних речовин нами залучена стратегія біоізостерних замін, зокрема заміна бензольного фрагменту на тіофеновий в амідах

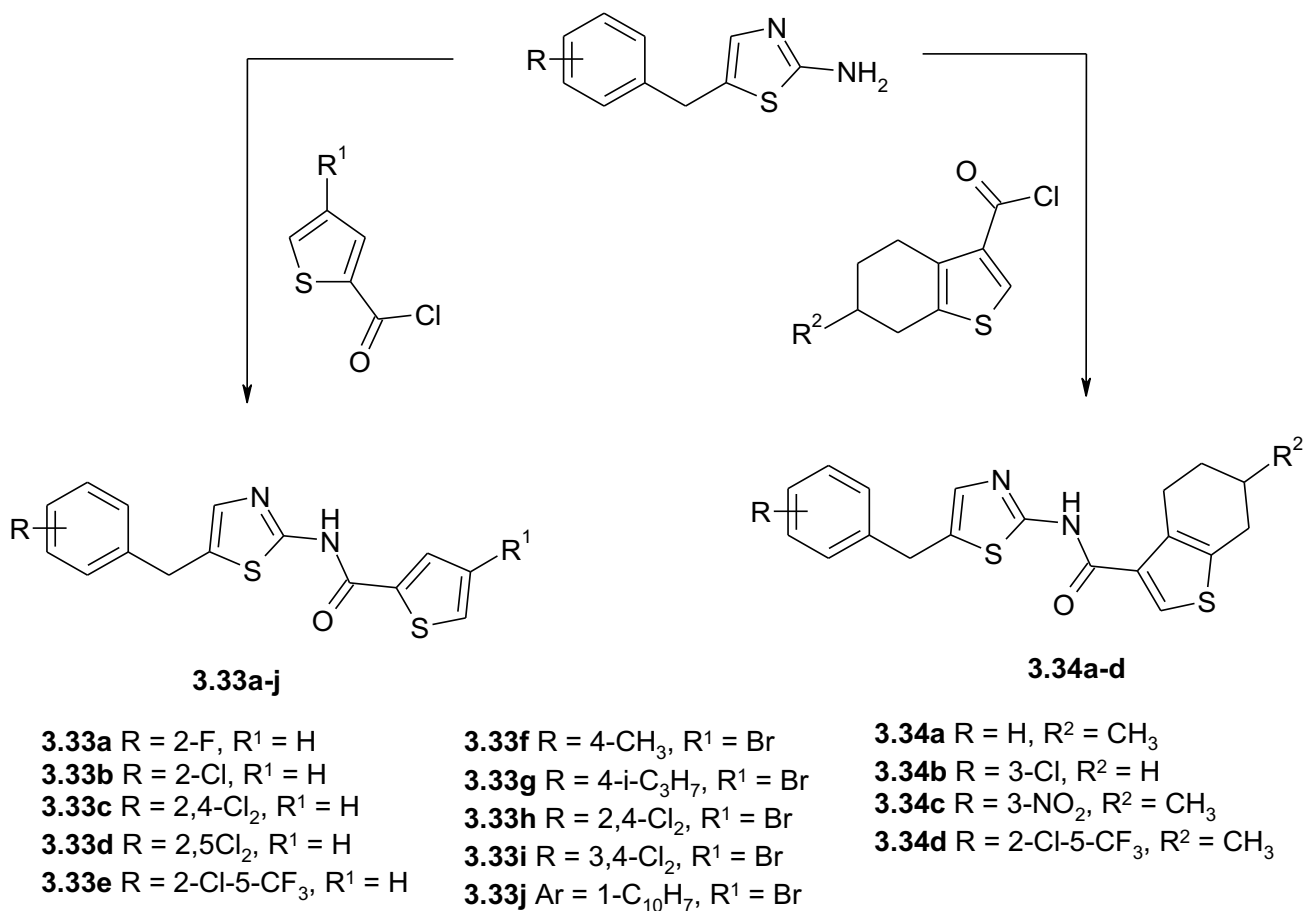

Слід зазначити, що тiazоліламиди тiофенкарбонових кислот володіють широким спектром біологічної активності. Повiдомлялось про протигрибкову [153], антиплазмодну [154, 155], протитуберкульозну [156], протівірусну [157] дію. Вони є лігандами A3 ресептор [158], JAK протеїн [159] та ran-Src кiназ [160], фосфатази PTP1B [161]. Окремо слід відзначити протипухлинну дію цих сполук, яка описана у роботах [11, 162 – 164].

Для безпосереднього отримання сполук зазначеного типу було використано хлорангiдриди тiофен-2-карбонової і 4-бромтiофен-2-карбонової кислоти, а також 4,5,6,7-тетрагiдробензо[b]тiофен-3- та 6-метил-4,5,6,7-тетрагiдробензо[b]тiофен-3-карбонових кислот. Кислоти **3.31a,b** отримували дедіазонуванням аміну Гевальда. Слід зазначити, що дана взаємодія відбувається в умовах реакції Зандмеєра [165]. Проте утворення класичного продукту хлордедіазонування не спостерігається. Всі спроби варіювання умов проведення цієї реакції з метою отримання відповідної 2-хлорзаміщеного естеру **3.32** були неуспішними. Нами також досліджувалась можливість здійснення бромдедіазонування. У цьому випадку також не вдалося досягнути успіху. Діазосіль виявилась сильним окисником і спостерігалось інтенсивне виділення бром.

Ацилювання проводили як описано вище в середовищі діоксану в присутності триетиламіну. Отримані амідні речовини білого кольору, розчинні в ДМФА, ДМСО, при нагріванні у спиртах, оцтовій кислоті, ДМФА. Їхні характеристики наведено у табл. 3.51.

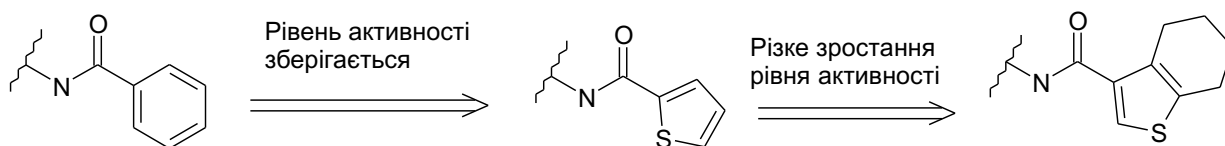

Таблиця 3.51

Характеристики амідів 3.33a-і та 3.34a-d

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		Т _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTb}	TPSA		
3.33a	8.72	20.02	8.80	20.14	141-143	84	0	3	1	4.10	318.40	4	41.99	94.51	319
3.33b	8.32	19.24	8.37	19.15	158-160	74	0	3	1	4.61	334.85	4	41.99	94.51	335
3.33c	7.66	17.44	7.59	17.37	168-170	73	1	3	1	5.26	369.30	4	41.99	94.51	369
3.33d	7.55	17.42	7.59	17.37	170-172	81	1	3	1	5.26	369.30	4	41.99	94.51	369
3.33e	7.02	16.05	6.95	15.92	158-160	80	1	3	1	5.48	402.85	4	41.99	94.51	403
3.33f	7.30	16.21	7.12	16.30	188-190	70	1	3	1	5.17	393.33	4	41.99	94.51	393
3.33g	6.73	15.34	6.65	15.22	190-192	70	1	3	1	6.23	421.38	5	41.99	94.51	421
3.33h	6.32	14.44	6.25	14.31	205-206	83	1	3	1	6.00	448.19	4	41.99	94.51	448
3.33i	6.36	14.45	6.25	14.31	210-211	80	1	3	1	6.00	448.19	4	41.99	94.51	448
3.33j	6.58	14.83	6.52	14.94	199-200	69	1	3	1	5.88	429.36	4	41.99	94.51	429
3.34a	7.54	17.11	7.60	17.40	227-228	79	1	3	1	5.32	368.53	4	41.99	94.51	369
3.34b	7.11	16.31	7.20	16.49	269-270	69	1	3	1	5.50	388.94	4	41.99	94.51	389
3.34c	10.01	15.62	10.16	15.51	251-252	77	1	6	1	5.26	413.52	5	87.81	78.71	414
3.34d	5.84	13.53	5.95	13.62	228-229	68	1	3	1	6.82	470.97	5	41.99	94.51	471

Для всіх сполук **3.33a-j** та **3.34a-d** було досліджено протипухлинну активність. Її результати наведено у табл. 3.52. Можна констатувати, що аміді тіофен-2-карбонової кислоти **3.33a-e** проявляють середній рівень активності ($GP = 50.07 - 76.18\%$). Введення бром у 4-положення тіофенкарбонової кислоти суттєво вплинуло на активність тільки у випадку сполуки **3.33g**. Вона приблизно в 2 і більше разів була активніша за решту тестованих сполуки **3.33**. Також слід констатувати значну втрату активності при заміні арильного радикалу на 1-нафтильний (сполука **3.33j**). Найбільш чутливою до амідів **3.33** виявилась лінія MDA-MB-435 меланоми. Багато сполук діяли на неї цитотоксично. Також цитотоксичний ефект спостерігався у сполуки **3.33c** щодо лінії SR лейкемії ($GP = -5.59\%$) і **3.33g** щодо ліній HL-60(TB) лейкемії ($GP = -24.02\%$), NCI-H522 недрібноклітинного раку легень ($GI = -1.16\%$), SNB-75 раку ЦНС ($GP = -3.65\%$), RXF 393 раку нирок ($GP = -5.08\%$) та MDA-MB-468 раку молочної залози ($GP = -4.52\%$). Аміді кислот **3.31** проявили значний протипухлинний ефект. Для сполук **3.34a-c** середнє значення GP становило $19.51 - 23.75\%$. Тільки у випадку дизаміщеного похідного **3.34d** спостерігалася суттєва втрата активності ($GP = 61.54\%$). Як і у випадку сполук **3.33a-h**, аміді **3.34a-c** проявили високу активність щодо лінії MDA-MB-435 меланоми. Також значна активність спостерігалася відносно лінії NCI-H522 недрібноклітинного раку легень, OVCAR-3 раку яєчників та інших. Загалом можна констатувати наступну тенденцію:

Сполуки **3.33c**, **3.33g**, **3.34a-c** були відібрані для тестування на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M). Результати цих досліджень наведено у табл. 3.53–3.55. Серед названих сполук найкращу активність проявив амід **3.34a** зі значенням $MG-MID = 0.622 \mu M$. Найчутливішими до цієї сполуки виявились лінії NCI-H522 недрібноклітинного раку легень ($GI_{50} = 0.228 \mu M$) та MDA-MB-435 меланоми ($GI_{50} = 0.260 \mu M$). Сполука **3.34c** проявила селективність щодо лейкемії ($SI = 4.793$) та раку простати ($SI = 4.181$).

Таблиця 3.52

Цитотоксичність синтезованих сполук у концентрації 10^{-5} М на 60 лініях ракових клітин

Сполука	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP%
1	2	3	4
3.33a	76.18	6.66 – 106.14	K-562 (Лейкемія) 31.91; SR (Лейкемія) 6.66%; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 36.16; MDA-MB-435 (Меланома) 27.56; САКІ-1 (рак нирок) 47.37
3.33b	66.05	3.49 – 95.84	K-562 (Лейкемія) 16.92; SR (Лейкемія) 20.35; НСТ-15 (Епітеліальний рак кишківника) 32.05; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 29.33; MDA-MB-435 (Меланома) 3.49
3.33c	51.42	-29.41 – 85.57	HL-60(TB) (Лейкемія) 29.35; K-562 (Лейкемія) 10.18; SR (Лейкемія) -5.59 ; A549/ATCC (Недрібноклітинний рак легенів) 30.03; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легенів) 23.81; НСТ-116 (Епітеліальний рак кишківника) 31.80; НСТ-15 (Епітеліальний рак кишківника) 32.85; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 12.26; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 30.34; SW-620 (Епітеліальний рак кишківника) 24.94; MDA-MB-435 (Меланома) -29.41 ; MCF7 (Рак молочної залози) 36.37; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 4.08
3.33d	55.81	4.20 – 80.99	SR (Лейкемія) 22.93; НСТ-15 (Епітеліальний рак кишківника) 23.46; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 24.27; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 31.21; MDA-MB-435 (Меланома) 4.20; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 17.99
3.33e	50.07	-0.71 – 83.86	K-562 (лейкемія) 10.71; SR (лейкемія) 16.08; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 18.61 НСТ-15 (Епітеліальний рак кишківника) 21.89; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 18.61; MDA-MB-435 (Меланома) 1.23; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) -0.71
3.33f	53.26	-16.47 – 94.17	HL-60(TB) (Лейкемія) 8.08; K-562 (Лейкемія) 15.02; SR (Лейкемія) 18.23 HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 16.32; MDA-MB-435 (Меланома) -16.47

1	2	3	4
3.33g	26.75	-66.89 – 64.03	HL-60(TB) (Лейкемія) -24.02; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -1.16; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 7.43; SNB-75 (Рак ЦНС) -3.65; MDA-MB-435 (Меланома) -66.89; SK-MEL-5 (Меланома) 10.11; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) 6.80; RXF 393 (Рак нирок) -5.08; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) -4.52
3.33h	78.17	22.46 – 102.38	K-562 (Лейкемія) 35.47; SR (Лейкемія) 34.25; HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 38.24; MDA-MB-435 (Меланома) 22.46; MCF7 (Рак молочної залози) 44.09; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 41.95
3.33i	65.92	19.87 – 107.97	K-562 (Лейкемія) 36.97; SR (Лейкемія) 28.55; LOX IMVI (Меланома) 22.7; UACC-62 (Меланома) 23.10; SAKI-1 (Рак нирок) 34.00; MCF7 (Рак молочної залози) 19.87; T-47D (Рак молочної залози) 34.10; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 31.68
3.33j	93.64	11.90 – 118.73	SR (Лейкемія) 11.90; MCF7 (Рак молочної залози) 48.46
3.34a	21.58	-43.81 – 53.25	NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -28.37; HCC-2998 (Епітеліальний рак кишківника) -10.22; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) -19.39; MDA-MB-435 (Меланома) -23.78; OVCAR-3 (рак яєчників) -43.81; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) -25.49; RXF 393 (Рак нирки) -10.40
3.34b	19.51	-65.70 – 80.16	NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -41.28; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -8.55; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) -26.67; SNB-75 (Рак ЦНС) -12.63; MDA-MB-435 (Меланома) -65.70; OVCAR-3 (Рак яєчників) -20.34; A498 (Рак нирок) -3.73; RXF 393 (Рак нирок) -9.17
3.34c	23.75	-42.02 – 60.73	NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 2.96; 16.80; HL-60(TB) (Лейкемія) -26.27; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 11.18; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 2.96; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) 10.80; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 14.92; F-539 (Рак ЦНС) -7.87; SNB-75 (Рак ЦНС) -14.62; M14 (Меланома) 6.98; MDA-MB-435 (Меланома) -42.02; OVCAR-3 (Рак яєчників) 1.09; A498 (Рак нирок) 10.74; RXF 393 (Рак нирок) -24.10
3.34d	61.54	10.65 – 111.06	K-562 (Лейкемія) 23.40; SR (Лейкемія) 23.59; MDA-MB-435 (Меланома) 10.65; UACC-62 435 (Меланома) 42.72; MCF7 (Рак молочної залози) 30.30; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 19.58

Таблиця 3.53

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполук 3.33с, 3.33g, 3.34а-с на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

Лінія клітин раку	Протиракова активність <i>in vitro</i>									
	3.33с		3.33g		3.34а		3.34b		3.34с	
	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Лейкемія (<i>Leucemia</i>)										
CCRF-CEM	4.31	> 100	4.08	> 100	0.368	> 100	0.857	> 100	3.68	> 100
HL-60 (TB)	3.64	20.4	3.60	> 100	0.404	> 100	0.299	3.71	2.24	5.10
K-562	2.59	> 100	0.436	> 100	0.310	> 100	0.364	> 100	3.84	> 100
MOLT-4	5.33	> 100	7.59	> 100	0.631	> 100	1.00	> 100	5.72	> 100
RPMI-8226	4.25	> 100	3.60	> 100	0.565	> 100	4.44	> 100	4.23	> 100
SR	1.95	> 100	-	-	0.260	> 100	-	-	2.51	> 100
Недрібноклітинний рак легень (<i>Non-Small Cell Lung Cancer</i>)										
A549/ATCC	3.25	23.3	3.65	> 100	Ce0.562	> 100	0.735	> 100	3.94	> 100
EKVX	-	-	4.00	> 100	1.71	> 100	4.70	> 100	45.0	> 100
HOP-62	6.11	34.8	3.05	29.2	0.466	> 100	3.56	> 100	5.57	> 100
HOP-92	4.19	24.5	5.51	87.5	5.01	> 100	3.98	> 100	34.3	> 100
NCI-H226	15.4	> 100	5.68	> 100	0.713	22.6	3.13	> 100	59.3	> 100
NCI-H23	10.2	> 100	3.45	> 100	0.587	> 100	2.22	> 100	28.0	> 100
NCI-H322M	7.20	53.1	7.17	> 100	0.726	> 100	3.26	> 100	7.50	> 100
NCI-H460	3.32	13.3	3.30	> 100	0.383	12.2	0.751	> 100	3.32	> 100
NCI-H522	3.24	13.1	1.49	5.76	0.228	1.20	0.460	3.19	51.1	> 100
Рак ЦНС (<i>CNS Cancer</i>)										
SF-268	9.26	55.2	5.89	> 100	0.792	> 100	1.85	> 100	> 100	> 100
SF-295	4.26	29.3	2.00	19.6	0.277	1.39	0.393	7.13	3.89	> 100
SF-539	4.58	18.5	2.04	5.64	0.351	2.82	0.868	4.60	5.13	> 100
SNB-19	13.5	77.5	5.02	> 100	0.716	> 100	0.940	> 100	> 100	> 100
SNB-75	5.17	29.6	1.05	7.76	0.358	38.3	1.04	6.82	2.66	> 100
U251	3.70	20.3	3.42	> 100	0.450	> 100	0.516	> 100	4.88	> 100

Таблиця 3.53 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Епітеліальний рак кишківника (<i>Colon cancer</i>)										
COLO 205	3.93	19.5	2.92	15.0	0.364	2.03	2.06	21.8	4.46	> 100
HCC-2998	28.8	> 100	3.65	> 100	0.893	3.72	1.94	8.38	9.46	> 100
HCT-116	4.25	28.6	2.98	> 100	0.482	> 100	0.469	> 100	3.36	> 100
HCT-15	3.07	> 100	0.789	> 100	0.419	> 100	0.479	> 100	3.56	> 100
HT29	3.43	13.0	4.50	> 100	0.325	> 100	0.428	> 100	3.49	> 100
KM12	2.97	15.7	2.12	> 100	0.339	> 100	0.660	> 100	4.53	> 100
SW-620	3.40	55.8	2.98	> 100	0.386	> 100	0.531	> 100	3.39	> 100
Меланома (<i>Melanoma</i>)										
LOX IMVI	5.86	> 100	5.35	> 100	0.464	> 100	0.572	> 100	6.80	> 100
MALME-3M	10.5	30.3	3.44	> 100	0.496	> 100	0.738	> 100	5.38	> 100
M14	5.08	74.8	2.44	> 100	0.355	> 100	0.385	4.08	3.68	> 100
MDA-MB-435	1.45	4.79	0.355	2.16	0.130	0.428	0.260	0.906	1.62	4.32
SK-MEL-2	3.69	13.1	7.43	64.4	0.382	19.6	1.68	> 100	> 100	> 100
SK-MEL-28	6.76	> 100	5.41	> 100	2.85	> 100	4.82	> 100	37.2	> 100
SK-MEL-5	3.72	17.2	1.90	> 100	0.278	-	0.820	> 100	3.69	> 100
UACC-257	10.5	49.6	7.60	> 100	0.608	> 100	49.7	> 100	7.41	> 100
UACC-62	3.90	34.2	1.38	> 100	0.464	> 100	0.572	> 100	9.45	> 100
Рак яєчників (<i>Ovarian Cancer</i>)										
IGROV1	9.32	> 100	3.70	> 100	1.13	> 100	1.82	> 100	9.21	> 100
OVCAR-3	4.19	13.7	2.75	> 100	0.256	0.654	0.371	1.66	3.40	> 100
OVCAR-4	13.2	54.7	4.65	> 100	2.00	> 100	3.63	> 100	3.71	> 100
OVCAR-5	20.7	> 100	4.95	> 100	-	-	3.16	> 100	5.88	> 100
OVCAR-8	7.58	59.8	4.40	> 100	0.695	> 100	1.93	> 100	27.3	> 100
NCI/ADR-RES	3.85	27.0	1.73	5.31	0.283	0.997	0.439	5.77	29.4	> 100
SK-OV-3	7.82	49.9	6.06	95.8	0.400	11.2	1.75	> 100	> 100	> 100

Таблиця 3.53 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Рак простати (<i>Prostate Cancer</i>)										
PC-3	5.01	> 100	2.23	> 100	0.530	> 100	3.04	> 100	4.58	> 100
DU-145	10.1	46.7	3.67	> 100	0.502	22.4	1.43	> 100	3.91	> 100
Рак нирок (<i>Renal Cancer</i>)										
786-0	10.7	41.5	4.55	> 100	0.490	> 100	1.22	> 100	5.95	> 100
A498	2.38	17.3	0.242	4.67	0.281	9.62	2.20	> 100	1.36	6.25
ACHN	7.78	42.5	4.64	> 100	-	-	0.876	> 100	3.47	> 100
CAKI-1	3.91	30.8	1.16	> 100	0.425	> 100	0.615	> 100	3.68	> 100
RXF 393	10.3	41.3	1.75	5.97	0.238	0.691	1.54	6.00	9.58	> 100
SN12C	5.21	> 100	4.21	> 100	0.845	> 100	5.11	> 100	5.26	> 100
TK-10	6.56	23.9	2.72	19.4	1.47	> 100	7.71	> 100	> 100	> 100
UO-31	6.37	53.5	3.80	> 100	0.423	> 100	1.50	> 100	4.52	> 100
Рак молочної залози (<i>Breast Cancer</i>)										
MCF7	3.58	> 100	1.60	> 100	0.482	> 100	0.447	> 100	3.16	> 100
MDA-MB-231/ATCC	8.03	45.4	3.09	19.4	0.885	> 100	0.791	67.3	21.2	> 100
HS 578T	5.24	47.4	2.48	58.2	0.393	> 100	3.05	> 100	5.32	> 100
BT-549	13.6	50.9	3.81	> 100	0.668	> 100	2.60	> 100	> 100	> 100
T-47D	3.90	37.5	4.27	> 100	0.396	> 100	2.22	> 100	5.82	> 100
MDA-MB-468	3.36	20.9	1.30	8.67	0.237	0.747	1.41	7.01	1.74	> 100

Таблиця 3.54

Селективність дії сполук 3.33с, 3.33g, 3.34а-с на окремі види ракових захворювань на рівні GI₅₀

Сполука	Параметр	Вид раку								
		Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ
3.33с	GI ₅₀	3.678	6.614	7.121	6.745	5.718	9.523	6.651	7.555	6.285
	SI	1.809	1.006	0.934	0.987	1.164	0.699	1.000	0.881	1.059
3.33g	GI ₅₀	3.861	4.144	2.848	3.237	3.923	4.034	2.884	2.950	2.758
	SI	0.882	0.821	1.195	1.052	0.868	0.844	1.180	1.154	1.234
3.34а	GI ₅₀	0.423	1.154	0.458	0.491	0.655	0.794	0.596	0.516	0.510
	SI	1.470	0.539	1.358	1.267	0.950	0.783	1.044	1.205	1.219
3.34b	GI ₅₀	1.392	2.533	0.938	0.935	6.594	1.871	2.596	2.235	1.753
	SI	1.664	0.914	2.469	2.477	0.351	1.238	0.892	1.036	1.321
3.34с	GI ₅₀	3.703	26.45	4.607	36.09	19.47	25.56	16.73	4.245	22.87
	SI	4.793	0.671	3.853	0.492	0.912	0.694	1.061	4.181	0.776

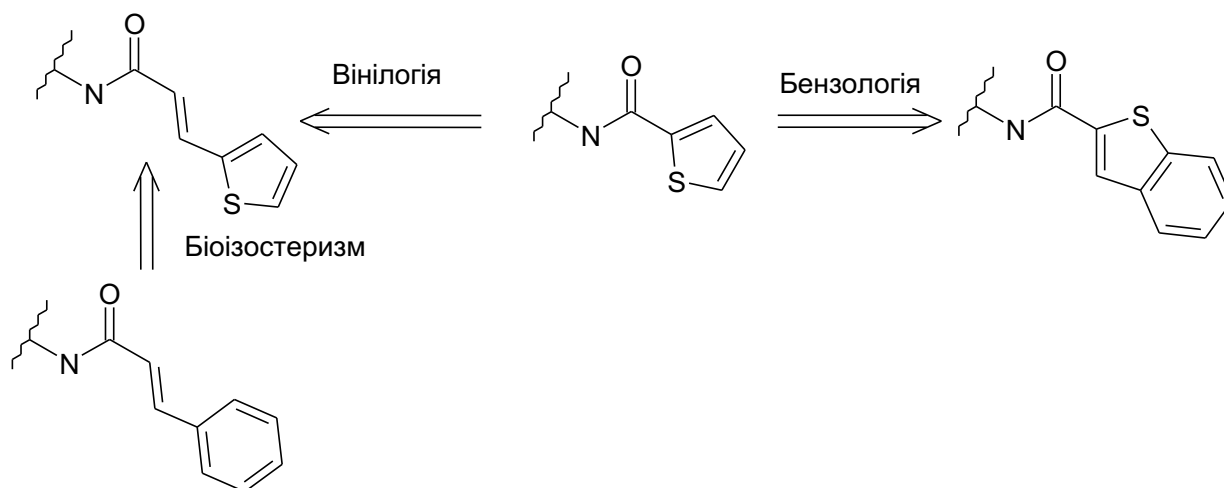
* Л – лейкомія, НКРЛ – недрібноклітинний рак легень, ЕПК – епітеліальний рак кишківника, РЦНС – рак ЦНС, М – меланома, РЯ – рак яєчників, РН – рак нирки, РП – рак простати, РМЗ – рак молочної залози.

Таблиця 3.55

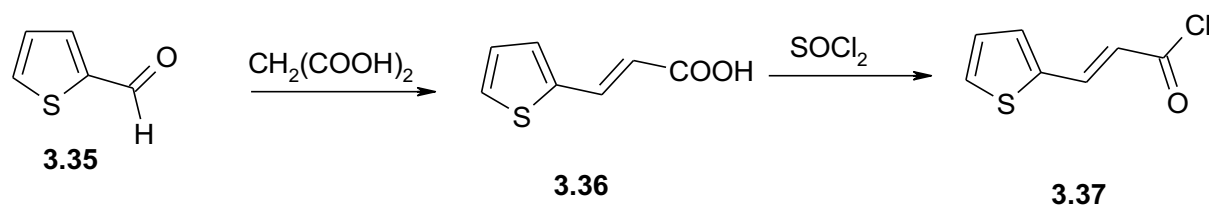
Порівняння протипухлинної дії сполуки 3.33с, 3.33g, 3.34а-с з 5-фторурацилом (5-FU), цисплатином та куркуміном

Сполука	Вид раку									
	Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ	MG-MID
3.33с	3.678	6.614	7.121	6.745	5.718	9.523	6.651	7.555	6.285	6.654
3.33g	3.861	4.144	2.848	3.237	3.923	4.034	2.884	2.950	2.758	3.404
3.34а	0.423	1.154	0.458	0.491	0.655	0.794	0.596	0.516	0.510	0.622
3.34b	1.392	2.533	0.938	0.935	6.594	1.871	2.596	2.235	1.753	2.316
3.34с	3.703	26.45	4.607	36.09	19.47	25.56	16.73	4.245	22.87	17.75
5-FU	15.1	> 100	8.4	72.1	70.6	61.4	45.6	22.7	76.4	52.5
Цисплатин	6.3	9.4	21.0	4.7	8.5	6.3	10.2	5.6	13.3	9.48
Куркумін	3.7	9.2	4.7	5.8	7.1	8.9	10.2	11.2	5.9	7.41

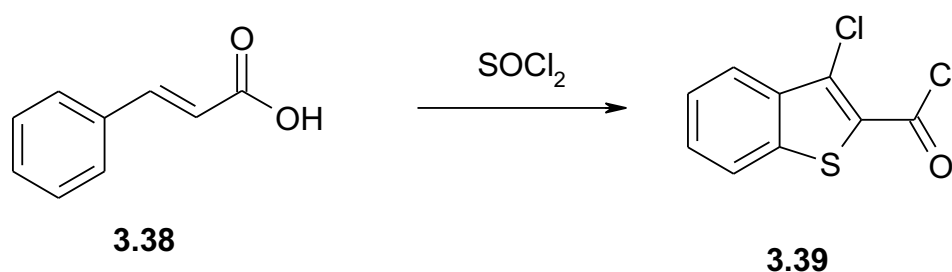
Подальший пошук біологічно активних речовин здійснювався із залученням принципу вінілогії, біоізоостеризму та бензології.

Зокрема, амід 3-тієніл-2-ілакрилової кислоти є вінілогами амідів тіофен-2-карбонової кислоти і одночасно біоізостерами амідів коричної кислоти. Для їх отримання нами здійснено синтез хлорангідриду 3-тієніл-2-ілакрилової кислоти. На першому етапі тіофен-2-карбальдегід конденсували з маленовою кислотою. Реакцію проводили в піридині у присутності триетиламіну. Хлорангідрид **3.37** отримували класичним методом – дією на кислоту **3.36** хлористого тіонілу в бензолі.

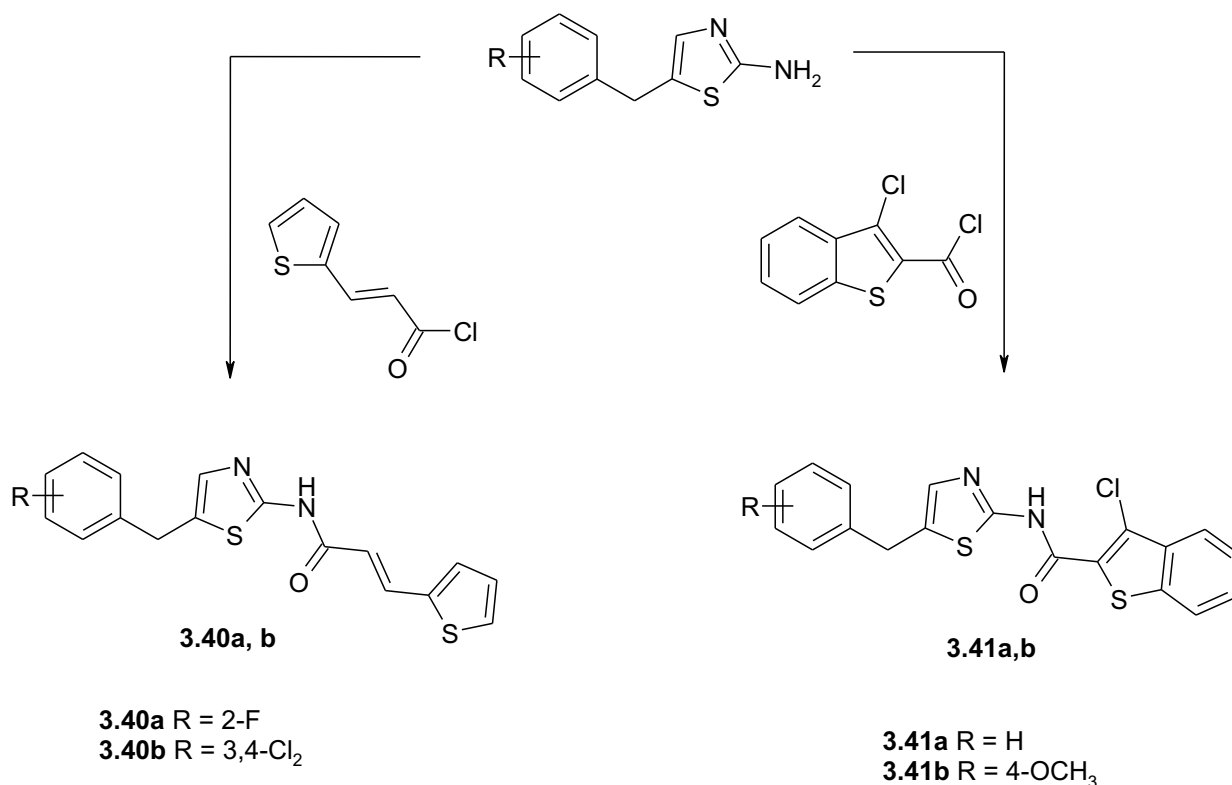

Для отримання сполук **3.41** нами був синтезований хлорангідрид 3-хлорбензо[*b*]тіофен-2-карбонової кислоти. Його отримували взаємодією надлишку хлористого тіонілу з коричною кислотою при 130 °С.

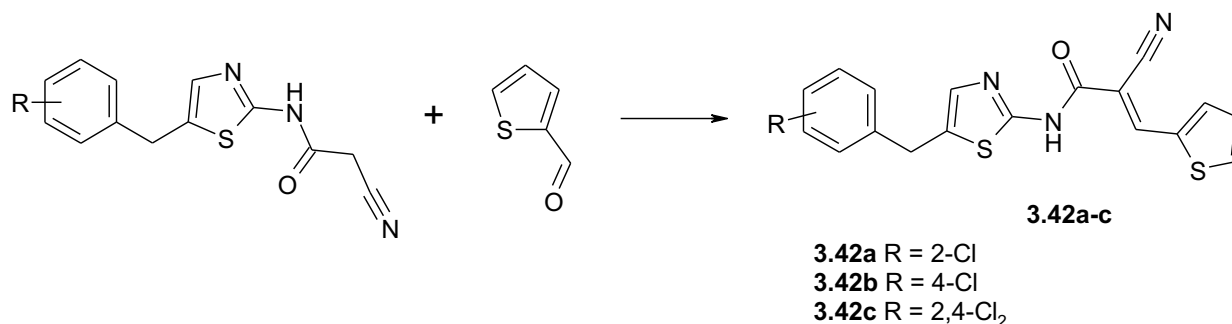

Ацилювання з використанням хлорангідриду **3.37** здійснювали за звичних умов – в середовищі діоксану при кімнатній температурі. В той же час хлорангідрид **3.39** виявився значно менш активним, для здійснення

ацилювання за його участю потрібно було реакційну суміш нагрівати протягом 20 – 30 хвилин.

Нами також здійснено синтез амідів 2-ціан-3-тіофен-2-ілакрилової кислоти **3.42a-c** за наступною схемою:

Виходи амідів **3.42a-c** становили 84-92%. Характеристики сполук **3.40** – **3.42** наведено у табл. 3.56, а дані протипухлинної активності – у табл. 3.57–3.60. Як показали дослідження, амід **3.40a, b** та **3.41a, b** володіють високим рівнем протипухлинного ефекту (Mean GP = 22.31 – 34.51%). Сполуки **3.40a** та **3.41a, b** були відібрані для другого етапу біологічних досліджень. Найбільш активними були сполуки **3.41a, b**. Для них mean GI = 1.249 і 1.169, що переважає препарати порівняння. Натомість активність сполуки **3.40a** є значно нижчою (mean GI = 17.76).

Таблиця 3.56

Характеристики сполук 3.40 – 3.42

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхи лень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTB}	TPSA		
3.40a	8.06	18.73	8.13	18.62	225–226	91	0	3	1	4.56	344.44	5	41.99	94.51	345
3.40b	7.15	16.01	7.09	16.22	247–248	87	1	3	1	5.72	395.34	5	41.99	94.51	395
3.41a	7.21	16.72	7.28	16.66	223–224	76	1	3	1	5.89	384.91	4	41.99	94.51	385
3.41b	6.69	15.31	6.75	15.45	232–233	74	1	4	1	5.95	414.94	5	51.22	91.33	415
3.42a	10.96	16.74	10.89	16.62	250–251	84	0	4	1	4.79	385.90	5	65.78	86.31	386
3.42b	10.76	16.53	10.89	16.62	> 260	91	0	4	1	4.84	385.90	5	65.78	86.31	386
3.42c	10.08	15.19	10.00	15.26	> 260	92	1	4	1	5.45	420.35	5	65.78	86.31	420

Таблиця 3.57

Цитотоксичність синтезованих сполук 3.40 – 3.42 у концентрації 10^{-5} М на 60 лініях ракових клітин

Сполука	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP, %
3.40a	22.31	-40.25 – 58.62	CCRF-CEM (Лейкемія) 14.43; HL-60(TB) (Лейкемія) -40.25 ; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 8.61; SF-295 (Рак ЦНС) 9.52 SF-539 (Рак ЦНС) -4.04 ; SNB-75 (Рак ЦНС) -7.95 ; M14 (Меланома) -3.15 ; MDA-MB-435 (Меланома) -64.40; SK-MEL-5 (Меланома) 6.05; OVCAR-3 3 (Рак яєчників)-6.37; =RXF 393 (Рак нирок) -32.39 ; DU-145 (Рак простати) 11.41; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) -13.78
3.40b	34.51	-23.20 – 90.84	HL-60(TB) (Лейкемія) 13.99; SR (Лейкемія) 32.67; HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 28.92; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 24.17; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 21.99; LOX IMVI (Меланома) 23.27; MDA-MB-435 (Меланома) -23.20 ; UACC-62 (Меланома) 17.60; CAKI-1 (Рак нирок) 23.82;
3.41a	25.31	-65.22 – 76.73	CCRF-CEM (Лейкемія) 18.80; HL-60(TB) (Лейкемія) -9.41 ; SR (Лейкемія) 16.01; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -2.01 ; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) 16.79; 12.33; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 12.50; SF-539 (Рак ЦНС) -1.43 ; SNB-75 (Рак ЦНС) -1.11 ; MDA-MB-435 (Меланома) -65.22 ; SK-MEL-5(Меланома) 3.74; UACC-62 (Меланома) 12.14; OVCAR-3 (Рак яєчників) -30.60 ; A498 (Рак нирок) 15.06; RXF 393 (Рак нирок) -5.07 ; MCF7 (Рак молочної залози) 14.40; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 7.07
3.41b	25.75	-50.29 – 79.77	HL-60(TB) (Лейкемія) -50.29 ; K-562 (Лейкемія) 7.00; SR (Лейкемія) 9.94; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) -14.23 ; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) 10.23; HT29 8.15; SF-539 (Рак ЦНС) -19.37 ; SNB-75 (Рак ЦНС) 9.60 ; MDA-MB-435 (Меланома) -39.06; OVCAR-3 (Рак яєчників) -8.48 ;
3.42a	85.14	35.60 – 111.02	UACC-62 (Меланома) 35.60; CAKI-1 (Рак нирок) 47.98
3.42b	89.66	48.82 – 117.48	MDA-MB-435 (Меланома) 48.82; UACC-62 (Меланома) 52.82
3.42c	95.26	65.49 – 123.82	DA-MB-435 (Меланома) 65.49; UO-31 (Рак нирок) 79.37

Таблиця 3.58

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполук 3.40a та 3.41a, b на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

Лінія клітин раку	Протиракова активність <i>in vitro</i> , μ M					
	3.40a		3.41a		3.41b	
	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI
Лейкемія (<i>Leucemia</i>)						
CCRF-CEM	3.68	> 100	0.464	> 100	0.357	> 100
HL-60 (TB)	2.24	5.10	0.279	0.769	0.225	0.509
K-562	3.84	> 100	0.388	> 100	0.302	> 100
MOLT-4	5.72	> 100	0.471	> 100	0.424	> 100
RPMI-8226	4.23	> 100	0.918	> 100	0.402	18.2
SR	2.51	> 100	0.350	> 100	0.300	> 100
Недрібноклітинний рак легень (<i>Non-Small Cell Lung Cancer</i>)						
A549/ATCC	3.94	> 100	0.997	> 100	0.627	> 100
EKVX	45.0	> 100	1.04	> 100	0.504	> 100
HOP-62	5.57	> 100	0.747	39.0	0.548	> 100
HOP-92	34.3	> 100	1.97	45.5	4.13	> 100
NCI-H226	59.3	> 100	7.25	> 100	5.59	> 100
NCI-H23	28.0	> 100	1.91	> 100	0.556	> 100
NCI-H322M	7.50	> 100	3.75	> 100	0.622	> 100
NCI-H460	3.32	> 100	0.569	13.0	0.354	> 100
NCI-H522	51.1	> 100	0.751	19.6	0.324	> 100
Рак ЦНС (<i>CNS Cancer</i>)						
SF-268	> 100	> 100	0.945	> 100	0.934	> 100
SF-295	3.89	> 100	1.11	22.4	0.448	> 100
SF-539	5.13	> 100	0.466	4.33	0.228	0.674
SNB-19	> 100	> 100	0.761	55.9	0.435	> 100
SNB-75	2.66	> 100	0.214	15.5	0.200	> 100
U251	4.88	> 100	0.593	28.1	0.396	> 100
Епітеліальний рак кишківника (<i>Colon cancer</i>)						
COLO 205	4.46	> 100	2.16	> 100	0.391	13.3
HCC-2998	9.46	> 100	0.559	12.4	0.495	> 100
HCT-116	3.36	> 100	0.427	> 100	0.406	> 100
HCT-15	3.56	> 100	0.0228	> 100	0.377	> 100
HT29	3.49	> 100	0.474	> 100	0.370	> 100
KM12	4.53	> 100	0.0793	18.5	0.374	> 100
SW-620	3.39	> 100	0.438	> 100	0.398	> 100
Меланома (<i>Melanoma</i>)						
LOX IMVI	6.80	> 100	2.06	> 100	3.62	> 100
MALME-3M	5.38	> 100	0.748	25.9	0.746	> 100
M14	3.68	> 100	0.444	58.9	0.269	–
MDA-MB-435	1.62	4.32	0.241	0.755	0.156	–
SK-MEL-2	> 100	> 100	0.546	> 100	0.775	> 100
SK-MEL-28	37.2	> 100	1.77	> 100	3.84	> 100

SK-MEL-5	3.69	> 100	0.114	1.93	0.340	2.18
UACC-257	7.41	> 100	2.23	> 100	30.6	> 100
UACC-62	9.45	> 100	0.105	14.5	0.387	> 100
Рак яєчників (Ovarian Cancer)						
IGROV1	9.21	> 100	0.847	70.5	0.514	> 100
OVCAR-3	3.40	> 100	0.516	15.6	0.241	–
OVCAR-4	3.71	> 100	4.23	87.9	5.59	> 100
OVCAR-5	5.88	> 100	3.20	74.1	0.579	> 100
OVCAR-8	27.3	> 100	2.48	> 100	0.507	> 100
NCI/ADR-RES	29.4	> 100	0.586	57.5	0.350	> 100
SK-OV-3	> 100	> 100	2.77	93.7	0.619	> 100
Рак простати (Prostate Cancer)						
PC-3	4.58	> 100	1.13	> 100	0.418	> 100
DU-145	3.91	> 100	2.57	46.4	0.357	> 100
Рак нирок (Renal Cancer)						
786-0	5.95	> 100	0.803	53.1	0.619	> 100
A498	1.36	6.25	0.286	5.59	0.222	12.7
ACHN	3.47	> 100	0.491	50.4	0.743	> 100
CAKI-1	3.68	> 100	0.548	26.6	0.456	> 100
RXF 393	9.58	> 100	0.694	15.4	0.242	–
SN12C	5.26	> 100	0.888	> 100	0.547	> 100
TK-10	> 100	> 100	5.46	80.3	3.33	> 100
UO-31	4.52	> 100	1.55	> 100	0.776	> 100
Рак молочної залози (Breast Cancer)						
MCF7	3.16	> 100	0.0401	> 100	0.357	> 100
MDA-MB-231/ATCC	21.2	> 100	1.53	16.8	0.409	–
HS 578T	5.32	> 100	0.414	20.7	0.295	> 100
BT-549	> 100	> 100	3.64	60.5	2.80	> 100
T-47D	5.82	> 100	0.0453	> 100	0.312	> 100
MDA-MB-468	1.74	> 100	1.40	19.6	1.17	–

Таблиця 3.59

Селективність дії сполук 3.40a та 3.41a, b на окремі види ракових захворювань на рівні GI₅₀

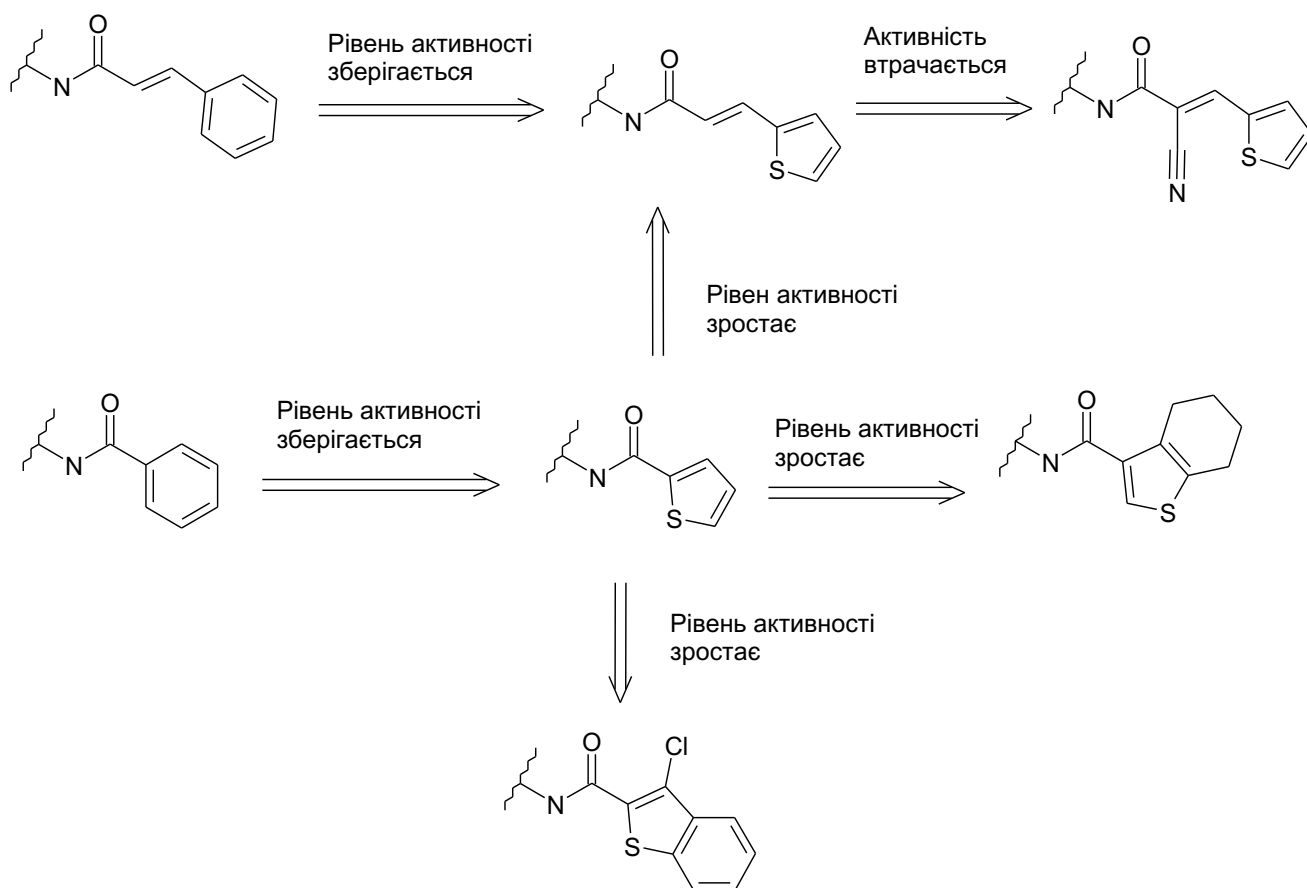
Сполука	Параметр	Вид раку								
		Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ
3.40a	GI ₅₀	3.703	26.48	4.607	36.09	19.47	25.56	16.73	4.245	22.87
	SI	4.796	0.671	3.855	0.492	0.912	0.695	1.062	4.184	0.777
3.41a	GI ₅₀	0.478	2.109	0.594	0.682	0.918	2.090	1.340	1.850	1.178
	SI	2.613	0.592	2.103	1.831	1.361	0.598	0.932	0.675	1.060
3.41b	GI ₅₀	0.335	1.473	0.401	0.440	4.526	1.200	0.867	0.388	0.891
	SI	3.490	0.794	2.915	2.657	0.258	0.974	1.348	3.013	1.312

Таблиця 3.60

**Порівняння протипухлинної дії сполук 3.40a та 3.41a, b
з 5-фторурацилом (5-FU), цисплатином та куркуміном**

Сполука	Вид раку									
	Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ	MG-MID
3.40a	3.703	26.48	4.607	36.09	19.47	25.56	16.73	4.245	22.87	17.76
3.41a	0.478	2.109	0.594	0.682	0.918	2.090	1.340	1.850	1.178	1.249
3.41b	0.335	1.473	0.401	0.440	4.526	1.200	0.867	0.388	0.891	1.169
5-FU	15.1	>100	8.4	72.1	70.6	61.4	45.6	22.7	76.4	52.5
Цисплатин	6.3	9.4	21.0	4.7	8.5	6.3	10.2	5.6	13.3	9.48
Куркумін	3.7	9.2	4.7	5.8	7.1	8.9	10.2	11.2	5.9	7.41

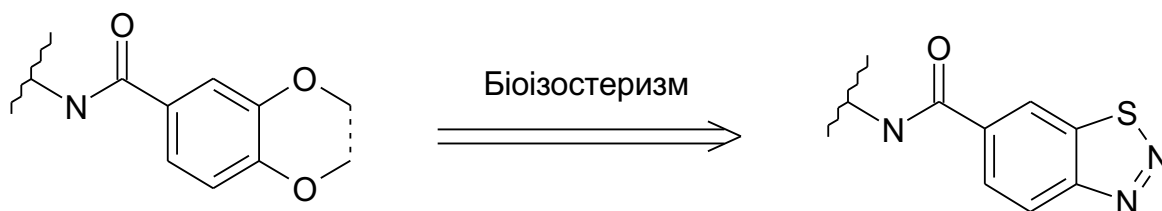
Загалом можна констатувати наступні тенденції:

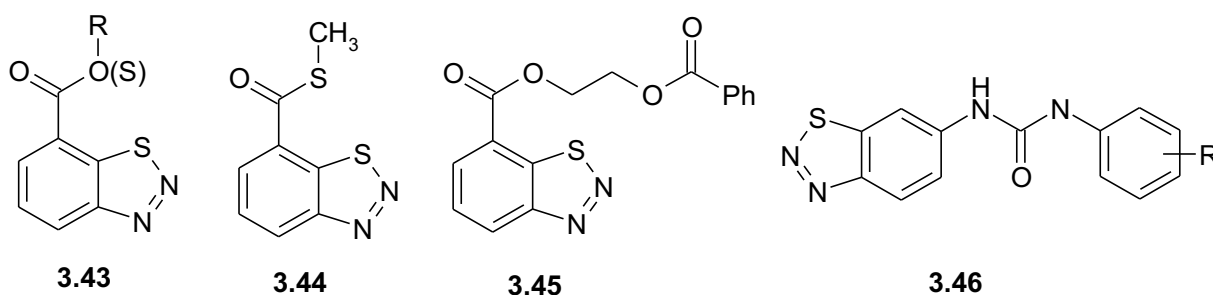
Зокрема, при заміні бензольного ядра на тіофенове рівень активності зберігається. Зростання активності спостерігається у випадку сполук, що містять бензотіофенове чи тетрагідробензотіофенове ядро. Введення в цінамільний фрагмент ціаногрупи приводить до втрати протипухлинної активності.

3.8 Синтез та біологічна активність амідів 1,2,3-бензотіадіазол-7-карбонової кислоти

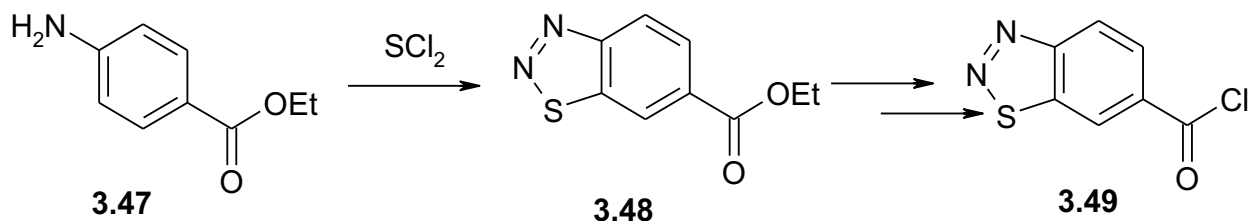
Серед сполук, описаних вище, найактивнішими виявились амід 3,4-диметокси- та бензодіоксан-6-карбонових кислот **3.2r** та **3.11a-e** відповідно. Вони послуговували прототипами для подальшої оптимізації. У цьому випадку також використано принцип біоізостеризму – здійснено заміну 3,4-диалкоксибензойного циклу на бензотіадіазольний.

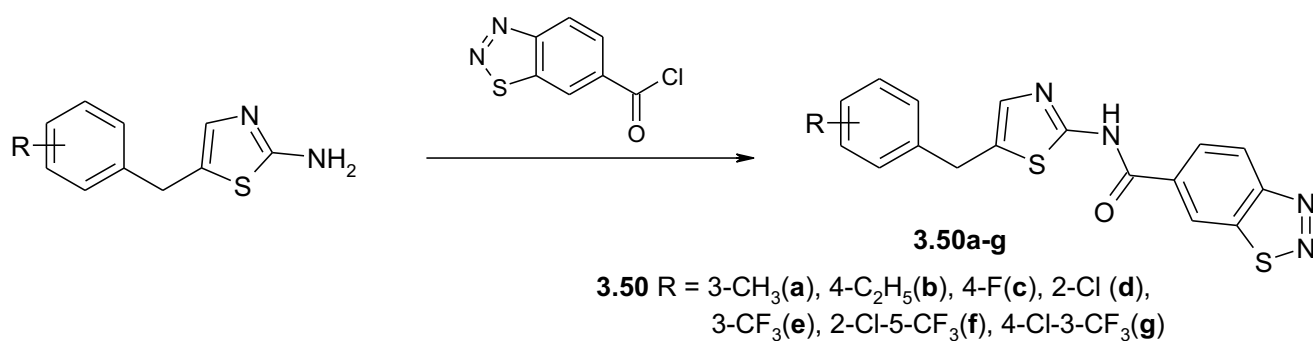
Слід зазначити, похідні 1,2,3-бензотіадіазол-7-карбонової кислоти відомі як біологічно активні речовини. Зокрема, естери 1,2,3-бензотіадіазол-7-карбонової кислоти, такі як **3.43** здатні викликати біохімічний каскад реакцій, що призводить до імунізації рослини. «Віон» **3.44** став першим комерційним продуктом з цим новим механізмом дії. Інше похідне – сполука **3.45** демонструє здатність до ефективного пригнічення росту ракових клітин [167, 168]. Нещодавно також було показано, що [1,2,3]тіадіазол-6-іл)-3-(арил)сечовини **3.46** є інгібіторами eIF2 α кіназ і відповідно можуть бути використані як протипухлинні агенти [169, 170].

Хлорангідрид бензтіадіазоліл-6-карбонової кислоти отримували з етилового естеру *para*-амінобензойної кислоти, який спочатку дією SCl_2 був перетворений в естер **3.47**. Гідролізом цього естеру з наступною дією хлористого тіонілу було отримано цільовий хлорангідрид.

Ацилювання здійснювали класичним способом. Очистку синтезованих сполук здійснювали шляхом перекристалізації з ДМФА. Отримані амідні високоплавкі сполуки, добре розчинні в гарячих ДМСО, ДМФА та погано розчинні в більшості інших органічних розчинників. Їхні характеристики наведено у табл. 3.61.

Для синтезованих сполук **3.50a-g** досліджено протипухлинну активність. Її результати наведено у табл. 3.62. Вони проявили помірну дію. Найактивнішою виявилась сполука **3.50e**. Вона була відібрана для поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M). Його дані подано у табл. 3.63. Найчутливішою до цієї сполуки виявилась лінія UACC-62 меланоми зі значенням $GI_{50} = 0.289 \mu\text{M}$. Також висока активність спостерігалася у випадку ліній K-562 Лейкемії ($GI_{50} = 0.421 \mu\text{M}$), HCC-2998 Епітеліального раку кишківника ($GI_{50} = 0.344 \mu\text{M}$), та LOX IMVI Меланоми ($GI_{50} = 0.557 \mu\text{M}$).

Таблиця 3.61

Характеристики сполук 3.50a-g

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTb}	TPSA		
3.50a	15.34	17.41	15.29	17.50	210-212	78	0	5	1	4.58	366.47	4	67.77	85.62	367
3.50b	14.83	16.70	14.72	16.85	220-221	83	1	5	1	5.07	380.50	5	67.77	85.62	382
3.50c	15.19	17.22	15.12	17.31	119-120	85	0	5	1	4.32	370.43	4	67.77	85.62	371
3.50d	14.39	16.49	14.48	16.58	203-204	79	0	5	1	4.78	386.89	4	67.77	85.62	387
3.50e	13.28	15.31	13.33	15.25	179-180	90	1	5	1	5.03	420.44	5	67.77	85.62	421
3.50f	12.21	14.01	12.32	14.10	191-192	76	1	5	1	5.66	454.89	5	67.77	85.62	455
3.50g	12.24	14.05	12.32	14.10	203-204	79	1	5	1	5.66	454.89	5	67.77	85.62	455

Таблиця 3.62

**Цитотоксичність синтезованих сполук у концентрації 10^{-5} М
на 60 лініях ракових клітин**

Сполука	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP, %
3.50a	86.61	34.65 – 113.76	K-562 (Лейкемія) 39.36; HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 68.55; LOX IMVI (Меланома) 34.65; UACC-62 (Меланома) 35.32; ACHN (Рак нирок) 70.31; PC-3 (Рак простати) 66.08
3.50b	93.83	30.00 – 146.33	K-562 Leukemia 64.79; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 65.61; MDA-MB-435 (Меланома) 30.00
3.50c	91.33	19.99 – 133.64	KM12 (Епітеліальний рак кишківника) (58.66); LOX IMVI (Меланома) (50.42); UACC-62 (Меланома) (19.99);
3.50d	85.01	39.17 – 114.23	CCRF-CEM (Лейкемія) 71.73; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 68.27; LOX (Меланома) IMVI 54.79; UACC-62 (Меланома) 39.17; SKI-1 63.00; PC-3 (Рак простати) 59.35;
3.50e	43.14	9.65 – 96.53	K-562 (Лейкемія) 33.72; 34.12; NCI-33.78 SF-295 (Рак ЦНС) 10.17; SK-MEL-5 (Меланома) 29.90; UACC-257 (Меланома) 27.79; UACC-62 (Меланома) 9.65; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) 29.91
3.50f	64.55	34.68 – 96.68	K-562 (Лейкемія) 38.94; RPMI-8226 (Лейкемія) 38.68; MALME-3M (Меланома) 48.47; M14 (Меланома) 54.75; MDA-MB-435 (Меланома) 66.88; SK-MEL-5 (Меланома) 34.68; UACC-62 (Меланома) 43.47; T-47D (Рак молочної залози) 37.83;
3.50g	46.20	6.95 – 90.80	42.53; K-562 (Лейкемія) 24.71; MOLT-4 (Лейкемія) 30.87; RPMI-8226 (Лейкемія) 40.83; A549/ATCC (Недрібноклітинний рак легень) 40.70; EKVX (Недрібноклітинний рак легень) 39.37; NCI-SW-620 (Епітеліальний рак кишківника) 44.30; SF-295 (Рак ЦНС) 20.00; SF-539 (Рак ЦНС) 5.13; LOX IMVI (Меланома) 29.30; M14 (Меланома) 32.16; MDA-MB-435 (Меланома) 22.56; UACC-62 (Меланома) 6.95; PC-3 (Рак простати) 38.27; MCF7 (Рак молочної залози) 20.37; T-47D (Рак молочної залози) 24.84; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 26.31

Таблиця 3.63

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполуки 3.50e на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

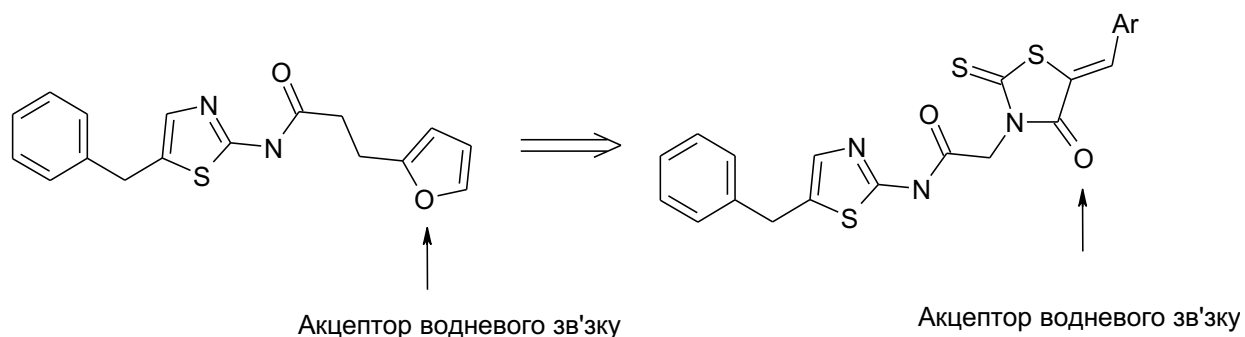
Хвороба	Лінія клітин раку	GI ₅₀ , μM	TGI μM	Хвороба	Лінія клітин раку	GI ₅₀ , μM	TGI μM
Лейкемія	CCRF-CEM	4.35	>100	Меланома	LOX IMVI	0.557	>100
	HL-60(TB)	24.5	>100		MALME-3M	3.37	80.0
	K-562	0.421	>100		M14	>100	>100
	MOLT-4	.	>100		MDA-MB-435	0.502	>100
	RPMI-8226	1.50	>100		SK-MEL-2	11.1	>100
	SR	3.15	>100		SK-MEL-28	12.6	>100
Недрібно-клітинний рак легень	A549/ATCC	15.9	>100	Рак яєчників	SK-MEL-5	0.898	>100
	EKVX	1.98	>100		UACC-257	5.18	>100
	HOP-62	16.7	>100		UACC-62	0.289	>100
	HOP-92	1.56	13.8		IGROV1	4.97	>100
	NCI-H226	96.4	>100		OVCAR-3	5.75	>100
	NCI-H23	3.89	>100		OVCAR-4	0.951	>100
Епітеліальний рак кишківника	NCI-H322M	40.2	>100	Рак нирок	OVCAR-5	>100	>100
	NCI-H460	2.58	>100		OVCAR-8	14.1	>100
	NCI-H522	0.632	59.5		NCI/ADR-RES	5.77	>100
	COLO 205	54.3	>100		SK-OV-3	21.8	>100
	HCC-2998	0.344	>100		786-0	14.8	>100
	HCT-116	4.39	>100		A498	6.09	>100
Рак ЦНС	HCT-15	2.20	>100	Рак молочної залози	ACHN	1.20	>100
	HT29	.	>100		CAKI-1	0.486	>100
	KM12	4.26	>100		RXF 393	17.9	65.7
	SW-620	0.972	>100		SN12C	>100	>100
	SF-268	11.0	>100		TK-10	26.6	>100
	SF-295	0.532	21.9		UO-31	4.55	>100
Рак простати	SF-539	3.92	>100	Рак простати	MCF7	5.64	>100
	SNB-19	-	-		MDA-MB-231/ATCC	16.8	>100
	SNB-75	18.8	81.1		HS 578T	10.7	63.9
	U251	20.1	>100		BT-549	22.0	>100
	PC-3	1.67	>100		T-47D	1.01	>100
	DU-145	20.5	>100		MDA-MB-468	1.01	>100

3.9 Синтез та біологічна активність амідів кислот

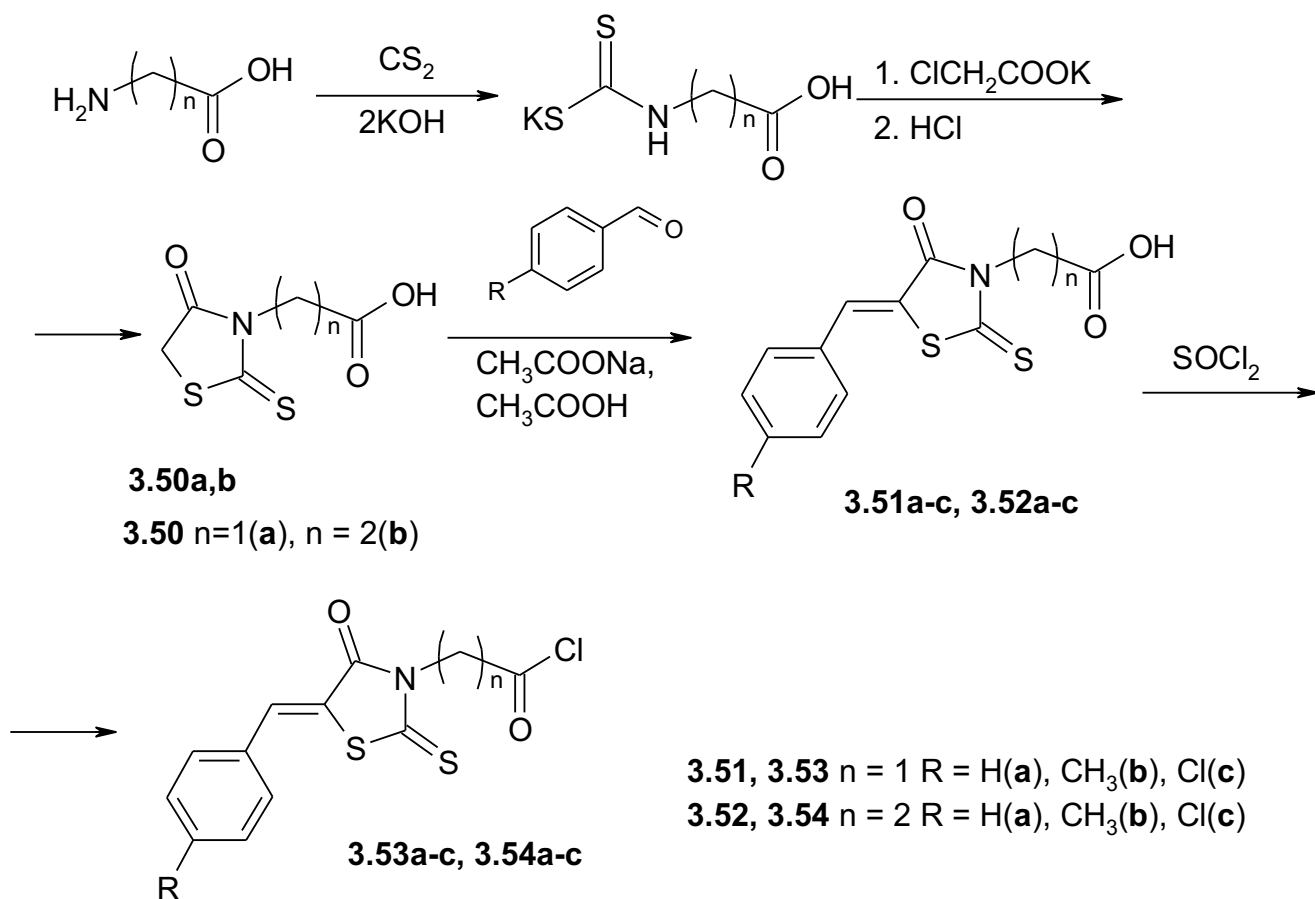
4-тіазолідонового ряду

У літературі [59, 60] описано протипухлинну активність амідів фурилпропіонової та фурилакрилових кислот (сполуки **1.100** та **1.112**). Вони послугували прототипами для оптимізації. Особливістю будови цих сполук є наявність акцептора водневого зв'язку на відстані трьох карбонів від карбонільної групи. Нами спроектована бібліотека сполук 4-тіазолідонового ряду, де також наявний акцептор водневого зв'язку на такій самій відстані.

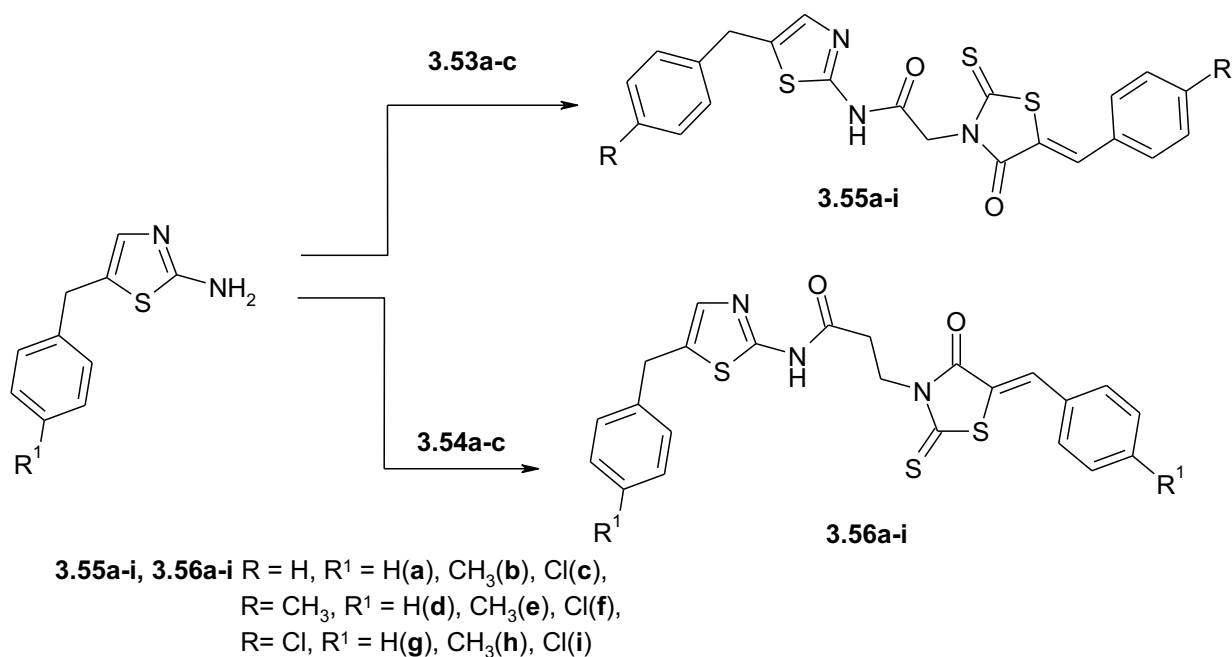

Слід зазначити, що 4-тіазолідоновий цикл, зокрема роданіновий вважається, як і 2-амінотіазольний, привілейованою структурою в медичній хімії [144-146]. Вищенаведена молекула містить обидва зазначених фрагмента. Це означає, що пошук біологічно активних речовин серед сполук зазначеного типу є актуальною задачею.

Вихідними речовинами для синтезу 5-ариліден-2-тіоксо-4-тіазолідон-3-алканкарбонових кислот **3.51a-c** і **3.52a-c** слугували 2-амінооцтова та 3-амінопропіонова кислоти. Їх дитіокарбамінантним методом було перетворено у відповідні (4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)оцтову **3.50a** та 3-(4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)пропіонову **3.50b** кислоти. Реакцією Кньюенагеля **3.50a,b** з ароматичними альдегідами отримували кислоти **3.51a-c** і **3.52a-c**. Цю взаємодію здійснювали класичним методом – у середовищі оцтової кислоти у присутності ацетату натрію.

Цільові аміді **3.55a-i** і **3.56a-i** отримано взаємодією амінів **2.4** з хлорангідрідами кислот **3.53a-c** та **3.54a-c**. Реакцію проводили в середовищі діоксану в присутності триетиламіну як основи. Характеристики сполук **3.55** та **3.56** наведено у табл. 3.64.

Таблиця 3.64

Характеристики сполук 3.55 та 3.56

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTb}	TPSA		
3.55a	9.24	21.38	9.30	21.30	229-231	91	0	5	1	3.95	451.60	6	63.99	86.92	452
3.55b	8.91	20.77	9.02	20.66	> 260	86	0	5	1	4.40	465.62	6	63.99	86.92	466
3.55c	8.60	19.58	8.65	19.79	263-265	88	0	5	1	4.63	486.04	6	63.99	86.92	486
3.55d	9.11	20.53	9.02	20.66	231-233	96	0	5	1	4.40	465.62	6	63.99	86.92	466
3.55e	8.68	19.93	8.76	20.05	234-237	96	0	5	1	4.85	479.65	6	63.99	86.92	480
3.55f	8.47	19.18	8.40	19.24	234-236	93	2	5	1	5.08	500.07	6	63.99	86.92	500
3.55g	8.72	19.65	8.65	19.79	252-254	86	0	5	1	4.63	486.04	6	63.99	86.92	486
3.55h	8.44	19.17	8.40	19.24	234-236	93	2	5	1	5.08	500.07	6	63.99	86.92	500
3.55i	8.15	18.67	8.07	18.48	241-243	99	2	5	1	5.31	520.49	6	63.99	86.92	520
3.56a	8.94	20.53	9.02	20.66	240-242	90	0	5	1	4.22	465.62	7	63.99	86.92	466
3.56b	8.65	20.17	8.76	20.05	242-244	86	0	5	1	4.67	479.65	7	63.99	86.92	480
3.56c	8.31	19.45	8.40	19.24	256-258	89	1	5	1	4.90	500.07	7	63.99	86.92	500
3.56d	8.67	20.19	8.76	20.05	232-234	90	0	5	1	4.67	479.65	7	63.99	86.92	480
3.56e	8.42	19.28	8.51	19.48	239-241	97	1	5	1	5.12	493.68	7	63.99	86.92	494
3.56f	8.08	18.59	8.17	18.71	257-259	98	2	5	1	5.35	514.10	7	63.99	86.92	514
3.56g	8.29	19.01	8.40	19.24	245-247	98	1	5	1	4.90	500.07	7	63.99	86.92	500
3.56h	8.06	18.66	8.17	18.71	238-240	72	2	5	1	5.35	514.10	7	63.99	86.92	515
3.56i	7.68	18.23	7.86	18.00	241-243	99	2	5	1	5.58	534.51	7	63.99	86.92	534

Отримані амідни – високоплавкі речовини жовтого або жовто-оранжевого кольору, добре розчинні в полярних органічних розчинниках. Їх будова доведена за допомогою ^1H ЯМР спектроскопії. Зокрема, сигнали метиленових груп спостерігалися при 4,93 – 4,94 та 4,01 – 4,09 м. ч., амідних протонів – при 12,48 – 12,53 м. ч. (сполуки **3.55a-i**) та 12,06 – 12,11 м. ч. (**3.56a-i**).

Для амідів **3.55a-i** та **3.56a-i** вивчена протипухлинна, протимікробна та протизапальна активності. Як показали дослідження, отримані сполуки протипухлинної активності практично не проявляють, вони виявились індиферентними щодо майже всього спектру ліній злоякісних пухлин. Деяка активність спостерігалася відносно лінії UO-31 раку нирок зі значенням GP = 79.94 – 87.94%. Також лінія лейкемії SR виявилась чутливою до сполук **3.55d** (GP = 70.20%) та **3.56** (GP = 62.62%).

В той же час сполуки виявили високу протизапальну активність. Зокрема, амідни **3.55f**, **3.55g**, **3.56c**, **3.56e-g** приблизно рівні за своєю дією з лікарськими засобами “Диклофенак-натрій” та “Кеторолак”. Активність амідів **3.55e** та **3.56h** переважає активність згаданих препаратів порівняння. Також слід зазначити позитивний вплив замісників, особливо атомів хлору в обох ароматичних ядрах, у порівнянні з незаміщеними аналогами, на протизапальну активність. Крім того, серед пропіонамідів **3.56a-h** знайдено більшу кількість високоактивних сполук, ніж серед ацетамідів **3.55f-g**. Результати протизапальної та мітотичної активності сполук **3.55** та **3.56** наведено у табл. 3.65.

Таблиця 3.65

Протизапальна та мітотична активність сполук 3.55 та 3.56

ПРОТИЗАПАЛЬНА АКТИВНІСТЬ						МІТОТИЧНА АКТИВНІСТЬ
Сполука	R	R ¹	Доза, мг	Показник пригнічення запальної реакції, %	Активність по відношенню до диклофенаку, %	Найчутливіші лінії клітин, GP, %
Диклофенак			8	43.6	100.0	
Кеторолак			10	38.6	88.5	
3.55a	H	H	50	6.2	14.2	UO-31 (Рак нирок) 81.22
3.55b	H	4-CH ₃	50	28.8	66.1	UO-31(Рак нирок) 89.85
3.55c	H	4-Cl	50	32.2	73.8	UO-31 (Рак нирок) 79.94
3.55e	4-CH ₃	4-CH ₃	50	27.2	62.3	SR (Лейкемія) 70.20; UO-31(Рак нирок) 83.32
3.55f	4-CH ₃	4-Cl	50	49.7	114.0	Не тестувалась
3.55h	4-Cl	4-CH ₃	50	38.0	87.1	SNB-75 (Рак ЦНС) 84.61; UO-31(Рак нирок) 85.44
3.55i	4-Cl	4-Cl	50	41.9	96.1	UO-31 80.80
3.56a	H	H	50	14.4	33.0	SNB-75 (Рак ЦНС) 85.69; UO-31(Рак нирок) 82.39
3.56b	H	4-CH ₃	50	42.1	96.6	SR (Лейкемія) 62.62; UO-31(Рак нирок) 80.40
3.56c	H	Cl	50	41.3	94.7	UO-31 (Рак нирок) 87.94
3.56d	4-CH ₃	H	50	24.0	55.0	UO-31 (Рак нирок) 83.29
3.56e	4-CH ₃	4-CH ₃	50	41.5	95.2	Не тестувалась
3.56f	4-CH ₃	4-Cl	50	41.9	96.1	UO-31 (Рак нирок) 86.94
3.56h	4-Cl	CH ₃	50	39.5	90.6	UO-31(Рак нирок) 82.03
3.56i	4-Cl	4-Cl	50	46.7	107.1	Не активна

Додатково для перевірки інгібіторної активності ЦОГ-1 та ЦОГ-2 (протизапальні мішені) проведено молекулярний докінг. Його результати показали, що енергії утворення комплексу ліганд – ЦОГ-2, для аміду **3.55f** на рівні з відомими інгібіторами (кетопрофен, кеторолак, мефенамінова кислота, луміракоксіб) і вищі за мелоксікам, ібупрофен. Також було встановлено, що сполука **3.55f** не володіє необхідними параметрами для успішного зв'язування з активним сайтом мішені-ЦОГ-1. На рис. 3.1 зображено амід **3.55f** в активному сайті зв'язування циклооксигенази-2, візуалізація здійснена за допомогою програми VIDA.

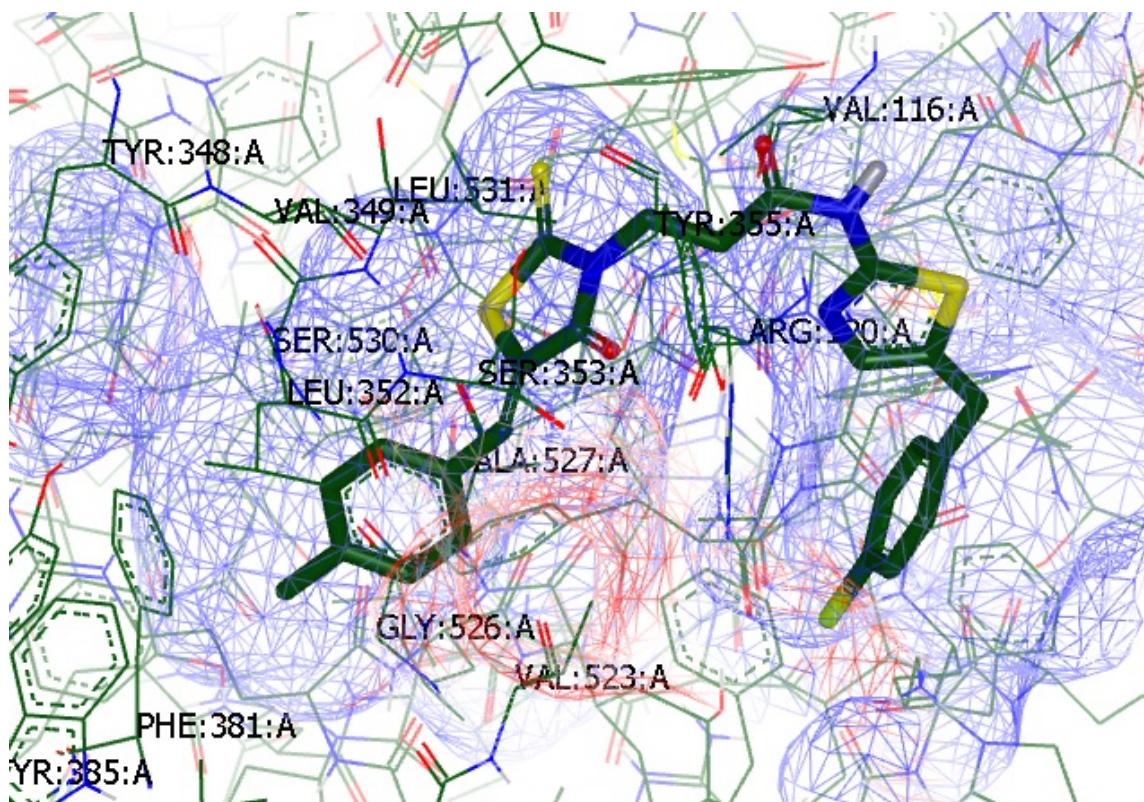

Рис. 3.1. Сполука **3.55f** в активному сайті циклооксигенази-2

Для амідів **3.55a-i** та **3.56a-i** вивчено антимікробну активність. Ці дослідження виконано на кафедрі мікробіології та вірусології Буковинського державного медичного університету к. мед. н. Бліндер Оленою Олександрівною. Їх проводили щодо п'яти штамів бактерій та двох мікроскопічних грибків.

Зокрема вивчались:

Штам № 1: *E. coli* ATCC 25928;

Штам № 2: *P.mirabilis* 410;

Штам № 3: *S.aureus* ATCC № 25923;

Штам № 4: *P.aeruginosa* ATCC № 27853;

Штам № 5: *B.subtilis* ATCC № 6633;

Штам № 6: *C.albicans*;

Штам № 7: *S.cerevisiae* 61.

Штами № 1 і 2 належать до родини ентеробактерій і можуть викликати інфекційні захворювання шлунково-кишкового тракту людини. Золотистий стафілокок (штам № 3) часто є причиною гнійно-запальних захворювань. На відміну від попередніх штамів, які є грамнегативними, він належить до грампозитивних бактерій. Псевдомонади (штам № 4) часто зустрічаються у навколишньому середовищі, але можуть викликати захворювання в імуноскомпрометованих людей. Штам № 5 є сапрофітом, який не спричиняє шкоди здоров'ю людини. Але він здатний утворювати спори, як і деякі високопатогенні для людини бактерії. Штами № 6 і 7 належать до мікроскопічних грибків. Кандіди (№ 6) є патогенними для людини, а сахароміцети (№ 7) належать до «істинних» грибів і не патогенні.

Дослідження антимікробної активності проводили мікрометодом з використанням одноразових 96-лункових стерильних полістиролових планшет та мікротитраторів Такачі. Тест-штами бактерій вирощували протягом 18 – 20 годин на скошеному м'ясо-пептонному агарі (МПА) при температурі +37°C. При вивченні чутливості штаму *B.subtilis* ATCC № 6633 використовували суспензію спор цієї бактерії. Грибки культивували в рідкому середовищі Сабуро 18 – 20 годин при температурі +30°C. З отриманих культур готували суспензії з оптичною густиною 0,5 одиниці Макфарланда. Для цього використаний денситометр DEN-1. Отримані вихідні суспензії розведені до робочої концентрації, яка була близькою до $1 \cdot 10^3$ колонієутворюючих одиниць (КУО) в 1 мл, з використанням рідких

поживних середовищ – поживний бульйон з пептоном (ПБ) (для бактерій), та рідкого середовища Сабуро (для грибків). З метою контролю правильності виготовлення робочих суспензій з них робили висіви на МПА (для бактерій) та на тверде середовище Сабуро (у випадку грибків) у чашках Петрі. Для кожної суспензії виконували два паралельні висіви. Чашки інкубувались при +37°C 18 – 20 годин (для бактерій) та при +30°C 42 – 44 години (для грибків), після чого проводився підрахунок кількості колоній, які вирости з наступним розрахунком концентрацій тест-штамів у робочих суспензіях.

В лунки одоразового стерильного полістиролового планшету вносили по 0.05 мл робочих суспензій. За допомогою титраторів Такачі готували розведення досліджуваних речовин від 1:1 (500 мкг/мл) до 1:256 (3.9 мкг/мл).

Планшети з тест-штамами бактерій інкубували у вологій камері при $t = 37^{\circ}\text{C}$ протягом 18 – 20 годин, з тест штамами грибків при $t = 30^{\circ}\text{C}$ протягом 42 – 44 годин, після чого проведено облік результатів.

Результати досліджень антимікробної активності наведено у табл. 3.66. У відношенні до грамнегативних тест-штамів бактерій (кишкової палички, протею та псевдомонад), а також у відношенні до штаму *B.subtilis* ATCC 6633, активності не виявлено, або вона спостерігалась тільки при найвищій вивченій кінцевої концентрації – 500 мкг/мл. Висока антибактеріальна активність у відношенні до стафілококу виявлена у речовин **3.55a** та **3.56h**. Помітна активність у відношенні до цього ж штаму виявлена у речовин **3.56i** та **3.55g**. Цікавий факт – речовина **3.55a** мала так звану парадоксальну дію. Тобто, концентрація 500 мкг/мл проявляла антибактеріальну дію. В інтервалі концентрацій 250 – 31.3 мкг/мл дії не було, а нижчі концентрації (аж до 3.9 мкг/мл включно) знову виявляли антибактеріальну дію.

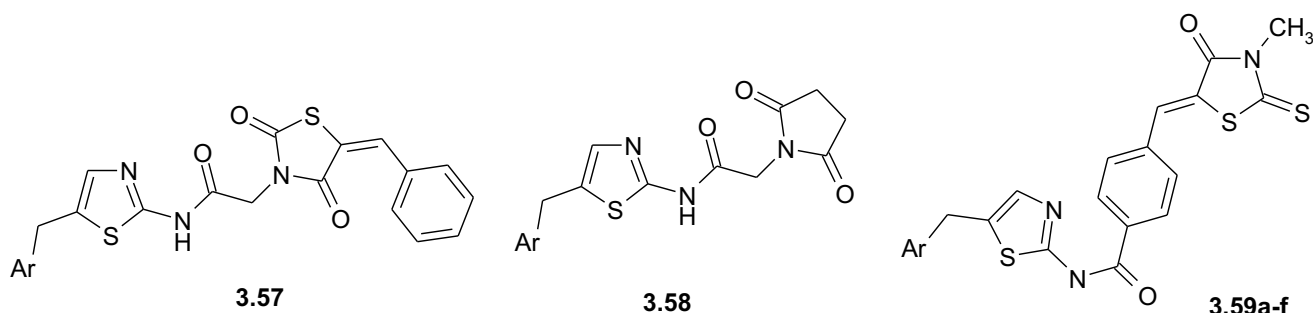
Таблиця 3.66

**Антибактеріальна та антимікотична активність досліджених речовин,
мкг/мл**

Сполука	E. coli ATCC 25928	P.mirabilis 410	S.aureus ATCC 25923	P.aeruginosa ATCC 27853	B.subtilis ATCC 6633	C.albicans	S.cerevisiae 61
3.55a	н/а*	н/а	500; 31.3– ≤ 3.9	н/а	н/а	н/а	н/а
3.55b	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а
3.55c	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а
3.55d	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	500	н/а
3.55e	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	500	н/а
3.55f	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а
3.55g	н/а	н/а	62.5	н/а	н/а	н/а	н/а
3.55h	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а
3.55i	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а
3.56a	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а
3.56b	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	500	н/а
3.56c	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а
3.56d	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	500	н/а
3.56e	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а
3.56f	н/а	н/а	н/а	500	н/а	500	н/а
3.56g	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а	н/а
3.56h	н/а	н/а	≤ 3.9	н/а	н/а	н/а	н/а
3.56i	н/а	н/а	62.5	н/а	н/а	н/а	н/а

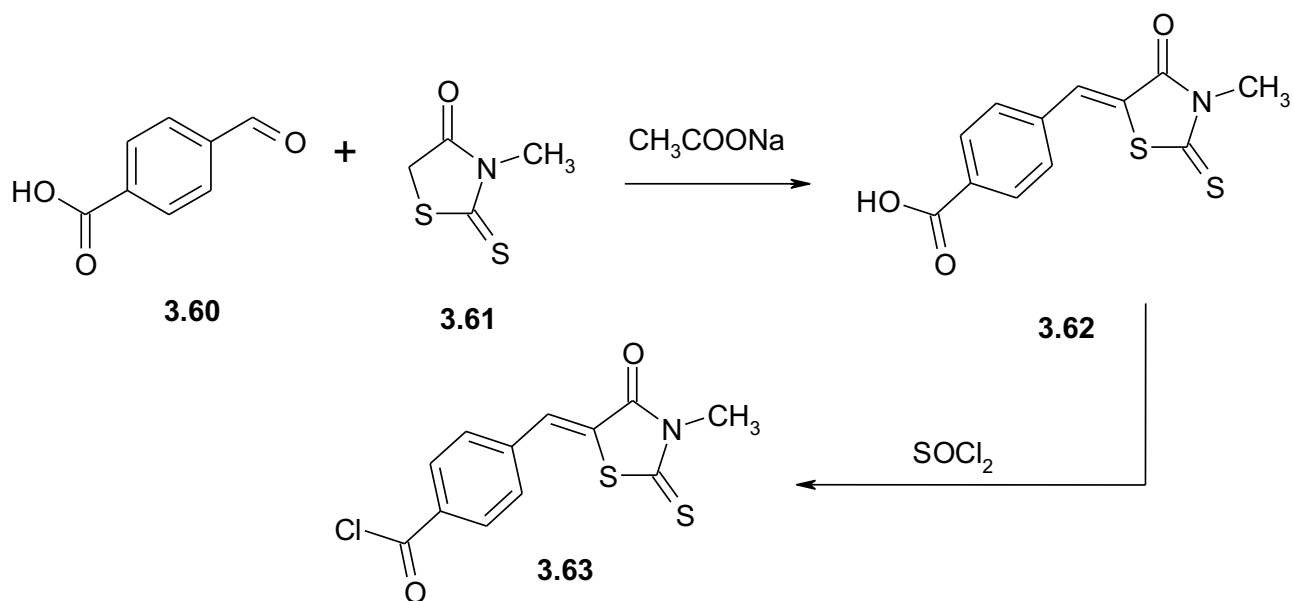
*н/а – речовина не виявила дії у найвищій застосованій концентрації – 500 мкг/мл.

Для з'ясування причин втрати протипухлинної активності у випадку амідів роданінкарбонових кислот **3.55** та **3.56** нами синтезовано аміди (5-ариліден-2,4-діоксотіазолідин-3-іл)оцтової кислоти **3.57**, (2,5-діоксопіролідин-1-іл)оцтової **3.58** і 4-(3-метил-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-5-іліденметил)бензоатної кислоти **3.59**.

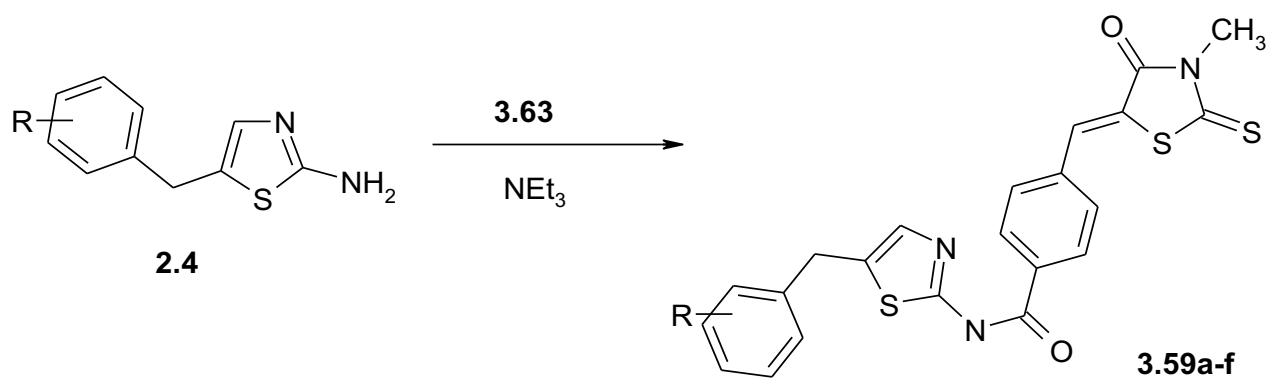

Як і випадку **3.55** та **3.56**, протипухлинної активності сполуки **3.57** і **3.58** не проявили, і у зв'язку з цим в даній дисертаційній роботі не описуються.

Натомість, аміди **3.59**, які є ізомерними до **3.55**, були активними. Необхідну для їх синтезу 4-(3-метил-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-5-іліденметил)бензоатну кислоту отримували взаємодією *N*-метилроданіну **3.61** з 4-формілбензойною кислотою **3.60**. Реакцію проводили в середовищі киплячої оцтової кислоти у присутності ацетату натрію як основного каталізатора. Отримана кислота – речовина яскраво-жовтого кольору, добре розчинна в гарячих діоксані, ДМФА та ДМСО, погано розчинна в більшості інших органічних розчинників. Для отримання амідів кислоту було перетворено у відповідний хлорангідрид. Для цього її тривалий час кип'ятили з хлористим тіонілом у середовищі безводного толуолу до розчинення вихідної кислоти.

Цільові аміди отримували взаємодією хлорангідриду **3.63** з 2-аміно-5-R-бензилтіазолами **2.4**.

3.59 R = 4-F(**a**), 2-Cl(**b**), 3-Cl(**c**), 4-Cl(**d**)
3-CF₃ (**e**), 2,5-Cl₂(**f**)

Результати досліджень протипухлинної активності наведено у табл. 3.67.

Таблиця 3.67

**Цитотоксичність синтезованих сполук в концентрації 10^{-5} М
на 60 лініях ракових клітин**

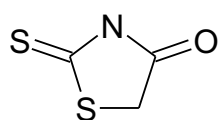
Сполука	Мітотична активність 60 ліній, GP, %		Найбільш чутливі лінії (лінія раку/тип), GP, %
	середня	діапазон	
1	2	3	4
3.59a	41.43	71.20 – 105.21	NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 20.21; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 38.98; HCC-2998 (Епітеліальний рак кишківника) 41.12; HCT-116 (Епітеліальний рак кишківника) 32.61; HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 22.39; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 29.48; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 15.60; SW-620 (Епітеліальний рак кишківника) 28.84; SF-295 (Рак ЦНС) 24.35; SF-539 (Рак ЦНС) 38.37; LOX IMVI (Меланома) 15.44; M14 (Меланома) 19.57; MDA-MB-435 (Меланома) -36.27 ; SK-MEL-5 (Меланома) 17.59; UACC-62 (Меланома) 9.34; SKI-1 (Рак нирок) 16.29; T-47D (Рак молочної залози) 34.52; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 25.24
3.59b	67.53	-18.45 – 100.51	SR (Лейкемія) 35.71; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 64.25; HCT- 15 (Епітеліальний рак кишківника) 42.07; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 46.13; LOX IMVI (Меланома) 45.09; MDA-MB-435 (Меланома) -18.45 ; UACC-62 (Меланома) 18.07; SKI-1 (Рак нирок) 34.11; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 40.29
3.59c	99.98	78.46 – 118.66	UO-31 (Рак нирок) 78.46

Таблиця 3.67 (продовження)

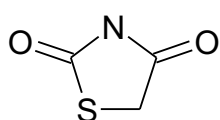
1	2	3	4
3.59d	45.04	-31.96 – 80.34	NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 21.15; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 36.42; HCT-116 (Епітеліальний рак кишківника) 24.23; HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 21.69; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) 20.24; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 21.08; SW-620 (Епітеліальний рак кишківника) 28.94; M14 (Меланома) 16.33; MDA-MB-435 (Меланома) -31.96 ; UACC-62 (Меланома) 21.38; A498 (Рак нирок) 39.94; ACHN (Рак нирок) 29.24; CAKI-1 (Рак нирок) 21.21; T-47D (Рак молочної залози) 37.79; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 25.24
3.59e	43.19	-27.21 – 71.72	CCRF-CEM (Лейкемія) 7.85; RPMI-8226 (Лейкемія) 22.11; HOP-92 (Меланома) 27.27; NCI-H460 Меланома) 30.11; M14 1 (Меланома) 6.38; MDA-MB-435 (Меланома) -27.21 ; SK-MEL-5 7 (Меланома).19.12; UACC-62 (Меланома) 11.26; ACHN (Рак нирок) 32.35; CAKI-1 (Рак нирок) 22.02; RXF 393 (Рак нирок) 26.91; T-47D (Рак молочної залози) 30.00; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) -2.76
3.59f	67.34	5.70 – 101.24	RPMI-8226 (Лейкемія) 57.01; HOP-92 (Недрібноклітинний рак легень) 50.22; HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) 49.01; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 49.85; MDA-MB-435 (Меланома) 5.70; UACC-62 (Меланома) 34.23; CAKI-1 (Рак нирок) 30.23; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) 44.19

Як показав експеримент, отримані сполуки проявляли доволі високу протипухлинну активність, за винятком амідів **3.59с**. Середня мітотична активність становила 41.43 – 67.53%. Найчутливішою виявилась лінія меланоми MDA-MB-435. Більшість із досліджених сполук діяли цитотоксично на цю лінію. Також цитотоксичний ефект мав місце у сполуки **3.59е** щодо лінії раку молочної залози MDA-MB-468.

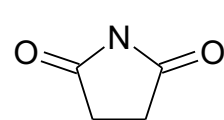
Результати аналізу протипухлинної активності амідів 4-тіазолідонового та піролідин-2,5-діонового рядів підтверджують критично важливе значення ліпофільності кислотного фрагменту біля карбонільної групи для прояву дії. У сполуках **3.55 – 3.58** такі фрагменти гідрофільні і ці речовини є неактивними.

Log P = 0.21

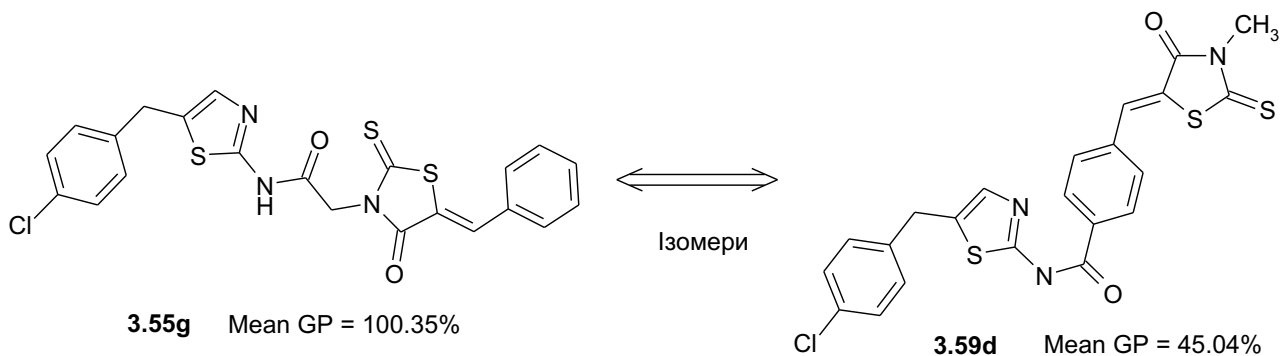

Log P = -0.33

Log P = -0.86

Також важливе значення має положення ліпофільного фрагменту. У сполуках **3.55** ближче до амідного фрагменту знаходиться гідрофільний роданіновий цикл, а бензенове ядро віддалене, і таі сполуки неактивні. Натомість, у амідах **3.59** таке розміщення цих фрагментів є зворотнє і вони є активними. Це яскраво можна побачити на прикладі ізомерних амідів **3.55g** та **3.59d**.

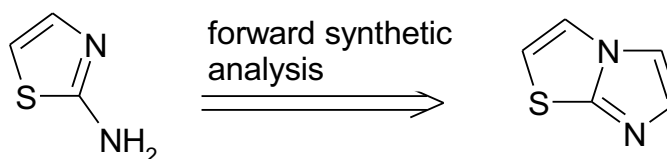
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

1. Досліджено взаємодію 2-аміно-5-(R-бензил)тіазолів з хлорангідридами аліфатичних, ароматичних та гетероциклічних кислот. Отримано комбінаторну бібліотеку (5-R-бензилтіазол-2-іл)карбоксамідів.
2. Досліджено *N*-(5-бензилтіазол-2-іл)-2-хлорацетаміди у реакції з калій тіоціанатом. Встановлено, що процес реалізується як нуклеофільне заміщення Хлору тіоціанатною групою, що супроводжується спонтанною циклізацією з утворенням 3-(5-R-бензилтіазол-2-іл)-2-імінотіазолідин-4-онів, які зазнають перегрупування Дімрота, з утворенням 2-(5-R-бензилтіазол-2-іліміно)тіазолідин-4-онів.
3. Встановлено, що *N*-(5-бензилтіазол-2-іл)-2-хлорацетаміди реагують із сіркою та морфоліном з утворенням *N*-(5-R-бензилтіазол-2-іл)-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамідів при взаємодії з етилендіаміном та 1,3-пропілендіаміном перетворюються в *N*-(5-R-бензилтіазол-2-іл)-4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2-карбоксаміди та *N*-(5-R-бензилтіазол-2-іл)-1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксаміди.
4. Досліджено протипухлинну, протимікробну та протизапальну активність синтезованих сполук. Ідентифіковано 11 сполук-хітів з високою протипухлинною активністю щодо широкого спектру ліній клітин злоякісних пухлин, 5 сполук-хітів з високою антимікробною активністю, 2 сполуки-хіти з високою протизапальною активністю.
5. Сполуки, які містять ліпофільне аренове ядро чи довгий алкільний радикал, володіють, як правило, високою активністю. Натомість, якщо вони містять гідрофільний фрагмент, спостерігається часткова або у більшості випадків повна втрата активності.
6. Встановлено, що енергії утворення комплексу ліганд – ЦОГ-2 для 2-[5-(4-хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]-*N*-[5-(4-метилбензил)-тіазол-2-іл]ацетаміду співмірні з відомими інгібіторами (кетопрофен, кеторолак, мефенамінова кислота, луміракоксіб) і є вищими, ніж для мелоксікаму та ібупрофену. Ця сполука не володіє необхідними параметрами для успішного зв'язування з активним сайтом мішені – ЦОГ-1.

За матеріалами розділу опубліковано роботи [171-175].

РОЗДІЛ 4 СИНТЕЗ ТА ПРОТИПУХЛИННА АКТИВНІСТЬ ПОХІДНИХ 2-R-БЕНЗИЛІМІДАЗО[2,1-b][1,3]ТІАЗОЛУ

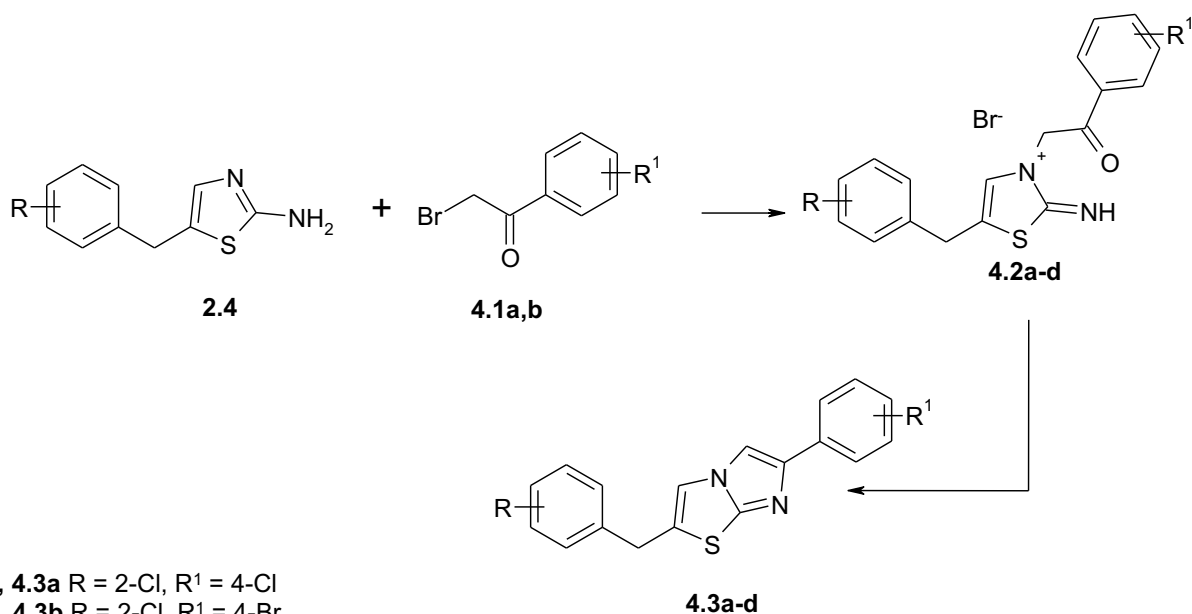
У попередніх розділах для “forward synthetic analysis” нами використана реакція ацилювання 2-амінотіазолів. В той же час відомо, що 2-амінотіазоли здатні також алкілюватися. За наявності в молекулі алілюючого агенту інших електрофільних центрів відбувається циклізація з утворенням анельованих тіазолів.

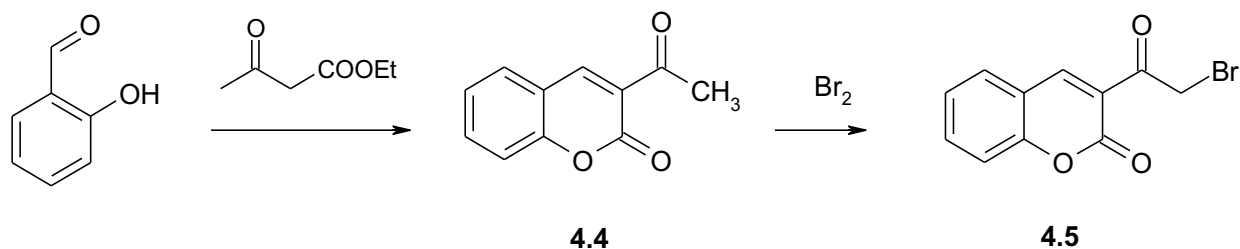
Похідні імідазо[2,1-*b*]тіазолу є важливим класом органічних сполук у медичній хімії [176]. Зокрема, до цього класу належать протигельмінтний препарат левамізол. Крім того, для імідазо[2,1-*b*]тіазолів характерні також антипсихотичні [177], протизапальні [178], протимікробні [178], протираковинні [179-183] та інші види активностей.

Нами був здійснений дизайн комбінаторної бібліотеки похідних імідазо[2,1-*b*]тіазолу. Для цього досліджено взаємодію 2-амінотіазолів з бромацетофенонами. Встановлено, що реакція відбувається у середовищі етилового спирту при температурі кипіння. На першій стадії утворюються продукти алкілювання по циклічному атомі нітрогену. Їх в індивідуальному вигляді не виділяли. Подальше нагрівання реакційної суміші приводить до внутрішньомолекулярного приєднання екзоциклічної іміногрупи до карбонільної з відщепленням води та формуванням імідазо[2,1-*b*]тіазольного циклу.

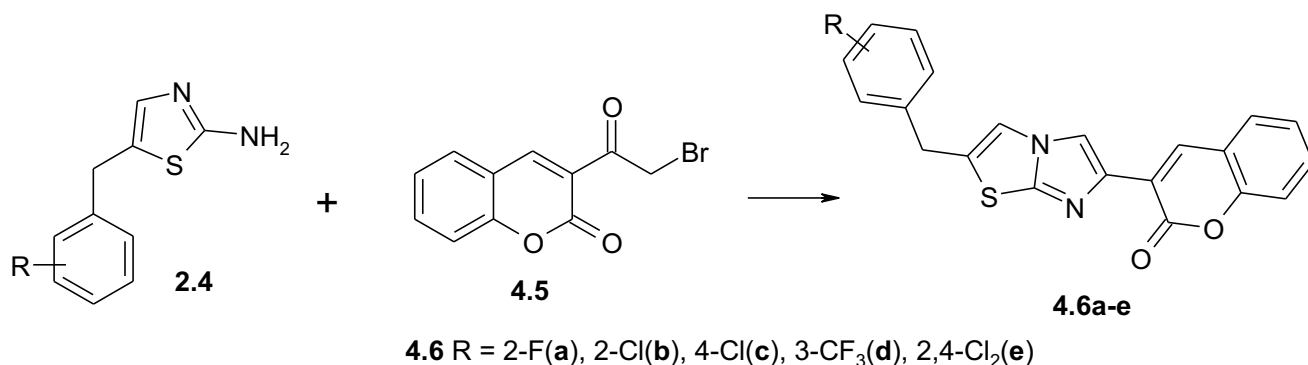

Розвиваючи ці дослідження, нами також синтезовано похідні імідазо[2,1-*b*]тіазолу, що містять у положенні 6 кумариновий цикл. Необхідний для цього 3-бромоацетилкумарин **4.5** був синтезований, виходячи із саліцилового альдегіду та ацетооцтового естеру.

Взаємодію амінів **2.4** з 3-бромоацетилкумарином **4.5** проводили аналогічно. Встановлено, що для успішного перебігу реакції потрібно більш довготривале кип'ятіння, ніж у випадку синтезу сполук **4.3**. Отримані речовини **4.6** – порошки сірого кольору, добре розчинні в кип'ячому спирті, ДМФА, ДМСО. Їхні виходи, температури плавлення та дані елементного аналізу наведено у табл. 4.1.

Будову **4.6a-e** доведено за допомогою ПМР-спектроскопії. Зокрема, протони піранового циклу знаходяться при 8.65 м. ч., імідазольного фрагменту – при 8.40 – 8.42 м. ч., а тіазольного – при 7.89 – 7.92 м. ч.

Для усіх синтезованих сполук має місце відхилення від правила Ліпінського (сlog P = 4.91 – 6.87). Проте завдяки невеликій площі полярної поверхні для них прогнозується хороша біодоступність. %ABS становить 103.03 і 92.61 для сполук **4.3a-d** та **4.6a-e**, відповідно. Даний факт робить перспективним біологічні випробування цього класу сполук.

Проведені дослідження показали, що імідазо[2,1-*b*]тіазоли **4.3a-d**, що містять арильний фрагмент в 6 положенні, виразної протипухлинної активності не проявляють (табл. 4.2). Mean GP = 75.72 – 102.49%. Найчутливішою виявилась лінія меланому UACC-62 до сполук **4.3c** (GP = 11.64%) та **4.3d** (GP = 1.58%). Натомість заміна арильного замісника на кумариновий приводить до значного зростання активності похідних імідазо[2,1-*b*]тіазолу **4.6a-d** (Mean GP = 7.50 – 11.65%). У випадку **4.6f** вона була значно нижчою (Mean GP = 46.47%). Однією із найчутливіших ліній виявилась лінія MDA-MB-435 меланому. Для усіх сполук щодо неї спостерігався цитотоксичний ефект зі значеннями GP = -15.17 – -69.77%. Також слід відзначити значну активність сполук **4.6b, c** щодо лінії OVCAR-3 (GP = -55.68% і -69.77% відповідно) і OVCAR-4 (GP = -50.90% і -30.49% відповідно) раку яєчників.

Таблиця 4.1

Характеристики сполук 4.3a-d та 4.6a-e

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS	M ⁺
	N	S	N	S				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTB}	TPSA		
4.3a	7.73	9.04	7.80	8.92	126-127	78	1	2	0	6.22	359.28	3	17.31	103.03	359
4.3b	6.84	8.02	6.94	7.94	140-141	81	1	2	0	6.35	403.73	3	17.31	103.03	404
4.3c	7.01	8.32	7.13	8.16	125-126	69	1	2	0	6.46	392.83	3	17.31	103.03	393
4.3d	7.22	8.02	7.11	8.14	151-152	70	1	2	0	6.87	393.73	3	17.31	103.03	394
4.6a	7.58	8.41	7.44	8.52	190-191	87	1	4	0	5.03	376.41	3	47.52	92.61	375
4.6b	7.30	8.25	7.44	8.52	201-202	75	1	4	0	5.54	392.87	3	47.52	92.61	393
4.6c	7.02	8.28	7.13	8.16	179-180	81	1	4	0	5.59	392.87	3	47.52	92.61	393
4.6d	6.69	7.38	6.57	7.52	184-185	86	1	4	0	5.79	426.42	3	47.52	92.61	427
4.6e	6.50	7.25	6.56	7.50	176-177	83	1	4	0	6.20	427.31	3	47.52	92.61	427

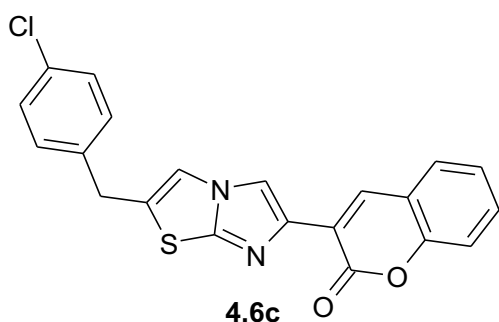
Таблиця 4.2

Цитотоксичність синтезованих сполук у концентрації 10⁻⁵ М на 60 лініях ракових клітин

Сполука	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP, %
1	2	3	4
4.3a	102.49	76.73 – 153.82	UACC-62 (Меланома) 76.73; SR (Лейкемія) 79.94
4.3b	98.81	52.92 – 135.99	SR (Лейкемія) 52.92; HOP-92 (Недрібноклітинний рак легень) 69.72; MDA-MB-435 (Меланома) 69.93; RPMI-8226 (Лейкемія) 71.36
4.3c	86.33	11.64 – 120.05	UACC-62 (Меланома) 11.64; K-562 (Лейкемія) 40.70; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 49.14

1	2	3	4
4.3d	75.72	1.58 – 130.24	UACC-62 (Меланома) 1.58; SK-MEL-5 (Меланома) 14.30; K-562 (Лейкемія) 30.92; HCC-2998 (Епітеліальний рак кишківника) 31.52; LOX IMVI (Меланома) 34.42
4.6a	9.13	-53.29 – 53.03	MDA-MB-435 (Меланома) -53.29; SK-MEL-5 (Меланома) -42.57; OVCAR-3 (Рак яєчників) -39.80; SF-539 (Рак ЦНС) -38.15; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -24.70; SNB-75 (Рак ЦНС) -17.55; SF-295 (Рак ЦНС) -15.14; CCRF-CEM (Лейкемія) -14.97; RXF 393 (Рак нирок) -13.42; RPMI-8226 (Лейкемія) -12.79; LOX IMVI (Меланома) -4.84; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) -4.75; UACC-62 (Меланома) -4.48; SR (Лейкемія) -1.28; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) -0.18; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 1.57; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 4.12
4.6b	8.60	-55.68 – 50.28	OVCAR-3 (Рак яєчників) -55.68; OVCAR-4 (Рак яєчників) -50.90; UACC-62 (Меланома) -35.90; SK-MEL-5 (Меланома) -31.40; SNB-75 (Рак ЦНС) -27.11; MDA-MB-435 (Меланома) -26.72; TK-10 (Рак нирок) -10.71; SF-539 (Рак ЦНС) -9.24; SF-295 (Рак ЦНС) -9.09; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -4.00; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) -3.80; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) -3.25; DU-145 (Рак простати) -2.80; RXF 393 (Рак нирок) -1.79; LOX IMVI (Меланома) -1.34; NCI-H322M (Недрібноклітинний рак легень) -0.82; SR (Лейкемія) 0.42; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 1.65; NCI-H522 (Недрібноклітинний рак легень) 2.24
4.6c	11.65	-69.77 – 102.15	OVCAR-3 (Рак яєчників) -69.77; UACC-62 (Меланома) -48.31; MDA-MB-435 (Меланома) -36.46; TK-10 (Рак нирок) -40.15; ACHN (Рак нирок) -31.23; OVCAR-4 (Рак яєчників) -30.49; SK-MEL-5 (Меланома) -27.41; T-47D (Рак молочної залози) -14.98; SF-539 (Рак ЦНС) -13.04; SW-620 (Епітеліальний рак кишківника) -11.18; CAKI-1 (Рак нирок) -10.79; SNB-75 KM12 (Епітеліальний рак кишківника) -8.99; MALME-3M (Меланома) -7.51; UO-31 (Рак нирок) -5.05; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) -5.02; COLO 205 (Епітеліальний рак кишківника) -4.82
4.6d	7.50	-65.36 – 45.70	HCT-116 (Епітеліальний рак кишківника) -65.36; RXF 393 (Рак нирок) -54.45; OVCAR-3 (Рак яєчників) -41.03; SK-MEL-5 (Меланома) -28.72; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) -28.49; 786-0 (Рак нирок) -28.11; BT-549 (Рак молочної залози) -25.77; MDA-MB-435 (Меланома) -21.80; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) -21.15; HT29 (Епітеліальний рак кишківника) -17.38; MDA-MB-468 (Рак молочної залози) -14.46; SK-OV-3 (Рак яєчників) -13.71; CAKI-1 (Рак нирок) -12.16; A549/ATCC (Недрібноклітинний рак легень) -11.29; SF-539 (Рак ЦНС) -9.66; MALME-3M (Меланома) -9.04; M14 (Меланома) -6.64; SK-MEL-2 (Меланома) -2.32; HCC-2998 (Епітеліальний рак кишківника) -1.80; SF-295 (Рак ЦНС) 1.56; SNB-75 (Рак ЦНС) 5.88
4.5e	46.47	-15.17 – 97.83	MDA-MB-435 (Меланома) -15.17; RXF 393 (Рак нирок) -4.23; KM12 (Епітеліальний рак кишківника) 12.89; BT-549 (Рак молочної залози) 15.81; SF-295 (Рак ЦНС) 23.04

Сполуки **4.6a-e** були відібрані для поглибленого дослідження протипухлинної дії. Дані експерименти підтвердили їх високу активність (табл. 4.3–4.5). Зокрема, активність сполук **4.6a** і **4.6b** на два два порядки переважала активність препаратів порівняння Цисплатин і Куркумін. Також слід відзначити високу чутливість ліній HCT-15 епітеліального раку кишківника та LOX IMVI, M14, MDA-MB-435 меланоми. Їх активність спостерігалася при концентраціях менше 10 нМ, що є нижче порогу визначення методу.

MG-MID = 2.394 μ M

HCT-15 (Епітеліальний рак кишківника) $GI_{50} < 0.010 \mu M$
 LOX IMVI (Меланома) $GI_{50} < 0.010 \mu M$
 M14 (Меланома) $GI_{50} \leq 0.010 \mu M$
 MDA-MB-435 (Меланома) $GI_{50} \leq 0.010 \mu M$

Також у випадку сполук **4.6c-e** має місце дуже висока селективність щодо епітеліального раку кишківника.

Таблиця 4.3

Результати поглибленого *in vitro* дослідження протипухлинної активності сполук 4.6a-е на 60 лініях ракових клітин при градієнті концентрацій (10^{-4} - 10^{-8} M)

Лінія клітин раку	Протиракова активність <i>in vitro</i>									
	4.6a		4.6b		4.6c		4.6d		4.6e	
	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI	GI ₅₀	TGI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Лейкемія (<i>Leucemia</i>)										
CCRF-CEM	0.108	>100	0.036	>100	0.613	>100	-	>100	>100	>100
HL-60 (TB)	0.055	>100	0.027	>100	0.053	-	0.349	>100	0.485	>100
K-562	0.032	>100	0.017	>100	>0.010	>100	> 0.010	>100	0.064	>100
MOLT-4	0.198	>100	0.065	>100	1.65	>100	-	>100	>100	>100
RPMI-8226	0.208	25.5	0.063	>100	>100	>100	>100	>100	>100	>100
SR	0.027	-	0.020	>100	0.613	>100	0.090	>100	0.140	>100
Недрібноклітинний рак легень (<i>Non-Small Cell Lung Cancer</i>)										
A549/ATCC	0.107	>100	0.045	>100	0.086	>100	0.225	>100	-	>100
EKVX	0.368	>100	0.152	>100	-	>100	0.518	>100	>100	>100
HOP-62	1.02	>100	0.156	36.5	2.46	>100	1.65	37.5	11.1	>100
HOP-92	0.187	7.23	0.035	6.76	-	>100	10.5	56.6	32.0	>100
NCI-H226	0.376	>100	0.075	>100	1.27	>100	0.418	>100	11.5	>100
NCI-H23	0.873	>100	0.552	>100	0.915	>100	0.558	>100	>100	>100
NCI-H322M	4.05	>100	4.93	>100	0.201	-	-	>100	>100	>100
NCI-H460	0.090	57.4	0.040	>100	0.052	>100	0.023	-	0.455	>100
NCI-H522	0.032	0.357	0.019	0.649	0.046	-	0.163	>100	0.079	>100
Рак ЦНС (<i>CNS Cancer</i>)										
SF-268	0.519	>100	0.061	>100	0.399	>100	0.635	>100	5.02	>100
SF-295	0.076	67.7	0.039	>100	0.034	-	0.017	0.834	0.168	17.4
SF-539	0.217	1.89	0.068	-	0.203	-	0.371	-	1.94	>100
SNB-19	0.504	>100	0.078	>100	0.604	>100	0.497	38.8	11.2	>100
SNB-75	0.321	4.28	0.082	3.57	0.503	-	1.26	13.0	2.04	45.6
U251	0.068	-	0.040	>100	0.123	>100	0.300	17.2	1.18	>100

Таблиця 4.3 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Епітеліальний рак кишківника (<i>Colon cancer</i>)										
COLO 205	0.246	>100	0.062	>100	0.071	>100	0.081	>100	-	>100
HCC-2998	0.247	>100	0.207	>100	0.036	>100	0.030	>100	0.338	>100
HCT-116	0.224	>100	0.042	>100	0.042	-	0.115	>100	0.526	>100
HCT-15	0.064	>100	0.041	>100	< 0.010	>100	< 0.010	>100	0.061	>100
HT29	0.037	0.183	0.030	0.105	0.032	>100	0.218	-	0.283	>100
KM12	0.053	>100	0.027	>100	0.024	>100	0.0178	-	0.082	>100
SW-620	0.060	>100	0.041	>100	0.021	>100	0.093	-	0.158	>100
Меланома (<i>Melanoma</i>)										
LOX IMVI	0.082	>100	0.057	>100	< 0.010	-	0.035	>100	-	>100
MALME-3M	0.824	>100	0.062	>100	0.094	-	0.644	>100	0.923	>100
M14	0.145	2.44	0.049	-	< 0.010	0.102	0.042	>100	0.243	>100
MDA-MB-435	0.026	0.104	< 0.010	-	< 0.010	0.152	0.014	-	0.0359	-
SK-MEL-2	1.16	>100	0.025	-	0.489	>100	0.290	16.2	4.51	>100
SK-MEL-28	0.048	0.483	0.446	>100	0.917	>100	-	>100	>100	>100
SK-MEL-5	0.301	>100	0.032	0.305	0.029	0.114	0.032	0.570	0.324	>100
UACC-257	0.046	>100	0.039	>100	1.04	>100	0.204	>100	-	>100
UACC-62	0.082	>100	0.035	>100	< 0.010	0.168	< 0.010	>100	0.066	>100
Рак яєчників (<i>Ovarian Cancer</i>)										
IGROV1	0.656	>100	0.118	>100	0.188	>100	0.921	>100	36.0	>100
OVCAR-3	0.055	0.662	0.032	0.173	0.087	0.264	0.299	-	0.263	>100
OVCAR-4	0.283	>100	0.293	>100	0.114	-	-	>100	-	>100
OVCAR-5	0.357	>100	0.113	>100	0.820	>100	-	>100	>100	>100
OVCAR-8	0.111	30.1	0.048	>100	0.301	>100	0.730	>100	7.84	>100
NCI/ADR-RES	0.355	>100	0.086	>100	0.080	>100	0.306	>100	0.394	>100
SK-OV-3	0.656	>100	0.118	>100	1.21	>100	1.67	>100	25.5	>100
Рак простати (<i>Prostate Cancer</i>)										
PC-3	0.268	>100	0.075	>100	2.61	>100	0.338	>100	>100	>100
DU-145	0.280	>100	0.189	>100	0.276	>100	0.737	>100	0.827	>100

Таблиця 4.3 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Рак нирок (<i>Renal Cancer</i>)										
786-0	0.440	>100	0.063	-	0.126	-	0.919	12.4	32.8	>100
A498	0.066	0.735	0.035	0.964	-	>100	0.383	2.60	0.637	>100
ACHN	0.089	>100	0.050	>100	0.018	-	> 0.010	>100	0.190	>100
CAKI-1	0.057	>100	0.032	>100	0.015	-	> 0.010	-	0.113	>100
RXF 393	0.108	0.395	0.034	0.276	4.22	>100	0.318	2.42	7.41	49.6
SN12C	2.84	>100	3.87	>100	1.15	>100	0.503	>100	>100	>100
TK-10	0.252	6.60	0.074	4.42	-	>100	1.44	11.6	29.5	>100
UO-31	0.744	>100	0.086	>100	0.158	.	0.997	>100	>100	>100
Рак молочної залози (<i>Breast Cancer</i>)										
MCF7	0.152	>100	0.036	>100	0.053	>100	0.075	>100	-	>100
MDA-MB-231/ATCC	1.87	>100	0.080	>100	0.031	-	1.41	>100	49.0	>100
HS 578T	0.234	4.03	0.033	0.548	0.854	>100	0.449	15.3	0.531	68.2
BT-549	2.98	>100	0.098	>100	0.249	>100	2.75	>100	>100	>100
T-47D	0.186	>100	0.047	>100	0.046	-	0.113	>100	-	>100
MDA-MB-468	0.065	0.709	0.030	0.333	0.209	>100	0.136	0.767	0.274	>100

Таблиця 4.4

**Селективність протиракової дії для найбільш активних сполук
на рівні GI_{50} (C, μM)**

Спо- лука	Параметр	Вид раку								
		Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ
4.6a	GI_{50}	0.105	0.789	0.133	0.284	0.302	0.353	0.575	0.274	0.915
	SI	3.943	0.525	3.113	1.458	1.371	1.173	0.720	1.511	0.452
4.6b	GI_{50}	0.038	0.667	0.064	0.061	0.084	0.115	0.531	0.132	0.054
	SI	5.105	0.291	3.031	3.180	2.310	1.687	0.365	1.470	3.593
4.6c	GI_{50}	17.16	0.719	0.034	0.311	0.290	0.400	0.948	1.443	0.240
	SI	0.140	3.330	70.41	7.698	8.255	5.985	2.525	1.659	9.975
4.6d	GI_{50}	25.11	1.757	0.081	0.513	0.159	0.785	0.573	0.538	0.822
	SI	0.134	1.919	41.62	6.571	21.20	4.294	5.883	6.266	4.101
4.6e	GI_{50}	50.11	44.39	0.241	3.591	15.16	28.33	33.83	50.41	37.45
	SI	0.584	0.660	121.5	8.154	1.931	1.034	0.866	0.581	0.782

Таблиця 4.5

**Середня концентрація 50% інгібування росту (GI_{50} , μM) у порівнянні з
5-фторурацилом (5-FU), цисплатином і куркуміном**

Сполука	Вид раку									
	Л	НКРЛ	ЕПК	РЦНС	М	РЯ	РН	РП	РМЗ	MG-MID
4.6a	0.105	0.789	0.133	0.284	0.302	0.353	0.575	0.274	0.915	0.414
4.6b	0.038	0.667	0.064	0.061	0.084	0.115	0.531	0.132	0.054	0.194
4.6c	17.16	0.719	0.034	0.311	0.290	0.400	0.948	1.443	0.240	2.394
4.6d	25.11	1.757	0.081	0.513	0.159	0.785	0.573	0.538	0.822	3.371
4.6e	50.11	44.39	0.241	3.591	15.16	28.33	33.83	50.41	37.45	29,28
5-FU	15.1	>100	8.4	72.1	70.6	61.4	45.6	22.7	76.4	52.5
Цисплатин	6.3	9.4	21.0	4.7	8.5	6.3	10.2	5.6	13.3	9.48
Куркумін	3.7	9.2	4.7	5.8	7.1	8.9	10.2	11.2	5.9	7.41

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 4

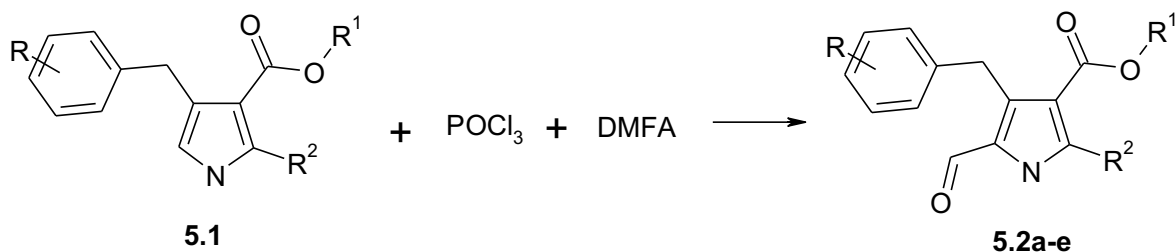
1. Досліджено взаємодію 2-аміно-5-(R-бензил)тіазолів з бромацетофенонами та 3-бромацетилкумаринами Отримано комбінаторну бібліотеку 2-R-бензилімідазо[2,1-b]тіазолу.
2. Проведені дослідження показали, що імідазо[2,1-b]тіазоли 4.3a-d, що містять арильний фрагмент в 6 положенні, виразної протипухлинної активності не проявляють Натомість заміна арильного замісника на кумариновий приводить до значного зростання активності похідних імідазо[2,1-b]тіазолу
3. Також слід відзначити високу чутливість ліній НСТ-15 епітеліального раку кишківника та LOX IMVI, M14, MDA-MB-435 меланоми. Їх активність спостерігалася при концентраціях менше 10 нМ, що є нижче порогу визначення методу.

За матеріалами розділу опубліковано роботу [103].

Будову піролів **5.1a–i** підтверджують дані ЯМР ^1H -спектроскопії. У спектрах є характерні сигнали метильної групи, розташованої в положенні 2 гетероциклу (синглет при 2,3–2,5 м. ч.), метиленової групи бензильного замісника (синглет при 3,9–4,1 м. ч.), протону в положенні 5 пірольного циклу (синглет чи дублет при 6,0–6,5 м. ч. з константою спин-спінової взаємодії 1,5–2,5 Гц), а також широкий синглет NH-групи в слабкому полі (10,6–11,2 м. ч.).

Необхідною умовою для можливості використання органічних сполук як реагентів для побудови комбінаторних бібліотек є наявність високореакційної функціональної групи. У сполуках **5.1** є естерна група. Проте виявилось, що вона абсолютно інертна. Всі спроби здійснити гідроліз чи гідразиноліз були безуспішними. В той же час у піролах наявне вільне положення 5 пірольного циклу, яке є активним у реакціях електрофільного заміщення. Використавши метод формілювання Вільсмайєра-Хаака, ми одержали з високими виходами альдегіди **5.2a–e**.

5.2a: Ar = 3-ClC₆H₄, R¹ = Et, R² = Me

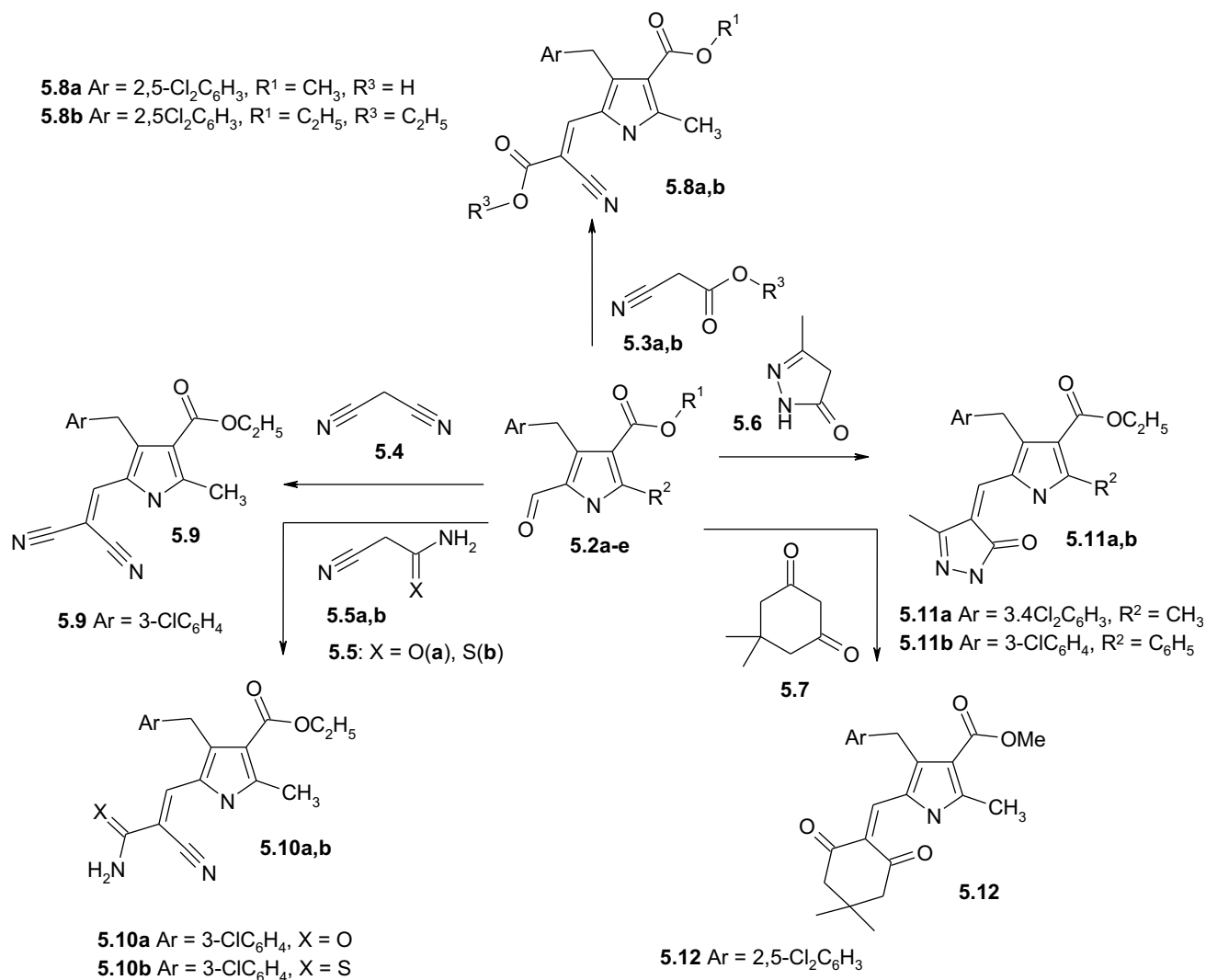
5.2b: Ar = 3-ClC₆H₄, R¹ = Et, R² = Ph

5.2c: Ar = 2,5-Cl₂C₆H₃, R¹ = R² = Me

5.2d: Ar = 2,5-Cl₂C₆H₃, R¹ = Et, R² = Me

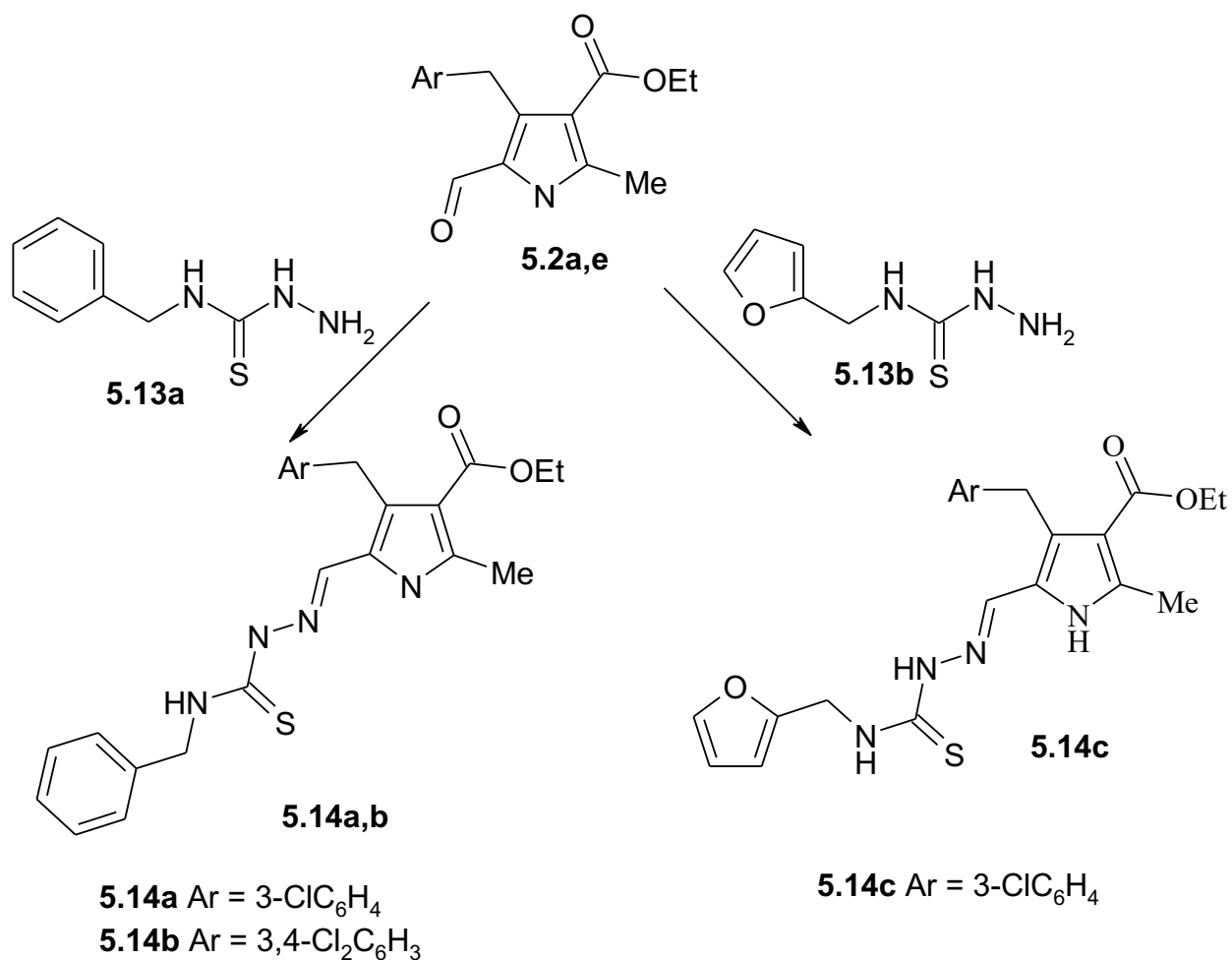
5.2e: Ar = 3,4-Cl₂C₆H₃, R¹ = Et, R² = Me

Виявилось, що піролкарбальдегіди **5.2** легко вступають у різноманітні реакції конденсації, зокрема зі сполуками з активними метиленовими групами, що реалізовано на прикладі їх взаємодії з ціаноцтовою кислотою та її похідними піразолоном і дімедоном.

Цікаві результати одержано під час вивчення конденсації метил 4-(2,5-дихлоробензил)-2-метил-5-форміл-1*H*-3-піролкарбоксилату **5.2a** з дімедоном в середовищі крижаної оцтової кислоти. Зокрема, на відміну від альдегідів аліфатичного ряду 2-піролкарбальдегід утворив продукт конденсації за метиленовою групою лише з однією молекулою дімедону, що підтверджено даними ¹H ЯМР спектра сполуки **5.12**. Слід зазначити аномально високе значення хімічного зсуву протону NH-групи пірольного циклу (13,76 м. ч.), що, очевидно, зумовлене існуванням внутрішньомолекулярного водневого зв'язку N–H⋯O=.

Як слід було очікувати, альдегіди легко вступають у реакцію з тіосемикарбазидами. Таким чином отримано тіосемикарбазони **5.14a-c**.

Отримані сполуки **5.8–5.12**, **5.14** – речовини білого кольору, добре розчинні в ДМФА, ДМСО, оцтовій кислоті, нерозчинні у воді та неполярних розчинниках. Їхні характеристики наведено у табл. 5.1.

Молекулярну структуру сполуки **5.11a** підтверджено з допомогою рентгеноструктурних досліджень. Аналіз дифракційних даних для її кристалів показав, що вона співкристалізується з оцтовою кислотою. В незалежній частині кристалічної структури знаходяться дві пари адуктів молекул **5.11a** і молекул оцтової кислоти. Геометричні параметри обидвох незалежних частин ідентичні в межах експериментальної похибки. Молекулярна структура адукта представлена на рис. 5.1. У молекулі **5.11a** пірольне і піразолонове кільця лежать практично в одній площині, їх з'єднує внутрішньомолекулярний водневий зв'язок типу N–H···O. Інші замісники також лежать в площині молекули, окрім 3,4-дихлоробензильного, котрий утворює двограний кут близький до 84° з площиною молекули.

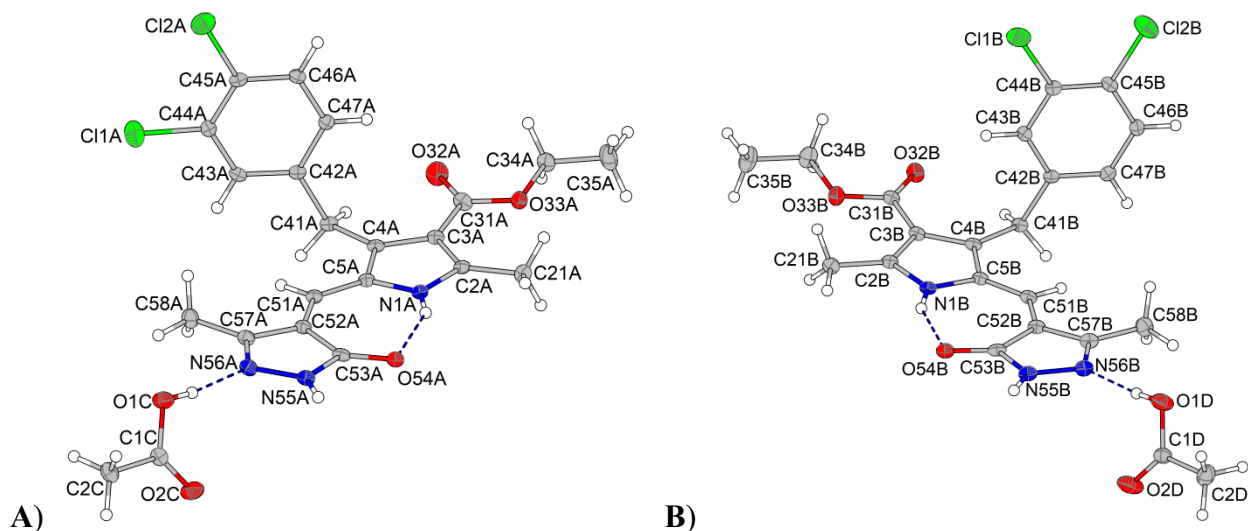

Рис. 5.1. Молекулярна структура обидвох незалежних частин (**A** і **B**) адукту етил 4-(3,4-дихлоробензил)-2-метил-5-[(*Z*)-(3-метил-5-оксо-1,5-дигідрo-4*H*-піразол-4-іліден)метил]-1*H*-пірол-3-карбоксилату з оцтовою кислотою **5.11a**

Показано позиції тільки тих неупорядкованих атомів, що мають більші параметри заселеності позиції.

Для сполук **5.1a-e**, **5.1g-i**, **5.8b**, **5.10a,b**, **5.12** досліджено протипухлинну активність (табл. 5.2). Встановлено, що вони володіють помірною дією. Зокрема, для піролів **5.1a-e**, **5.1g** спостерігалася активність відносно ліній раку молочної залози MCF7. Натомість сполука **5.12** була активна відносно меланоми (лінії M14 39.38, MDA-MB-435 та SK-MEL-5) та раку молочної залози (лінія MCF7).

Таблиця 5.1

Характеристики сполук 5.1a-i, 5.8a, b, 5.9, 5.10a, b, 5.11 a, b, 5.12, 5.14a-c

Сполука	Знайдено, %		Обчислено, %		T _{пл} , °C	Вихід, %	К-ть відхилень	Правила Ліпінського				Правила Вебера		%ABS
	C	H	C	H				HBA	HBD	clog P	MW	N _{ROTB}	TPSA	
5.1a	63.84	5.29	63.76	5.35	115-116	51	0	3	1	3.35	263.72	4	42.10	94.48
5.1b	56.18	4.31	56.40	4.39	119-120	69	0	3	1	4.01	298.17	4	42.10	94.48
5.1c	73.92	7.18	74.05	7.04	83-84	52	0	3	1	3.10	243.31	5	42.10	94.48
5.1d	64.71	5.87	64.87	5.81	82-83	42	0	3	1	3.73	277.75	5	42.10	94.48
5.1e	64.65	5.72	64.87	5.81	125-126	44	0	3	1	3.78	277.75	5	42.10	94.48
5.1f	57.54	4.75	57.71	4.84	144-145	54	0	3	1	4.38	312.20	5	42.10	94.48
5.1g	65.71	6.13	65.86	6.22	119-120	51	0	3	0	3.80	291.78	5	31.24	98.22
5.1h	78.79	6.58	78.97	6.63	75-76	54	0	3	1	4.97	319.40	6	42.10	94.48
5.1i	70.84	5.21	70.69	5.34	120-121	44	1	3	1	5.18	339.82	6	42.10	94.48
5.8a	54.88	3.54	54.98	3.59	237-238	79	0	6	2	3.76	393.23	6	103.19	73.40
5.8b	58.07	4.55	57.94	4.63	217-218	72	1	6	1	5.13	435.31	9	92.19	77.19
5.9	64.66	4.49	64.50	4.56	167-168	60	0	5	1	4.05	353.81	6	89.68	78.06
5.10a	61.51	4.70	61.38	4.88	231-232	65	0	6	3	2.99	371.82	7	108.98	71.40
5.10b	58.45	4.79	58.83	4.68	158-159	71	0	5	3	3.18	387.89	7	91.91	77.29
5.11a	57.00	4.41	57.16	4.56	153-154	82	0	6	2	4.20	420.30	6	87.85	78.69
5.11b	67.19	5.06	67.04	4.95	217-218	86	1	6	2	5.02	447.92	7	87.85	78.69
5.12	61.41	5.02	61.62	5.17	181-182	67	0	5	1	4.63	448.35	5	76.24	82.70
5.14a	61.74	5.29	61.46	5.37	135 - 136	69	1	6	3	5.71	469.01	11	78.51	81.91
5.14b	57.39	4.75	57.26	4.81	153-154	71	2	6	3	6.34	503.45	11	78.51	81.91
5.14c	57.35	5.14	57.57	5.05	145 - 147	75	0	7	3	4.97	458.97	11	91.65	77.38

Таблиця 5.2

**Цитотоксичність піролів 5.1, 5.8b, 5.10a,b, 5.12 у концентрації 10^{-5} М
на 60 лініях ракових клітин**

Сполука	Середня мітотична активність 60 ліній, %	Діапазон мітотичної активності 60 ліній, %	Найчутливіші лінії клітин і мітотична активність, GP, %
5.1a	84.41	56.45 – 113.27	MOLT-4562 (Лейкемія) 72.58; SR (Лейкемія) 69.53; UO-31 (Рак нирок) 59.54; MCF7 (Рак молочної залози) 56.45
5.1b	84.56	67.34 – 112.16	CCRF-CEM 86.13 (Лейкемія) 76.13; UO-31 (Рак нирок) 76.24; MCF7 (Рак молочної залози) 67.34
5.1c	75.35	52.49 – 101.33	MCF7 (Рак молочної залози) 68.44; UO-31 (Рак нирок) 63.68; GROV1 (Рак яєчників) 52.30
5.1d	88.58	56.55 – 109.41	MOLT-4562 (Лейкемія) 69.35; MDA-MB-435 (Меланома) 70.65, MCF7 (Рак молочної залози) 56.55
5.1e	79.93	43.32 – 108.53	SR (Лейкемія) 43.32; COLO 205 (Рак товстої кишки) 63.25; HCT-116 205 (Рак товстої кишки) 63.25; MCF7 (Рак молочної залози) 62.41
5.1g	82.39	51.49 – 121.83	SR (Лейкемія) 51.49; SF-268 (Рак ЦНС) 65.26; PC-3 (Рак простати) 71.11; MCF7 (Рак молочної залози) 69.53
5.1h	78.65	49.48 – 107.81	CCRF-CEM (Лейкемія) 63.12 HL-60(TB) (Лейкемія) 59.54; MOLT-4 (Лейкемія) 49.48
5.1i	81.54	63.68 – 112.73	CCRF-CEM (Лейкемія) 72.58; MOLT-4 (Лейкемія) 72.58. SF-268 (Рак ЦНС) 65.47; UO-31 (Рак нирок) 63.68
5.8b	91.25	71.32 – 121.41	SNB-19 (Рак ЦНС) 71.32
5.10a	87.23	46.58 – 105.93	RPMI-8226 (Лейкемія) 64.13; NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 46.58
5.10b	89.53	31.45 – 111.84	NCI-H460 (Недрібноклітинний рак легень) 31.45; MALME-3M (Меланома) 73.21; NCI/ADR-RES (Рак яєчників) 68.54
5.12	75.53	29.31 – 105.11	SW-620 (Рак товстої кишки) 54.45; M14 39.38 (Меланома) 29.31; MDA-MB-435 (Меланома) 41.24; SK-MEL-5 (Меланома) 32.29; MCF7 (Рак молочної залози) 29.28

Антигрибкову та антибактеріальну активність синтезованих речовин оцінювали за величиною мінімальної фунгіцидної та бактерицидної концентрацій (МФцК та МБцК) по відношенню до грибів роду *Candida*, а також деяких грам-позитивних та грам-негативних бактерій. Мікробіологічні дослідження дали можливість встановити, що синтезовані сполуки характеризуються протимікробною дією в широкому діапазоні концентрацій 7.81 – 500 мкг/мл (табл. 5.3).

Таблиця 5.3

Протимікробна та протигрибкова активність сполук

Сполуки	Тестові культури мікроорганізмів									
	<i>S. aureus</i> 209		<i>B. sterothermophilus</i> 718		<i>S. typhimurium</i> 441		<i>C. albicans</i> ATCC 885/653		<i>C. krusei</i> ATCC 6258	
	Концентрація препаратів (мкг/мл)									
	МБсК	МБцК	МБсК	МБцК	МБсК	МБцК	МФсК	МФцК	МФсК	МФцК
5.1b	31.25	31.25	62.5	125	125	125	31.25	31.25	15.62	15.62
5.1d	31.25	31.25	250	250	250	500	15.62	31.25	7.81	7.81
5.1e	31.25	62.5	7.81	15.62	62.5	62.5	31.25	31.25	31.25	31.25
5.1f	62.5	125	62.5	62.5	62.5	62.5	62.5	62.5	15.62	15.62
5.8a	62.5	62.5	62.5	62.5	62.5	62.5	31.25	31.25	15.62	15.62
5.8b	31.25	62.5	3.91	7.81	62.5	62.5	62.5	62.5	15.62	15.62
5.9	62.5	62.5	62.5	125	250	250	15.62	62.5	31.25	31.25
5.10a	7.81	7.81	15.62	15.62	62.5	62.5	15.62	31.25	7.81	7.81
5.10b	31.25	62.5	15.62	31.25	31.25	62.5	31.25	62.5	31.25	31.25
5.11a	62.5	62.5	31.25	62.5	62.5	62.5	62.5	62.5	31.25	31.25
5.11b	31.25	62.5	62.5	62.5	62.5	62.5	31.25	62.5	7.81	7.81
5.12	62.5	62.5	31.25	62.5	250	500	31.25	62.5	15.62	15.62
5.14a	31.25	62.5	31.25	31.25	31.25	62.5	31.25	31.25	15.62	15.62
5.14b	31.25	62.5	15.62	62.5	62.5	125	31.25	62.5	31.25	31.25
Конт-роль*	1.95	7.81	0.97	3.9	62.5	125	15.62	62.5	7.81	7.81

* – як контроль використовували препарат “Біфоназол”, 1% розчин для зовнішнього застосування у флаконах по 15 мл, “Tropo GmbH”; “Bayer AG” та “Bayer HealthCare AG”, Іспанія/Німеччина.

При детальному аналізі результатів встановлено, що протимікробна активність по відношенню до референс-штаму грампозитивних бактерій *S. aureus* 209 та *B. sterothermophilus* 718 залежить від структури досліджуваних похідних піролу, а саме по відношенню до штаму *S. aureus* 209 найвищу активність проявила сполука **5.10a**, її МБсК та МБцК становить

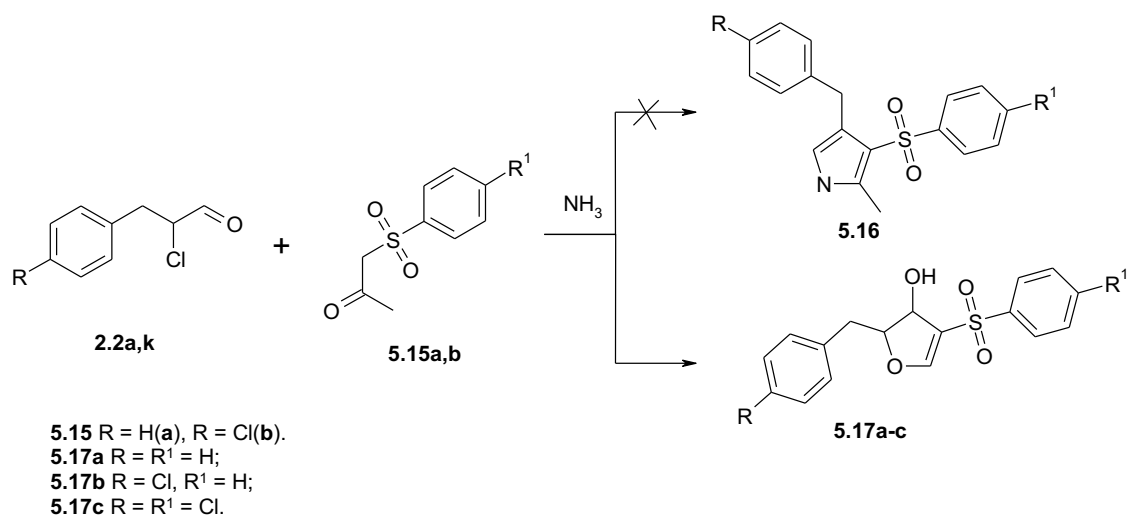
7.81 мкг/мл, а по відношенню до штаму *B. sterothermophilus* 718 – сполука **5.8b**, МБсК становить 3.91 мкг/мл, а МБцК – 7.81 мкг/мл. Результати, які отримані при тестуванні синтезованих речовин по відношенню до штамів *S. typhimurium* 441 та *C. albicans* ATCC 885/653, дозволяють зробити висновок, що введення тих чи інших структурних фрагментів у молекулу піролу, суттєво не впливає на протимікробну активність досліджуваних похідних, і вона залишається помірною.

Особливий інтерес виявляють результати, отримані при тестуванні на фунгіцидну активність по відношенню до референс-штаму грибка *Candida krusei* ATCC 6258, оскільки останній володіє природною стійкістю до флуконазолу, а смертність від фунгемій, викликаних ним, значно вища в порівнянні з *Candida albicans*. Встановлено, що МФцК для сполук **5.1d**, **5.10a**, **5.11b** становить 7.81 мкг/мл, що прирівнюється до МФцК протигрибкового засобу біфоназолу, який був використаний як контроль. Таким чином, отримані дані видаються особливо цікавими у контексті подальших поглиблених досліджень.

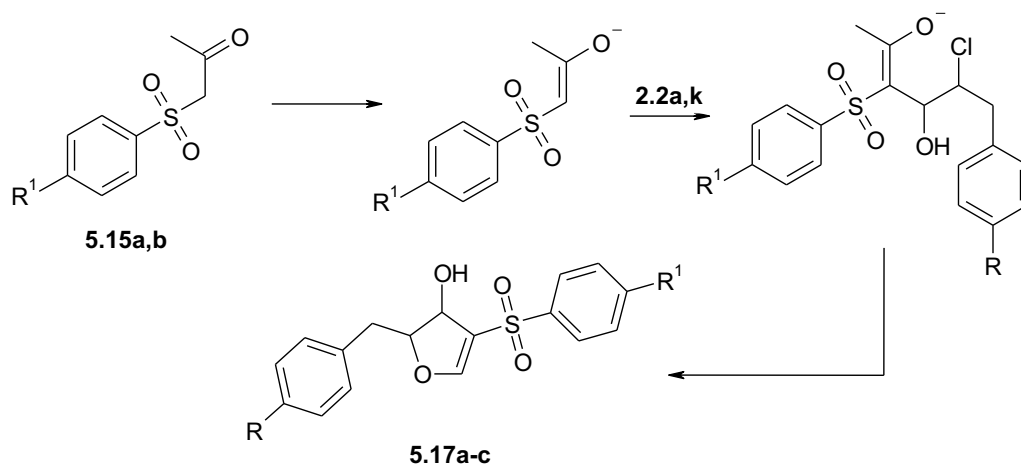
Оскільки вище описаний спосіб дозволяє отримувати тризаміщені піроли, що містять бензильний фрагмент в 4-му положенні, було доцільно ввести у цю реакцію широкий спектр метиленактивних компонентів. Одними з таких реагентів, які нами вивчені, є арилсульфоацетони **5.15a,b**. Такі, активовані сульфогрупою метиленкетони мають високу СН-кислотність і високу реакційну здатність, яку, зокрема, досліджено у реакціях з азидами в синтезі триазолів [194].

Сульфоацетони **5.15a,b** було введено у реакцію в аналогічних умовах, як і ацетооцтовий і бензоїлоцтовий естер. Однак, як встановлено, реакція не приводить до утворення піролу **5.16**, а основним продуктом є гідрофурані **5.17a,b**, продукти перерваної реакції Фейст-Бенара. Подібні 2,3-дигідрофуран-3-оли досить часто виділяють в умовах реакції Фейст-Бенара [195-197], однак, в умовах реакції Ганча, утворення цих продуктів малоймовірне. Зокрема, нещодавно було показано [198], що реакція етил-4,4-

діетокси-3-оксобутаноата з 2-хлороацетальдегідом і ацетатом амонію призводить до утворення 2,3-дигідрофуран-3-олу. У нашому випадку використано водний розчин аміаку в якості донора азоту, але, не дивлячись на його більш високу нуклеофільність, результатом реакції також було утворення похідного фурану **5.17**. Такий підсумок реакції підтверджено рядом паралельних спроб.

Утворення 2,3-дигідрофуран-3-олів **5.17a-c** можна пояснити тим, що дія основ на сильноокислі сульфоацетони відбувається швидко і призводить до утворення стабільних енольних форм. З іншого боку, для формування енамінів такі умови не сприятливі. Утворений аніон є м'яким нуклеофілом і реагує з м'яким електрофілом, яким виступає карбонільна група хлороальдегіду з утворенням відповідних продуктів.

Отримані сульфофурани – тверді кристалічні речовини з чіткими температурами плавлення. В спектрі ^1H ЯМР фуранів **5.17a-c** характерний набір сигналів: метильних груп – в районі 2.15 м. ч., метиленових – в області 2.70-2.80 м. ч., протона фуранового кільця – в області 4.50 і 4.70 м. ч. і сигнал гідроксигрупи – в діапазоні 5.50-5.70 м. ч. відповідно.

Таким чином, нами знайдено цікавий приклад селективного утворення продуктів перерваної реакції Фейст-Бенара, 2,3-дигідрофуран-3-олів, як конкурентів утворення піролів в умовах їх синтезу за Ганчем.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 5

1. Взаємодією 3-арил-2-хлорпропаналів з 1,3-дикарбонільними сполуками – метилацетоацетатом, ацетооцтовим та бензоїлоцтовим естерами – у спирті та за наявності водного аміаку в умовах реакції Ганча отримано серію алкіл 4-бензил-2-метил-1*H*-пірол-3-карбоксилатів.
2. Застосовуючи метод формілювання Вільсмаєра-Хаака, алкіл 4-бензил-2-метил-1*H*-пірол-3-карбоксилати були перетворені з високими виходами у алкіл 4-бензил-5-форміл-2-метил-1*H*-пірол-3-карбоксилати.
3. Досліджено алкіл 4-бензил-5-форміл-2-метил-1*H*-пірол-3-карбоксилати в реакції зі сполуками з активною метиленовою групою.
4. Встановлено, що взаємодія 3-арил-2-хлорпропаналів з арилсульфоацетонами не приводить до утворення піролів, а основним продуктом є 4-арилсульфоніл-2-*R*-бензил-2,3-дигідрофуран-3-оли, продукти перерваної реакції Фейст-Бенарі.
5. Встановлено, що отримані похідні піролу проявляють помірну протипухлинну та протимікробну активності.

За матеріалами розділу опубліковано роботи [199, 200].

РОЗДІЛ 6 ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

Загальна методика синтезу 3-арил-2-хлоропропаналів 2.2a-v

Реакцію проводять у трьохгорлій колбі ємністю 500 мл, оснащений мішалкою, лічильником бульбашок та крапельною лійкою. В колбу вносять 0.2 моль (13 мл) акролеїну, 0.06 моль (10г) $\text{CuCl}_2 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ та 50 мл ацетону. При енергійному перемішуванні з крапельної лійки додають охолоджений розчин 0.2 моль хлориду арендіазонію. Температуру реакційної суміші підтримують в інтервалі 30–50°C. Після закінчення реакції (припинення виділення газу) суміш переносять в ділильну лійку та екстрагують хлороформом. Після відгонки розчинника залишок переганяють у вакуумі.

Загальна методика синтезу 2-аміно-5-(R-бензил)тіазолів 2.4a-w

Розчиняли 7.6 г (0.1 моль) тіосечовини і 0.1 моль 3-арил-2-хлорпропаналу **3.1** в 60 мл етанолу. Розчин нагрівали у колбі із зворотним холодильником 1.5–2 год. Далі виливали у воду і нагрівали до кипіння. Гарячий водний розчин підлучнювали водним аміаком, охолоджували та відфільтровували. Перекристалізовували із суміші CCl_4 – CHCl_3 .

Загальна методика синтезу амідів 3.1, 3.2, 3.5, 3.8, 3.9-3.12, 3.33, 3.34, 3.40, 3.41, 3.50, 3.55-3.59

До розчину 0.01 моль амінотіазолу **2.4** та 1.5мл триетиламіну в 15 мл діоксану додавали розчин 0.01 моль відповідного хлорангідриду в 20 мл діоксану. Залишали на 1 год. Реакційну суміш виливали в 100 мл води. Осад, що утворився, фільтрували та перекристалізовували із спирту або ДМФА чи їх суміші.

N-[5-(2,5-Дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]ацетамід **3.1c**. Вихід 77%, $T_{\text{пл}}$ 186–187°C. Спектр ЯМР ^1H спектр, δ , м. ч: 2.11 (с, 3H, Me), 4.16 (с, 2H, CH_2), 7.15 (с, 1H, 4-H, тіазол), 7.28 (д.д, 1H, C_6H_3), 7.39–7.46 (м, 2H, C_6H_3), 11.88 ш.с (1H, NH).

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]пентанамід 3.1h.** Вихід 83%. Тпл 135–136°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 11.88 (с, 1H, NH), 7.44 (дд, $J = 7.4, 1.3$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.42–7.37 (м, 1H, C_6H_4), 7.35–7.24 (м, 2H, C_6H_4), 7.20 (с, 1H, тіазол), 4.17 (с, 2H, ArCH_2), 2.37 (т, $J = 7.4$ Гц, 2H, CH_2), 1.70–1.47 (м, 2H, CH_2), 1.35–1.17 (м, 2H, CH_2), 0.86 (т, $J = 7.3$ Гц, 3H, CH_3).

***N*-[5-(4-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]пентанамід 3.1i.** Вихід 77%. Тпл 142–143°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 11.92 (с, 1H, NH), 7.36 (д, $J = 8.4$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.27 (д, $J = 8.4$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.22 (с, 1H, тіазол), 4.06 (с, 2H, ArCH_2), 2.36 (т, $J = 7.4$ Гц, 2H, CH_2), 1.73–1.41 (м, 2H, CH_2), 1.37–1.13 (м, 2H, CH_2), 0.85 (т, $J = 7.3$ Гц, 3H, CH_3).

***N*-[5-(4-метилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]гептанамід 3.1l.** Вихід 70%. Тпл 138–139°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 11.82 (с, 1H, NH), 7.18 (с, 1H, тіазол), 7.15–7.02 (ш.с, 4H, C_6H_4), 4.00 (с, 2H, CH_2), 2.40–2.29 (м, 2H, CH_2), 2.26 (с, 3H, CH_3), 1.63–1.45 (м, 2H, CH_2), 1.34–1.12 (м, 6H, CH_2), 0.84 (с, 3H, CH_3).

***N*-(5-бензил-1,3-тіазол-2-іл)циклогексанкарбоксамід 3.1m.** Вихід 80%. Тпл 164–165°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 11.84 (с, 1H, NH), 7.40–7.26 (м, 2H, C_6H_5), 7.25–7.13 (м, 4H, C_6H_5 , тіазол), 4.05 (с, 2H, PhCH_2), 2.48–2.24 (м, 1H, CH), 1.89–1.64 (м, 4H, 2CH_2), 1.64–1.58 (м, 1H, CH_2), 1.44–1.27 (м, 2H, CH_2), 1.29–1.07 (м, 3H, $\text{CH}_2 + \text{CH}$).

***N*-[5-(2,5-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]циклогексанкарбоксамід 3.1n.** Вихід 86%. Тпл 182–184°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 11.89 (с, 1H, NH), 7.51 (д, $J = 2.1$ Гц, 1H, 6H- C_6H_3), 7.48 (д, $J = 8.6$ Гц, 1H, 3H- C_6H_3), 7.35 (дд, $J = 8.5, 2.2$ Гц, 1H, 4H- C_6H_3), 7.24 (с, 1H, тіазол), 4.16 (с, 2H, CH_2), 2.48–2.35 (м, 1H, CH), 1.82–1.65 (м, 4H, 2CH_2), 1.65–1.53 (м, 1H, CH_2), 1.44–1.29 (м, 2H, CH_2), 1.28 – 1.07 (м, 3H, CH_2).

***N*-(5-бензил-1,3-тіазол-2-іл)бензамід 3.2a.** Вихід 78%. Тпл 190–192°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.48 (с, 1H, NH), 8.04 (д, $J = 7.3$ Гц, 2H, C_6H_5), 7.61 (т, $J = 7.2$ Гц, 1H, C_6H_5), 7.52 (т, $J = 7.3$ Гц, 2H, C_6H_5), 7.37–7.27 (м, 5H, C_6H_5 , тіазол), 7.23 (т, $J = 6.2$ Гц, 1H, C_6H_5), 4.11 (с, 2H, CH_2).

2-Хлоро-*N*-[5-(3-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]бензамід 3.2d. Вихід 75%. Тпл 205–206°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.55 (с, 1H, NH), 7.62–7.49 (м, 3H, C_6H_4), 7.49–7.41 (м, 1H, C_6H_4), 7.39–7.32 (м, 3H, C_6H_4), 7.32–7.19 (м, 2H, C_6H_4 , тіазол), 4.15 (м, 2H, CH_2).

2-Бromo-*N*-[5-(3-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]бензамід 3.2f. Вихід 82%. Тпл 222–223°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.57 (с, 1H, NH), 7.70 (д, $J = 7.8$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.55 (дд, $J = 7.4, 1.4$ Гц, 1H, 2H- $\text{C}_6\text{H}_4\text{Cl}$), 7.50–7.40 (м, 2H, C_6H_4), 7.39–7.35 (м, 2H, C_6H_4), 7.34 (с, 1H, тіазол), 7.32–7.23 (м, 2H, тіазол), 4.14 (с, 2H, CH_2).

3,4-Диметокси-*N*-[5-(3-метилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]бензамід 3.2g. Вихід 76%. Тпл 201–202°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.35 (с, 1H, NH), 7.71 (д, $J = 8.8$ Гц, 1H), 7.69 (с, 1H), 7.30 (с, 1H, тіазол), 7.20 (т, $J = 7.5$ Гц, 1H), 7.11–6.98 (м, 4H), 4.05 (с, 2H, CH_2), 3.83 (с, 3H, OCH_3), 3.82 (с, 3H, OCH_3), 2.27 (с, 3H, CH_3). ^{13}C ЯМР (126 МГц, ДМСО), δ_{C} , м. ч.: 164.62, 158.31, 152.75, 148.78, 140.63, 138.10, 134.88, 131.84, 129.42, 128.90, 127.52, 125.90, 124.50, 122.39, 111.55, 111.42, 56.13, 56.09, 32.37, 21.44.

(2*E*)-*N*-(5-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-3-фенілпроп-2-енамід 3.5a. Вихід 88%. Тпл 201–202°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.19 (с, 1H, NH), 7.67 (д, $J = 15.8$ Гц, 1H, $\text{CH}=\text{CH}$), 7.64–7.56 (м, 2H, C_6H_5), 7.50–7.39 (м, 3H, C_6H_5), 7.35–7.25 (м, 5H, C_6H_5 , тіазол), 7.22 (т, $J = 6.9$ Гц, 1H, C_6H_5), 6.89 (д, $J = 15.8$ Гц, 1H, $\text{CH}=\text{CH}$), 4.09 (с, 2H, CH_2).

(2*E*)-*N*-[5-(4-фторобензил)-1,3-тіазол-2-іл]-3-3-фенілпроп-2-енамід 3.5b. Вихід 81%. Тпл 224–225°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.24 (с, 1H, NH), 7.68 (д, $J = 15.8$ Гц, 1H, $=\text{CH}$), 7.66–7.59 (м, 2H), 7.48–7.40 (м, 3H), 7.36–7.24 (м, 3H), 7.14 (т, $J = 8.3$ Гц, 2H), 6.89 (д, $J = 15.8$ Гц, 1H, $=\text{CH}$), 4.09 (с, 2H, CH_2). ^{13}C ЯМР (126 МГц, ДМСО), δ_{C} , м. ч.: 163.46, 161.40 (д, $J = 242.1$ Гц), 157.56, 142.60, 136.94 (д, $J = 2.9$ Гц), 135.50, 134.78, 132.07, 130.76, 130.70 (д, $J = 8.1$ Гц), 129.55, 128.43, 120.13, 115.73 (д, $J = 21.2$ Гц), 31.54.

Загальна методика синтезу ціаноацетамідів 3.1d,e

До розчину 0.01 моль амінотіазолу **2.4** в 15 мл бензолу додавали розчин 0.01 моль 2,5-диметил-1-ціаноацетилпіразолу. Кипятили протягом 15–30 хв. Охолоджували, осад, що утворився, фільтрували та перекристалізовували із спирту.

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-ціаноацетамід 3.1d.** Вихід 91%, Тпл 201–202°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.33 (с, 1H, NH), 7.45 (дд, $J = 7.4$, 1.3 Гц, 1H, C_6H_4), 7.41 (дд, $J = 7.3$, 1.6 Гц, 1H, C_6H_4), 7.35–7.27 (м, 2H, C_6H_4), 7.25 (с, 1H, тіазол), 4.19 (с, 2H, CH_2), 3.98 (с, 2H, CH_2).

***N*-[5-(4-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-ціаноацетамід 3.1e.** Вихід 84%. Тпл 212–213°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.29 (с, 1H, NH), 7.36 (д, $J = 7.9$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.28 (д, $J = 11.5$ Гц, 2H), 7.26 (с, 1H, тіазол), 4.09 (с, 2H, CH_2), 3.97 (с, 2H, CH_2).

Загальна методика синтезу 2-арилметилтіазолів 3.6a-d, 3.7a,b

Розчиняли 0.1 моль арилтіосечовини і 0.1 моль 3-арил-2-хлорпропаналь **3.1** в 60 мл етанолу. Розчин нагрівали у колбі зі зворотним холодильником 1.5–2 год. Охолоджують, підлучнюють водним розчином аміаку. Осад відфільтровують і перекристалізовують зі спирту.

5-(4-фторобензил)-*N*-(4-фторофеніл)-1,3-тіазол-2-амін 3.6a. Вихід 84%. Тпл 185–186°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 10.03 (с, 1H, NH), 7.80–7.44 (м, 2H, C_6H_4), 7.40–7.20 (м, 2H, C_6H_4), 7.19–7.04 (м, 4H, C_6H_4), 7.00 (с, 1H, тіазол), 4.00 (с, 2H, CH_2).

***N*-[5-(2-метилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]піридин-2-амін 3.7a.** Вихід 78%. Тпл 172–173°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 11.06 (с, 1H, NH), 8.20 (д, $J = 4.3$ Гц, 1H), 7.64 (т, $J = 7.6$ Гц, 1H), 7.23–7.08 (м, 4H), 7.06 (с, 1H, тіазол), 7.00 (д, $J = 8.2$ Гц, 1H), 6.88–6.81 (м, 1H), 4.03 (с, 2H, CH_2), 2.28 (с, 3H, CH_3).

2-(2,4-диметилфенокси)-*N*-[5-(3-метилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]ацетамід 3.9е. Вихід 79%. Тпл 140–141°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.14 (с, 1H, NH), 7.26 (с, 1H, тіазол), 7.21–7.12 (м, 1H), 7.09–6.98 (м, 3H), 6.95 (с, 1H), 6.89 (д, $J = 8.0$ Гц, 1H), 6.67 (д, $J = 8.2$ Гц, 1H), 4.78 (с, 2H, OCH_2), 4.03 (с, 2H, CH_2), 2.26 (с, 3H, CH_3), 2.17 (с, 6H, CH_3). ^{13}C ЯМР (126 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 167.29, 156.78, 154.31, 140.60, 138.15, 135.01, 132.25, 131.82, 130.05, 129.40, 128.94, 127.58, 127.45, 126.33, 125.88, 111.71, 66.90, 32.38, 21.46, 20.51, 16.47.

***N*-[5-(4-фторобензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-(2-метилфенокси)ацетамід 3.9g.** Вихід 76%. Тпл 135–136°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.19 (с, 1H, NH), 7.29 (дд, $J = 8.4, 5.7$ Гц, 2H), 7.27 (с, 1H), 7.17–7.08 (м, 4H), 6.85 (т, $J = 7.4$ Гц, 1H), 6.78 (д, $J = 8.2$ Гц, 1H), 4.83 (с, 2H, OCH_2), 4.07 (с, 2H, CH_2), 2.21 (с, 3H, CH_3). ^{13}C ЯМР (126 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 167.22, 161.40 (д, $J = 242.2$ Гц), 156.86, 156.38, 136.88 (д, $J = 3.0$ Гц), 135.14, 132.08, 131.11, 130.67 (д, $J = 8.0$ Гц), 127.36, 126.58, 121.40, 115.73 (д, $J = 21.2$ Гц), 111.69, 66.72, 31.49, 16.52.

2-(2,5-Диметилфенокси)-*N*-[5-(4-фторобензил)-1,3-тіазол-2-іл]ацетамід 3.9h. Вихід 78%. Тпл 161–162°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.15 (с, 1H, NH), 7.32–7.27 (м, 2H), 7.26 (с, 1H, тіазол), 7.12 (т, $J = 8.7$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.01 (д, $J = 7.4$ Гц, 1H, C_6H_3), 6.66 (д, $J = 7.4$ Гц, 1H, C_6H_4), 6.62 (с, 1H), 4.80 (с, 2H, OCH_2), 4.07 (с, 2H, CH_2), 2.21 (с, 3H, CH_3), 2.14 (с, 3H, CH_3). ^{13}C ЯМР (126 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 167.17, 165.94, 161.36 (д, $J = 242.1$ Гц), 156.23, 136.85 (д, $J = 2.6$ Гц), 136.50, 135.13, 132.04, 130.81, 130.64 (д, $J = 8.1$ Гц), 123.39, 121.90, 115.70 (д, $J = 21.2$ Гц), 112.54, 66.69, 31.46, 21.47, 16.13.

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-(3-метилфенокси)ацетамід 3.9i.** Вихід 88%. Тпл 125–126°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.20 (с, 1H, NH), 7.46–7.37 (м, 2H), 7.33–7.24 (м, 3H), 7.14 (т, $J = 8.0$ Гц, 1H), 6.77 (с, 2H), 6.71 (д, $J = 8.1$ Гц, 1H), 4.78 (с, 2H, OCH_2), 4.18 (с, 2H, CH_2), 2.25 (с, 3H, CH_3). ^{13}C ЯМР (101 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 167.18, 158.23, 156.85,

139.51, 138.02, 135.61, 133.19, 131.40, 130.20, 129.93, 129.71, 129.15, 128.08, 122.45, 115.76, 111.83, 66.39, 30.25, 21.56.

***N*-[5-(4-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-(4-хлорофенокси)ацетамід**

3.9m. Вихід 84%. Тпл 163–164°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.21 (с, 1H, NH), 7.39 (д, $J = 8.3$ Гц, 1H), 7.35 (д, $J = 8.3$ Гц, 1H), 7.33 (д, $J = 8.8$ Гц, 1H), 7.31 (д, $J = 8.6$ Гц, 1H), 7.29–7.25 (м, 3H), 6.97 (д, $J = 8.3$ Гц, 1H), 6.94 (д, $J = 8.3$ Гц, 1H), 4.81 (с, 2H, OCH_2), 4.08 (с, 2H, CH_2). ^{13}C ЯМР (126 МГц, ДМСО), δ_{C} , м. ч.: 169.16, 166.81, 157.05, 139.71, 135.32, 131.60, 131.55, 130.66, 129.69, 128.93, 125.37, 116.80, 66.68, 31.56.

***N*-[5-(4-бромобензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-(2,4-диметилфенокси)-**

ацетамід 3.9q. Вихід 92%. Тпл 168–169°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.12 (с, 1H, NH), 7.48 (д, $J = 6.5$ Гц, 1H), 7.26 (с, 1H), 7.21 (д, $J = 6.5$ Гц, 1H), 6.95 (с, 1H), 6.89 (д, $J = 7.6$ Гц, 1H), 6.67 (д, $J = 6.2$ Гц, 1H), 4.77 (с, 1H, OCH_2), 4.06 (с, 1H, CH_2), 2.17 (с, 1H, CH_3). ^{13}C ЯМР (126 МГц, ДМСО), δ_{C} , м. ч.: 167.30, 156.91, 154.27, 140.14, 135.34, 131.85, 131.78, 131.44, 131.04, 130.03, 127.41, 126.31, 119.99, 111.71, 66.91, 31.63, 20.49, 16.44.

***N*-[5-(2,5-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-феноксиацетамід 3.9s.**

Вихід 87%. Тпл 160–161°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.26 (с, 1H, NH), 7.53 (д, $J = 2.5$ Гц, 1H, 6H- C_6H_3), 7.47 (д, $J = 8.6$ Гц, 1H, 3H- C_6H_3), 7.35 (дд, $J = 8.6, 2.5$ Гц, 1H, 4H- C_6H_3), 7.30–7.22 (м, 3H), 7.00–6.89 (м, 3H), 4.81 (с, 2H, CH_2O), 4.18 (с, 2H, ArCH_2). ^{13}C ЯМР (101 МГц, ДМСО), δ_{C} , м. ч.: 167.21, 158.19, 156.99, 140.26, 135.99, 132.43, 131.96, 131.59, 130.94, 129.99, 129.34, 128.99, 121.67, 114.97, 66.40, 30.04.

***N*-[5-(3-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2,3-дигідро-1,4-бензодіоксан-2-**

карбоксамід 3.10d. Вихід 87%. Тпл 198–199°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.34 (с, 1H, NH), 7.38–7.24 (м, 4H, $\text{C}_6\text{H}_4\text{Cl}$, тіазол), 7.22 (д, $J = 7.2$ Гц, 1H, $\text{C}_6\text{H}_4\text{Cl}$), 6.98 (д, $J = 7.7$ Гц, 1H, C_6H_4), 6.91–6.79 (м, 3H, C_6H_4), 5.09 (т, $J = 3.5$ Гц, 1H, CH), 4.39 (д, $J = 2.2$ Гц, 2H, CH_2), 4.11 (с, 2H, CH_2).

***N*-[5-(4-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2,3-дигідро-1,4-бензодіоксан-2-**

карбоксамід 3.10e. Вихід 89%. Тпл 230–231°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц,

ДМСО), δ , м. ч.: 12.35 (с, 1H, NH), 7.35 (д, $J = 7.2$ Гц, 2H, C₆H₄Cl), 7.32–7.23 (м, 3H, C₆H₄Cl, тіазол), 6.97 (д, $J = 7.7$ Гц, 1H, C₆H₄), 6.91–6.79 (м, 3H, C₆H₄), 5.09 (с, 1H, CH), 4.39 (д, $J = 2.2$ Гц, 2H, CH₂), 4.08 (с, 2H, CH₂).

***N*-{5-[3-(трифторометил)бензил]-1,3-тіазол-2-іл}-2,3-дигідро-1,4-бензодіоксан-2-карбоксамід 3.10g.** Вихід 91%. Тпл 201–202°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.34 (с, 1H, NH), 7.63 (с, 1H, Ar), 7.61–7.48 (м, 3H, Ar), 7.34 (с, 1H, тіазол), 6.98 (д, $J = 7.5$ Гц, 1H, Ar), 6.90–6.76 (м, 3H, Ar), 5.09 (с, 1H, CH), 4.39 (д, $J = 2.2$ Гц, 2H, CH₂), 4.22 (с, 2H, CH₂).

***N*-{5-[2-хлоро-5-(трифторометил)бензил]-1,3-тіазол-2-іл}-2,3-дигідро-1,4-бензодіоксан-2-карбоксамід 3.10i.** Вихід 79%. Тпл 181–182°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.39 (с, 1H, NH), 7.85 (с, 1H, C₆H₃), 7.70 (д, $J = 8.3$ Гц, 1H, C₆H₃), 7.65 (д, $J = 8.4$ Гц, 1H, C₆H₃), 7.32 (с, 1H, тіазол), 6.97 (д, $J = 7.6$ Гц, 1H, C₆H₄), 6.90–6.76 (м, 3H, C₆H₄), 5.09 (т, $J = 3.3$ Гц, 1H, CH), 4.39 (д, $J = 3.3$ Гц, 2H, CH₂), 4.29 (с, 2H, CH₂).

***N*-(5-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-2,3-дигідро-1,4-бензодіоксан-6-карбоксамід 3.11a.** Вихід 74%. Тпл 240–241°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.30 (с, 1H, NH), 7.63 (с, 1H, 6H-C₆H₃), 7.60 (дд, $J = 8.4, 2.3$ Гц, 1H, 2H-C₆H₃), 7.41–7.25 (м, 5H, C₆H₅, тіазол), 7.24–7.18 (м, 1H, C₆H₅), 6.98–6.94 (м, 1H, C₆H₅), 4.30 (д, $J = 3.8$ Гц, 2H, OCH₂), 4.28 (д, $J = 3.8$ Гц, 2H, OCH₂), 4.10 (с, 2H, CH₂). ¹³C ЯМР (101 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 164.40, 158.30, 147.63, 143.53, 140.73, 134.86, 131.81, 129.00, 128.82, 126.87, 125.40, 122.22, 117.58, 117.49, 64.90, 64.40, 32.43.

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2,3-дигідро-1,4-бензодіоксан-6-карбоксамід 3.11b** Вихід 85%. Тпл 195–197°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.32 (с, 1H, NH), 7.68–7.51 (м, 2H, Ar), 7.44 (т, $J = 8.0$ Гц, 2H, Ar), 7.36–7.24 (м, 3H, Ar, тіазол), 6.96 (д, $J = 8.4$ Гц, 1H, Ar), 4.29 (с, 2H, OCH₂), 4.28 (с, 2H, OCH₂), 4.20 (с, 2H, CH₂). ¹³C ЯМР (101 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 164.44, 158.32, 147.70, 143.57, 138.13, 135.44, 133.21, 131.44, 129.93, 129.12, 128.09, 125.36, 122.26, 117.62, 117.54, 64.93, 64.43, 30.27.

***N*-[5-(4-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2,3-дигідро-1,4-бензодіоксан-6-карбоксамід 3.11с.** Вихід 87%. Тпл 215–217°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.31 (с, 1H, NH), 7.62 (с, 1H, C_6H_3), 7.60 (дд, $J = 8.5$ Гц, 1.7 Гц, 1H, C_6H_3), 7.37 (д, $J = 8.3$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.30 (с, 1H, тіазол), 7.30 (д, $J = 8.1$ Гц, 2H, C_6H_4), 6.96 (д, $J = 8.4$ Гц, 1H, C_6H_3), 4.30 (д, $J = 3.9$ Гц, 2H, OCH_2), 4.28 (д, $J = 4.4$ Гц, 2H, OCH_2), 4.10 (с, 2H, CH_2). ^{13}C ЯМР (126 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 169.08, 163.07, 152.31, 148.19, 144.45, 139.78, 136.18, 135.89, 135.36, 133.59, 130.03, 126.89, 122.28, 122.15, 69.56, 69.06, 36.28.

***N*-[5-(4-метоксибензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2,3-дигідро-1,4-бензодіоксан-6-карбоксамід 3.11d.** Вихід 84%. Тпл 220–221°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.26 (с, 1H, NH), 7.62 (д, $J = 1.7$ Гц, 1H, 2H- C_6H_3), 7.60 (дд, $J = 8.5$ Гц, $J = 1.7$ Гц, 1H, 6H- C_6H_3), 7.26 (с, 1H, тіазол), 7.19 (д, $J = 8.4$ Гц, 2H, C_6H_4), 6.96 (д, $J = 8.4$ Гц, 1H, C_6H_3), 6.87 (д, $J = 8.4$ Гц, 2H, C_6H_4), 4.30 (д, $J = 4.5$ Гц, 2H, OCH_2), 4.28 (д, $J = 4.6$ Гц, 2H, OCH_2), 4.02 (с, 2H, CH_2), 3.72 (с, 3H, CH_3). ^{13}C ЯМР (126 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 169.04, 162.98, 162.88, 152.27, 148.19, 139.13, 137.31, 137.16, 134.51, 130.10, 126.87, 122.14, 119.05, 69.56, 69.06, 60.14, 36.26.

***N*-{5-[3-(трифторометил)бензил]-1,3-тіазол-2-іл}-2,3-дигідро-1,4-бензодіоксан-6-карбоксамід 3.11е.** Вихід 79%. Тпл 205–207°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.33 (с, 1H, NH), 7.66 (с, 1H, Ar), 7.63–7.51 (м, 5H, Ar), 7.35 (с, 1H, тіазол), 6.96 (д, $J = 8.4$ Гц, 1H, Ar), 4.30 (с, 2H, OCH_2), 4.28 (с, 2H, OCH_2), 4.22 (с, 2H, CH_2). ^{13}C ЯМР (101 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 166.41, 164.50, 158.58, 147.70, 143.57, 142.34, 135.35 (q, $J = 11.6$ Гц), 133.12, 130.86, 130.13, 129.73 (q, $J = 31.4$ Гц), 125.32 (q, $J = 3.5$ Гц), 124.70 (q, $J = 272.8$ Гц), 123.74 (q, $J = 3.8$ Гц), 122.27, 117.58 (q, $J = 8.8$ Гц), 64.93, 64.43, 31.90.

4-(4-хлорофенокси)-*N*-[5-(3-метилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]бутанамід 3.12а. Вихід 68%. Тпл 101–102°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 11.97 (с, 1H, NH), 7.28 (д, $J = 8.8$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.22 (с, 1H, тіазол), 7.18 (д, $J = 7.4$ Гц, 1H, C_6H_3), 7.08–6.99 (м, 3H, C_6H_3), 6.90 (д, $J = 8.9$ Гц, 2H, C_6H_4), 4.01

(с, 2H, CH₂Ar), 3.96 (т, $J = 6.2$ Гц, 2H, CH₂), 2.55 (т, $J = 7.2$ Гц, 2H, CH₂), 2.26 (с, 3H, CH₃), 2.06–1.91 (m, 2H, CH₂). ¹³C ЯМР (126 МГц, ДМСО), δ_c , м. ч.: 170.99, 157.79, 157.39, 140.72, 138.11, 134.91, 131.57, 129.66, 129.40, 128.91, 127.54, 125.88, 124.64, 116.65, 67.55, 32.40, 31.87, 24.66, 21.46.

4-(4-бромофенокси)-*N*-[5-(4-фторобензил)-1,3-тіазол-2-іл]бутанамід 3.12b. Вихід 73%. Тпл 115–116°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 11.92 (с, 1H, NH), 7.40 (d, $J = 8.9$ Гц, 2H, C₆H₄Br), 7.29 (дд, $J = 7.9, 6.0$ Гц, 2H, C₆H₄F), 7.21 (с, 1H, тіазол), 7.12 (т, $J = 8.8$ Гц, 2H, C₆H₄F), 6.86 (д, $J = 8.9$ Гц, 2H, C₆H₄Br), 4.06 (с, 2H, CH₂), 3.97 (т, $J = 6.2$ Гц, 2H, CH₂), 2.55 (т, $J = 7.2$ Гц, 2H, CH₂), 2.00 (м, 2H, CH₂).

***N*-[5-(2,3-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-4-(2,4-дихлорофенокси) бутанамід 3.12c.** Вихід 60%. Тпл 124–125°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.04 (с, 1H, NH), 7.56–7.51 (m, 2H, C₆H₃), 7.39 (дд, $J = 7.6, 1.3$ Гц, 1H, C₆H₃), 7.37–7.30 (м, 2H, C₆H₃), 7.23 (с, 1H, тіазол), 7.14 (д, $J = 8.9$ Гц, 1H, C₆H₃), 4.23 (с, 1H, CH₂), 4.07 (т, $J = 6.2$ Гц, 1H, CH₂), 2.58 (т, $J = 7.2$ Гц, 1H, CH₂), 2.15–1.95 (м, 1H, CH₂).

Загальна методика синтезу 2-ариламіноацетамідів 3.13a-z

Суміш 0.1 моль похідного аніліну та 0.1 моль *N*-(5-арилметил-1,3-тіазол-2-іл)-2-хлороацетаміду **3.8** в 50 мл безводного ацетонітрилу кип'ять протягом 3 год. Після охолодження до кімнатної температури реакційну суміш розводять водою, утворений осад відфільтровують, промивають водою, сушать та перекристалізують із суміші етанол–ДМФА.

***N*-[5-(3,5-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(4-метоксифеніл)аміно]-ацетамід 3.13z.** Вихід 60%. Тпл 188–200°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 11.97 (с, 1H, NHCO), 7.44 (с, 1H), 7.32 (d, $J = 2.8$ Гц, 2H), 7.29 (д, $J = 4.3$ Гц, 1H), 6.71 (д, $J = 7.0$ Гц, 1H), 6.69 (д, $J = 7.0$ Гц, 1H), 6.51 (д, $J = 7.0$ Гц, 1H), 6.49 (д, $J = 7.0$ Гц, 1H), 5.64–5.62 (ш. с., 1H, NHAr), 4.09 (с, 2H, CH₂), 3.91 (с, 2H, CH₂), 3.61 (с, 3H, CH₃). ¹³C ЯМР (126 МГц, ДМСО), δ_c ,

м. ч.: 170.28, 157.46, 151.67, 145.11, 142.53, 135.81, 134.49, 130.07, 127.63, 126.62, 115.06, 113.71, 55.72, 47.31, 31.36.

***N*-(5-*R*-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-2-(гетерилсульфаніл)ацетамід 3.17–3.19**

Еквімолярну суміш відповідного *N*-(5-арилметил-1,3-тіазол-2-іл)-2-хлороацетаміду **3.8** (0.01моль) та меркаптану **3.14-3.16** (0.01моль) кип'ятили 4 год в етанолі (25 мл). Осад, що утворився фільтрували, промивали спиртом та кристалізували із суміші спирт–ДМФА.

***N*-(5-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-2-[(1-феніл-1*H*-тетразол-5-іл)сульфаніл]ацетамід 3.17а.** Вихід 93%. Тпл 186–187°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-*d*₆), δ, м. ч.: 12.37 (с, 1H, NH), 7.66 (ш. с., 5H, C₆H₅), 7.35–7.17 (м, 6H, C₆H₄, тіазол), 4.40 (с, 2H, CH₂), 4.07 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(1-феніл-1*H*-тетразол-5-іл)сульфаніл]ацетамід 3.17б.** Вихід 73%. Тпл 204–205°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-*d*₆), δ, м. ч.: 12.42 (с, 1H, NH), 7.67 (ш. с., 5H, C₆H₅), 7.44 (д, *J* = 7.7 Гц, 1H, C₆H₄), 7.41 (д, *J* = 7.0 Гц, 1H, C₆H₄), 7.33–7.27 (м, 3H, C₆H₄, тіазол), 4.40 (с, 2H, CH₂), 4.18 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(3-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(1-феніл-1*H*-тетразол-5-іл)сульфаніл]ацетамід 3.17с.** Вихід 81%. Тпл 199–201°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-*d*₆), δ, м. ч.: 12.41 (с, 1H, NH), 7.67 (ш. с., 5H, C₆H₅), 7.37–7.25 (м, 4H, C₆H₄, тіазол), 7.20 (д, *J* = 7.2 Гц, 1H, C₆H₄), 4.40 (с, 2H, CH₂), 4.14 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(4-метоксибензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(1-феніл-1*H*-тетразол-5-іл)сульфаніл]ацетамід 3.17д.** Вихід 87%. Тпл 179–180°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-*d*₆), δ, м. ч.: 12.36 (с, 1H, NH), 7.66 (ш. с., 5H, C₆H₅), 7.28 (с, 1H, тіазол), 7.05 (д, *J* = 7.3, 2H, C₆H₄), 6.91 (д, *J* = 7.3, 2H, C₆H₄), 4.39 (с, 2H, CH₂), 4.06 (с, 2H, CH₂), 3.75 (с, 3H, OCH₃).

2-[(1-феніл-1*H*-тетразол-5-іл)сульфаніл]-*N*-{5-[3-(трифторометил)-бензил]-1,3-тіазол-2-іл}ацетамід 3.17е. Вихід 76%. Тпл 164–166°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-*d*₆), δ, м. ч.: 12.43 (с, 1H, NH), 7.67 (ш. с., 5H,

C₆H₅), 7.64 (с, 1H, C₆H₄), 7.61–7.47 (м, 3H, C₆H₄), 7.33 (с, 1H, тiazол), 4.41 (с, 2H, CH₂), 4.21 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(2,3-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(1-феніл-1*H*-тетразол-5-іл)сульфаніл]ацетамід 3.17f.** Вихід 75%. Тпл 227–228°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-*d*₆), δ, м. ч.: 12.42 (с, 1H, NH), 7.66 (ш. с., 5H, C₆H₅), 7.54 (дд, *J* = 7.3, 1.1 Гц, 1H, C₆H₃), 7.40 (дд, *J* = 7.3, 1.1 Гц, 1H, C₆H₃), 7.28 (с, 1H, тiazол), 4.40 (с, 2H, CH₂), 4.24 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(2,6-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(1-феніл-1*H*-тетразол-5-іл)сульфаніл]ацетамід 3.17g.** Вихід 69%. Тпл 230–231°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-*d*₆), δ, м. ч.: 12.43 (с, 1H, NH), 7.67 (ш. с., 5H, C₆H₅), 7.54 (дд, *J* = 7.7, 1.1 Гц, 1H, C₆H₃), 7.40 (дд, *J* = 7.6, 1.0 Гц, 1H, C₆H₃), 7.34 (т, *J* = 7.8 Гц, 1H, C₆H₃), 7.29 (с, 1H, тiazол), 4.41 (с, 2H, CH₂), 4.25 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(5-феніл-4-проп-2-ен-1-іл-4*H*-1,2,4-триазол-3-іл)сульфаніл]ацетамід 3.18a.** Вихід 96%. Тпл 189–191°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-*d*₆), δ, м. ч.: 12.32 (ш. с., 1H, NH), 8.73 (д, *J* = 5.5 Гц, 2H, Ar), 7.65–7.61 (м, 2H), 7.43 (дд, *J* = 7.2, 1.7 Гц, 1H, C₆H₄), 7.39 (дд, *J* = 7.0, 1.7 Гц, 1H, C₆H₄), 7.33–7.22 (м, 3H, Ar), 7.25 (с, 1H, тiazол), 6.06–5.87 (м, 1H, =CH), 5.22 (д, *J* = 10.6 Гц, 1H, =CH₂), 4.85 (д, *J* = 17.2 Гц, 1H, =CH₂), 4.72 (д, *J* = 4.0, 1H, CH₂), 4.24 (с, 1H, CH₂), 4.17 (с, 1H, CH₂).

***N*-[5-(4-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(5-феніл-4-проп-2-ен-1-іл-4*H*-1,2,4-триазол-3-іл)сульфаніл]ацетамід 3.18b.** Вихід 95%. Тпл 187–188°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-*d*₆), δ, м. ч.: 12.31 (ш. с., 1H, NH), 7.63–7.57 (м, 2H, Ar), 7.54 (с, 3H, Ar), 7.36 (д, *J* = 8.2 Гц, 2H, C₆H₄), 7.30–7.21 (м, 3H, Ar, тiazол), 6.04–5.88 (м, 1H, =CH), 5.22 (д, *J* = 10.3 Гц, 1H, =CH₂), 4.83 (д, *J* = 17.1 Гц, 1H, =CH₂), 4.63 (д, *J* = 4.0, 2H, NCH₂), 4.22 (с, 2H, CH₂), 4.08 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(3-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(5-фуран-2-іл-4-проп-2-ен-1-іл)-4*H*-1,2,4-триазол-3-іл)сульфаніл]ацетамід 3.18c.** Вихід 84%. Тпл 184–185°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-*d*₆), δ, м. ч.: 12.33 (ш. с., 1H, NH),

7.92 (ш. с., 1H, фурил), 7.40–7.24 (м, 4H, C₆H₄, тiazол), 7.21 (д, $J = 7.0$ Гц, 1H, C₆H₄), 7.01 (д, $J = 2.9$ Гц, 1H, фурил), 6.71–6.68 (м, 1H, фурил), 6.03–5.87 (м, 1H, =CH), 5.16 (д, $J = 10.3$ Гц, 1H, =CH₂), 4.85 (д, $J = 17.3$ Гц, 1H, =CH₂), 4.79 (д, $J = 3.6$ Гц, 2H, NCH₂), 4.19 (с, 1H, CH₂), 4.09 (с, 1H, CH₂).

***N*-[5-(4-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(5-фуран-2-іл-4-проп-2-ен-1-іл)-4H-1,2,4-тріазол-3-іл]сульфаніл]ацетамід 3.18d.** Вихід 84%. Тпл 193–194°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.29 (ш. с., 1H, NH), 7.93 (ш. с., 1H, фурил), 7.35 (д, $J = 8.1$ Гц, 2H, C₆H₄), 7.28–7.25 (м, 3H, C₆H₄, тiazол), 7.02 (д, $J = 3.3$ Гц, 1H, фурил), 6.71–6.69 (м, 1H, фурил), 5.99–5.92 (м, 1H, =CH), 5.17 (д, $J = 10.3$ Гц, 1H, =CH₂), 4.86 (д, $J = 17.2$ Гц, 1H, =CH₂), 4.79 (д, $J = 3.6$ Гц, 2H, NCH₂), 4.19 (с, 2H, CH₂), 4.08 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(4-фторобензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(5-фуран-2-іл-4-проп-2-ен-1-іл)-4H-1,2,4-тріазол-3-іл]сульфаніл]ацетамід 3.18e.** Вихід 83%. Тпл 190–191 °C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.27 (ш. с., 1H, NH), 7.92 (ш. с., 1H, фурил), 7.32–7.24 (м, 3H, Ar, тiazол), 7.11 (т, $J = 8.6$ Гц, 2H, C₆H₄), 7.01 (д, $J = 3.3$ Гц, 1H, фурил), 6.71–6.69 (м, 1H, фурил), 6.03–5.88 (м, 1H, =CH), 5.17 (д, $J = 10.4$ Гц, 1H, =CH₂), 4.86 (д, $J = 17.3$ Гц, 1H, =CH₂), 4.79 (д, $J = 3.7$ Гц, 2H, NCH₂), 4.18 (с, 2H, CH₂), 4.06 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(4-метилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-(піримідин-2-ілсульфаніл)-ацетамід 3.19a.** Вихід 77%. Тпл 153–154°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.24 (с, 1H, NH), 8.59 (д, $J = 4.8$ Гц, 2H, 4,6H-піримідин), 7.26 (с, 1H, тiazол), 7.21 (т, $J = 4.8$ Гц, 1H, 5H-піримідин), 7.14 (д, $J = 7.2$, 2H, C₆H₄), 7.07 (д, $J = 7.2$, 2H, C₆H₄), 4.16 (с, 2H, CH₂), 4.11 (с, 2H, CH₂), 2.33 (с, 3H, CH₃).

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-(піримідин-2-ілсульфаніл)-ацетамід 3.19b.** Вихід 83%. Тпл 150–152°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.27 (с, 1H, NH), 8.60 (д, $J = 4.8$ Гц, 2H, 4,6H-піримідин), 7.44 (дд, $J = 7.4$, 1.6 Гц, 1H, C₆H₄), 7.41 (дд, $J = 7.5$, 1.7 Гц, 1H, C₆H₄), 7.33–7.26 (м, 2H, C₆H₄), 7.25 (с, 1H, тiazол), 7.21 (т, $J = 4.8$ Гц, 1H, 5H-піримідин), 4.17 (с, 2H, CH₂), 4.15 (с, 2H, CH₂).

***N*-(5-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-2-[(4,6-диметилпіримідин-2-іл)сульфаніл]ацетамід 3.19c.** Вихід 89%. Тпл 177–178°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО- d_6), δ , м. ч.: 12.21 (с, 1H, NH), 7.33–7.29 (м, 3H, C_6H_5), 7.27–7.23 (м, 3H, C_6H_5 , тіазол), 6.95 (с, 1H, піримідин), 4.12 (с, 2H, CH_2), 4.07 (с, 2H, CH_2), 2.30 (с, 6H, CH_3).

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(4,6-диметилпіримідин-2-іл)сульфаніл]ацетамід 3.19d.** Вихід 65%. Тпл 186–187°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО- d_6), δ , м. ч.: 12.27 (с, 1H, NH), 7.38 (дд, $J = 7.4, 1.7$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.35 (дд, $J = 7.6, 1.7$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.30–7.27 (м, 2H, C_6H_4), 7.23 (с, 1H, тіазол), 6.95 (с, 1H, піримідин), 4.08 (с, 4H, CH_2), 2.29 (с, 6H, CH_3).

***N*-[5-(3-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(4,6-диметилпіримідин-2-іл)сульфаніл]ацетамід 3.19e.** Вихід 69%. Тпл 184–185°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО- d_6), δ , м. ч.: 12.25 (с, 1H, NH), 7.33 (д, $J = 7.8$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.31 (д, $J = 2.2$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.28–7.25 (м, 2H, C_6H_4 , тіазол), 7.21 (д, $J = 7.4$ Гц, 1H, C_6H_4), 6.93 (с, 1H, піримідин), 4.07 (с, 4H, CH_2), 2.28 (с, 6H, CH_3).

***N*-[5-(2,3-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(4,6-диіметилпіримідин-2-іл)сульфаніл]ацетамід 3.19f.** Вихід 91%. Тпл 127–128°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО- d_6), δ , м. ч.: 12.19 (с, 1H, NH), 7.22 (с, 1H, тіазол), 7.12 (д, $J = 7.8$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.09 (д, $J = 7.9$ Гц, 1H, C_6H_4), 6.94 (с, 1H, піримідин), 4.07 (с, 2H, CH_2), 4.00 (с, 2H, CH_2), 2.28 (с, 6H, CH_3), 2.25 (с, 3H, CH_3).

***N*-[5-(2,3-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(4,6-диметилпіримідин-2-іл)сульфаніл]ацетамід 3.19g.** Вихід 88%. Тпл 184–185°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО- d_6), δ , м. ч.: 12.30 (ш. с., 1H, NH), 7.53 (дд, $J = 7.8, 1.6$ Гц, 1H, C_6H_3), 7.39 (дд, $J = 7.7, 1.6$ Гц, 1H, C_6H_3), 7.34–7.30 (м, 1H, C_6H_3), 7.25 (с, 1H, тіазол), 6.94 (с, 1H, піримідин), 4.23 (с, 2H, CH_2), 4.08 (с, 2H, CH_2), 2.27 (с, 6H, CH_3).

***N*-[5-(3,4-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-[(4,6-диметилпіримідин-2-іл)сульфаніл]ацетамід 3.19h.** Вихід 89%. Тпл 165–167°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО- d_6), δ , м. ч.: 12.28 (с, 1H, NH), 7.56 (д, $J = 8.2$ Гц, 1H, C_6H_4),

7.53 (с, 1H, C₆H₄), 7.28 (с, 1H, тiazол), 7.25 (d, $J = 8.1$ Гц, 1H, C₆H₄), 6.94 (с, 1H, піримідин), 4.09 (с, 4H, CH₂), 2.28 (с, 6H, CH₃).

Загальна методика синтезу 2-тіазол-2-ілімінотіазолідин-4-онів 3.22

Еквімолярну суміш відповідного *N*-(5-арилметил-1,3-тіазол-2-іл)-2-хлороацетаміду (0.01моль) **3.8** та тіоціанату калію (0.01 моль) кип'ятили протягом 4 год. в етанолі (25 мл). Осад, що утворився фільтрували, промивали спиртом та кристалізували із суміші спирт–ДМФА.

2-[5-(2-Фторобензил)-тіазол-2-іліміно]тіазолідин-4-он 3.22с. Вихід 68%. Тпл 130–132°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.36–11.65 (ш. с., 1H, NH), 7.38–7.25 (м, 3H, C₆H₄, тiazол), 7.21–7.11 (м, 2H, C₆H₄), 4.11 (с, 2H, ArCH₂), 3.96 (с, 2H, C(O)CH₂). ¹³C ЯМР (101 МГц, ДМСО), δ _C, м. ч.: 174.45, 168.92, 162.55, 160.57 (d, $J = 244.3$ Гц), 137.75, 133.64, 131.28 (d, $J = 4.1$ Гц), 129.46 (d, $J = 8.0$ Гц), 127.12 (d, $J = 15.7$ Гц), 125.19 (d, $J = 3.4$ Гц), 115.87 (d, $J = 21.4$ Гц), 35.38, 26.36 (d, $J = 2.5$ Гц).

2-[5-(3-Трифторметилбензил)-тіазол-2-іліміно]тіазолідин-4-он 3.22е. Вихід 71%. Тпл 128–129 °C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.36–11.86 (ш. с., 1H, NH), 7.63 (с, 1H, тiazол), 7.60–7.53 (м, 3H, C₆H₄), 7.41 (с, 1H, 2H-C₆H₄), 4.22 (с, 2H, ArCH₂), 3.97 (с, 2H, C(O)CH₂). ¹³C ЯМР (101 МГц, ДМСО), δ _C, м. ч.: 174.4, 169.18, 162.61, 141.97, 138.02, 134.30, 133.05, 130.17, 129.76 (к, $J = 31.5$ Гц), 125.31 (к, $J = 3.3$ Гц), 123.86 (к, $J = 3.7$ Гц), 122.50 (к, $J = 269.6$ Гц), 35.40, 32.44.

2-[5-(3,4-Дихлоробензил)-тіазол-2-іліміно]тіазолідин-4-он 3.22f. Вихід 73%. Тпл 144–145 °C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.30–11.77 (ш. с., 1H, NH), 7.58–7.53 (м, 2H, C₆H₄), 7.40 (с, 1H, тiazол), 7.25 (д, $J = 8.1$ Гц, 1H, C₆H₄), 4.11 (с, 2H, ArCH₂), 3.97 (с, 2H, C(O)CH₂). ¹³C ЯМР (101 МГц, ДМСО), δ _C, м. ч.: 174.46, 169.18, 162.65, 141.70, 138.08, 134.00, 131.55, 131.22, 130.82, 129.71, 129.27, 35.41, 31.78.

2-[5-(2,3-Дихлоробензил)-тіазол-2-іліміно]-тіазолідин-4-он 3.22g.

Вихід 67%. Тпл 123–124 °С. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.32–11.83 (ш. с., 1H, NH), 7.54 (д, $J = 7.6$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.44–7.24 (м, 3H, C_6H_4 , тіазол), 4.25 (с, 2H, ArCH_2), 3.96 (с, 2H, $\text{C}(\text{O})\text{CH}_2$). ^{13}C ЯМР (101 МГц, ДМСО), δ_{C} , м. ч.: 174.46, 169.01, 162.69, 140.43, 138.35, 132.52, 132.49, 131.33, 129.90, 129.69, 128.97, 35.41, 31.72.

2-[5-(2,3-Дихлоробензил)-тіазол-2-іліміно]-5-метилтіазолідин-4-он

3.22h. 2 Вихід 56%. Тпл 98–99 °С. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.16–11.76 (ш. с., 1H, NH), 7.53 (д, $J = 7.2$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.41–7.29 (м, 3H, C_6H_4 , тіазол), 4.25 (ш. с., 3H, ArCH_2 , $\text{C}(\text{O})\text{CH}$), 1.49 (д, $J = 7.2$ Гц, 3H, CH_3). ^{13}C ЯМР (101 МГц, ДМСО), δ_{C} , м. ч.: 177.48, 168.93, 160.96, 140.44, 138.38, 132.65, 132.49, 131.33, 129.89, 129.68, 128.97, 44.32, 31.74, 18.46.

Загальна методика синтезу морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамідів 3.23a-j

Суспензію 0.009 моль подрібненої сірки в 9 мл морфоліну перемішують протягом 5 хв. До утвореного вишнево-коричневого розчину додають порціями розчин 0.003 моль хлороацетаміду в 3 мл ДМФА. Реакційну суміш продовжують перемішувати 60 хвилин, після чого виливають в 100 мл води та залишають на 1 добу. Утворений осад відфільтровують, промивають водою, висушують та перекристалізують зі спирту.

N-(5-Бензилтіазол-2-іл)-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамід 3.23a.

Вихід 86 %. Тпл 188–190 °С. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.61 (с, 1H, NH), 7.50–7.16 (м, 6H, C_6H_4 , тіазол), 4.10 (с, 2H, PhCH_2), 4.08 (д, $J = 4.1$ Гц, 2H, CH_2), 3.73 (д, $J = 4.0$ Гц, 2H, CH_2), 3.64 (с, 2H, CH_2), 3.58 (с, 2H, CH_2).

N-[5-(4-метилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-морфолін-4-іл-2-

тіоксоацетамід 6.2. Вихід 94 %. Тпл 211–213 °С. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.62 (с, 1H, NH), 7.30 (с, 1H, тіазол), 7.15 (д, $J = 7.7$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.12 (д, $J = 7.7$ Гц, 2H, C_6H_4), 4.11–4.05 (м, 2H, CH_2), 4.04 (с, 2H,

ArCH₂), 3.72 (с, 2Н, CH₂), 3.64 (с, 2Н, CH₂), 3.57 (с, 2Н, CH₂), 2.26 (с, 3Н, CH₃).

***N*-[5-(4-етилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамід 3.23с.** Вихід 99%. Тпл 230–232°C. Спектр ЯМР ¹Н (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.71–12.53 (ш.с, 1Н, NH), 7.31 (с, 1Н, тіазол), 7.17 (д, *J* = 8.0 Гц, 2Н, C₆H₄), 7.14 (д, *J* = 7.9 Гц, 2Н, C₆H₄), 4.14–3.99 (м, 4Н, CH₂), 3.76–3.70 (м, 2Н, CH₂), 3.64 (с, 2Н, CH₂), 3.57 (с, 2Н, CH₂), 2.56 (кв, *J* = 7.4 Гц, 2Н, CH₂), 1.15 (т, *J* = 7.6 Гц, 3Н, CH₃).

***N*-[5-(4-фторобензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамід 3.23d.** Вихід 98 %. Тпл 233–235°C. Спектр ЯМР ¹Н (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.69–12.55 (ш.с, 1Н, NH), 7.34–7.27 (м, 3Н, C₆H₄, тіазол), 7.13 (дд, *J* = 7.9, 5.2 Гц, 2Н, C₆H₄), 4.09 (с, 2Н, CH₂), 4.07 (с, 2Н, CH₂), 3.73 (д, *J* = 3.6 Гц, 2Н, CH₂), 3.65 (с, 2Н, CH₂), 3.58 (с, 2Н, CH₂).

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамід 3.23е.** Вихід 93 %. Тпл 191–193°C. Спектр ЯМР ¹Н (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.67 (с, 1Н, NH), 7.59–7.39 (м, 2Н, C₆H₄), 7.37–7.17 (м, 3Н, C₆H₄, тіазол), 4.21 (с, 2Н, ArCH₂), 4.14–3.93 (м, 2Н, CH₂), 3.72 (с, 2Н, CH₂), 3.63 (д, *J* = 4.1 Гц, 2Н, CH₂), 3.57 (с, 2Н, CH₂).

***N*-[5-(4-хлоробензил)тіазол-2-іл]-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамід 3.23g.** Вихід 93%. Тпл 238–240°C. Спектр ЯМР ¹Н (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.65 (с, 1Н, NH), 7.36 (д, *J* = 8.2 Гц, 2Н, C₆H₄), 7.34–7.26 (м, 3Н, тіазол, C₆H₄), 4.10 (с, 2Н, ArCH₂), 4.07 (с, 2Н, CH₂), 3.73 (с, 2Н, CH₂), 3.64 (с, 2Н, CH₂), 3.58 (с, 2Н, CH₂).

***N*-[5-(4-бромобензил)-1,3-тіазол-2-іл]-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамід 3.23h.** Вихід 95 %. Тпл 231–233°C. Спектр ЯМР ¹Н (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.78–12.52 (ш.с, 1Н, NH), 7.57–7.46 (д, *J* = 8.4 Гц, 2Н, C₆H₄), 7.33 (с, 1Н, тіазол), 7.27–7.17 (д, *J* = 8.3 Гц, 2Н, C₆H₄), 4.09 (с, 2Н, CH₂), 4.08 (с, 2Н, CH₂), 3.73 (с, 2Н, CH₂), 3.64 (д, *J* = 3.2 Гц, 2Н, CH₂), 3.57 (с, 2Н, CH₂).

2-Морфолін-4-іл-2-тіоксо-*N*-[5-(3-трифторобензил)-тіазол-2-іл]-тіоксоацетамід 3.23і. Вихід 81%. Тпл 187–189°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.73–12.64 (ш.с, 1H, NH), 7.67 (с, 1H, C₆H₄), 7.63–7.54 (ш.с, 3H, C₆H₄), 7.38 (с, 1H, тіазол), 4.23 (с, 2H, ArCH₂), 4.11–4.03 (м, 2H, CH₂), 3.72 (с, 2H, CH₂), 3.64 (с, 2H, CH₂), 3.61–3.53 (м, 2H, CH₂).

***N*-[5-(2-хлоро-5-трифторометилбензил)-тіазол-2-іл]-2-морфолін-4-іл-2-тіоксоацетамід 3.23j.** Вихід 71%. Тпл 207–209°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО) δ , м. ч.: 12.67 (с, 1H, NH), 7.89 (с, 1H, C₆H₃), 7.71 (д, $J = 7.3$ Гц, 1H, C₆H₃), 7.66 (д, $J = 7.0$ Гц, 1H, C₆H₃), 7.36 (с, 1H, тіазол), 4.32 (с, 2H, ArCH₂), 4.08 (с, 2H, CH₂), 3.73 (д, $J = 2.5$ Гц, 2H, CH₂), 3.64 (с, 2H, CH₂), 3.59 (с, 2H, CH₂).

Загальна методика синтезу амідів 4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2-карбонової кислоти

Метод А. В конічну колбу поміщають 1 г сірки та 10 мл етилендіаміну і перемішують протягом 30 хвилин. До утвореного вишнево-коричневого розчину при постійному перемішуванні протягом 10 хвилин додають 0.006 моль відповідного хлороацетаміду. Продовжують перемішування ще 30 хвилин, виливають в 100 мл води і залишають на 1 добу. Осад відфільтровують, промивають водою, сушать та перекристалізують зі спирту.

Метод Б. 0.0015 моль відповідного морфолін-4-іл-2-тіоксоацетаміду **8a, b** чи **13a-e** додають 4 мл етилендіаміну перемішують протягом 5 хвилин при кімнатній температурі. Утворений розчин нагрівають до 50°C та продовжують перемішування протягом 30 хвилин. Охолоджують, виливають в 30 мл води та залишають на 1 добу. Осад відфільтровують, промивають водою, сушать та перекристалізують зі спирту.

***N*-(5-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2-карбоксамід 3.24a.** Вихід 85%. Тпл 235°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.:

7.31–7.17 (м, 5H, C₆H₅), 7.14 (с, 1H, тiazол), 4.01 (с, 2H, ArCH₂), 3.83 (с, 4H, 2CH₂).

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2-карбоксамід 3.24b.** Вихід 95%. Тпл 230 °С розкл. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 7.42 (d, *J* = 7.4 Гц, 1H, C₆H₄), 7.35 (d, *J* = 7.3 Гц, 1H, C₆H₄), 7.31–7.21 (м, 2H, C₆H₄), 7.12 (с, 1H, тiazол), 4.12 (с, 2H, ArCH₂), 3.84 (с, 4H, 2CH₂).

***N*-[5-(4-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2-карбоксамід 3.24c.** Вихід 97%. Тпл 230 °С розкл. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 7.33 (d, *J* = 8.3 Гц, 2H, C₆H₄), 7.24 (d, *J* = 8.3 Гц, 2H, C₆H₄), 7.13 (с, 1H, тiazол), 4.00 (с, 2H, ArCH₂), 3.81 (с, 4H, 2CH₂).

***N*-{5-[3-(трифторметил)бензил]-1,3-тіазол-2-іл}-4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2-карбоксамід 3.24d.** Вихід 79%. Тпл 253–255 °С. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 7.57 (с, 1H, C₆H₄), 7.54–7.50 (м, 3H, C₆H₄), 7.17 (с, 1H, тiazол), 4.13 (с, 2H, ArCH₂), 3.83 (с, 4H, 2CH₂).

***N*-{5-[2-хлоро-5-(трифторметил)бензил]бензил}-1,3-тіазол-2-іл}-4,5-дигідро-1*H*-імідазол-2-карбоксамід 3.24e.** Вихід 95%. Тпл > 260 °С. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 7.78–7.56 (м, 2H, C₆H₄), 7.33 (с, 1H), 7.14 (с, 1H, тiazол), 4.09 (с, 2H, ArCH₂), 3.81 (с, 4H, 2CH₂).

***N*-(5-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксамід 3.25a.** Вихід 83%. Тпл 240–243 °С. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 9.44 (с, 2H, NH), 7.33–7.15 (м, 5H, C₆H₅), 7.10 (с, 1H, тiazол), 4.00 (с, 2H, ArCH₂), 3.35 (с, 4H, CH₂), 1.83 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(4-метилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]-1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксамід 3.25b.** Вихід 83%. Тпл 239–242 °С. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 9.46 (с, 2H, NH), 7.11 (д, *J* = 7.5 Гц, 2H, C₆H₄), 7.09 (м, 3H, C₆H₄, тiazол), 3.95 (с, 2H, ArCH₂), 3.35 (с, 4H, CH₂), 2.25 (с, 3H, CH₃), 1.82 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(4-етилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]-1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксамід 3.25с.** Вихід 91%. Тпл 250–252°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО) δ , м. ч.: 9.47 (с, 2H, NH), 7.14 (д, $J = 7.2$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.11 (д, $J = 7.2$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.08 (с, 1H, тіазол), 3.95 (с, 2H, ArCH_2), 3.35 (с, 4H, CH_2), 2.60 (кв, $J = 7.3$ Гц, 2H, CH_2), 1.82 (с, 2H, CH_2), 1.14 (т, $J = 7.6$ Гц, 3H, CH_3).

***N*-[5-(4-фторобензил)-1,3-тіазол-2-іл]-1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксамід 3.25d.** Вихід 75%. Тпл 251–253°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 9.45 (с, 2H, NH), 7.26 (дд, $J_{\text{HH}} = 8.8$, $J_{\text{HF}} = 5.5$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.09 (м, 3H, C_6H_4 , тіазол), 4.00 (с, 2H, ArCH_2), 3.35 (с, 4H, CH_2), 1.83 (с, 2H, CH_2).

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксамід 3.25е.** Вихід 94%. Тпл 218–220°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 9.50 (с, 2H, NH), 7.42 (д, $J = 7.3$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.35 (д, $J = 7.3$ Гц, 1H, C_6H_4), 7.31–7.21 (м, 2H, C_6H_4), 7.10 (с, 1H, тіазол), 4.11 (с, 2H, ArCH_2), 3.35 (с, 4H, CH_2), 1.82 (с, 2H, CH_2).

***N*-{5-[3-(трифторометил)бензил]-1,3-тіазол-2-іл}-1,4,5,6-тетрагідропіримідин-2-карбоксамід 3.25i.** Вихід 87%. Тпл 241–243°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 9.47 (с, 2H, NH), 7.58 (с, 1H, C_6H_4), 7.55–7.51 (м, 3H, C_6H_4), 7.15 (с, 1H, тіазол), 4.13 (с, 2H, ArCH_2), 3.35 (с, 4H, CH_2), 1.83 (с, 2H, CH_2).

(2E)-2-ціано-*N*-[5-(3,4-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-3-(4-фторофеніл)проп-2-енамід 3.26a. Вихід 87%. Тпл 250–251°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 13.14 (с, 1H, NH), 8.35 (с, 1H, $\text{CH}=\text{N}$), 8.07 (дд, $J = 8.6$, 5.5 Гц, 2H, 6H- C_6H_3), 7.59 (д, $J = 3.7$ Гц, 1H, 2H- C_6H_3), 7.58 (д, $J = 6.2$ Гц, 1H, 5H- C_6H_3), 7.43 (т, $J = 8.8$ Гц, 2H, C_6H_4), 7.37 (с, 1H, тіазол), 7.29 (дд, $J = 8.3$, 1.8 Гц, 1H, C_6H_4), 4.09 (с, 2H, CH_2).

(2E)-3-(4-хлорофеніл)-2-ціано-*N*-[5-(3,4-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]проп-2-енамід 3.26b. Вихід 85%. Тпл 255–257°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 13.24–12.75 (ш. с., 1H, NH), 8.34 (с, 1H, $\text{CH}=\text{N}$), 8.00 (д, J

= 8.0 Гц, 2H, C₆H₄), 7.65 (d, J = 8.0 Гц, 2H, C₆H₄), 7.60–7.54 (м, 2H, C₆H₃), 7.36 (с, 1H, тiazол), 7.30 (д, J = 8.1 Гц, 1H, C₆H₃), 4.10 (с, 2H, CH₂)

(2E)-2-ціано-N-[5-(3,4-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-3-(4-етокси-феніл)проп-2-енамід 3.26с. Вихід 91%. Тпл > 260°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 13.07–12.63 (ш. с., 1H, NH), 8.29 (с, 1H, CH=), 8.00 (д, J = 7.0 Гц, 2H, Ar), 7.58 (с, 2H, Ar), 7.34 (с, 1H, тiazол), 7.29 (д, J = 8.0 Гц, 1H, Ar), 7.12 (д, J = 7.1 Гц, 2H, Ar), 4.14 (к, J = 6.2 Гц, 2H, CH₂), 4.10 (с, 2H, CH₂), 1.35 (t, J = 6.2 Гц, 3H, CH₃).

(2E)-2-ціано-N-[5-(3,4-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-3-(2,4-дихлоро-феніл)проп-2-енамід 3.26d. Вихід 86%, Тпл > 260°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 13.57–12.99 (ш. с., 1H, NH), 8.48 (с, 1H, CH=), 8.10 (д, J = 8.5 Гц, 1H, C₆H₃), 7.86 (д, J = 1.7 Гц, 1H, C₆H₃), 7.65 (дд, J = 8.5, 1.7 Гц, 1H), 7.62–7.54 (м, 2H, C₆H₃, C₆H₃), 7.39 (с, 1H, тiazол), 7.30 (дд, J = 8.2, 1.7 Гц, 1H), 4.09 (с, 2H, CH₂).

3-(1-Бензил-1H-індол-3-іл)-2-ціано-N-(5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл)проп-2-енамід 3.27b. Вихід 90%. Тпл > 260°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.88–12.50 (ш. с., 1H, NH), 8.76 (с, 1H), 8.67 (с, 1H), 8.12–7.95 (м, 1H, Ar), 7.68–7.57 (м, 1H, Ar), 7.50–7.39 (м, 2H, Ar), 7.36–7.28 (м, 9H, Ar, CH=), 5.65 (с, 2H, CH₂), 4.19 (с, 2H, CH₂). ¹³C ЯМР (126 МГц, ДМСО), δ_C, м. ч.: 142.98, 137.76, 137.07, 136.52, 133.96, 133.23, 131.41, 129.92, 129.24, 129.17, 128.60, 128.30, 128.06, 127.75, 124.11, 122.62, 119.40, 118.68, 112.14, 109.97, 50.55, 30.44.

N-[5-(2-флуоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]тіофен-2-карбоксамід 3.33a. Вихід 84%. Тпл 141–143°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.61 (с, 1H, NH), 8.19 (с, 1H), 7.93 (д, J = 4.4 Гц, 1H), 7.40–7.37 (м, 1H), 7.35–7.27 (м, 2H), 7.27–7.21 (м, 1H), 7.20–7.16 (м, 2H), 4.14 (с, 2H, CH₂).

N-[5-(2,4-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]тіофен-2-карбоксамід 3.33с. Вихід 73%. Тпл 168–170°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.63 (с, 1H, NH), 8.19 (с, 1H), 7.93 (д, J = 4.5 Гц, 1H), 7.63 (д, J = 1.3 Гц, 1H),

7.48 (д, $J = 8.2$ Гц, 1H, C₆-C₆H₃), 7.43 (дд, $J = 8.1, 1.5$ Гц, 1H, C₃-C₆H₃), 7.31 (с, 1H), 7.26–7.18 (м, 1H), 4.21 (с, 3H, CH₂).

***N*-[5-(2,5-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]тіофен-2-карбоксамід 3.33d.** Вихід 81%. Тпл 170–172°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.66 (с, 1H, NH), 8.20 (с, 1H), 7.94 (д, $J = 4.2$ Гц, 1H), 7.58 (д, $J = 2.3$ Гц, 1H), 7.51 (д, $J = 8.6$ Гц, 1H, C₃-C₆H₃), 7.39 (дд, $J = 8.5, 2.4$ Гц, 1H, C₆-C₆H₃), 7.35 (с, 1H), 7.26–7.19 (м, 1H), 4.22 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(2-хлоро-5-трифлуорометилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]тіофен-2-карбоксамід 3.33e.** Вихід 80%. Тпл 158–160°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.65 (с, 1H, NH), 8.20 (с, 1H), 7.93 (д, $J = 4.2$ Гц, 1H), 7.89 (с, 1H), 7.73 (д, $J = 8.3$ Гц, 1H), 7.68 (д, $J = 7.2$ Гц, 1H), 7.35 (с, 1H), 7.26–7.20 (м, 1H), 4.33 (с, 2H, CH₂).

4-Бromo-*N*-[5-(4-метилбензил)-1,3-тіазол-2-іл]тіофен-2-карбоксамід 3.33f. Вихід 70%. Тпл 188–190°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.73 (ш.с, 1H, NH), 8.15 (ш.с, 1H), 8.04 (с, 1H), 7.31 (с, 1H), 7.17 (д, $J = 7.6$ Гц, 2H), 7.15–7.09 (д, $J = 7.6$ Гц, 2H), 4.05 (с, 2H, CH₂), 2.28 (с, 3H, CH₃).

4-Бromo-*N*-[5-(4-ізопропілбензил)-1,3-тіазол-2-іл]тіофен-2-карбоксамід 3.33g. Вихід 70%, Тпл 190–192°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.72 (ш.с, 1H, NH), 8.15 (ш.с, 1H), 8.04 (с, 1H), 7.32 (с, 1H), 7.19 (с, 4H), 4.06 (с, 2H, CH₂), 2.86 (м, $J = 6.7$ Гц, 1H, CH), 1.19 (д, $J = 6.8$ Гц, 6H, 2CH₃).

4-Бromo-*N*-[5-(2,4-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]тіофен-2-карбоксамід 3.33h. Вихід 87%. Тпл 175–177°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.81 (ш.с, 1H, NH), 8.18 (ш.с, 1H), 8.06 (с, 1H), 7.63 (с, 1H), 7.47 (д, $J = 8.3$ Гц, 1H), 7.43 (д, $J = 7.3$ Гц, 1H), 7.33 (с, 1H), 4.21 (с, 2H, CH₂).

Бromo-*N*-[5-(3,4-дихлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]тіофен-2-карбоксамід 3.33i. Вихід 84%. Тпл 220–222°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.80 (ш.с, 1H, NH), 8.20 (ш.с, 1H), 8.06 (с, 1H), 7.90 (с,

1H), 7.73 (д, $J = 8.3$ Гц, 1H), 7.69 (д, $J = 7.8$ Гц, 1H), 7.38 (с, 1H), 4.33 (с, 2H, CH₂).

***N*-[5-(2-хлоробензил)-1,3-тіазол-2-іл]тіофен-2-карбоксамід 3.33b.**

Вихід 74%. Тпл 158–160°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 12.64 (ш.с, 1H, NH), 8.20 (с, 1H), 7.94 (д, $J = 4.3$ Гц, 1H), 7.48–7.45 (м, 2H), 7.39–7.25 (м, 3H), 7.26–7.16 (м, 1H), 4.22 (с, 2H, CH₂).

4-Бromo-*N*-{5-[4-(1-метилетил)бензил]-1,3-тіазол-2-іл}тіофен-2-карбоксамід 3.33g. Вихід 70%. Тпл 190–192°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.73 (с, 1H, NH), 8.14 (с, 1H, тіофен), 8.03 (с, 1H, тіофен), 7.31 (с, 1H, тіазол), 7.18 (с, 4H, C₆H₄), 4.04 (с, 2H, CH₂), 2.89–2.78 (м, 1H, CH), 1.17 (с, 3H, CH₃), 1.16 (с, 3H, CH₃). ¹³C ЯМР (126 МГц, ДМСО), δ_C, м. ч.: 159.91, 158.06, 147.08, 147.03, 137.87, 132.87, 132.72, 131.16, 128.78, 126.94, 114.99, 109.86, 33.53, 32.11, 24.38.

6-Метил-*N*-[5-(3-нітробензил)-1,3-тіазол-2-іл]-4,5,6,7-тетрагідро-1-бензотіофен-3-карбоксамід 3.34с. Вихід 77%. Тпл 251–252°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.24 (с, 1H, NH), 8.24 (с, 1H, C₆H₄), 8.16 (с, 1H, тіофен), 8.09 (д, $J = 8.1$ Гц, 1H, C₆H₄), 7.76 (д, $J = 7.6$ Гц, 1H, C₆H₄), 7.62 (т, $J = 7.9$ Гц, 1H, C₆H₄), 7.36 (с, 1H, тіазол), 4.27 (с, 2H, CH₂), 3.00 – 2.85 (м, 1H, CH₂), 2.80 (дд, $J = 16.3, 4.3$ Гц, 1H, CH₂), 2.64 (дд, $J = 24.4, 15.0$ Гц, 1H, CH₂), 2.29 (дд, $J = 15.9, 9.9$ Гц, 1H, CH₂), 1.94 – 1.73 (м, 2H, CH₂), 1.29 (qd, $J = 11.7, 5.6$ Гц, 1H, CH), 1.00 (д, $J = 6.4$ Гц, 3H, CH₃). ¹³C ЯМР (101 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 166.46, 162.82, 153.02, 147.81, 141.68, 140.31, 140.23, 137.56, 135.19, 134.90, 133.11, 127.99, 126.71, 126.64, 37.76, 36.33, 35.40, 33.93, 30.20, 26.19.

***N*-(5-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-3-хлоро-1-бензотіофен-2-карбоксамід 3.41a.** Вихід 76%. Тпл 223–224°C. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.97 (с, 1H, NH), 8.06 (д, $J = 7.9$ Гц, 1H, бензотіофен), 7.89 (д, $J = 7.3$ Гц, 1H, бензотіофен), 7.63–7.51 (м, 2H, бензотіофен), 7.36–7.28 (м, 5H, C₆H₅, тіазол), 7.24 (т, $J = 6.6$ Гц, 1H, C₆H₅), 4.06 (с, 2H, CH₂). ¹³C ЯМР (126 МГц,

ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 164.63, 139.94, 137.81, 137.10, 133.14, 129.41, 129.07, 128.90, 128.63, 128.09, 127.08, 126.17, 123.77, 123.04, 122.27, 32.89.

3-Хлоро-*N*-[5-(4-метоксибензил)-1,3-тіазол-2-іл]-1-бензотіофен-2-карбоксамід 3.41b. Вихід 76%. Тпл 223–224°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 13.12–12.77 (ш. с., 1H, NH), 8.05 (d, $J = 6.9$ Гц, 1H, бензотіофен), 7.89 (д, $J = 8.5$ Гц, 1H, бензотіофен), 7.63–7.51 (м, 2H, бензотіофен), 7.29 (с, 1H, тіазол), 7.21 (d, $J = 8.4$ Гц, 2H, $\text{C}_6\text{H}_4\text{O}$), 6.89 (д, $J = 8.4$ Гц, 2H, $\text{C}_6\text{H}_4\text{O}$), 3.99 (с, 2H, CH_2), 3.72 (с, 3H, CH_3). ^{13}C ЯМР (126 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 164.76, 158.47, 137.81, 137.12, 133.23, 131.80, 129.97, 129.70, 128.08, 126.16, 123.76, 123.03, 122.24, 114.47, 55.49, 32.07.

***N*-{5-[3-(трифторометил)бензил]-1,3-тіазол-2-іл}-1,2,3-бензотіадіазол-6-карбоксамід 3.50e.** Вихід 90%. Тпл 179–180°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 13.17–12.45 (ш. с., 1H, NH), 9.04 (с, 1H), 8.81 (d, $J = 8.7$ Гц, 1H), 8.31 (d, $J = 8.7$ Гц, 1H), 7.68 (с, 1H), 7.59 (dq, $J = 14.9$, 7.3 Гц, 2H), 7.41 (с, 1H), 4.25 (с, 1H). ^{13}C ЯМР (101 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 165.53, 163.00, 159.21, 142.21, 141.00, 134.42, 133.98, 133.13, 130.97, 130.15, 129.76 (к, $J = 32.1$ Гц), 127.42, 126.05, 125.36 (к, $J = 4.0$ Гц), 123.78, 121.81, 120.49 (к, $J = 252.1$ Гц), 31.99.

Загальна методика одержання 5-ариліден-2-тіоксо-4-тіазолідон-3-алканкарбонових кислот 3.51a-с, 3.52a-с

У круглодонну колбу зі зворотнім холодильником поміщають 50 ммоль 2-тіоксо-4-тіазолідон-3-алканкарбонової кислоти, 60 ммоль відповідного ароматичного альдегіду, 50 ммоль безводного натрію ацетату і 50 мл ацетатної кислоти. Реакційну суміш кип'яють протягом 3-х годин і охолоджують. Продукт реакції відфільтровують, промивають ацетатною кислотою, водою, висушують і перекристалізують з суміші ДМФА – ацетатна кислота, чистої ацетатної кислоти або спиртів.

(5-Бензиліден-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)етанова кислота 3.51a. Вихід 78%. Тпл 235–237°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 13.47

c (1H, COOH), 7.91 c (1H, =CH), 7.68 д (2H, $J = 6.5$ Гц, C₆H), 7.61–7.50 м (3H, C₆H₅), 4.75 c (2H, CH₂).

[5-(4-Метилбензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]етанова кислота 3.51b. Вихід 82%. Тпл > 260°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 7.81 c (1H, =CH), 7.55 д (2H, $J = 7.9$ Гц, C₆H₄), 7.38 д (2H, $J = 7.9$ Гц, C₆H₄), 4.61 c (2H, CH₂), 2.37 c (3H, CH₃).

[5-(4-Хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]етанова кислота 3.51c. Вихід 79%. Тпл 258–260 °C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 14.02–13.14 ш.с (1H, COOH), 7.90 c (1H, =CH), 7.70 д (2H, $J = 8.4$ Гц, C₆H₄), 7.63 д (2H, $J = 8.5$ Гц, C₆H₄), 4.74c (2H, CH₂).

3-(5-Бензиліден-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)пропанова кислота 3.52a. Вихід 73%. Тпл 178–180°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.77–12.07 ш.с (1H, COOH), 7.82 c (1H, =CH), 7.64 д (2H, $J = 7.0$ Гц, C₆H₅), 7.61–7.46 м (3H, C₆H₅), 4.23 т (2H, $J = 7.7$ Гц, CH₂), 2.64 т (2H, $J = 7.7$ Гц, CH₂).

3-[5-(4-Метилбензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]пропанова кислота 3.52b. Вихід 76%. Тпл 152–153°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.50 c (1H, COOH), 7.77 c (1H, =CH), 7.52 д (2H, $J = 8.1$ Гц, C₆H₄), 7.36 д (2H, $J = 8.0$ Гц, C₆H₄), 4.21 т (2H, $J = 7.7$ Гц, CH₂), 2.62 т (2H, $J = 7.7$ Гц, CH₂), 2.36 c (1H, CH₃).

3-[5-(4-Хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]пропанова кислота 3.52c. Вихід 79%. Тпл 236–237°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 13.03–11.99 ш.с (1H, COOH), 7.81 c (1H, =CH), 7.66 д (2H, $J = 8.4$ Гц, C₆H₄), 7.61 д (2H, $J = 8.4$ Гц, C₆H₄), 4.22 т (2H, $J = 7.6$ Гц, CH₂), 2.63 т (2H, $J = 7.6$ Гц, CH₂).

Загальна методика одержання хлорангідридів 5-ариліден-2-тіоксо-4-тіазолідон-3-алканкарбонових кислот (3.53а-с, 3.54а-с)

У круглодонну колбу зі зворотнім холодильником поміщають 50 ммоль 5-ариліден-2-тіоксо-4-тіазолідон-3-алканкарбонової кислоти, додають 50 мл безводного бензолу та 25 мл SOCl_2 і кип'ятять до повного розчинення. Розчин вливають до 50 мл гексану або петролейного ефіру, утворений осад відфільтровують і перекристалізують з бензолу або суміші бензол – гексан.

(5-Бензиліден-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)ацетилхлорид 3.53а.
Вихід 89%. Тпл 140–141°C.

[5-(4-Метилбензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]ацетилхлорид 3.53b. Вихід 87 %. Тпл 145–147°C

[5-(4-Хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]ацетилхлорид 3.53с. Вихід 88%. Тпл 141–143°C.

3-(5-Бензиліден-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)пропіонілхлорид 3.54а. Вихід 99%. Тпл 105–106°C.

3-[5-(4-Метилбензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]пропіонілхлорид 3.54b. Вихід 99%. Тпл 152–153°C.

3-[5-(4-Хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]пропіонілхлорид 3.54с. Вихід 96%. Тпл 156–158°C.

Загальна методика синтезу амідів 3.55а-і, 3.56f-і

До розчину 0.01 моль відповідног 5-(R-бензил)-1,3-тіазол-2-аміну **2.4** та 1.5 мл триетиламіну в 15 мл діоксану додавали розчин 0.01 моль відповідного хлорангідриду **3.53** або **3.54** в 20 мл діоксану. Залишали на 1 год. Реакційну суміш виливали в 100 мл води. Осад, що утворився, фільтрували та перекристалізовували із суміші ДМФА – ацетатна кислота.

2-(5-Бензиліден-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)-N-(5-бензилтіазол-2-іл)-ацетамід 3.55а. Вихід 91%. Тпл 229–231°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц,

ДМСО), δ , м. ч.: 12.50 с (1H, NH), 7.88 с (1H, =CH), 7.67 д (2H, $J = 6.1$ Гц, C₆H₅), 7.58-7.53 м (3H, C₆H₅), 7.30–7.19 м (6H, C₆H₅, H_{тіазол}), 4.94 с (2H, CH₂), 4.07 с (2H, CH₂).

***N*-(5-бензилтіазол-2-іл)-2-[5-(4-метилбензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]ацетамід 3.55b.** Вихід 86%. Тпл > 260°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.50 с (1H, NH), 7.85 с (1H, =CH), 7.57 д (2H, $J = 7.8$ Гц, C₆H₄), 7.39 д (2H, $J = 7.7$ Гц, C₆H₄), 7.34–7.16 м (6H, C₆H₅, H_{тіазол}), 4.93 с (2H, CH₂), 4.07 с (2H, CH₂), 2.38 с (3H, CH₃).

***N*-(5-бензилтіазол-2-іл)-2-[5-(4-хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл] ацетамід 3.55с.** Вихід 88%. Тпл 263–265°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.52 с (1H, NH), 7.91 с (1H, =CH), 7.72 д (2H, $J = 8.5$ Гц, C₆H₄), 7.66 д (2H, $J = 8.6$ Гц, C₆H₄), 7.36–7.18 м (6H, C₆H₅, H_{тіазол}), 4.96 с (2H, CH₂), 4.09 с (2H, CH₂).

2-(5-Бензиліден-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)-*N*-[5-(4-метилбензил)-тіазол-2-іл]ацетамід 3.55d. Вихід 96%. Тпл 231–233°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.48 с (1H, NH), 7.88 с (1H, =CH), 7.67 д (2H, $J = 7.0$ Гц, C₆H₅), 7.64–7.45 м (3H, C₆H₅), 7.24 с (1H, H_{тіазол}), 7.11 д (2H, $J = 8.2$ Гц, C₆H₄), 7.09 д (2H, $J = 8.0$ Гц, C₆H₄), 4.93 с (2H, CH₂), 4.01 с (2H, CH₂), 2.24 с (3H, CH₃).

2-[5-(4-Метилбензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]-*N*-[5-(4-метилбензил)-тіазол-2-іл]ацетамід 3.55е. Вихід 96%. Тпл 234–237°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.48 (с, 1H, NH), 7.84 (с, 1H, =CH), 7.57 (d, $J = 7.6$ Гц, 2H, C₆H₄), 7.39 (d, $J = 7.5$ Гц, 2H, C₆H₄), 7.25 (с, 1H, H_{тіазол}), 7.11 (ш. с., 4H, C₆H₄), 4.93 (с, 2H, CH₂), 4.01 (с, 2H, CH₂), 2.37 (с, 3H, CH₃), 2.24 (с, 3H, CH₃).

2-[5-(4-Хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]-*N*-[5-(4-метилбензил)-тіазол-2-іл]ацетамід 3.55f. Вихід 93%. Тпл 234–236°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.49 с (1H, NH), 7.89 с (1H, =CH), 7.70 д (2H, $J = 8.5$ Гц, ClC₆H₄), 7.64 д (2H, $J = 8.5$ Гц, ClC₆H₄), 7.25 с

(1H, H_{тіазол}), 7.12 д (2H, $J = 8.3$ Гц, MeC₆H₄), 7.09 д (2H, $J = 8.4$ Гц, MeC₆H₄), 4.93 с (2H, CH₂), 4.02 с (2H, CH₂), 2.25 с (3H, CH₃).

2-(5-Бензиліден-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)-N-[5-(4-хлоробензил)-тіазол-2-іл]ацетамід 3.55g. Вихід 86%. Тпл 252–254°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.52 с (1H, NH), 7.88 с (1H, =CH), 7.68 д (2H, $J = 6.0$ Гц, Ar), 7.60–7.54 м (3H, Ar), 7.35 д (2H, $J = 7.4$ Гц, Ar), 7.30–7.24 м (3H, Ar, H_{тіазол}), 4.94 с (2H, CH₂), 4.08 с (2H, CH₂).

N-[5-(4-хлоробензил)-тіазол-2-іл]-2-[5-(4-метилбензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]ацетамід 3.55h. Вихід 93%. Тпл 234–236°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.52 с (1H, NH), 7.85 с (1H, =CH), 7.57 д (2H, $J = 8.0$ Гц, MeC₆H₄), 7.39 д (2H, $J = 8.0$ Гц, MeC₆H₄), 7.35 д (2H, $J = 8.3$ Гц, ClC₆H₄), 7.30–7.25 м (3H, ClC₆H₄, H_{тіазол}), 4.94 с (2H, CH₂), 4.08 с (2H, CH₂), 2.38 с (3H, CH₃).

2-[5-(4-Хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]-N-[5-(4-хлоробензил)-тіазол-2-іл]ацетамід 3.55i. Вихід 99%. Тпл 241–243°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.53 с (1H, NH), 7.89 с (1H, =CH), 7.70 д (2H, $J = 8.6$ Гц, C₆H₄), 7.63 д (2H, $J = 8.6$ Гц, C₆H₄), 7.35 д (2H, $J = 8.3$ Гц, C₆H₄), 7.29 с (1H, H_{тіазол}), 7.27 д (2H, $J = 8.7$ Гц, C₆H₄), 4.94 с (2H, CH₂), 4.08 с (2H, CH₂).

3-(5-Бензиліден-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)-N-(5-бензилтіазол-2-іл)пропіоамід 3.56a. Вихід 90%. Тпл 240–242°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.11 с (1H, NH), 7.83 с (1H, =CH), 7.66 д (2H, $J = 7.2$ Гц, C₆H₅), 7.61–7.53 м (3H, Ar), 7.36–7.30 м (2H, Ar), 7.29–7.21 м (4H, Ar, H_{тіазол}), 4.33 т (2H, $J = 6.8$ Гц, CH₂N), 4.09 с (2H, PhCH₂), 2.82 т (2H, $J = 6.9$ Гц, CH₂N).

N-(5-бензилтіазол-2-іл)-3-[5-(4-метилбензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]пропіоамід 3.56b. Вихід 86%. Тпл 242–244°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.08 с (1H, NH), 7.77 с (1H, =CH), 7.54 д (2H, $J = 7.6$ Гц, C₆H₄), 7.37 д (2H, $J = 7.6$ Гц, C₆H₄), 7.33–7.17 м (6H, C₆H₅, H_{тіазол}), 4.31 т (2H, $J = 6.5$ Гц, CH₂N), 4.06 с (2H, CH₂), 2.79 т (2H, $J = 6.5$ Гц, CH₂CO), 2.37 с (3H, CH₃).

***N*-(5-бензилтіазол-2-іл)-3-[5-(4-хлоробензиліден)4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]пропіоамід 3.56с.** Вихід 89%. Тпл 256–258°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.09 с (1H, NH), 7.82 с (1H, =CH), 7.67 д (2H, $J = 6.9$ Гц, C_6H_4), 7.62 д (2H, $J = 8.1$ Гц, C_6H_4), 7.30 д (2H, $J = 6.9$ Гц, C_6H_5), 7.28–7.17 м (4H, C_6H_5 , $\text{H}_{\text{тіазол}}$), 4.31 т (2H, $J = 7.3$ Гц, CH_2N), 4.07 с (2H, CH_2), 2.79 т (2H, CH_2CO).

3-(5-Бензиліден-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)-*N*-[5-(4-метилбензил)-тіазол-2-іл]пропіоамід 3.56d. Вихід 90%. Тпл 232–234°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.07 с (1H, NH), 7.81 с (1H, =CH), 7.64 д (2H, $J = 6.7$ Гц, C_6H_5), 7.58–7.51 м (3H, C_6H_5), 7.20 с (1H, $\text{H}_{\text{тіазол}}$), 7.13 д (2H, $J = 7.9$ Гц, C_6H_4), 7.11 д (2H, $J = 7.9$ Гц, C_6H_4), 4.31 т (2H, $J = 6.6$ Гц, CH_2N), 4.01 с (2H, CH_2), 2.80 т (2H, $J = 6.4$ Гц, CH_2CO), 2.26 с (3H, CH_3).

3-[5-(4-Метилбензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]-*N*-[5-(4-метилбензил)-тіазол-2-іл]пропіоамід 3.56е. Вихід 97%. Тпл 239–241°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.06 с (1H, NH), 7.77 с (1H, =CH), 7.53 д (2H, $J = 7.8$ Гц, C_6H_4), 7.37 д (2H, $J = 7.9$ Гц, C_6H_4), 7.19 с (1H, $\text{H}_{\text{тіазол}}$), 7.13 д (2H, $J = 7.8$ Гц, C_6H_4), 7.10 д (2H, $J = 7.7$ Гц, C_6H_4), 4.31 т (2H, $J = 6.8$ Гц, CH_2N), 4.01 с (2H, CH_2), 2.79 т (2H, $J = 6.8$ Гц, CH_2CO), 2.37 с (3H, CH_3), 2.26 с (3H, CH_3).

3-[5-(4-Хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]-*N*-[5-(4-метилбензил)-тіазол-2-іл]пропіоамід 3.56f. Вихід 98%. Тпл 257–259°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.07 с (1H, NH), 7.82 с (1H, =CH), 7.67 д (2H, $J = 8.5$ Гц, ClC_6H_4), 7.62 д (2H, $J = 8.4$ Гц, ClC_6H_4), 7.20 с (1H, $\text{H}_{\text{тіазол}}$), 7.13 д (2H, $J = 8.0$ Гц, MeC_6H_4), 7.11 д (2H, $J = 7.7$ Гц, MeC_6H_4), 4.31 т (2H, $J = 6.7$ Гц, CH_2N), 4.01 с (2H, CH_2), 2.79 т (2H, $J = 6.5$ Гц, CH_2CO), 2.26 с (3H, CH_3).

3-(5-Бензиліден-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл)-*N*-[5-(4-хлоробензил)-тіазол-2-іл]пропіоамід 3.56g. Вихід 98%. Тпл 245–247°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.11 с (1H, NH), 7.81 с (1H, =CH), 7.64 д (2H, $J = 6.9$ Гц, C_6H_5), 7.60 – 7.48 м (3H, C_6H_5), 7.36 д (2H, $J = 8.2$ Гц, C_6H_4), 7.28 д (2H,

$J = 8.2$ Гц, C_6H_4), 7.23 с (1H, $H_{\text{тіазол}}$), 4.32 т (2H, $J = 6.9$ Гц, CH_2N), 4.07 с (2H, CH_2), 2.80 т (2H, $J = 6.9$ Гц, CH_2CO).

***N*-[5-(4-хлоробензил)-тіазол-2-іл]-3-[5-(4-метилбензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]пропіоамід 3.56h.** Вихід 72%. Тпл 238–240°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.11 с (1H, NH), 7.77 с (1H, =CH), 7.54 д (2H, $J = 7.9$ Гц, MeC_6H_4), 7.38 д (2H, $J = 7.9$ Гц, MeC_6H_4), 7.36 д (2H, $J = 8.2$ Гц, ClC_6H_4), 7.28 д (2H, $J = 8.2$ Гц, ClC_6H_4), 7.22 с (1H, $H_{\text{тіазол}}$), 4.31 т (2H, $J = 6.9$ Гц, CH_2N), 4.07 с (2H, CH_2), 2.80 т (2H, $J = 6.8$ Гц, CH_2CO), 2.37 (с, 3H, CH_3).

3-[5-(4-Хлоробензиліден)-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-3-іл]-*N*-[5-(4-хлоробензил)-тіазол-2-іл]пропіоамід 3.56i. Вихід 99%. Тпл 241–243°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.11 с (1H, NH), 7.81 с (1H, =CH), 7.67 д (2H, $J = 8.6$ Гц, C_6H_4), 7.62 д (2H, $J = 8.5$ Гц, C_6H_4), 7.36 д (2H, $J = 8.3$ Гц, C_6H_4), 7.28 д (2H, $J = 8.1$ Гц, C_6H_4), 7.23 с (1H, $H_{\text{тіазол}}$), 4.31 т (2H, $J = 6.8$ Гц, CH_2N), 4.07 с (2H, CH_2), 2.80 т (2H, $J = 7.1$ Гц, CH_2CO).

3-Метил-4-оксо-2-тіоксотіазолідин 3.61

У конічну колбу зі зворотнім холодильником поміщають 0.5 моль розчину метиламіну гідрохлориду в 40 мл води, додають розчин 1 моль калій гідроксиду в 60 мл води, охолоджують і додають 0.55 моль сірковуглецю. Реакційну суміш перемішують при охолодженні водою до утворення оранжево-червоного розчину. Дадають по краплях розчин 0.55 моль хлороцтової кислоти, нейтралізованої 0.55 моль натрій гідрокарбонату в 200 мл води і залишають при кімнатній температурі на 2 доби. До утвореного розчину додають 200 мл 6н HCl і нагрівають на водяній бані протягом 1 години. Охолоджують. Випадає масло яке поступово закристалізовується. Фільтрують промивають водою і тричі перекристалізовують з ізопропанолу, суміші CCl_4 –гексан та суміші бензол–гексан. Вихід 99%. $T_{\text{пл}} = > 250^\circ C$.

**4-(3-Метил-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-5-іліденметил)бензоатна
кислота 3.62**

У круглодонну колбу зі зворотнім холодильником поміщають 30 ммоль 3-метил-4-оксо-2-тіоксотіазолідину **3.61**, 35 ммоль 4-карбоксибензальдегіду, 30 ммоль безводного натрію ацетату і 25 мл кислоти ацетатної безводної. Реакційну суміш нагрівають до кипіння, через кілька секунд після розчинення вихідних речовин випадає осад, додають ще 15 мл кислоти ацетатної льодової і кип'ятять до 1 години, охолоджують, осад відфільтровують, промивають ацетатною кислотою, водою, висушують і кип'ятять в суміші ДМФА-CH₃COOH (1:2), густу масу переносять у приймач, охолоджують, промивають сумішшю ДМФА-CH₃COOH (1:2), CH₃COOH, водою, спиртом і висушують.

**4-(3-Метил-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-5-іліденметил)бензоїлхлорид
3.63**

У круглодонну колбу зі зворотнім холодильником поміщають 15 ммоль кислоти **3.62**, 15 мл тіонілхлориду, 60 безводного толуолу і кип'ятять до утворення розчину, потім розчин кип'ятять ще 20 хв., переносять в приймач, охолоджують, додають 30 мл петролейного ефіру, осад відфільтровують, помивають петролейним ефіром і перекристалізують з безводного толуолу.

N-[5-(4-фторобензил)-тіазол-2-іл]-4-(3-метил-4-оксо-2-тіоксо-тіазолідин-5-іліденметил)-бензамід 3.59a. Спектр ЯМР ¹H (500 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.65 (с, 1H, NH), 8.17 (д, *J* = 8.2 Гц, 2H, Ar), 7.86 (с, 1H, CH=), 7.76 (д, *J* = 8.3 Гц, 2H, Ar), 7.36–7.29 (м, 3H, Ar), 7.15 (м, 2H, Ar), 4.11 (с, 2H, CH₂), 3.41 (с, 3H, CH₃).

N-[5-(2-хлоробензил)-тіазол-2-іл]-4-(3-метил-4-оксо-2-тіоксо-тіазолідин-5-іліденметил)-бензамід 3.59b. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ, м. ч.: 12.76 (с, 1H, NH), 8.16 (д, *J* = 8.3 Гц, 2H, Ar), 7.86 (с, 1H, CH=), 7.76 (д, *J* = 8.3 Гц, 2H, Ar), 7.46 (т, *J* = 7.4 Гц, 2H, Ar), 7.37–7.27 (м, 3H, Ar), 4.22 (с, 2H, CH₂), 3.43 (с, 3H, CH₃).

***N*-[5-(3-хлоро-бензил)-тіазол-2-іл]-4-(3-метил-4-оксо-2-тіоксо-тіазолідин-5-іліденметил)-бензамід 3.59с.** Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.76 (с, 1H, NH), 8.16 (д, $J = 7.6$ Гц, 2H, Ar), 7.84 (с, 1H, CH=), 7.74 (д, $J = 7.5$ Гц, 2H, Ar), 7.40–7.23 (м, 5H, Ar), 4.13 (с, 2H, CH₂), 3.40 (с, 3H, CH₃).

***N*-[5-(4-хлоробензил)-тіазол-2-іл]-4-(3-метил-4-оксо-2-тіоксо-тіазолідин-5-іліденметил)-бензамід 3.59d.** Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.67 (с, 1H, NH), 8.20–8.14 (м, 2H, Ar), 7.86 (с, 1H, CH=), 7.79–7.73 (м, 2H, Ar), 7.42–7.28 (м, 5H, Ar), 4.12 (с, 2H, CH₂), 3.41 (с, 3H, CH₃).

5-(3-Метил-4-оксо-2-тіоксотіазолідин-5-іліденметил)-*N*-[5-(3-трифто-робензилбензил)-тіазол-2-іл]-бензамід 3.59е. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.68 (с, 1H, NH), 8.17 (д, $J = 7.6$ Гц, 2H, Ar), 7.86 (с, 1H, CH=), 7.77 (д, $J = 7.6$ Гц, 2H, Ar), 7.61 (м, 4H, Ar), 7.40 (с, 1H, Ar), 4.25 (с, 2H, CH₂), 3.41 (с, 3H, CH₃).

***N*-[5-(2,5-дихлоробензил)-тіазол-2-іл]-4-(3-метил-4-оксо-2-тіоксо-тіазолідин-5-іліденметил)-бензамід 3.59f.** Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 12.72 (с, 1H, NH), 8.17 (д, $J = 6.1$ Гц, 2H, Ar), 7.86 (с, 1H, CH=), 7.81–7.72 (ш. с, 2H, Ar), 7.57 (с, 1H, Ar), 7.53–7.48 (ш. с, 2H, Ar), 7.40–7.35 (м, 2H, Ar), 4.23 (с, 2H, CH₂), 3.40 (с, 3H, CH₃).

Синтез 3-ацетилкумарину 4.4

До суміші 0.1 моль (10.5 мл) саліцилового альдегіду та 0.1 моль (12.8 мл) ацетооцтового естеру в 25 мл етанолу додають 1 мл піперидину. Реакційну суміш перемішують протягом 3 год., після чого утворений жовтуватий осад відфільтровують, висушують та перекристалізують з етанолу. Вихід становить 84%, $T_{\text{пл}} = 120^\circ\text{C}$.

Синтез 3-(бромоацетил)кумарину 4.5

0.1 моль (18.8 г) 3-ацетилкумарину розчиняють в 75 мл CHCl_3 та краплями при перемішуванні додають 0.1 моль (5.2 мл) бром. Для

ініціювання реакції бромовання суміш можна нагріти до 50–70°C. Після закінчення реакції (знебарвлення розчину) суміш охолоджують, утворений осад відфільтровують, висушують та перекристалізують з етанолу. Вихід становить 65%, $T_{пл} = 165^\circ\text{C}$.

Загальна методика синтезу 6-арил-2-арилметилімідазо[2,1-*b*][1,3]тіазолів 4.3а-d та 3-{2-[арилметил]імідазо[2,1-*b*][1,3]тіазол-6-іл}-2*H*-хромен-2-онів 4.6а-е

Суміш 0.1 моль 2-аміно-5-арилметил-1,3-тіазолу та 0.1 моль бромкетону в 50 мл безводного етанолу кип'ятять протягом 30 год. Реакційну суміш розводять водою, утворений осад відфільтровують, промивають водою, висушують та перекристалізують з етанолу.

6-(4-Хлорофеніл)-2-(3,4-дихлоробензил)імідазо[2,1-*b*][1,3]тіазол 4.3а.

Вихід 78%. $T_{пл}$ 126–127°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 8.19 (с, 1H), 7.86–7.76 (м, 3H), 7.63 (с, 1H), 7.59 (д, $J = 8.2$ Гц, 2H), 7.41 (д, $J = 8.4$ Гц, 2H), 7.33 (д, $J = 8.2$ Гц, 1H), 4.14 (с, 2H, CH_2). ^{13}C ЯМР (101 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 149.06, 144.68, 140.38, 133.57, 131.73, 131.66, 131.27, 131.06, 130.07, 129.72, 129.47, 129.09, 126.77, 118.03, 110.41, 33.04.

3-[2-(2-Фторобензил)імідазо[2,1-*b*][1,3]тіазол-6-іл]-2*H*-хромен-2-он 4.6а.

Вихід 87%. $T_{пл}$ 190–191°C. Спектр ЯМР ^1H (500 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 8.65 (с, 1H, хромен-2-он), 8.40 (с, 1H, імідазотіазол), 7.89 (с, 1H, імідазотіазол), 7.87 (д, 1H, $J = 7.8$ Hz, хромен-2-он) 7.66–7.69 (м, 2H, хромен-2-он) 7.45 (д, 1H, $J = 8.3$ Hz, хромен-2-он), 7.05–7.18 (м 4H, C_6H_4), (4,20 с 2H, CH_2); ^{13}C ЯМР (101 МГц, ДМСО), $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 160.41 (д, $J = 335.1$ Гц), 154.71, 153.64, 152.54, 149.10, 139.02 (д, $J = 3.4$ Гц), 136.40, 131.60 (д, $J = 8.8$ Гц), 129.84 (д, $J = 8.5$ Гц), 129.58, 128.96, 125.19 (д, $J = 20.0$ Гц), 122.81, 120.95, 119.82, 117.75, 116.28, 115.95 (д, $J = 20.0$ Гц), 114.61, 108.85, 27.75.

3-[2-(2-Хлоробензил)-імідазо[2,1-*b*]тіазол-6-іл]-хромен-2-он 4.6b.

Вихід 73%. $T_{пл}$ 222–223°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 8.65 (с, 1H, хромен-2-он), 8.40 (с, 1H, імідазотіазол), 7.89 (с, 1H, імідазотіазол), 7.87 (д, 1H, $J = 7.8$ Гц, хромен-2-он), 7.66–7.69 (м, 2H, хромен-2-он), 7.45 (д,

1H, $J = 8.3$ Гц, хромен-2-он), 7.42 (д, $J = 7.4$ Гц, 1H, C₆H₄), 7.35 (д, $J = 7.3$ Гц, 1H, C₆H₄), 7.31 – 7.21 (м, 2H, C₆H₄).

3-[2-(4-Хлоробензил)-імідазо[2,1-*b*]тіазол-6-іл]-хромен-2-он 4.6с.

Вихід 74%. Тпл 241–242°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 8.65 (с, 1H, хромен-2-он) 8.40 (с, 1H, імідазотіазол), 7.92 (с, 1H імідазотіазол), 7.87 (д, 1H, $J = 7.8$ Hz, хромен-2-он), 7.66–7.69 (м, 2H, хромен-2-он), 7.45 (д, 1H, $J = 8.3$ Hz, хромен-2-он), 7.33 (д, $J = 8.3$ Гц, 2H, C₆H₄), 7.24 (д, $J = 8.3$ Гц, 2H, C₆H₄), 4.19 с (2H, CH₂).

3-[4-(3-Трифторобензил)-імідазо[2,1-*b*]тіазол-6-іл]-хромен-2-он 4.6д.

Вихід 69%. Тпл 198–199°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 8.65 (с, 1H, хромен-2-он), 8.42 (с, 1H, імідазотіазол) 7.89 (с, 1H, імідазотіазол), 7.87 (д, 1H, $J = 7.8$ Hz, хромен-2-он), 7.76 (с, 1H, C₆H₄), 7.66–7.69 (м, 2H, хромен-2-он), 7.59 (д, 1H, $J = 7.3$ Hz, C₆H₄), 7.45 (д, 1H, $J = 8.3$ Hz, хромен-2-он), 7.38 (т, 1H, $J = 7.3$ Hz, C₆H₄), 4.29 (с, 2H, CH₂).

3-[4-(2,4-Дихлоробензил)-імідазо[2,1-*b*]тіазол-6-іл]-хромен-2-он 4.6е.

Вихід 74%. Тпл 232–233°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО), δ , м. ч.: 8.65 (с, 1H, хромен-2-он) 8.41 (с, 1H, імідазотіазол), 7.91 (с, 1H, імідазотіазол), 7.87 (д, 1H, $J = 7.8$ Hz, хромен-2-он), 7.66–7.69 (м, 2H, хромен-2-он) 7.45 (д, 1H, $J = 8.3$ Гц, хромен-2-он), 7.24 (дд, 1H, $J = 8.8, 2.0$, C₆H₃), 7.40 д (д, 1H, $J = 8.8$ Гц, C₆H₃), 7.44 (д, 1H, $J = 2.0$ Гц, C₆H₃), 4.22 с (2H, CH₂).

Алкіл 4-бензил-2-метил(феніл)-1H-пірол-3-карбоксилати 5.1а-і

До суміші 0.015 моль відповідного β -кетоестеру і 7 мл 25%-ного водного аміаку в 10 мл етанолу додавали 0.015 моль 3-арил-2-хлоропропаналью **2.2**. Залишали на 48 год за кімнатної температури, після чого екстрагували ефіром. Ефірний шар промивали 10%-ним водним розчином NaOH, 5%-ною соляною кислотою і водою. Ефір упарювали, а залишок перекристалізовували з етанолу.

Метил 2-метил-4-(2-хлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.1а.

Вихід 51%. Тпл = 115–116°C. Спектр ЯМР ¹H, δ , м. ч.: 2.41 с (3H, CH₃), 3.63 с

(3H, CH₃O), 4.02 с (2H, CH₂), 6.04 с (1H, 5-H), 7.00–7.37 м (4H, C₆H₄), 10.68 ш.с (1H, NH).

Метил 2-метил-4-(2,5-дихлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.1b.

Вихід 69%. Тпл = 119–120°C. Спектр ЯМР ¹H, δ, м. ч.: 2.51 с (3H, CH₃), 3.73 с (3H, CH₃O), 4.10 с (2H, CH₂), 6.20 д (1H, *J* = 2.2, 5-H), 7.09–7.39 м (3H, C₆H₃), 10.79 ш.с (1H, NH). ¹³C ЯМР, δ_C, м. ч.: 14.1 (CH₃), 30.6 (CH₂), 50.5 (OCH₃), 110.1 (Спірол–4), 115,5 (Спірол–5), 122,6 (Спірол–3), 127,1 (Спірол–2), 130,1 (CAr), 131,6 (CAr), 132,1 (CAr–Cl), 132,3 (CAr–Cl), 136,6 (CAr), 141,4 (CAr–1), 166,2 (COO).

Етил 4-бензил-2-метил-1H-пірол-3-карбоксилат 5.1c. Вихід 52%. Тпл

83–84°C. Спектр ЯМР ¹H, δ, м. ч.: 1.22 т (3H, *J* = 7.0, CH₃CH₂O), 2.40 с (3H, CH₃), 3.92 с (2H, CH₂), 4.10 к (2H, *J* = 7.0, CH₃CH₂O), 6.05 с (1H, 5-H), 7.00–7.23 м (5H, C₆H₅), 10.61 ш.с (1H, NH).

Етил 2-метил-4-(2-хлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.1d. Вихід

42%. Тпл 82–83°C. Спектр ЯМР ¹H, δ, м. ч.: 1.15 (3H, т, CH₃CH₂); 2.38 (3H, с, CH₃); 3.93 (2H, с, CH₂); 4.08 (2H, кв, CH₃CH₂); 6.43 (1H, д, *J* = 1.5Гц, H-5); 7.09–7.30 (4H, м, C₆H₄); 11.08 (1H, ш. с, NH).

Етил 2-метил-4-(4-хлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.1e. Вихід

44%. Тпл 125–126°C. Спектр ЯМР ¹H, δ, м. ч.: 1.15 (3H, т, CH₃CH₂); 2.38 (3H, с, CH₃); 3.91 (2H, с, CH₂); 4.05 (2H, кв, CH₃CH₂); 6.36 (1H, д, *J* = 1.5Гц, H-5); 7.16 (2H, д, *J* = 8.1Гц, C₆H₄); 7.28 (2H, д, C₆H₄); 11.07 (1H, ш. с, NH).

Етил 2-метил-4-(3,4-дихлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.1f.

Вихід 51 %, Тпл = 119–120°C. Спектр ЯМР ¹H, δ, м. ч.: 1,13 т (3H, *J* = 7,0Гц, CH₃CH₂O), 2,36 (с, 3H, CH₃), 3,91 (с, 2H, CH₂), 4,05 (кв, 2H, *J* = 7,0, CH₃CH₂O), 6,45 (д 1H, *J* = 2,0Гц, 5-H), 7,12 (д.д, 1H, *J* = 2,0; 8,0, 6-H C₆H₃), 7,35 (д, 1H, *J* = 2,0, 2-H C₆H₃), 7,47 (д, 1H, *J* = 8,5, 5-H C₆H₃), 11,08 ш.с (1H, NH). ¹³C ЯМР, δ_C, м. ч.: 14,1 (CH₃), 14,4 (CH₃), 32,2 (CH₂), 59,2 (CH₂CH₃), 110,1 (Спірол–4), 115,2 (Спірол–5), 123,9 (Спірол–3), 128,1 (Спірол–2), 129,3 (CAr), 129,9 (CAr), 130,5 (CAr), 131,8 (CAr–Cl), 136,5 (CAr–Cl), 142,3 (CAr–1), 165,7 (COO).

Етил 1,2-диметил-4-(2-хлоробензил)-1*H*-пірол-3-карбоксилат 5.1g.

Вихід 54%, Тпл 75–76°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1,11 (т, 3H, $J = 7,0\text{Гц}$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$), 2,45 (с, 3H, CH_3), 3,49 с (3H, CH_3N), 3,99 (с, 2H, CH_2), 4,05 (кв, 2H, $J = 7,0$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$), 6,17 (с, 1H, 5-H), 7,02–7,10 м(1H, C_6H_4), 7,11–7,18 (м, 2H, C_6H_4), 7,29–7,36 м (1H, C_6H_4). ^{13}C ЯМР, $\delta_{\text{с}}$, м. ч.: 11,5 (CH_3), 14,2 (CH_2CH_3), 30,9 (CH_2), 33,6 (NCH_3), 59,0 (CH_2CH_3), 110,6 (Спірол–4), 120,6 (Спірол–5), 121,9 (Спірол–3), 126,5 (Спірол–2), 127,0 (CAr –4), 129,0 (CAr), 130,4 (CAr), 133,9 (CAr –6), 136,9 (CAr –Cl), 139,7 (CAr –1), 165,9 (COO).

Етил 2-феніл-4-(3-хлоробензил)-1*H*-пірол-3-карбоксилат 5.1i. Вихід 44%. Білі кристали. Тпл 120–121°C (EtOH). Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1.01 т (3H, $J = 7.0$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$), 3.99 к (2H, $J = 7.0$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$), 4,00 с (2H, CH_2), 6.65 д (1H, $J = 2.0$, 5-H), 7.12 д,д (1H, $J = 8.0$; 2.0, 6-H C_6H_3), 7,35 д (1H, $J = 2,0$, 2-H C_6H_3), 7.47 д (1H, $J = 8.5$, 5-H C_6H_3), 11.46 ш.с (1H, NH). ЯМР ^{13}C δ : 14,0 (CH_2CH_3), 32.8 (CH_2), 59,5 (CH_2CH_3), 110.6 (Спірол–4), 117.4 (Спірол–5), 1253 (CAr), 125.8 (Спірол–3), 1270 (CAr), 1279 (CAr), 128.0 (CAr), 128.8 (CAr), 129.0 (CAr), 129.3 (CAr), 132.7 (C_{Pyr} –2), 133.8 (CAr), 138.0 (CAr –Cl), 143.7 (CAr –1), 165.4 (COO).

Загальна методика синтезу піролкарбальдегідів 5.2a-e

Реакцію проводили в 250 мл круглодонній тришийковій колбі, спорядженій механічною мішалкою, крапельною лійкою, термометром і зворотним холодильником. До 17 г свіжоперегнаного диметилформаміду додавали краплями, за інтенсивного перемішування та охолодження (0–5 °C) 7.15 г POCl_3 . Після цього до отриманого розчину за кімнатної температури додавали невеликими частинами відповідний пірол **5.1** Реакційну суміш витримували ще 1.5 год при 80 °C, охолоджували і виливали у 20%-ний водний розчин NaOH. Осад, що утворився, перемішували 1 год, відфільтровували, промивали водою, сушили і перекристалізовували з суміші етанол–ДМФА, 10:1.

Етил 2-метил-5-форміл-4-(3-хлоробензил)-1*H*-пірол-3-карбоксилат 5.2a. Вихід 85%. Тпл 145°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1.23 (т, 3H, $J = 7,0$,

CH₃CH₂O); (2.47 с, 3H, CH₃); (4.15 кв 2H, $J = 7.0$ Гц, CH₃CH₂O); 4.36 (с, 2H, CH₂); 7.03–7.10 (м, 2H, ArH); 7.14–7.20 (м, 2H, ArH); 9.59 (с, 1H, CHO); 12.22 ш.с (1H, NH). Знайдено, %: C, 62.78; H, 5.21; N, 4.51. C₁₆H₁₆ClNO₃. Обчислено, %: C, 62.85; H, 5.27; N, 4.58.

Етил 2-феніл-5-форміл-4-(3-хлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.2b. Вихід 76 %. Тпл 134–135°C. Спектр ЯМР ¹H, δ , м. ч.: 0.99 (т, 3H, $J = 7.0$, CH₃CH₂O); 4.03 (кв, 2H, $J = 7.0$, CH₃CH₂O); (4.45 с, 2H, CH₂); 6.75 (д, 1H, $J = 2.0$, 6-Н C₆H₃); 7.15–7.55 (м, 4H, C₆H₄); 9.83 (с, 1H, CHO); 12.64 (ш.с, 1H, NH). Знайдено, %: C, 68.48; H, 4.89; N, 3.77. C₂₁H₁₈ClNO₃. Обчислено, %: C, 68.57; H, 4.93; N, 3.81.

Метил 4-(2,5-дихлоробензил)-2-метил-5-форміл-1H-пірол-3-карбоксилат 5.2с. Вихід 65%. Тпл 199–200°C. Спектр ЯМР ¹H, δ , м. ч.: 2.64 (с, 3H, CH₃); 3.72 (с, 3H, CH₃O); 4.48 (с, 2H, CH₂); 6.84 (д, 1H, $J = 2.5$, 6-Н C₆H₃); 7.11 (д.д, 1H, $J = 2.5$ Гц; 8.5Гц, 4-Н C₆H₃); 7.31 (д, 1H, $J = 8.5$ Гц, 3-Н C₆H₃); 9.49 (с, 1H, CHO); 10.23 (ш.с, 1H, NH). ¹³C ЯМР, δ , м. ч.: 14.6 (CH₃), 27.9 (CH₂), 51.2 (CH₃O), 114.1 (Спірол–4), 127.7 (Спірол–2), 129.1 (C_{Ar}), 129.3 (C_{Ar}), 130.4 (C_{Ar}), 131.9 (C_{Ar}), 132.9 (Спірол–5), 134.8 (Спірол–3), 140.3 (C_{Ar}–Cl), 144.1 (C_{Ar}–Cl), 164.8 (COO), 178.0 (CHO). Знайдено, %: C, 55.13; H, 4.04; N, 4.35. C₁₅H₁₃Cl₂NO₃. Обчислено, %: C, 55.24; H, 4.02; N, 4.29.

Етил 2-метил-5-форміл-4-(2,5-дихлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.2d. Вихід 67%. Білі кристали. Тпл 164–165°C. Спектр ЯМР ¹H, δ , м. ч.: 1.10 (т, 3H, $J = 7.0$ Гц, CH₃CH₂O); 2.53 (с, 3H, CH₃); 4.07 (кв, 2H, $J = 7.0$ Гц, CH₃CH₂O); 4.39 (с, 2H, CH₂); 6.75 (д, 1H, $J = 2.0$ Гц, 6-Н ArH); 7.13 (д.д, 1H, $J = 2.4$; 8.4, 4-Н ArH); 7.34 (д, 1H, $J = 8.4$, 3-Н ArH); 9.50 (с, 1H, CHO); 12.38 (ш.с., 1H, NH). Знайдено, %: C, 56.37; H, 4.38; N, 4.18. C₁₆H₁₅Cl₂NO₃. Обчислено, %: C, 56.49; H, 4.44; N, 4.12.

Етил 4-(3,4-дихлоробензил)-2-метил-5-форміл-1H-пірол-3-карбоксилат 5.2е. Вихід 82%. Тпл 157–158°C. Спектр ЯМР ¹H, δ , м. ч.: 1.17 (т, 3H, $J = 7.0$ Гц, CH₃CH₂O); 2.45 (с, 3H, CH₃); 4.14 (кв 2H, $J = 7.0$ Гц, CH₃CH₂O); (4.38 с, 2H, CH₂); 7.12 (д, 1H, $J = 8.0$ Гц, 6-Н ArH); 7.40 (с, 1H, 2-Н

ArH); 7.50 (д, 1H, $J = 8.5$ Гц, 5-Н ArH); 9.69 (с, 1H, CHO); 12.40 (ш.с, 1H, NH).
Знайдено, %: С, 56.55; Н, 4.49; N, 4.07. $C_{16}H_{15}Cl_2NO_3$. Обчислено, %: С, 56.49;
Н, 4.44; N, 4.12.

(2E)-3-[3-(2,5-Дихлоробензил)-5-метил-4-(метоксикарбоніл)-1H-пірол-2-іл]-2-ціаноакрилова кислота 5.8a. Розчиняли за нагрівання 1.01 г (3.1 ммоль) альдегіду **5.2c** та 0.26 г (3.1 ммоль) ціаноцтової кислоти в суміші з 10 мл ізопропанолу та 5 мл ДМФА. До отриманого розчину додавали 2–3 краплі піперидину та кип'ятили близько 2 год, охолоджували, виливали у 25 мл води. Утворений осад відфільтровували та перекристалізовували із суміші етанол–ДМФА, 2:1. Виділили 1,14 г продукту. Вихід 79%. Тпл 237–238°C (розкл). Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 2,63 (с, 3H, CH_3); 3,64 (с, 3H, CH_3O); 4,26 (с, 2H, CH_2); 6,67 (с, 1H, 6-Н C_6H_3); 7,18 (д, 1H, $J = 8,0$, 4-Н C_6H_3); 7,40 (д, 1H, $J = 8,0$, 3-Н C_6H_3); 7,81 (с, 1H, $CH=$); 11,42 (ш.с 1H, NH).

Етил 4-(2,5-дихлоробензил)-5-[(1E)-3-етокси-3-оксо-2-ціанопроп-1-ен-1-іл]-2-метил-1H-пірол-3-карбоксилат 5.8b. Суміш 1.05 г (3.1 ммоль) альдегіду **5.2d**, 0.35 г (3.1 ммоль) етилціаноацетату **5b**, 2–3 краплі триетиламіну в 15 мл етанолу кип'ятили близько 1 год, охолоджували, утворений осад відфільтровували та промивали на фільтрі етанолом. Виділили 0.97 г продукту. Вихід 72%. Тпл 217–218°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1.15 т (3H, $J = 7.0$, CH_3CH_2O); 1.35 (т, 3H, $J = 7.0$, CH_3CH_2O); 2.67 (с, 3H, CH_3); 4.12 (кв, 2H, $J = 7.0$, CH_3CH_2O пірол); 4.20–4.32 (м, 4H, CH_3CH_2O і CH_2); 6.73 (с, 1H, 6-Н C_6H_3); 7.14 (д, 1H, $J = 8.4$, 4-Н C_6H_3); 7.35 (д, 1H, $J = 8.4$, 3-Н C_6H_3); 7.83 (с, 1H, $CH=$); 11.31 (ш.с, 1H, NH).

Етил 5-(2,2-диціановініл)-2-метил-4-(3-хлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.9. Розчиняли при нагріванні 1 г (3.3 ммоль) альдегіду **5.2a** і 0.22 г (3.3 ммоль) малондинітрилу в 10 мл етанолу. До одержаного розчину додавали 2–3 краплі піперидину. Майже одразу почав утворюватися осад. Суміш кип'ятили ще 30 хв, охолоджували, осад відфільтровували і перекристалізовували з етанолу. Маса продукту 0.7 г. Вихід 60%. Тпл 167–168°C. ЯМР ^1H δ : 1,23 (т, 3H, $J = 7,2$ Гц, CH_3CH_2O); 2,61 (с, 3H, CH_3); 4,16 (кв,

2H, $J = 7,2$ Гц, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 4,28 (с, 2H, CH_2); 6,97 (д, 1H, $J = 8,8$, 6-Н C_6H_4); 7,09 (д, 1H, $J = 9,6$, 4-Н C_6H_4); 7,12 (с, 1H, 2-Н C_6H_4); 7,17 (т, 1H, $J = 7,4$, 5-Н C_6H_4); 8,03 (с, 1H, CH); 11,42 (ш.с, 1H, NH).

Етил 5-[(1E)-3-аміно-3-оксо-2-ціанопрор-1-ен-1-іл]-2-метил-4-(3-хлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.10a. Суміш 0,95 г (3,1 ммоль) альдегіду **5.2a**, 0,26 г (3,1 ммоль) ціанацетаміду та 2–3 краплі триетиламіну в 10 мл етанолу кип'ятили близько години, охолоджували, утворений осад відфільтровували та перекристалізовували з суміші етанол–ДМФА, 3:1. Вихід 65%. Тпл 231–232°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: (1.22 т, 3H, $J = 7.0$ Гц, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 2.59 (с, 3H, CH_3); 4.15 (кв, 2H, $J = 7.0$ Гц, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 4.24 (с, 2H, CH_2); 6.98 (д, 1H, $J = 8.0$ Гц, 6-Н C_6H_4); 7.07 (д, 1H, $J = 8.0$ Гц, 4-Н C_6H_4); 7.11 с (1H, 2-Н C_6H_4); 7.17 (т, 1H, $J = 8,0$ Гц, 5-Н C_6H_4); 7.34 (ш.с, 2H, NH_2); 7.93 (с, 1H, CH=); 11.00 ш.с (1H, NH).

Етил 5-[(1E)-3-аміно-3-тіоксо-2-ціанопрор-1-ен-1-іл]-2-метил-4-(3-хлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.10b. Суміш 0.95 г (3.1 ммоль) альдегіду **5.2a**, 0.31 г (3.1 ммоль) тіоціанацетаміду та 2–3 краплі триетиламіну в 15 мл етанолу кип'ятили близько 1.5 год, охолоджували, утворений осад відфільтровували та перекристалізовували з етанолу. Виділили 0.85 г продукту. Вихід 71%. Світло-коричневі кристали. Тпл 158–159°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1.25 (т, 3H, $J = 7.0$ Гц, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 2.63 (с, 3H, CH_3); 4.15 (кв, 2H, $J = 7.0$ Гц, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 4.26 (с, 2H, CH_2); 6.95–7.15 (м, 3H, C_6H_4); 7.15–7.25 (м, 3H, $\text{NH}_2 + \text{C}_6\text{H}_4$); 8.26 (с, 1H, CH=); 9.60 (с, 1H, NH). Знайдено, %: С, 58.72; Н, 4,62; N, 10.88. $\text{C}_{19}\text{H}_{18}\text{ClN}_3\text{O}_2\text{S}$. Обчислено, %: С, 58.83; Н, 4.68; N, 10.83.

Етил 5-[(Z)-(3-метил-5-оксо-1,5-дигідро-4H-піразол-4-іліден)метил]-2-феніл-4-(3,4-дихлоро бензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.11a. Суміш 1.1 г (3 ммоль) альдегіду **5.2b**, 0.29 г (3 ммоль) піразолону **5.6** і 0.25 г (3 ммоль) безводного AcONa в 15 мл крижаної оцтової кислоти кип'ятили 4 год. Після цього реакційну суміш охолоджували і залишали за кімнатної температури на добу. Осад, що утворився, відфільтровували, сушили і

перекристалізовували з АсОН. Отримали 1,1 г продукту. Вихід 82%. Тпл 153–154°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1,05 (т, 3H, $J = 7,0$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 2,19 (с, 3H, CH_3); 2,50 (с, 3H, CH_3 піразол); 4,09 (кв, 2H, $J = 7,0\text{Гц}$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 4,47 (с, 2H, CH_2); 7,14–7,34 (м, 4H, $\text{C}_6\text{H}_5 + \text{C}_6\text{H}_4$); 7,45–7,70 (м, 6H, $\text{C}_6\text{H}_5 + \text{C}_6\text{H}_4 + \text{CH}$); 11,60 (с, 1H, NH піразол); 15,20 (с, 1H, NH).

Етил 4-(3-хлоробензил)-2-метил-5-[(Z)-(3-метил-5-оксо-1,5-дигідро-4H-піразол-4-іліден)метил]-1H-пірол-3-карбоксилат 5.11b. Синтезували з альдегіду **5.2e** за методикою сполуки **5.11a**. Вихід 86 %. Тпл 217–218°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1,18 (т, 3H, $J = 7,0$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 2,16 (с, 3H, CH_3); 2,56 (с 3H, CH_3 піразол); 4,15 (кв, 2H, $J = 7,0\text{Гц}$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 4,42 (с, 2H, CH_2); 7,08 (д, 1H, $J = 8,5$, 6-H C_6H_3); 7,40 (с, 1H, 2-H C_6H_3); 7,49 (д 1H, $J = 8,5\text{Гц}$, 5-H C_6H_3); 7,52 (с, 1H, CH); 11,53 (с, 1H, CH); 11,92 (ш.с, 1H, NH піразол); 14,72 (с, 1H, NH).

Метил 5-[(4,4-диметил-2,6-діоксоциклогексиліден)метил]-4-(2,5-дихлоробензил)-2-метил-1H-пірол-3-карбоксилат 5.12.

Суміш 1.01 г (3,1 ммоль) альдегіду **5.2c** та 0.87 г (6.2 ммоль) дімедону **5.7** в 10 мл оцтової кислоти кип'ятили близько 2 год, залишали на ніч за кімнатної температури, після чого додавали 20 мл води. Утворений осад відфільтровували та перекристалізовували з суміші етанол–ДМФА, 3:1. Вихід 67%. Тпл 181–182°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1,05 (с 6H, 2 CH_3); 2,47 (с, 3H, CH_3 пірол); 2,61 (с, 2H, CH_2); 2,69 (с, 2H, CH_2); 3,69 (с, 3H, CH_3O); 4,40 (с 2H, CH_2); 6,63 (с, 1H, C_6H_3); 7,19 (д 1H, $J = 8,0\text{Гц}$, 4-H C_6H_3); 7,42 (д, 1H, $J = 8,0\text{Гц}$, 3-H C_6H_3); 7,83 (с, 1H, CH=); 13,76 (ш.с, 1H, NH). Знайдено, %: C, 61,49; H, 5,11; N, 3,19. $\text{C}_{23}\text{H}_{23}\text{Cl}_2\text{NO}_4$. Обчислено, %: C, 61,62; H, 5,17; N, 3,12.

Загальна методика синтезу тіосемікарбазонів 5.14a–c. Суміш 3.3 ммоль відповідного альдегіду **5.2a,e**, 3.3 ммоль 4-бензил(2-фурил)тіосемікарбазиду **5.13a, b** та 2–3 краплі піперидину в 15 мл етанолу кип'ятили близько 2 год, охолоджували, утворений осад відфільтровували і промивали на фільтрі етанолом та перекристалізовували з суміші DMF–EtOH, 1:1.

Етил 5-((E)-{[(бензиламіно)карбонотіоїл]гідразоно}метил)-2-метил-4-(3-хлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.14a. Вихід 92%. Тпл 210–211°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1,24 (т, 3H, $J = 7,2\text{Гц}$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$), 2,48 (с, 3H, CH_3), 4,09 (с, 2H, CH_2), 4,15 (кв, 2H, $J = 7,2\text{Гц}$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$), 4,92 (д, 2H, $J = 5,6\text{Гц}$, CH_2NH), 7,04–7,10 (м, 2H, ArH), 7,12–7,23 (м, 3H, ArH), 7,27–7,37 (м, 4H, ArH), 8,05 (с, 1H, CH), 8,66 (т, 1H, $J = 6,0$, NHCH_2), 11,27 (ш.с, 1H, NH), 11,31 (ш.с, 1H, NH).

Етил 5-((E)-{[(бензиламіно)карбонотіоїл]гідразоно}метил)-4-(3,4-дихлоробензил)-2-метил-1H-пірол-3-карбоксилат 5.14b. Вихід 78%. Тпл 214–215°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1,17 (т, 3H, $J = 7,0$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 2,51 (с, 3H, CH_3); 4,07 (с, 2H, CH_2); 4,11 (кв, 2H, $J = 7,0$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$); 4,92 (д, 2H, CH_2NH); 7,03–7,10 (м, 2H, ArH); 7,16–7,36 (м, 4H, ArH); 7,45–7,53 (м, 2H, ArH); 8,01 (с, 1H, CH); 8,43 (ш.с, 1H, NHCH_2); 11,31 (ш.с, 1H, NH); 11,52 (ш.с, 1H, NH).

Етил 2-метил-5-[(E)-{[(2-фурилметил)аміно]карбонотіоїл}-гідразоно)-метил]-4-(3-хлоробензил)-1H-пірол-3-карбоксилат 5.14c. Вихід 93%. Тпл 218–219°C. Спектр ЯМР ^1H , δ , м. ч.: 1,25 (т, 3H, $J = 6,8\text{Гц}$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$), 2,51 (с, 3H, CH_3), 4,09 (с, 2H, CH_2), 4,16 (кв, 2H, $J = 6,8\text{Гц}$, $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{O}$), 4,86 (д, 2H, $J = 6,0\text{Гц}$, CH_2NH), 6,29–6,34 (м, 2H, 3,4- H_2 фурил), 7,04–7,10 (м, 2H, ArH), 7,13–7,19 (м, 2H, ArH), 7,40–7,42 (м, 1H, 5-Н фурил), 8,03 (с, 1H, CH), 8,54 (т, 1H, $J = 6,0\text{Гц}$, NHCH_2), 11,31 (ш.с, 1H, NH), 11,35 (ш.с, 1H, NH).

2-(R-бензил)-4-арилсульфоніл-5-метил-2,3-дигідрофуран-3-оли 5.17a-с. До суміші 15 ммоль арилсульфонілкетону **5.15** і 7 мл 25%-ного водного розчину аміаку в 10 мл етанолу при перемішуванні поступово прибавляли 15 ммоль 3-арил-2-хлорпропаналю **2.2**. Реакційну суміш перемішували 48 годин при кімнатній температурі. Осад, що утворився, відфільтровували та перекристалізовували з ізопропілового спирту.

2-Бензил-5-метил-4-фенілсульфоніл-2,3-дигідрофуран-3-ол (5.17a). Вихід 62%. Тпл 135°C. Спектр ЯМР ^1H (400 МГц, DMSO-d_6), δ , м. ч.: 2.15 (с,

3H, CH₃), 2.77 (д.д, 1H, CH₂, ³J 6.5 Гц, ²J 14.3 Гц), 2.82 (д.д, 1H, CH₂, ³J 7.7 Гц, ²J 14.3 Гц), 4.48 (т.д, 1H, H²фуран, ³J 7.3, 2.4 Гц), 4.71 (д.д 1H, H³фуран, ³J 2.0, J 6.7 Гц), (5.54 д, 1H, OH, ³J 6.8 Гц), 7.14–7.27 м (5H_{Ph}), 7.52–7.62 (м, 3H_{PhSO₂}), 7.85 (д, 2H, H_{PhSO₂}, J 7.2 Гц). Мас-спектр, m/z: 331 [M+H]⁺. Знайдено, %: С 65.54; Н 5.57. C₁₈H₁₈O₄S. Вирахувано, %: С 65.43; Н 5.49.

5-Метил-4-фенілсульфоніл-2-(4-хлорбензил)-2,3-дигідрофуран-3-ол (5.17b). Вихід 64%. Тпл 148–149°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 2.14 (с, 3H, CH₃), 2.78–2.82 (м, 2H, CH₂), 4.50 (т.д, 1H, H²фуран, ³J 6.5, 2.1 Гц), 4.67 (д.д, 1H, H³фуран, ³J 6.8, 2.1 Гц), (5.69 д, 1H, OH, ³J 6.8 Гц), 7.20 (д, 2H, H^{2,6}_{аром.}, J 7.8 Гц), 7.31 (д, 2H, H^{3,5}_{аром.}, J 7.8 Гц), 7.58 (т, 2H, H^{3,5}_{PhSO₂}, J 8.8 Гц), 7.66 (т, 1H, H⁴_{PhSO₂}, J 7.8 Гц), 7.83 д (2H, H^{2,6}_{PhSO₂}, J 8.8 Гц). Масс-спектр, m/z: 365 [M⁺+1, ³⁵Cl], 367 [M⁺+1, ³⁷Cl]. Знайдено, %: С 59.34; Н 4.74. C₁₈H₁₇ClO₄S. Вирахувано, %: С 59.26; Н 4.70.

5-Метил-2-(4-хлорбензил)-4-(4-хлорфенілсульфоніл)-2,3-дигідрофуран-3-ол (5.17c). Вихід 68%, Тпл 166–167°C. Спектр ЯМР ¹H (400 МГц, ДМСО-d₆), δ, м. ч.: 2.14 (с, 3H, CH₃), 2.80–2.84 (м, 2H, CH₂), 4.51 (т.д, 1H, H²фуран, ³J 6.5, 2.1 Гц), 4.69 (д.д, 1H, H³фуран, ³J 6.8, 2.1 Гц), 5.71 (д, 1H, OH, ³J 7.1 Гц), 7.22 (д, 2H, H^{2,6}_{аром.}, J 7.8 Гц), 7.31 (д, 2H, H^{3,5}_{аром.}, J 7.8 Гц), 7.65 (д, 2H, H^{3,5}_{ArSO₂}, J 8.8 Гц), 7.83 д (2H, H^{2,6}_{ArSO₂}, J 8.8 Гц). Масс-спектр, m/z: 399 [M⁺+1, ³⁵Cl + ³⁵Cl], 401 [M⁺+1, ³⁵Cl + ³⁷Cl], 403 [M⁺+1, ³⁷Cl + ³⁷Cl]. Знайдено, %: С 54.05; Н 3.92. C₁₈H₁₆Cl₂O₄S. Вирахувано, %: С 54.14; Н 4.04.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Розроблено методологію та здійснено рідкофазовий синтез комбінаторних бібліотек похідних 1,3-тіазолу, імідазо[2,1-b]тіадіазолу та піролу з бензильними радикалами у молекулах. Вперше отримано 227 нових (5-R-бензилтіазол-2-іл)карбоксамідів, 8 2-R-бензил-6-арил/(3-кумарил)імідазо[2,1-b]тіазолів та 20 естерів 4-бензилпірол-3-карбонової кислоти. Встановлено їх будову та вивчено фізико-хімічні та спектральні характеристики.
2. Здійснено аналіз лікоподібності синтезованих сполук із застосуванням правил Ліпінського і Вебера. Проведені розрахунки дозволяють констатувати, що для всіх сполук прогнозується висока біодоступність і вони є перспективні для біологічних випробувань.
3. Для всіх синтезованих сполук проведено дослідження біологічної активності. Вивчались протимікробна, протипухлинна та протизапальна дія. Вперше ідентифіковано: 15 сполук-хітів з високою протипухлинною активністю щодо широкого спектру ліній клітин злоякісних пухлин, 5 сполук-хітів з високою антимікробною активністю, 2 сполуки-хіти з високою протизапальною активністю.
4. Знайдено сполуки які проявляють протипухлинну дію щодо окремих ліній злоякісних пухлин в концентраціях < 10 нМ.
5. Здійснено аналіз кореляції "структура – протипухлинна дія" для (5-R-бензилтіазол-2-іл)карбоксамідів. Показано, що для вияву активності необхідною умовою є наявність ліпофільного фрагменту у кислотній частині амиду. Сполуки з гідрофільним фрагментом активності не проявляли. Запропоновано рекомендації до раціонального дизайну потенційних протипухлинних агентів.
6. Знайдено новий варіант перерваної реакції Фейст-Бенара. Показано, що взаємодія арилсульфоацетонів з 3-арил-2-хлорпропаналями приводить до утворення 4-арилсульфоніл-2-R-бензил-2,3-дигідрофуран-3-олів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Wang L. Enantioselective α -chlorination of aldehydes with recyclable fluoros (S)-pyrrolidinethiourea bifunctional organocatalyst / L. Wang, C. Cai, D.P. Curran, W. Zhang // *Synlett.* – 2010. – Vol. 3. – P. 433–436.
2. Halland N. Direct Organocatalytic Asymmetric α -Chlorination of Aldehydes / N. Halland, A. Braunton, S. Bachmann, M. Marigo, K.A. Jørgensen // *Journal of the American Chemical Society.* – 2004. – Vol. 126, № 15. – P. 4790–4791.
3. Mills L.R. Electrophilic Zinc Homoenolates: Synthesis of Cyclopropylamines from Cyclopropanols and Amines / L.R. Mills, L.M. Barrera Arbelaez, S.A.L. Rousseaux // *Journal of the American Chemical Society.* – 2017. – Vol. 139, № 33. – P. 11357–11360.
4. Francini C.M. Identification of Aminoimidazole and Aminothiazole Derivatives as Src Family Kinase Inhibitor / C.M. Francini, A.L. Fallacara, R. Artusi, L. Mennuni, A. Calgani, A. Angelucci, S. Schenone, M. Botta // *ChemMedChem.* – 2015. – Vol. 10, № 12. – P. 2027–2041.
5. Brochu M.P. Direct and Enantioselective Organocatalytic α -Chlorination of Aldehydes / M.P. Brochu, S.P. Brown, D.W. MacMillan // *Journal of the American Chemical Society.* – 2004. – Vol. 126, № 13. – P. 4108–4109.
6. Heck R.F. Palladium-catalyzed vinylation of organic halides / R.F. Heck // *Org. React.* – 1982. – Vol. 27. – P. 345–390.
7. Матійчук В. Продукти хлорарилування акролеїну у синтезі похідних 2-амінотіазолу / В. Матійчук, Р. Васишин, М. Обушак // *Вісник Львівського університету. Сер. хім.* – 2000. – Вип. 39. – С. 266–271.
8. Tupys A. 1-[(5-Benzyl-1,3-thiazol-2-yl)diazenyl]naphthalene-2-ol: X-ray structure, spectroscopic characterization, dissociation studies and application in mercury(II) detection / A. Tupys, J. Kalembkiewicz, Y. Bazel, L. Zapala, M. Dranka, Y. Ostapiuk, O. Tymoshuk, E. Woźnicka // *Journal of Molecular Structure.* – 2017. – Vol. 1127. – P. 722–733.

9. Pokhodylo N. Synthesis and anticancer activity evaluation of new 1,2,3-triazole-4-carboxamide derivatives / N. Pokhodylo, O. Shyyka, V. Matychuk // *Medicinal Chemistry Research*. – 2014. – Vol. 23, № 5. – P. 2426–2438.
10. Goettlich R. Aliphatic and alicyclic aldehydes: synthesis by C3-elongation / R. Goettlich // *Science of Synthesis*. – 2007. – Vol. 25. – P. 369–404.
11. Krasavin M. Discovery and Potency Optimization of 2-Amino-5-arylmethyl-1,3-thiazole Derivatives as Potential Therapeutic Agents for Prostate Cancer / M. Krasavin, R. Karapetian, I. Konstantinov, Y. Gezentsvey, K. Bukhryakov, E. Godovykh, O. Soldatkina, et al // *Archiv der Pharmazie*. – 2009. – Vol. 342, № 7. – P. 420–427.
12. Tupys A. Synthesis, structural characterization and thermal studies of a novel reagent 1-[(5-benzyl-1,3-thiazol-2-yl)diazenyl]naphthalene-2-ol / A. Tupys, J. Kalemekiewicz, Y. Ostapiuk, V. Matiichuk, O. Tymoshuk, E. Woźnicka, Ł. Byczyński // *Journal of Thermal Analysis and Calorimetry*. – 2017. – Vol. 127, № 3. – P. 2233–2242.
13. Обушак Н.Д. Синтез гетероциклов на основе продуктов арилирования непредельных соединений. X. 3-Арил-2-хлорпропанами – реагенты для синтеза производных 2-амино-1,3-тиазола / Н.Д. Обушак, В.С. Матийчук, Р.Я. Васылышин и др. // *Журн. орган. хим.* – 2004. – Т. 40, Вып. 3. – С. 412–417; *Russ. J. Org. Chem.* – 2004. – Vol. 40, № 3. – P. 383–389.
14. By Khanna, Rajinder N. and Singh, Prem K. Phenylmercury(II) chloride From e-EROS Encyclopedia of Reagents for Organic Synthesis, , 1-3; 2001
15. Heck R.F. Aromatic haloethylation with palladium and copper halides / R.F. Heck // *Journal of the American Chemical Society*. – 1968. – Vol. 90, № 20. – P. 5538–5542.
16. Ahlsten N. Iridium-Catalyzed 1,3-Hydrogen Shift/Chlorination of Allylic Alcohols / N. Ahlsten, A.B. Gómez, B. Martín-Matute // *Angewandte Chemie, International Edition*. – 2013. – Vol. 52, № 24. – P. 6273–6276.

17. Chang S. A Short, Gram-Scale Synthesis of 2,5-Di-substituted Furans / S. Chang, S. Desai, D.B. Leznoff, N. Merbouh, R. Britton // *European Journal of Organic Chemistry*. – 2013. – Vol. 16. – P. 3219–3222.
18. Halperin S.D. Lithium aldol reactions of α -chloroaldehydes provide versatile building blocks for natural product synthesis / S.D. Halperin, B. Kang, R. Britton // *Synthesis*. – 2011. – Vol. 12. – P. 1946–1953.
19. Draper J.A. A Concise and Stereoselective Synthesis of Hydroxypyrrolidines: Rapid Synthesis of (+)-Preussin / J.A. Draper, R. Britton // *Organic Letters*. – 2010. – Vol. 12, № 18. – P. 4034–4037.
20. Dekeukeleire S. Stereoselective Synthesis of Chiral 4-(1-Chloroalkyl)- β -Lactams Starting from Amino Acids and Their Transformation into Functionalized Chiral Azetidines and Pyrrolidines / S. Dekeukeleire, M. D'hooghe, K.W. Törnroos, N. De Kimpe // *Journal of Organic Chemistry*. – 2010. – Vol. 75, № 17. – P. 5934–5940.
21. Zhang Z.-F. N-Heterocyclic Carbene-Catalyzed Annulation of α -Chloroaldehydes with γ -/ δ -Amino- α,β -Unsaturated Ketones: Enantioselective Synthesis of Pyrrolidones and Piperidones / Z.F. Zhang, C.L. Zhang, Z.Y. Song, Z.H. Gao, S. Ye // *Chemistry – A European Journal*. – 2018. – Vol. 24, № 33. – P. 8302–8305.
22. He M. Chiral N-Heterocyclic Carbene Catalyzed, Enantioselective Oxo Diene Diels-Alder Reactions with Low Catalyst Loadings / M. He, G.J. Ue, J.W. Bode // *Journal of the American Chemical Society*. – 2006. – Vol. 128, № 47. – P. 15088–15089.
23. Struble J.R. Synthesis of an N-Mesityl Substituted Chiral Imidazolium Salt for NHC-Catalyzed Reactions / J.R. Struble, J. Kaeobamrung, J.W. Bode // *Organic Letters*. – 2008. – Vol. 10, № 5. – P. 957–960.
24. Mahatthananchai J. The effect of the N-mesityl group in NHC-catalyzed reactions / J. Mahatthananchai, J.W. Bode // *Chemical Science*. – 2012. – Vol. 3, № 1. – P. 192–197.

25. Allen S.E. Oxyanion Steering and CH- π Interactions as Key Elements in an N-Heterocyclic Carbene-Catalyzed [4 + 2] Cycloaddition / S.E. Allen, J. Mahatthananchai, J.W. Bode, M.C. Kozlowski // *Journal of the American Chemical Society*. – 2012. – Vol. 134, № 29. – P. 12098–12103.
26. Rong Z.-Q. (1R,2R)-DPEN-derived triazolium salts for enantioselective oxodiene Diels Alder reactions / Z.-Q. Rong, M.-Q. Jia, S.-L. You // *Tetrahedron*. – 2011. – Vol. 67. – P. 9329–9333.
27. Jian T.-Y. Highly enantioselective [4 + 2] cyclization of chloroaldehydes and 1-azadienes catalyzed by N-heterocyclic carbenes / T.-Y. Jian, L.H. Sun, S. Ye // *Chemical Communications (Cambridge, United Kingdom)*. – 2012. – Vol. 48, № 88. – P. 10907–10909.
28. He M. Highly Enantioselective Azadiene Diels-Alder Reactions Catalyzed by Chiral N-Heterocyclic Carbenes / M. He, J.R. Struble, J.W. Bode // *Journal of the American Chemical Society*. – 2006. – Vol. 128, № 26. – P. 8418–8420.
29. Wang D.-L. Enantioselective N-Heterocyclic Carbene-Catalyzed Synthesis of Trifluoromethyldihydropyridinones / D.-L. Wang, Z.Q. Liang, K.Q. Chen, D.Q. Sun, S. Ye // *Journal of Organic Chemistry*. – 2015. – Vol. 80, № 11. – P. 5900–5905.
30. Chen X. Carbene and Acid Cooperative Catalytic Reactions of Aldehydes and o-Hydroxybenzhydryl Amines for Highly Enantioselective Access to Dihydrocoumarins / X. Chen, R. Song, Y. Liu, C.Y. Ooi, Z. Jin, T. Zhu, H. Wang, et al. // *Organic Letters*. – 2017. – Vol. 19, № 21. – P. 5892–5895.
31. Wang T. [4+2] and [3+2] Annulations of α -Chloroaldehydes and Dithioesters: Synthesis of 1,4-Oxathiin-2(3H)-ones and 1,3-Oxathioles / T. Wang, Z.-H. Gao, S. Ye // *Advanced Synthesis & Catalysis*. – 2017. – Vol. 359, № 20. – P. 3479–3483.
32. Yang L. Asymmetric NHC-Catalyzed Aza-Diels-Alder Reactions: Highly Enantioselective Route to α -Amino Acid Derivatives and DFT Calculations / L. Yang, F. Wang, R. Lee, Y. Lv, K.W. Huang, G. Zhong // *Organic Letters*. – 2014. – Vol. 16, № 15. – P. 3872–3875.

33. Gao Z.-H. N-Heterocyclic carbene-catalyzed [2+3] cyclocondensation of α -chloroaldehydes with azomethine imines / Z.-H. Gao, X.-Y. Chen, J.-T. Cheng, W.-L. Liao, S. Ye // *Chemical Communications (Cambridge, United Kingdom)*. – 2015. – Vol. 51, № 45. – P. 9328–9331.
34. Yang L. Chiral NHC-catalyzed 1,3-dipolar [3 + 2] cycloaddition of azomethine imines with α -chloroaldehydes for the synthesis of bicyclic pyrazolidinones / L. Yang, Y. Lv, F. Wanga, G. Zhong // *Organic & Biomolecular Chemistry*. – 2018. – Vol. 16, № 24. – P. 4433–4438.
35. Ni Q. Regio- and stereoselective synthesis of benzothiazolo-pyrimidinones via an NHC-catalyzed Mannich/lactamization domino reaction / Q. Ni, X. Song, J. Xiong, G. Raabe, D. Enders // *Chemical Communications (Cambridge, United Kingdom)*. – 2015. – Vol. 51, № 7. – P. 1263–1266.
36. Ni Q. Asymmetric Synthesis of Pyrroloindolones by N-Heterocyclic Carbene Catalyzed [2+3] Annulation of α -Chloro Aldehydes with Nitro-Vinylindoles / Q. Ni, H. Zhang, A. Grossmann, C.C. Loh, C. Merckens, D. Enders // *Angewandte Chemie, International Edition*. – 2013. – Vol. 52, № 51. – P. 13562–13566.
37. Chen K.-Q. Enantioselective N-heterocyclic carbene-catalyzed synthesis of indenopyrones / K.Q. Chen, H.M. Zhang, D.L. Wang, D.Q. Sun, S. Ye // *Organic & Biomolecular Chemistry*. – 2015. – Vol. 13, № 24. – P. 6694–6697.
38. Huang J.-R. Microwave-Assisted Synthesis of Heterocycles by Rhodium(III)-Catalyzed Annulation of N-Methoxyamides with α -Chloroaldehydes / J.R. Huang, C. Bolm // *Angewandte Chemie, International Edition*. – 2017. – Vol. 56, № 50. – P. 15921–15925.
39. Li J.-L. Highly enantioselective synthesis of fused bicyclic dihydropyranones via low-loading N-heterocyclic carbene organocatalysis / J.-L. Li, L. Fu, J. Wu, K.-C. Yang, Q.-Z. Li, X.-J. Gou, C. Peng, B. Hanb, X.-D. Shen // *Chemical Communications (Cambridge, United Kingdom)*. – 2017. – Vol. 53, № 51. – P. 6875–6878.

40. Li, Qiang et al Stereoselective Construction of Halogenated Quaternary Carbon Centers by Bronsted Base Catalyzed [4+2] Cycloaddition of α -Haloaldehydes / Q. Li, L. Zhou, X.-D. Shen, K.-C. Yang, X. Zhang, Q.-S. Dai, H.-J. Leng, Q.-Z. Li, J.-L. Li // *Angewandte Chemie, International Edition*. – 2018. – Vol. 57, № 7. – P. 1913–1917.
41. Song X. Asymmetric N-Heterocyclic Carbene Catalyzed Annulation of 2-Alkenylbenzothiazoles with α -Chloro Aldehydes / X. Song, Q. Ni, C. Zhu, G. Raabe, D. Enders // *Synthesis*. – 2015. – Vol. 47, № 3. – P. 421–428.
42. Yang L. N-Heterocyclic Carbene (NHC)-Catalyzed Highly Diastereo- and Enantioselective Oxo-DielsAlder Reactions for Synthesis of Fused Pyrano[2,3-b]indoles / L. Yang, F. Wang, P.J. Chua, Y. Lv, L.-J. Zhong, G. Zhong // *Organic Letters*. – 2012. – Vol. 14, № 11. – P. 2894–2897.
43. Zhang H.-M. N-Heterocyclic Carbene-Catalyzed Highly Enantioselective Synthesis of Substituted Dihydropyranopyrazolones / H.-M. Zhang, H. Lv, S. Ye. // *Org. Biomol. Chem*. – 2013. – Vol. 11, Iss. 37. – P. 6255–6257.
44. Liang Z.-Q. Enantioselective N-heterocyclic carbene-catalyzed synthesis of saccharine-derived dihydropyridinones with cis-selectivity / Z.Q. Liang, D.L. Wang, C.L. Zhang, S. Ye // *Organic & Biomolecular Chemistry*. – 2016. – Vol. 14, № 27. – P. 6422–6425.
45. Rong Z.-Q. A catalyst-enabled diastereodivergent aza-Diels-Alder reaction: complementarity of N-heterocyclic carbene and chiral amine / Z.-Q. Rong, M. Wang, C.H.E. Chow, Y. Zhao // *Chemistry – A European Journal*. – 2016. – Vol. 22, № 28. – P. 9483–9487.
46. Bai H.-W. Aerobic Oxidative Cycloaddition of α - Chlorotosylhydrazones with Arylamines: General Chemoselective Construction of 1,4-Disubstituted and 1,5-Disubstituted 1,2,3-Triazoles under Metal-Free and Azide-Free Conditions / H.-W. Bai, Z.-J. Cai, S.-Y. Wang, S.-J. Ji // *Organic Letters*. – 2015. – Vol. 17, № 12. – P. 2898–2901.
47. Borg T. Mukaiyama aldol addition to α -chlorosubstituted aldehydes. Origin of the unexpected syn selectivity / T. Borg, J. Danielsson, P. Somfai // *Chemical*

Communications (Cambridge, United Kingdom). – 2010. – Vol. 46, № 8. – P. 1281–1283.

48. Saulnier M.G. Nucleophilic Capture of the Imino-Quinone Methide Type Intermediates Generated from 2-Aminothiazol-5-yl Carbinols / M.G. Saulnier, M. Dodier, D.B. Frennesson, D.R. Langley, D.M. Vyas // *Org. Lett.* – 2009. – Vol. 11, № 22. – P. 5154–5157.

49. Lapointe D. Palladium-Catalyzed Benzylolation of Heterocyclic Aromatic Compounds / D. Lapointe, K. Fagnou // *Org. Lett.* – 2009. – Vol. 11, № 18. – P. 4160–4163.

50. Leeson P.D. Synthesis of thyroid hormone analogues. Part 1. Preparation of 3'heteroaryl-methyl-3,5-di-iodo-L-thyronines via phenol–dinitrophenol condensation and relationships between structure and selective thyromimetic activity / P.D. Leeson, J.C. Emmett // *J. Chem. Soc. Perkin Trans. 1.* – 1988. – Iss.12. – P. 3085–3096.

51. Khalil A. Design, synthesis, and biological evaluation of aminothiazole derivatives against the fungal pathogens *Histoplasma capsulatum* and *Cryptococcus neoformans* / A. Khalil, J.A. Edwards, C.A. Rappleye, W. Tjarks // *Bioorg. Med. Chem.* – 2015. – Vol. 23, № 3. – P. 532–547.

52. Bruckelman S.P. Protection of Primary Amines as N-Substituted 2,5-Dimethylpyrroles / S.P. Bruckelman, S.E. Leach, G.D. Meakins, M.D. Tirl / *J. Chem. Soc. Perkin Trans. 1.* – 1984. – Iss. 0. – P. 2801–2807.

53. Aoyama T. Novel one-pot three-step reaction using supported reagents system: synthesis of 2-aminothiazoles / T. Aoyama, S. Murata, T. Takido, M. Kodomari // *Tetrahedron.* – 2007. – Vol. 63, № 48. – P. 11933–11937.

54. Sawhney I. An easy general synthesis of 2-(N, N-dialkylamino)thiazol-5-yl aldehydes and ketones / I. Sawhney, J.R.H. Wilson // *J. Chem. Soc. Perkin Trans. 1.* – 1990. – Iss. 2. – P. 329–331.

55. Pokhodylo N.T. Synthesis of 2-Azido-1,3-thiazoles as 1,2,3-Triazole Precursors / N.T. Pokhodylo, R.D. Savka, N.I. Pidlypnyi, V.S. Matychuk, M.D. Obushak // *Synth. Commun.* – 2010. – Vol. 40, № 3. – P. 391–399.

56. Matiychuk V.S. A convenient method for the synthesis of 2-[(5-benzyl-1,3-thiazol-2-yl)imino]-1,3-thiazolidin-4-one derivatives / V.S. Matiychuk, M. Naskrent, A.K. Gzella // *Tetrahedron Letters*. – 2012. – Vol. 53, № 5. – P. 543–545.
57. Uto Y. Novel and potent inhibitors of stearyl-CoA desaturase-1. Part II: Identification of 4-ethylamino-3-(2-hydroxyethoxy)-N-[5-(3-trifluoromethylbenzyl)thiazol-2-yl]benzamide and its biological evaluation / Y. Uto, T. Ogata, Y. Kiyotsuka, Y. Miyazawa, Y. Ueno, H. Kurata, T. Deguchi, et al. // *Bioorganic and Medicinal Chemistry Letters*. – 2009. – Vol. 19, № 15. – P. 4159–4166.
58. Підлипний Н. 2-Аміно-5-бензил-1,3-тіазоли у реакціях азосполучення / Н. Підлипний, Р. Савка, В. Матійчук, О. Тимошук, М. Обушак // *Вісник Львів. ун-ту. Сер. хім.* – 2010. – Вип. 51. – С.252–255.
59. Li M. Discovery of 2-Aminothiazole Derivatives as Antitumor Agents / M. Li, Y.-J. Sim, S.-W. Ham // *Bull. Korean Chem. Soc.* – 2010. – Vol. 31, № 6. – P. 1463–1464.
60. Kim Y.H. Identification of KPNB1 as a Cellular Target of Aminothiazole Derivatives with Anticancer Activity / Kim Y.H., S. Ha, J. Kim, S.W. Ham // *ChemMedChem*. – 2016. – Vol. 11, № 13. – P. 1406–1409.
61. Choi M.J. Anti-cancer effects of a novel compound HS-113 on cell growth, apoptosis, and angiogenesis in human hepatocellular carcinoma cells. / M.J. Choi, K.H. Jung, D. Kim, H. Lee, H.M. Zheng, B.H. Park, S.W. Hong, et al. // *Cancer Lett.* – 2011. – Vol. 306, № 2. – P. 190–196.
62. Rumpf T. Selective Sirt2 inhibition by ligand-induced rearrangement of the active site / T. Rumpf, M. Schiedel, B. Karaman, C. Roessler, B.J. North, A. Lehotzky, J. Olah, et al. // *Nat. Commun.* – 2015. – № 6. – P. 6263.
63. Schiedel M. Aminothiazoles as potent and selective Sirt2 inhibitors – a structure-activity relationship study / M. Schiedel, T. Rumpf, B. Karaman, A. Lehotzky, J. Oláh, S. Gerhardt, J. Ovádi, et al. // *J. Med. Chem.* – 2016. – Vol. 59, № 4. – P. 1599–1612.

64. Schiedel M. Structure-Based Development of an Affinity Probe for Sirtuin 2 / M. Schiedel, T. Rumpf, B. Karaman, A. Lehotzky, S. Gerhardt, J. Ovádi, W. Sippl, et al. // *Angewandte Chemie – International Edition*. – 2016. – Vol. 55, № 6. – P. 2252–2256.
65. Edwards J.A. Discovery of a role for Hsp82 in *Histoplasma* virulence through a quantitative screen for macrophage lethality / J.A. Edwards, O. Zemska, C.A. Rappleye // *Infect Immun*. – 2011. – Vol. 79, № 8. – P. 3348–3357.
66. Radi M. Design and Synthesis of Thiadiazoles and Thiazoles Targeting the Bcr-Abl T315I Mutant: from Docking False Positives to ATP-Noncompetitive Inhibitors / M. Radi, E. Crespan, F. Falchi, V. Bernardo, S. Zanoli, F. Manetti, S. Schenone, et al. // *ChemMedChem*. – 2010. – Vol. 5, № 8. – P. 1226–1231.
67. Alder C.M. Woolven Identification of a Novel and Selective Series of Itk Inhibitors via a Template-Hopping Strategy / C.M. Alder, M. Ambler, A.J. Campbell, A.C. Champigny, A.M. Deakin, J.D. Harling, C.A. Harris, et al. // *ACS Med. Chem. Lett*. – 2013. – Vol. 4, № 10. – P. 948–952.
68. Wang Y. The first synthetic agonists of FFA2: Discovery and SAR of phenylacetamides as allosteric modulators / Y. Wang, X. Jiao, F. Kayser, J. Liu, Z. Wang, M. Wanska, J. Greenberg, et al. // *Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters*. – 2010. – Vol. 20, № 2. – P. 493–498.
69. Servi S. The synthesis and antimicrobial activity of some new methyl N-arylthiocarbamates, dimethyl N-aryldithiocarbonimidates and 2-arylamino-2-imidazolines / S. Servi, M. Genc, S. Gür, M. Koca // *European Journal of Medicinal Chemistry*. – 2005. – Vol. 40, № 7. – P. 687–693.
70. Zimenkovskii B.S. Synthesis and antimicrobial activity of 2,4-dioxothiazolidine-5-acetic acid amides / B.S. Zimenkovskii, R.V. Kutsyk, R.B. Lesyk, V.S. Matyichuk, N.D. Obushak, T.I. Klyufinska // *Pharmaceutical Chemistry Journal*. – 2006. – Vol. 40, № 6. – P. 303–306.
71. Bhardwaj V. Pyrrole: a resourceful small molecule in key medicinal heteroaromatics / V. Bhardwaj, D. Gumber, V. Abbot, S. Dhimana, P. Sharma // *RSC Advances*. – 2015. – Vol. 5, Iss. 20. – P. 15233–15266.

72. Matiychuk V.S. 3-aryl-2-chloropropanals in Hantzsch synthesis of pyrroles / V.S. Matiychuk, R.L. Martyak, N.D. Obushak, Yu.V. Ostapiuk, N.I. Pidlypnyi // *Chem. Heterocycl. Compd. (Engl. Transl.)*. – 2004. – Vol. 40, № 9. – P. 1218–1219.
73. Martyak R. The Hantzsch 4-benzylpyrrole derivatives synthesis and their reactions / R. Martyak, M. Obushak, V. Matiychuk, Yu. Ostapiuk, R. Voloshchuk // *Visnyk Lviv Univ. Ser. Khim.* – 2005. – № 46. – P. 164–169.
74. Lei T. Visible Light Initiated Hantzsch Synthesis of 2,5-Diaryl-Substituted Pyrroles at Ambient Conditions / T. Lei, W.-Q. Liu, J. Li, M.-Y. Huang, B. Yang, Q.-Y. Meng, B. Chen, et al. // *Org Lett.* – 2016. – Vol. 18, № 10. – P. 2479–2482.
75. Estvez V. Three-Component Synthesis of Pyrrole Related Nitrogen Heterocycles by a Hantzsch-Type Process: Comparison between Conventional and High-Speed Vibration Milling Conditions / V. Estvez, V. Sridharan, S. Sabat, M. Villacampa, J.C. Menendez // *Asian J. Org. Chem.* – 2016. – Vol. 5, № 5. – P. 652–662.
76. Nieddu V. Synthesis and Antineoplastic Evaluation of Novel Unsymmetrical 1,3,4-Oxadiazoles / V. Nieddu, G. Pinna, I. Marchesi, L. Sanna, B. Asproni, G.A. Pinna, L. Bagella, G. Murineddu. // *J. Med. Chem.* – 2016. – Vol. 59, № 23. – P. 10451–10469.
77. Ragusa G. Synthesis, pharmacological evaluation and docking studies of pyrrole structure-based CB2 receptor antagonists / G. Ragusa, M. Gomez-Canas, P. Morales, D.P. Hurst, F. Deligia, R. Pazos, G.A. Pinna, et al. // *European Journal of Medicinal Chemistry*. – 2015. – № 101. – P. 651–667.
78. Murineddu G. Synthesis and Cytotoxic Activities of Pyrrole[2,3-d]pyridazin-4-one Derivatives / G. Murineddu, G. Cignarella, G. Chelucci, G. Loriga, G.A. Pinna // *Chem. Pharm. Bull.* – 2002. – Vol. 50, № 6. – P. 754–759.
79. Sakurai M. Intermolecular trapping of vinyl nitrene equilibrated with azirine / M. Sakurai, K. Noguchi, K. Isomura, R. Tanaka, H. Taniguchi // *Heterocycles*. – 1992. – Vol. 33, № 2. – P. 519–522.

80. Zhao M.-N. Copper-Promoted Oxidative Coupling of Enamides and Alkynes for the Synthesis of Substituted Pyrroles / M.-N. Zhao, Z.-H. Ren, Y.-Y. Wang, Z.-H. Guan // *Chem. Eur. J.* – 2014. – Vol. 20, № 7. – P. 1839–1842.
81. Wollweber H.-J. 4-Alkylideneisoxazol-5-ones.Synthesis, Tautomerism, and Rearrangement to Pyrroles / H.-J. Wollweber, C. Wentrup // *J. Org. Chem.* – 1985. – Vol. 50, № 12. – P. 2041–2047.
82. Jiang M.-C. Manganese(III) Acetate Initiated Oxidative Free Radical Reactions between 2-Amino-1,4-naphthoquinones and α -Dicarbonyl Compounds / M.-C. Jiang, C.-P. Chuang // *J. Org. Chem.* – 2000. – Vol. 65, № 17. – P. 5409–5412.
83. Chiba S. Synthesis of Polysubstituted N-H Pyrroles from Vinyl Azides and 1,3-Dicarbonyl Compounds / S. Chiba, Y.F. Wang, G. Lapointe, K. Narasaka // *Organic Letters.* – 2008. – Vol. 10, № 2. – P. 313–316.
84. Jianga Y. A catalyst-controlled selective synthesis of pyridines and pyrroles / Y. Jianga, C.-M. Park // *Chem. Sci.* – 2014. – Vol. 5, Iss. 6 – P. 2347–2351.
85. Tiwari D.K. Magnetically Recoverable Cu₀/Fe₃O₄ Catalyzed Highly Regioselective Synthesis of 2,3,4-Trisubstituted Pyrroles From Unactivated Terminal Alkynes and Isocyanides / D.K. Tiwari, M. Phanindrudu, V.K. Aravilli, B. Sridhar, P.R. Likhara, D.K. Tiwari // *Chemical Communications.* – 2016. – Vol. 52, Iss. 25. – P. 4675–4678.
86. Fink B.E. New dual inhibitors of EGFR and HER2 protein tyrosine kinases / B.E. Fink, G.D. Vite, H. Mastalerz, J.F. Kadow, S.-H. Kim, K.J. Leavitt, K. Du, et al. // *Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters.* – 2005. – Vol. 15, № 21. – P. 4774–4779.
87. Murai M. Atom-efficient synthesis of α -alkylidene-N-furylimines via catalytic vinylcarbene-transfer reactions to carbonyl-ene-nitrile compounds / M. Murai, S. Yoshida, K. Miki, K. Ohe // *Chemical Communications (Cambridge United Kingdom).* – 2010. – Vol. 46, № 19. – P. 3366–3368.

88. Zhu R. Practical one-pot sequential procedure for the preparation of N-arylated 3,4-disubstituted pyrroles from alkenes / R. Zhu, L. Xing, Y. Liu, F. Deng, X. Wang, Y. Hu // *Journal of Organometallic Chemistry*. – 2008. – Vol. 693, № 26. – P. 3897–3901.
89. Zhang H. Design, synthesis and structure-activity relationships of azole acids as novel, potent dual PPAR α/γ agonists / H. Zhang, D.E. Ryono, P. Devasthale, W. Wang, K. O'Malley, D. Farrelly, L. Gu, et al. // *Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters*. – 2009. – Vol. 19, № 5. – P. 1451–1456.
90. Weng J. Synthesis of Polysubstituted Pyrroles from Activated Alkynes and N-Propargylamines through Base-Catalyzed Cascade Reaction / J. Weng, Y. Chen, B. Yue, M. Xu, H. Jin // *European Journal of Organic Chemistry*. – 2015. – Vol. 2015, № 14. – P. 3164–3170.
91. Yoshida M. Synthesis of tetrasubstituted pyrroles by palladium-catalyzed cyclization of propargylic carbonates with β -enamino esters / M. Yoshida, C. Sugimura // *Tetrahedron Letters*. – 2013. – Vol. 54, № 16. – P. 2082–2084.
92. Wu T. Synthesis of Indolizines via Palladium Catalyzed Annulation of Propargyl Carbonates and 2-(Pyridin-2-yl)acetonitrile Derivatives / T. Wu, M. Chen, Y. Yang // *Journal of Organic Chemistry*. – 2017. – Vol. 82, № 20. – P. 11304–11309.
93. Обушак Н.Д. Тетрахлоркупрат 1-нафтилдiazония – новый арилирующий реагент / Н.Д. Обушак, Н.И. Ганущак, М.Б. Ляхович // *Ж. орг. химии*. – 1991. – Т. 27, вып. 8. – С. 1757–1762.
94. Гетероциклические соединения / Под ред. Р.Элдерфилда. – М.: Изд-во иностр. лит., 1961. – Т. 5. – С. 395–583.
95. Кост А.А. Синтез конденсированных систем на основе реакций гетероциклических соединений, содержащих амидиновый фрагмент, с бифункциональными реагентами / А.А. Кост // *Химия гетероцикл. соед.* – 1980. – № 9. – С. 1200–1216.
96. Nevagi R.J. Biological and medicinal significance of 2-aminothiazoles / R.J. Nevagi // *Pharm. Let.* – 2014. – Vol. 6, № 5. – P. 134–150.

97. Das D. Recent developments of 2-aminothiazoles in medicinal chemistry / D. Das, P. Sikdar, M. Bairagi // *Eur. J. Med. Chem.* – 2016. – Vol. 109, № 15. – P. 89–98.
98. Girish Kumar Gupta. Thiazole: A privileged scaffold in drug discovery / Girish Kumar Gupta, Vinod Kumar // *Chemical Drug Design*. Walter de Gruyter GmbH & Co KG, 2016. – 297 p.
99. Chhabria M.T. Thiazole: A Review on Chemistry, Synthesis and Therapeutic Importance of its Derivatives / M.T. Chhabria, S. Patel, P. Modi, P.S. Brahmakshatriya // *Curr. Top Med. Chem.* – 2016. – Vol. 16, № 26. – P. 2841–2862.
100. Aejaaz Ahmed. A Review on Thiazole: Recent Developments and Biological Activities / Aejaaz Ahmed, Khurshid I Molvi, Sayyed Nazim, A.A. Shaikh // *Inventi Impact. Med Chem.* – 2015. – № 3. – P. 51–70.
101. Siddiqui N. Thiazoles: A Valuable Insight into the Recent Advances and Biological Activities / N. Siddiqui, M. Faiz Arshad, Waquar Ahsan, M. Shamsheer Alam // *International Journal of Pharmaceutical Sciences and Drug Research.* – 2009. – Vol. 1, № 3. – P. 136–143.
102. Машковский М.Д. Лекарственные средства / М.Д. Машковский. – М.: Новая волна, 2010. – 1216 с.
103. Фролов Д.А. 5-Аміно-2-арил-2Н-[1,2,3]тріазол-4-карбонові кислоти на основі арендіазонієвих солей / Д.А. Фролов, В.В. Горішній, В.С. Матійчук // *Матеріали XXIV Української конференції з органічної хімії*. М 351 (Полтава, 19-23 вересня 2016 р.) – Полтава: Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка, 2016. – С. 267.
104. A.V. Thiazolides as Novel Antiviral Agents. 1. Inhibition of Hepatitis B Virus Replication / A.V. Stachulski, C. Pidathala, E.C. Row, R. Sharma, N.G. Berry, M. Iqbal, J. Bentley, et al. // *Journal of Medicinal Chemistry.* – 2011. – Vol. 54, № 12. – P. 4119–4132.
105. Inoue T. Synthesis and SAR study of new thiazole derivatives as vascular adhesion protein-1 (VAP-1) inhibitors for the treatment of diabetic macular

- edema / T. Inoue, M. Morita, T. Tojo, A. Nagashima, A. Moritomo, K. Imai, H. Miyake // *Bioorganic & Medicinal Chemistry*. – 2013. – Vol. 21, № 5. – P. 1219–1233.
106. Charles M.D. Discovery, Development, and SAR of Aminothiazoles as LIMK Inhibitors with Cellular Anti-Invasive Properties / M.D. Charles, J.L. Brookfield, T.C. Ekwuru, M. Stockley, J. Dunn, M. Riddick, T. Hammonds, et al. // *Journal of Medicinal Chemistry*. – 2015. – Vol. 58, № 20. – P. 8309–8313.
107. Kim K.S. Discovery of Aminothiazole Inhibitors of Cyclin-Dependent Kinase 2: Synthesis, X-ray Crystallographic Analysis, and Biological Activities / K.S. Kim, S.D. Kimball, R.N. Misra, D.B. Rawlins, J.T. Hunt, H.-Y. Xiao, S. Lu, et al. // *Journal of Medicinal Chemistry*. – 2002. – Vol. 45, № 18. – P. 3905–3927.
108. Misra R.N. N-(cycloalkylamino)acyl-2-aminothiazole inhibitors of cyclin-dependent kinase 2. N-[5-[[[5-(1,1-dimethylethyl)-2-oxazolyl]methyl]thio]-2-thiazolyl]-4-piperidinecarboxamide (BMS-387032), a highly efficacious and selective antitumor agent / R.N. Misra, H.Y. Xiao, K.S. Kim, S. Lu, W.C. Han, S.A. Barbosa, J.T. Hunt, et al. // *Journal of Medicinal Chemistry*. – 2004. – Vol. 47, № 7. – P. 1719–1728.
109. Pemberton N. Discovery of Highly Isoform Selective Orally Bioavailable Phosphoinositide 3-Kinase (PI3K)- γ Inhibitors / N. Pemberton, M. Mogemark, S. Arlbrandt, P. Bold, R.J. Cox, C. Gardelli, N.S. Holden, et al. // *Journal of Medicinal Chemistry*. – 2018. – Vol. 61, № 12. – P. 5435–5441.
110. Kim S.-H. Identification of 2-amino-5-(thioaryl)thiazoles as inhibitors of nerve growth factor receptor TrkA / S.H. Kim, J.S. Tokarski, K.J. Leavitt, B.E. Fink, M.E. Salvati, R. Moquin, M.T. Obermeier, et al. // *Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters*. – 2008. – Vol. 18, № 2. – P. 634–639.
111. Thomas M. Discovery of 5-(arenethynyl) heteromonocyclic derivatives as potent inhibitors of BCR-ABL including the T315I gatekeeper mutant / M. Thomas, W.S. Huang, D. Wen, X. Zhu, Y. Wang, C.A. Metcalf, S. Liu, et al. // *Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters*. – 2011. – Vol. 21, № 12. – P. 3743–3748.

112. Hennessy E.J. Identification and Optimization of Benzimidazole Sulfonamides as Orally Bioavailable Sphingosine 1-Phosphate Receptor 1 Antagonists with in Vivo Activity / E.J. Hennessy, V. Oza, A. Adam, K. Byth, L. Castriotta, G. Grewal, G.A. Hamilton, et al. // *Journal of Medicinal Chemistry*. – 2015. – Vol. 58, № 17. – P. 7057–7075.
113. Butora G. 4-Amino-2-alkyl-butyramides as small molecule CCR2 antagonists with favorable pharmacokinetic properties / G. Butora, G.J. Morriello, S. Kothandaraman, D. Guiadeen, A. Pasternak, W.H. Parsons, M. MacCoss, et al. // *Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters*. – 2006. – Vol. 16, № 18. – P. 4715–4722.
114. Lipinski C.A. Experimental and computational approaches to estimate solubility and permeability in drug discovery and development settings / C.A. Lipinski, F. Lombardo, B.W. Dominy, P.J. Feeney // *Advanced Drug Delivery Reviews*. – 1997. – Vol. 23, № 1–3. – P. 3–25.
115. Veber D.F. Molecular properties that influence the oral bioavailability of drug candidates / D.F. Veber, S.R. Jonson, H.-Y. Cheng, B.R. Smith, K.W. Ward, K.D. Kopple // *Journal of Medicinal Chemistry*. – 2002. – Vol. 45, № 12. – P. 2615–2623.
116. Fajkusova D. Anti-infective and herbicidal activity of N-substituted 2-aminobenzothiazoles / D. Fajkusova, M. Pesko, S. Keltosova, J. Guo, Z. Oktabec, M. Vejsova, P. Kollar, et al. // *Bioorganic & Medicinal Chemistry*. – 2012. – Vol. 20, № 24. – P. 7059–7068.
117. Alley M.C. Feasibility of drug screening with panels of human tumor cell lines using a microculture tetrazolium assay / M.C. Alley, D.A. Scudiero, A. Monks, M.L. Hursey, M.J. Czerwinski, D.L. Fine, B.J. Abbott // *Cancer Research*. – 1988. – Vol. 48, № 3. – P. 589–601.
118. Scudiero D.A. Evaluation of a soluble tetrazolium/formazan assay for cell growth and drug sensitivity in culture using human and other tumor cell lines / D.A. Scudiero, R.H. Shoemaker, K.D. Paull, A. Monks, S. Tierney, T.H. Nofziger, M.J. Currens // *Cancer Research*. – 1988. – Vol. 48, № 17. – P. 4827–4833.

119. Grever M.R. The National Cancer Institute: Cancer drug discovery and development program / M.R. Grever, S.A. Schepartz, B.A. Chabner // *Seminars in Oncology*. – 1992. – Vol. 19, № 6. – P. 622–638.
120. Boyd M.R. Some practical considerations and applications of the National Cancer Institute in vitro anticancer drug discovery screen / M.R. Boyd, K.D. Paull // *Drug Development Research*. – 1995. – Vol. 34, № 2. – P. 91–109.
121. Boyd M.R. Cancer drug discovery and development / M.R. Boyd // *Anticancer Drug Development Guide: Preclinical Screening, Clinical Trials, and Approval*. – Humana Press, Totowa. – New Jersey: 1997. – Chapter 2. – P. 23–43.
122. Boyd M.R. The NCI human tumor cell line (60-Cell) Screen: Concept, implementation, and applications / M.R. Boyd // *Anticancer Drug Development Guide: Preclinical Screening, Clinical Trials, and Approval*. – Humana Press, Totowa. – New Jersey: 2004. – Chapter 3. – P. 41–62.
123. Monks A. Feasibility of a high-flux anticancer drug screen using a diverse panel of cultured human tumor cell lines / A. Monks, D. Scudiero, P. Skehan, R. Shoemaker, K. Paull, D. Vistica, C. Hose, et al. // *Journal of the National Cancer Institute*. – 1991. – Vol. 83, № 11. – P. 757–766.
124. Monks A. The NCI anti-cancer drug screen: A smart screen to identify effectors of novel targets / A. Monks, D.A. Scudiero, G.S. Johnson, K.D. Paull, E.A. Sausville // *Anti-Cancer Drug Design*. – 1997. – Vol. 12, № 7. – P. 533–541.
125. Shoemaker R.H. Application of high-throughput, molecular-targeted screening to anticancer drug discovery / R.H. Shoemaker, D.A. Scudiero, G. Melillo, M.J. Currens, A.P. Monks, A.A. Rabow, D.G. Covell, et al. // *Current Topics in Medicinal Chemistry*. – 2002. – Vol. 2, № 3. – P. 229–246.
126. Rostom S.A. Synthesis and in vitro antitumor evaluation of some indeno[1,2-c]pyrazol(in)es substituted with sulfonamide, sulfonylurea(-thiourea) pharmacophores, and some derived thiazole ring systems / S.A. Rostom // *Bioorg. Med. Chem*. – 2006. – Vol. 14, № 19. – P. 6475–6485.
127. Praveen A.S. Synthesis, characterization and antimicrobial studies of a few novel thiazole derivatives / A.S. Praveen, H.S. Yathirajan, B. Narayana,

B.K. Sarojini // Medicinal Chemistry Research. – 2014. – Vol. 23, № 1. – P. 259–268.

128. Mo W. Synthesis and Biological Activity of Ethyl 4- Alkyl-2-(2-(substituted phenoxy)acetamido)thiazole-5-carboxylate / W. Mo, Y. Shi, J. He, B. Li, H. Peng, H. He // Journal of Heterocyclic Chemistry. – 2016. – Vol. 53, № 1. – P. 183–187.

129. Mohammed Y.H.E. The Novel 4-Phenyl-2-Phenoxyacetamide Thiazoles modulates the tumor hypoxia leading to the crackdown of neoangiogenesis and evoking the cell death / Y.H.E. Mohammed, V.H. Malojirao, P. Thirusangu, M. Al-Ghorbani, B.T. Prabhakar, S.A. Khanum // European Journal of Medicinal Chemistry. – 2018. – № 143. – P. 1826–1839.

130. Kamal A. Synthesis and biological evaluation of combretastatin-amidobenzothiazole conjugates as potential anticancer agents / A. Kamal, A. Mallareddy, M. Janaki Ramaiah, S.N. Pushpavalli, P. Suresh, C. Kishor, J.N. Murty, et al. // European Journal of Medicinal Chemistry. – 2012. – Vol. 56. – P. 166–178.

131. Prashanth T. Synthesis and evaluation of novel benzophenone-thiazole derivatives as potent VEGF-A inhibitors / T. Prashanth, P. Thirusangu, B.R. Vijay Avin, V. Lakshmi Ranganatha, B.T. Prabhakar, S.A. Khanum // European Journal of Medicinal Chemistry. – 2014. – Vol. 87. – P. 274–283.

132. Deb P.K. Synthesis, anti-inflammatory evaluation, and docking studies of some new thiazole derivatives / P.K. Deb, R. Kaur, B. Chandrasekaran, M. Bala, D. Gill, V.R. Kaki, R.R. Akkinipalli, et al. // Medicinal Chemistry Research. – 2014. – Vol. 23, № 6. – P. 2780–2792.

133. Upadhyaya J.S. Potential local anesthetic agents. II: 2-(4-dimethyl-aminoanilinoacetylamino)- and 2-(2-pyrimidinylaminoacetylamino)-benzothiazoles / J.S. Upadhyaya // Indian Journal of Pharmaceutical Sciences. – 1980. – Vol. 42, № 5. – P. 133–135.

134. Amir M. Synthesis of benzothiazole derivatives having acetamido and carbothioamido pharmacophore as anticonvulsant agents / M. Amir, S. Asif, I. Ali,

M.Z. Hassan // Medicinal Chemistry Research. – 2012. – Vol. 21, № 9. – P. 2661–2670.

135. Mariappan G. Synthesis and antidiabetic evaluation of benzothiazole derivatives / G. Mariappan, P. Prabhat, L. Sutharson, J. Banerjee, U. Patangia, S. Nath // Journal of the Korean Chemical Society. – 2012. – Vol. 56, № 2. – P. 251–256.

136. Li H. Synthesis, antitumor activity and preliminary structure-activity relationship of 2-aminothiazole derivatives / H. Li, X. Wang, G. Duan, C. Xia, Y. Xiao, F. Li, Y. Ge, et al. // Chemical Research in Chinese Universities. – 2016. – Vol. 32, № 6. – P. 929–937.

137. Bhausahab D.K. Synthesis and evaluation of antifungal activity of benzothiazole derivatives / Bhausahab, G.V. Madhukar, S.S. Balkrishna // International Journal of Pharmacy and Pharmaceutical Research. – 2015. – Vol. 3, № 1. – P. 112–124.

138. Ono M. N-methyl-2-dimethylaminoacetohydroxamic acid as a new reagent for the selective cleavage of active esters under neutral conditions / M. Ono, I. Itoh // Tetrahedron Lett. – 1989. – Vol. 30, № 2. – P. 207–210.

139. Cowper A.J. Preparation of some 1,2,3,4-tetrazoles / A.J. Cowper, R.R. Astik, K.A. Thaker // J. Indian Chem. Soc. – 1981. – Vol. 58, № 11. – P. 1087–1088.

140. Shmygarev V.I. Study of the products of iodocyclization of 4-allyl-5-phenyl-1,2,4-triazole-3-thione / V.I. Shmygarev, D.G. Kim // Chemistry of Heterocyclic Compounds. – 2004. – Vol. 40, № 8. – P. 1077–1081.

141. Duran M. Synthesis of 2-[4,5-dimethyl-1-(phenylamino)-1H-imidazol-2-ylthio]-N-(thiazole-2-yl)acetamide derivatives and their anticancer activities / M. Duran, S. Demirayak // Medicinal Chemistry Research. – 2013. – Vol. 22, № 9. – P. 4110–4124.

142. Gurdal E.E. Synthesis of some benzothiazole based piperazine-dithiocarbamate derivatives and evaluation of their anticancer activities / E.E. Gurdal, B. Turgutalp, H.O. Gulcan, T. Ercetin, M.F. Sahin, I. Durmaz, R.C.

Atalay, et al. // *Letters in Drug Design & Discovery*. – 2011. – Vol. 8, № 9. – P. 830–837.

143. Kamal A. Synthesis and biological evaluation of mercapto triazolo-benzothiadiazine linked aminobenzothiazoles as potential anticancer agents / A. Kamal, M.N. Khan, Y.V. Srikanth, S.V. Rajesh // *Chemical Biology & Drug Design*. – 2009. – Vol. 73, № 6. – P. 687–693.

144. Зіменковський Б.С. 4-Тіазолідони. Хімія, фізіологічна дія, перспективи / Б.С. Зіменковський, Р.Б. Лесик. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 106 с.

144. Tomasić T. Rhodanine as a privileged scaffold in drug discovery / T. Tomasić, L.P. Masic // *Curr. Med. Chem.* – 2009. – Vol. 16, № 13. – P. 1596–1629.

145. Kaminsky D. Recent developments with rhodanine as a scaffold for drug discovery / D. Kaminsky, A. Kryshchyshyn, R. Lesyk // *Expert Opin. Drug Discov.* – 2017. – Vol. 12, № 12. – P. 1233–1252.

146. Kaminsky D. 5-Ene-4-thiazolidinones – An efficient tool in medicinal chemistry / D. Kaminsky, A. Kryshchyshyn, R. Lesyk // *European Journal of Medicinal Chemistry*. – 2017. – Vol. 140. – P. 542–594.

147. Sharma P. Synthesis of 25,26,27-tris(Ethoxycarbonylmethoxy)-28-(substituted oxy-carbonylmethoxy) Calix-4-arene: First Example of Calix-imidazole/Benzimidazole Analog / P. Sharma, A. Kumar, A. Mandloi // *Synthetic Communications*. – 2003. – Vol. 33, № 3. – P. 373–380.

148. Sharma P. Synthesis Calix-Imidazole/Benzimidazole Analog / P. Sharma, A. Kumar, A. Mandloi // *Synthetic Communications*. – 2002. – Vol. 32, № 17. – P. 2619–2626.

149. Yarovenko V.N. Reactions of monothiooxamides with N-nucleophiles. Synthesis of 4,5-dihydroimidazole-2-carboxanilides / V.N. Yarovenko, S.A. Kosarev, I.V. Zavarzin, M.M. Krayushkin // *Russian Chemical Bulletin*. – 1999. – Vol. 48, № 4. – P. 749–753.

150. Стефанов О.В. Доклінічні дослідження лікарських засобів. Методичні рекомендації / О.В. Стефанов. – Київ, 2001. – 527 с.
151. Atta-ur-Rahman, Choudhary M.I., Thomsen W.J. Bioassay Techniques for Drug Development. – CRC Press, 2001. – P. 88.
152. Kumar Y. Synthesis of 2,4-Disubstituted Thiazoles and Selenazoles as Potential Antifilarial and Antitumor Agents. 2. 2-Arylamido and 2-Alkylamido Derivatives of 2-Amino-4-(isothiocyanatomethyl)thiazoles and 2-Amino-4- (isothiocyanatomethyl) selenazole / Y. Kumar, R. Green, D.S. Wise, L.L. Wotring, L.B. Townsend // Journal of Medicinal Chemistry. – 1993. – Vol. 36, № 24. – P. 3849–3852.
153. Wang X. Synthesis and antifungal activity evaluation of new heterocycle containing amide derivatives / X. Wang, S. Gao, J. Yang, Y. Gao, L. Wang, X. Tang // Natural Product Research. – 2016. – Vol. 30, № 6. – P. 682–688.
154. Cheuka P.M. Structure-activity relationship studies of antiplasmodial aminomethylthiazoles / P.M. Cheuka, D.G. Cabrera, T. Paquet, K. Chibale // Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters. – 2014. – Vol. 24, № 22. – P. 5207–5211.
155. Mjambili F. Synthesis and biological evaluation of 2-aminothiazole derivatives as antimycobacterial and antiplasmodial agents / F. Mjambili, M. Njoroge, K. Naran, C. De Kock, P.J. Smith, V. Mizrahi, D. Warner, et al. // Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters. – 2014. – Vol. 24, № 2. – P. 560–564.
156. Jeankumar V.U. Development of 5-nitrothiazole derivatives: Identification of leads against both replicative and latent Mycobacterium tuberculosis / V.U. Jeankumar, M. Chandran, G. Samala, M. Alvala, P.V. Koushik, P. Yogeeswari, E.G. Salina, et al. // Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters. – 2012. – Vol. 22, № 24. – P. 7414–7417.
157. Ohba M. Discovery and synthesis of heterocyclic carboxamide derivatives as potent antinorovirus agents / M. Ohba, T. Oka, T. Ando, S. Arahata, A. Ikegaya, H. Takagi, N. Ogo, et al. // Chemical & Pharmaceutical Bulletin. – 2016. – Vol. 64, № 5. – P. 465–475.

158. Jung K.Y. Structure-activity relationships of thiazole and thiadiazole derivatives as potent and selective human adenosine A₃ receptor antagonists / K.Y. Jung, S.K. Kim, Z.G. Gao, A.S. Gross, N. Melman, K.A. Jacobson, Y.C. Kim // *Bioorganic & Medicinal Chemistry*. – 2004. – Vol. 12, № 3. – P. 613–623.
159. Tsui V. A new regulatory switch in a JAK protein kinase / V. Tsui, P. Gibbons, M. Ultsch, K. Mortara, C. Chang, W. Blair, R. Pulk R, et al. // *Proteins: Structure, Function, and Bioinformatics*. – 2011. – Vol. 79, № 2. – P. 393–401.
160. Das J. 2-Aminothiazole as a Novel Kinase Inhibitor Template. Structure-Activity Relationship Studies toward the Discovery of N-(2-Chloro- 6-methylphenyl)-2-[[6-[4-(2-hydroxyethyl)-1-piperazinyl)]-2-methyl-4-pyrimidinyl]amino]-1,3-thiazole-5-carboxamide (Dasatinib, BMS-354825) as a Potent pan-Src Kinase Inhibitor / J. Das, P. Chen, D. Norris, R. Padmanabha, J. Lin, R.V. Moquin, Z. Shen, et al. // *Journal of Medicinal Chemistry*. – 2006. – Vol. 49, № 23. – P. 6819–6832.
161. Wan Z.K. Probing acid replacements of thiophene PTP1B inhibitors / Z.K. Wan, B. Follows, S. Kirincich, D. Wilson, E. Binnun, W. Xu, D. Joseph-McCarthy, et al. // *Bioorganic & Medicinal Chemistry Letters*. – 2007. – Vol. 17, № 10. – P. 2913–2920.
162. Zheng S. Discovery of a Series of Thiazole Derivatives as Novel Inhibitors of Metastatic Cancer Cell Migration and Invasion / S. Zheng, Q. Zhong, Q. Jiang, M. Mottamal, Q. Zhang, N. Zhu, M.E. Burow, et al. // *ACS Medicinal Chemistry Letters*. – 2013. – Vol. 4, № 2. – P. 191–196.
163. Abbas S.E. Synthesis, antitumor and antibacterial activities of some novel tetrahydrobenzo[4,5]thieno[2,3-d]pyrimidine derivatives / S.E. Abbas, N.M. Abdel Gawad, R.F. George, Y.A. Akar // *European Journal of Medicinal Chemistry*. – 2013. – Vol. 65. – P. 195–204.
164. Sović I. Exploring antiproliferative activity of heteroaromatic amides and their fused derivatives using 3D-QSAR, synthesis, and biological tests / I. Sović, M. Viskić, B. Bertoša, K. Ester, M. Kralj, M. Hranjec, G. Karminski-Zamola // *Monatshefte fuer Chemie*. – 2015. – Vol. 146, № 9. – P. 1503–1517.

165. Kohara T. Synthesis of thieno[2,3-b][1,5]benzoxazepine derivatives / T. Kohara, H. Tanaka, K. Kimura, H. Horiuchi, K. Seio, M. Arita, T. Fujimoto, et al. // J. Heterocycl. Chem. – 2002. – Vol. 39, № 1. – P. 163–171.
166. Ried W. Synthese von substituierten Benzo<b>thiophenen / W. Ried, G. Oremek, B. Ocakcioglu // Liebigs Ann. Chem. – 1980. – Vol. 1980, № 9. – P. 1424–1427.
167. Zhu W. Derivatives of benzothiadiazole-7-carboxylates: synthesis and biological activity / W. Zhu, Z. Zhao, Y. Xu // Monatsh Chem. – 2008. – Vol. 139, № 9. – P. 1067–1071.
168. Stanetty P. Synthesis of Pyrrolo[2,3-d][1,2,3]thiadiazole-6-carboxylates via the Hurd-Mori Reaction. Investigating the Effect of the N-Protecting Group on the Cyclization / P. Stanetty, M. Turner, M.D. Mihovilovic // Molecules. – 2005. – Vol. 10, № 2. – P. 367–375.
169. Liu F. Exploiting an Allosteric Binding Site of PRMT3 Yields Potent and Selective Inhibitors / F. Liu, F. Li, A. Ma, E. Dobrovetsky, A. Dong, C. Gao, I. Korboukh, et al. // J. Med. Chem. – 2013. – Vol. 56, № 5. – P. 2110–2124.
170. Chen T. Chemical Genetics Identify eIF2 α Kinase Heme Regulated Inhibitor as Anti-Cancer Target / T. Chen, D. Ozel, Y. Qiao, F. Harbinski, L. Chen, S. Denoyelle, X. He, et al. // Nat Chem Biol. – 2011. – Vol. 7, № 9. – P. 610–616.
171. Finiuk N.S. Antineoplastic activity of novel thiazole derivatives / N.S. Finiuk, V.P. Hreniuh, Yu.V. Ostapiuk, V.S. Matiychuk, D.A. Frolov, M.D. Obushak, R.S. Stoika, A. M. Babsky // Biopolymers and Cell. – 2017. – Vol. 33. – No. 2. – P. 135–146.
172. Остап'юк Ю.В. Синтез та протипухлинна активність 6-(H/Me)-N-(5-R-бензил-1,3-тіазол-2-іл)-4,5,6,7-тетрагідро-1-бензотіофен-3-карбоксамідів / Ю.В. Остап'юк, Д.А. Фролов, В.С. Матійчук // Фармацевтичний часопис. – 2017. – № 2 (42). – С. 19–25.
173. Фролов Д.А. Синтез та антимікробні властивості 5-(4-R-бензил)-2-тіазоліламідів 5-ариліденроданін-3-алканкарбонових кислот / Д.А. Фролов,

В.Я. Горішній, О.О. Бліндер, Ю.В. Остап'юк, В.С. Матійчук // Фармацевтичний часопис. – 2017. – №3 (43). – С.17–24.

174. Ostapiuk Y.V. Synthesis and antitumor activities of new N-(5-benzylthiazol-2-yl)-2-(heteryl-5-ylsulfanyl) acetamides / Y.V. Ostapiuk, D.A.Frolov, R.Y. Vasylyschyn, V.S. Matiychuk // Biopolymers and Cell. – 2018.– Vol.1. – P.59–71.

175. Горішній В.Я. Синтез та первинна оцінка протизапальної активності 1,4,5,6-тетрагідро-піримідин-2-карбоксамідів / В.Я. Горішній, Д.А. Фролов, І.О. Нектегаєв, Ю.В. Остап'юк, В.С. Матійчук // Фармацевтичний часопис. – 2018. – № 2. – С. 5–10.

176. Fascio M.L. Imidazothiazole and related heterocyclic systems. Synthesis, chemical and biological properties / M.L. Fascio, M.I. Errea, N.B. D'Accorso // European Journal of Medicinal Chemistry. – 2015. – Vol. 90. – P. 666–683.

177. Cole D.C. Discovery of N1-(6-chloroimidazo[2,1-b][1,3]thiazole-5-sulfonyl)tryptamine as a potent, selective, and orally active 5-HT₆ receptor agonist / D.C. Cole, J.R. Stock, W.J. Lennox, R.C. Bernotas, J.W. Ellingboe, S. Boikess, J. Coupet, et al. // J. Med. Chem. – 2007. – Vol. 50, № 23. – P. 5535–5538.

178. Powers L.J. Effect of structural change on acute toxicity and antiinflammatory activity in a series of imidazothiazoles and thiazolobenzimidazoles / L.J. Powers, S.W. Fogt, Z.S. Ariyan, D.J. Rippin, R.D. Heilman, R.J. Matthews // J. Med. Chem. – 1981. – Vol. 24, № 5. – P. 604–609.

179. Shankerrao S. Synthesis and antimicrobial activity of some imidazothiazole derivatives of benzofuran / S. Shankerrao, Y.D. Bodke, S. Santoshkumar // Arabian Journal of Chemistry. – 2017. – Vol. 10, Suppl. 1. – P. S554-S558.

180. Andreani A. Synthesis and antitumor activity of guanylhyazones from 6-(2,4-dichloro-5-nitrophenyl)imidazo[2,1-b]thiazoles and 6-pyridylimidazo[2,1-b]thiazoles(1) / A. Andreani, S. Burnelli, M. Granaiola, A. Leoni, A. Locatelli, R. Morigi, M. Rambaldi, et al. // J. Med. Chem. – 2006. – Vol. 49, № 26. – P. 7897–7901.

181. Andreani A. Antitumor activity of new substituted 3-(5-imidazo[2,1-b]thiazolylmethylene)-2-indolinones and 3-(5-imidazo[2,1-

- b]thiadiazolylmethylene)-2-indolinones: selectivity against colon tumor cells and effect on cell cycle-related events / A. Andreani, S. Burnelli, M. Granaola, A. Leoni, A. Locatelli, R. Morigi, M. Rambaldi, et al. // *J. Med. Chem.* – 2008. – Vol. 51, № 23. – P. 7508–7513.
182. Andreani A. Antitumor Activity of New Substituted 3-(5-Imidazo[2,1-b]thiazolylmethylene)-2-indolinones and Study of Their Effect on the Cell Cycle / A. Andreani, M. Granaola, A. Leoni, A. Locatelli, R. Morigi, M. Rambaldi, V. Garaliene, et al. // *J. Med. Chem.* – 2005. – Vol. 48, № 17. – P. 5604–5607.
183. Kamal A. The design and development of imidazothiazole-chalcone derivatives as potential anticancer drugs / A. Kamal, M. Kashi Reddy, A. Viswanath // *Expert Opin Drug Discov.* – 2013. – Vol. 8, № 3. – P. 289–304.
184. Эльдерфильд Р. Гетероциклические соединения / Р. Эльдерфильд. – М.: Изд. иностр. лит., 1953. – Т. 1.
185. Терентьев А.П. Методы синтеза пирролов / А.П. Терентьев, Л.А. Яновская // *Успехи химии.* – 1954. – Т. 23, № 6. – С. 697–736.
186. Patterson J.M. Recent synthetic methods for pyrroles and pyrrolenines (2H- or 3Hpyrroles) / J.M. Patterson // *Synthesis.* – 1976. – № 5. – P. 281–304.
187. Джилкрист Т. Химия гетероциклических соединений / Т. Джилкрист. – М.: Мир, 1996. – 464 с.
188. Sobenina L.N. Synthesis of pyrroles from aliphatic compounds / L.N. Sobenina, A.I. Mikhaleva, B.A. Trofimov // *Russ. Chem. Rev.* – 1989. – Vol. 58, № 2. – P. 163–180.
189. Roomi M.W. The Hantzsch pyrrole synthesis / M.W. Roomi, S.F. MacDonald // *Canad. J. Chem.* – 1970. – Vol. 48. – P. 1689–1697.
190. Wang Liang Facile and green synthesis of Hantzsch derivatives in deep eutectic solvent / Liang Wang, Ming-Yang He // *Green Processing and Synthesis* – 2014. – Vol. 3. – Issue 6. – P. 457–461
191. Evans C.G. Enantioselective Organocatalytic Hantzsch Synthesis of Polyhydroquinolines / Christopher G. Evans, Jason E. Gestwicki // *Org. Lett.* 2009, Vol. 11. – Issue 14. – P. 2957–2959

192. Matiychuk V.S. 3-Aryl-2-chloropropanals in hantzsch synthesis of pyrroles / V.S. Matiychuk, R.L. Martyak, N.D. Obushak, Yu.V. Ostapiuk, N.I. Pidlypnyi // Chem. Heterocycl. Compd. – 2004. – Vol. 40, № 9. – P. 1218–1219.
193. Мартяк Р. The Hantzsch 4- benzylpyrrole derivatives synthesis and their reactions / Р. Мартяк, М. Обушак, В. Матійчук, Ю. Остап'юк, Р. Волощук // Вісник Львів. Унів. Сер. Хім. – 2005. – Вип. 46. – С. 164–169.
194. Pokhodylo N.T. (Arylsulfonyl)acetones and -acetonitriles: new activated methylenic building blocks for synthesis of 1,2,3-triazoles / N.T. Pokhodylo, V.S. Matiychuk, M.D. Obushak // Synthesis. – 2009. – № 14. – P. 2321–2323.
195. Albrecht Ł. An Organocatalytic Approach to 2-Hydroxyalkyl- and 2-Aminoalkyl Furanes / Ł. Albrecht, L.K. Ransborg, B. Gschwend, K.A. Jørgensen // J. Am. Chem. Soc. – 2010. – Vol. 132, № 50. – P. 17886–17893.
196. Calter M.A. Catalytic, Asymmetric, Interrupted Feist–Bénary Reactions of α -Tosyloxyacetophenones / M.A. Calter, A. Korotkov // Org. Lett. – 2011. – Vol. 13, № 23. – P. 6328–6330.
197. Calter M.A. Catalytic, Asymmetric, Aldol/O-Conjugate Addition Sequence for the Construction of Highly Substituted Furanoids / M.A. Calter, A. Korotkov // Org. Lett. – 2015. – Vol. 17, № 6. – P. 1385–1388.
198. Calter M.A. Catalytic, Asymmetric, “Interrupted” Feist–Bénary Reactions / M.A. Calter, R.M. Phillips, C. Flaschenriem // J. Am. Chem. Soc. – 2005. – Vol. 127, № 42. – P. 14566–14567.
199. Мартяк Р. Синтез та протипухлинна активність похідних 4-бензилпіролу / Р. Мартяк, Д. Фролов, В. Матійчук, М. Обушак // Вісник Львівського університету. Серія хімічна.–2018. – Випуск 59. Ч.2.– С.276–285.
200. Matiiichuk V.S. Selective Formation of Products of Interrupted Feist-Benary Reaction under the Conditions of Hantzsch Pyrrole Synthesis / V.S. Matiiichuk, D.A. Frolov, N.T. Pokhodylo, V.V. Pavlyuk, M.D. Obushak // Russ. J. Org. Chem.– 2018. – Vol. 54, No. 5. – P. 799–801.